

OBČINA CIRKULANE

Cirkulane 58
2282 Cirkulane
Telefon: 02/ 795 34 20
Telefax: 02/ 795 34 21
Email: tajnistvo@cirkulane.si
obcina.cirkulane@cirkulane.si

---

7. Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v občinah Cirkulane, Kidričevo, Majšperk, Makole, Podlehnik, Videm, Zavrč in Žetale;

Občina Cirkulane

Občina Kidričevo

Občina Majšperk

Občina Makole

Občina Podlehnik

Občina Videm

Občina Zavrč

Občina Žetale

**NAČRT RAZVOJA ODPRTEGA ŠIROKOPASOVNEGA
OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ
NASLEDNJE GENERACIJE V OBČINAH
CIRKULANE, KIDRIČEVO, MAJŠPERK, MAKOLE,
PODLEHNIK, VIDEM, ZAVRČ IN ŽETALE**

Naziv dokumenta:	Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v občinah Cirkulane, Kidričevo, Majšperk, Makole, Podlehnik, Videm, Zavrč in Žetale
-------------------------	--

Naročnik:	Občine Cirkulane, Kidričevo, Majšperk, Makole, Podlehnik, Videm, Zavrč, Žetale
------------------	--

Izdalal:	IPMIT d. o. o. Kotnikova 30 1000 Ljubljana
Avtorji:	mag. Jasna Poženeš Dejan Štrukelj Jelena Markovič

Status dokumenta:	Dopolnjen osnutek
--------------------------	-------------------

Datum:	27. 5. 2016
---------------	-------------

© 2015–2016 IPMIT d.o.o. Ljubljana. Avtorske pravice pridržane. Izrecno je dovoljeno razmnoževanje, prevajanje in reprodukcija te publikacije/stvaritve v nepridobitne namene pri čemer vnaprejšnje dovoljenje ni potrebno, če se označi avtorstvo te publikacije/stvaritve, sestavki pa morajo vsebovati naziv avtorja. Informacije o ponatisnjenih materialih se pošlje avtorju IPMIT d.o.o. Ljubljana.

KAZALO VSEBINE

1. NAMEN DOKUMENTA	9
1.1. Uvod	9
1.2. Izhodišča	9
1.3. Referenčni dokumenti	12
1.4. Namen izdelave načrta	12
1.5. Cilji načrta	13
1.5.1. Strateški cilji in kazalniki	13
1.5.2 Projektni cilji	14
1.6. Izvajanje projekta	15
2. TELEKOMUNIKACIJSKE STORITVE IN POMEN ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA	17
2.1. Širokopasovno omrežje	17
2.2. Družbeno ekonomske koristi širokopasovnega omrežja	19
3. SPLOŠNI OPIS OBČIN	21
3.1 Občina Cirkulane	22
3.1.1 Geografske značilnosti občine	23
3.1.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	24
3.2 Občina Kidričevo	31
3.2.1 Geografske značilnosti občine	32
3.2.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	32
3.3 Občina Majšperk	40
3.3.1 Geografske značilnosti občine	41
3.3.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	42
3.4 Občina Makole	50
3.4.1 Geografske značilnosti občine	51
3.4.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	52
3.5 Občina Podlehnik	60
3.5.1 Geografske značilnosti občine	61
3.5.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	61
3.6 Občina Videm	68
3.6.1 Geografske značilnosti občine	69
3.6.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	69
3.7 Občina Zavrč	78
3.7.1 Geografske značilnosti občine	79
3.7.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	79
3.8 Občina Žetale	86
3.8.1 Geografske značilnosti občine	87
3.8.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo	87
4. RAZVOJ ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA V SKUPINI OBČIN	94
4.1 Obstoječe stanje javne infrastrukture	96
4.2 Načrtovane investicije v javno infrastrukturo in lokacije razvojnih projektov	135
4.3 Rezultati mapiranja (bele lise)	138
4.4 Izhodišča za razvoj odprtega širokopasovnega omrežja v skupini občin	151

4.4.1	Zahtevana pokritost in zmožljivosti	151
4.4.2	Poslovni modeli	151
5	ZAHTEVE PROJEKTA GRADNJE	154
5.1	Tehnične karakteristike	154
5.2	Merila za izbor zasebnega izvajalca.....	161
5.2.1	Merila v primeru izvedbe projekta, sofinanciranega z javnimi sredstvi.....	161
5.2.2	Merila v primeru izvedbe z zasebno investicijo.....	161
5.3	Pogoji upravljanja	161
5.3.1	Omrežje sofinancirano z javnimi sredstvi.....	161
5.3.2	Omrežje grajeno kot zasebna investicija.....	162
6	NAČRT IZVEDBE PROJEKTA	164
6.1	Nosilec projekta.....	164
6.2	Organizacijski načrt	164
6.3	Okvirni terminski načrt.....	165
6.4	Okvirni finančni načrt	165
7	ZAKLJUČEK.....	170
8	KRATICE.....	172
9	VIRI IN LITERATURA	174

KAZALO SLIK

Slika 1: Sodelujoče občine	21
Slika 2: Lega občine Cirkulane v Sloveniji	22
Slika 3: Lega občine Kidričevo v Sloveniji	31
Slika 4: Lega občine Majšperk v Sloveniji	40
Slika 5: Lega občine Makole v Sloveniji	50
Slika 6: Lega občine Podlehnik v Sloveniji	60
Slika 7: Lega občine Videm v Sloveniji	68
Slika 8: Lega občine Zavrč v Sloveniji	78
Slika 9: Lega občine Žetale v Sloveniji	86
Slika 10: Območje Haloz z oznako pomembnejših cest	97
Slika 11: Prometna infrastruktura občine Cirkulane	98
Slika 12: Prometna infrastruktura občine Kidričevo	99
Slika 13: Prometna infrastruktura občine Majšperk	100
Slika 14: Prometna infrastruktura občine Makole	101
Slika 15: Prometna infrastruktura občine Podlehnik	102
Slika 16: Prometna infrastruktura občine Videm	103
Slika 17: Prometna infrastruktura občine Zavrč	104
Slika 18: Prometna infrastruktura občine Žetale	105
Slika 19: Telekomunikacijska infrastruktura občine Cirkulane	106
Slika 20: Telekomunikacijska infrastruktura občine Kidričevo	107
Slika 21: Telekomunikacijska infrastruktura občine Majšperk	108
Slika 22: Telekomunikacijska infrastruktura občine Makole	109
Slika 23: Telekomunikacijska infrastruktura občine Podlehnik	110
Slika 24: Telekomunikacijska infrastruktura občine Videm	111
Slika 25: Telekomunikacijska infrastruktura občine Zavrč	112
Slika 26: Telekomunikacijska infrastruktura občine Žetale	113
Slika 27: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Cirkulane	117
Slika 28: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Kidričevo	117
Slika 29: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Majšperk	118
Slika 30: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Makole	119
Slika 31: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Podlehnik	120
Slika 32: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Videm	121
Slika 33: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Zavrč	122
Slika 34: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Žetale	123
Slika 35: Energetska infrastruktura občine Cirkulane	127
Slika 36: Energetska infrastruktura občine Kidričevo	128
Slika 37: Energetska infrastruktura občine Majšperk	129
Slika 38: Energetska infrastruktura občine Makole	130
Slika 39: Energetska infrastruktura občine Podlehnik	131
Slika 40: Energetska infrastruktura občine Videm	132
Slika 41: Energetska infrastruktura občine Zavrč	133
Slika 42: Energetska infrastruktura občine Žetale	134

Slika 43: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Cirkulane.....	143
Slika 44: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Kidričevo.....	144
Slika 45: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Majšperk.....	145
Slika 46: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Makole.....	146
Slika 47: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Podlehnik.....	147
Slika 48: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Videm	148
Slika 49: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Zavrč	149
Slika 50: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Žetale.....	150

KAZALO TABEL

Tabela 1: Specifični kazalnik rezultatov.....	13
Tabela 2: Kazalniki učinkov.....	14
Tabela 3: Statistični podatki za občino Cirkulane za leto 2014	23
Tabela 4: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Cirkulane, podatki za leto 2015.....	25
Tabela 5: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Cirkulane za leto 2015	25
Tabela 6: Podatki o podjetjih v občini Cirkulane, 2008–2014	26
Tabela 7: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Cirkulane	26
Tabela 8: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Cirkulane, 2008–2014.....	27
Tabela 9: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Cirkulane za leto 2010	28
Tabela 10: Raba kmetijskih zemljišč v občini Cirkulane za leto 2010.....	28
Tabela 11: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Cirkulane, 2015	30
Tabela 12: Statistični podatki za občino Kidričevo za leto 2014	31
Tabela 13: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Kidričevo, podatki za leto 2015.....	33
Tabela 14: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Kidričevo za leto 2015	34
Tabela 15: Podatki o podjetjih v občini Kidričevo, 2008–2014	34
Tabela 16: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Kidričevo.....	34
Tabela 17: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Kidričevo, 2008–2014.....	35
Tabela 18: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Kidričevo za leto 2010.....	37
Tabela 19: Raba kmetijskih zemljišč v občini Kidričevo za leto 2010	37
Tabela 20: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Kidričevo, 2015.....	39
Tabela 21: Statistični podatki za občino Majšperk za leto 2014	40
Tabela 22: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Majšperk, podatki za leto 2015.....	43
Tabela 23: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Majšperk za leto 2015	44
Tabela 24: Podatki o podjetjih v občini Majšperk, 2008–2014	45

Tabela 25: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Majšperk	45
Tabela 26: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Majšperk, 2008–2014.....	46
Tabela 27: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Majšperk za leto 2010	47
Tabela 28: Raba kmetijskih zemljišč v občini Majšperk za leto 2010	47
Tabela 29: Namestitvene zmogljivosti občine Majšperk, september 2015	48
Tabela 30: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Majšperk, 2015	49
Tabela 31: Statistični podatki za občino Makole za leto 2014	51
Tabela 32: Naselja po številu gospodinjestev in številu prebivalcev v občini Makole, podatki za leto 2015.....	52
Tabela 33: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Makole za leto 2015	53
Tabela 34: Podatki o podjetjih v občini Makole, 2008–2014	54
Tabela 35: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Makole	54
Tabela 36: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Makole, 2008–2014.....	55
Tabela 37: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Makole za leto 2010	56
Tabela 38: Raba kmetijskih zemljišč v občini Makole za leto 2010	57
Tabela 39: Namestitvene zmogljivosti občine Makole, januar 2016	58
Tabela 40: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Makole, 2016	59
Tabela 41: Statistični podatki za občino Podlehnik za leto 2014	60
Tabela 42: Naselja po številu gospodinjestev in številu prebivalcev v občini Podlehnik, podatki za leto 2015.....	62
Tabela 43: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Podlehnik za leto 2015	63
Tabela 44: Podatki o podjetjih v občini Podlehnik, 2008–2014	63
Tabela 45: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Podlehnik.....	63
Tabela 46: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Podlehnik, 2008–2014.....	64
Tabela 47: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Podlehnik za leto 2010.....	65
Tabela 48: Raba kmetijskih zemljišč v občini Podlehnik za leto 2010	65
Tabela 49: Namestitvene zmogljivosti občine Podlehnik, september 2015	67
Tabela 50: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Podlehnik, 2014.....	67
Tabela 51: Statistični podatki za občino Videm za leto 2014	68
Tabela 52: Naselja po številu gospodinjestev in številu prebivalcev v občini Videm, podatki za leto 2015	70
Tabela 53: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Videm za leto 2015.....	71
Tabela 54: Podatki o podjetjih v občini Videm, 2008–2014.....	71
Tabela 55: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Videm	72
Tabela 56: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Videm, 2008–2014	72
Tabela 57: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Videm za leto 2010	74
Tabela 58: Raba kmetijskih zemljišč v občini Videm za leto 2010.....	74
Tabela 59: Namestitvene zmogljivosti občine Videm, 2015	76

Tabela 60: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Videm, 2015	77
Tabela 61: Statistični podatki za občino Zavrč za leto 2014.....	78
Tabela 62: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Zavrč, podatki za leto 2015	80
Tabela 63: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Zavrč za leto 2015.....	81
Tabela 64: Podatki o podjetjih v občini Zavrč, 2008–2014.....	81
Tabela 65: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Zavrč.....	81
Tabela 66: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Zavrč, 2008–2014.....	82
Tabela 67: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Zavrč za leto 2010	83
Tabela 68: Raba kmetijskih zemljišč v občini Zavrč za leto 2010	83
Tabela 69: Namestitvene zmogljivosti občine Zavrč, 2015	84
Tabela 70: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Zavrč, 2015	85
Tabela 71: Statistični podatki za občino Žetale za leto 2014	86
Tabela 72: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Žetale, podatki za leto 2015	88
Tabela 73: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Žetale za leto 2015	89
Tabela 74: Podatki o podjetjih v občini Žetale, 2008–2014	89
Tabela 75: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Žetale.....	89
Tabela 76: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Žetale, 2008–2014.....	90
Tabela 77: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Žetale za leto 2010.....	91
Tabela 78: Raba kmetijskih zemljišč v občini Žetale za leto 2010	91
Tabela 79: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Žetale, 2015.....	93
Tabela 80: Dolžine cest po kategorijah v podravske občinah v km.....	97
Tabela 81: Vodooskrbni sistem	114
Tabela 82: Odvajanje in čiščenje odplak	116
Tabela 83: Količine zbranih in odloženih komunalnih odpadkov.....	124
Tabela 84: Količine zbranih odpadkov v občinah v letu 2015	125
Tabela 85: Načrtovane investicije v javno infrastrukturo in lokacije razvojnih projektov	135
Tabela 86: Trenutno stanje nezadovoljive pokritosti.....	139
Tabela 87: Tehnične rešitve, ki omogočajo ultra visoke hitrosti.....	155
Tabela 88: Organizacijski načrt.....	164
Tabela 90: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Cirkulane	166
Tabela 91: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Kidričevo	166
Tabela 92: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Majšperk	167
Tabela 93: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Makole	167
Tabela 94: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Podlehnik	167
Tabela 95: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Videm	168
Tabela 96: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Zavrč.....	168
Tabela 97: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Žetale	169

1. NAMEN DOKUMENTA

1.1. Uvod

Sodobni globalni razvojni trendi pred nas postavljajo izziv razvoja družbe znanja, ki bo med drugim temeljila na zmogljivi omrežni infrastrukturi elektronskih komunikacij kot eni ključnih infrastruktur digitalne družbe, ki mora omogočati kakovosten dostop do interneta za vse.

Internet kot vseprisotno komunikacijsko omrežje informacijskih virov omogoča enostavno dostopnost do raznovrstnih vsebin in storitev in s tem v temeljih spreminja načine delovanja sodobne družbe. Tako vse bolj oblikuje priložnosti posameznikov na vseh področjih zasebnega in javnega življenja; od učenja, zaposlitve, dostopa do informacij in javnih storitev, svobodnega izražanja, do sodelovanja v javnem življenju in odnosov s prijatelji in v družini. Enake daljnosežne vplive ima v gospodarstvu, javnem sektorju in civilni družbi. Dostopna širokopasovna infrastruktura na celotnem ozemlju države omogoča enakomeren razvoj, zmanjšuje digitalno ločnico in povečuje vključenost vsakega posameznika v sodobne družbene tokove. Z vidika usmerjanja razvoja je internet strateški instrument za povečanje produktivnosti, za oblikovanje inovativnih poslovnih modelov, izdelkov in storitev, za bolj učinkovito komunikacijo in za večjo splošno učinkovitost družbe. Razvoj in uporaba interneta sta odvisna od širokopasovne infrastrukture, zato je pri usmerjanju razvojnih aktivnosti treba upoštevati dejstvo, da sta gospodarski in splošni razvoj v sodobni digitalni družbi neposredno povezana z razvojem visokokakovostne širokopasovne infrastrukture.¹

Ob vsem tem je treba upoštevati tudi, da je za uresničitev teh aktivnosti pri oblikovanju javno-zasebnega partnerstva pomembno izbrati takega zasebnega partnerja, ki bo na dolgi rok sposoben omrežje ne le vzpostaviti, temveč tudi vzdrževati in nuditi vso potrebno podporo.

1.2. Izhodišča

Evropski strateški dokumenti izpostavljajo pomen širokopasovne infrastrukture kot pomemben dejavnik pri spodbujanju gospodarskega razvoja. Evropska komisija je marca 2010 sprejela strategijo **Evropa 2020**², da bi zajela krizo in dvignila gospodarsko rast v Evropski uniji. Glavni cilj te strategije je zagotavljati pametno, trajnostno in vključujočo rast, kar bo doseženo z učinkovitejšim vlaganjem v izobraževanje, raziskave in inovacije, s preходом na nizkoogljično gospodarstvo, z zagotavljanjem novih delovnih mest in zmanjšanjem revščine.

Ena od sedmih pobud strategije Evropa 2020 je **Evropska digitalna agenda**³, katere splošni cilj je poskrbeti, da bo enotni digitalni trg, ki se opira na hitre in ultra hitre internetne povezave ter interoperabilne aplikacije, dal trajne gospodarske in družbene koristi. Evropska unija si bo zato prizadevala do leta 2020 omogočiti dostop do internetne povezave hitrosti nad 30 Mb/s vsem prebivalcem Evrope in stalno povezanost v splet vsaj polovice gospodinjstev s hitrostjo nad 100 Mb/s.

¹ Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 11.12.2014.

² Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast – COM(2010)2020.

³ Evropska digitalna agenda (2010).

Za doseg zastavljenih ciljev so morale države članice pripraviti strateške dokumente na nacionalni ravni. Slovenija tako v vseh pomembnih nacionalnih strateških in izvedbenih dokumentih poudarja tudi pomen IKT in dostopa do širokopasovne infrastrukture.

Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020⁴, ki predstavlja pogodbo med Evropsko komisijo in Republiko Slovenijo glede izvajanja kohezijske politike v obdobju 2014–2020, v tematskem cilju 2 (TC 2) identificira potrebo po povečanju dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij in predpostavlja naložbe v razvoj širokopasovne infrastrukture na območjih, kjer le-ta še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo. V sporazumu je navedeno, da »Slovenija potrebuje široko dostopen hitri in ultrahitri dostop do interneta po konkurenčnih cenah na celotnem območju. Tako je do leta 2020 cilj vsem gospodinjstvom v državi zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti vsaj 100 Mb/s«.

Glede na postavljeni strateški cilj je v **Operativnem programu za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020**⁵, ki je podlaga za črpanje sredstev vseh treh strukturnih skladov Evropske Kohezijske politike (Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad, Kohezijski sklad), v okviru prednostne osi 2 *Povečanje dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti* predvidenih 68 milijonov EUR za sofinanciranje širitev širokopasovnih storitev in uvajanje visokohitrostnih omrežij ter podporo uporabi nastajajočih tehnologij in omrežij za digitalno ekonomijo. Kot predhodna pogojenost je predvidena priprava nacionalnega načrta za omrežja naslednje generacije, ki mora predvideti ukrepe za doseg ciljev glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na območjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah skladno s pravili o konkurenci in državni pomoči.

Tudi v **Programu razvoja podeželja 2014-2020**⁶, ki predstavlja programsko osnovo za črpanje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSR), je v prednostnem področju 6C predvideno *Spodbujanje dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti*. Cilj ukrepa, za katerega je zagotovljenih 10 milijonov EUR, je s podporo naložbam v širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij omogočiti možnost dostopa do informacij in storitev, ki jih ponuja to omrežje, podeželskim prebivalcem in gospodarstvom. Podprtih naj bi bilo 10 operacij v izgradnjo širokopasovnega omrežja, s čimer bi dostop do interneta dobilo 35.000 prebivalcev.

Najbolj natančno cilje s področja razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije opredeljuje dokument **Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020**⁷, ki je strateški dokument, namenjen določitvi strateških smernic razvoja širokopasovne infrastrukture. Z njim Republika Slovenija naslavlja enega od strateških ciljev pobude **DIGITALNA SLOVENIJA 2020** oz. njene krovne **Strategije razvoja informacijske družbe do leta 2020**⁸: do leta 2020 96 % gospodinjstev v

⁴ Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, 2014.

⁵ Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 2014.

⁶ Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020; 2015.

⁷ Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, 2016.

⁸ Digitalna Slovenija 2020 – Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020, 2016.

državi zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti vsaj 100 Mb/s, ostalim gospodinjstvom pa vsaj 30 Mb/s.

Razvoj širokopasovne infrastrukture zahteva visoka vlaganja, ki jih ne bo mogoče izvesti brez zasebnega kapitala. Da bi zasebnim investitorjem olajšala pridobivanje sredstev, je Evropska komisija konec leta 2014 objavila **Naložbeni načrt za Evropo**, ki temelji na treh sklopih ukrepov:

1. mobilizacija dodatnih sredstev za naložbe v višini najmanj 315 milijard EUR do konca leta 2017 za povečanje učinka javnih sredstev in spodbudo zasebnih naložb,
2. ciljno usmerjene pobude, da te dodatne naložbe resnično zadovoljijo potrebe realnega gospodarstva ter
3. ukrepi za izboljšanje regulativne predvidljivosti in odpravljanje ovir za naložbe, da bi Evropa postala privlačnejša za vlagatelje in bi se s tem učinek naložbenega načrta še povečal.

V okviru naložbenega načrta se bodo države članice zavezale k znatnemu povečanju uporabe inovativnih finančnih instrumentov na ključnih področjih naložb, kot so podpora MSP, energijska učinkovitost, informacijske in komunikacijske tehnologije, promet ter podpora raziskavam in razvoju. S tem se bo najmanj podvojila uporaba finančnih instrumentov v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov v programskem obdobju 2014–2020. Naložbeni načrt določa, da bi moral biti enotni digitalni trg odprt za nove poslovne modele, hkrati pa je treba zagotoviti izpolnitev ključnih ciljev v javnem interesu. Potrošniki bi morali imeti neoviran dostop do spletnih vsebin in storitev po vsej Evropi brez diskriminacije na podlagi njihovega državljanstva ali kraja prebivališča.

Po podatkih Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju AKOS) je imelo ob koncu zadnjega četrletja 2015 v Sloveniji fiksni širokopasovni dostop do interneta 28,5 % prebivalcev oziroma 73,3 % gospodinjstev. Med tehnologijami je ADSL dosegala 26,3 % delež, sledile so FTTH s 23,9 %, kabelski modemi z 20 %, VDSL 16,2 %, DOCSIS 3.0 z 11,1 % ter druge tehnologije z 2,5 % tržnim deležem. Po podatkih za začetek prvega četrletja 2015 iz poročila Digitalne agende za Evropo, ki ga je pripravila Evropska komisija, je Slovenija nad evropskim povprečjem gledano tržni delež števila fiksnih priključkov širokopasovnega dostopa prek kablanskega dostopa (vključno z DOCSIS 3.0) (SI: 30%, EU: 18%) kot tudi prek FTTH (SI: 23%, EU: 8%). Glede na hitrost dostopa do interneta je imelo 3,1 % uporabnikov hitrost dostopa manjšo od 2 Mb/s, 26,7 % uporabnikov med 2 Mb/s in 10 Mb/s, 44,8 % uporabnikov med 10 Mb/s in 30 Mb/s, 25,4 % uporabnikov pa je imelo hitrost dostopa do interneta večjo od 30 Mb/s⁹.

V **Razvojnem programu za razvoj Haloz 2014-2020** je znotraj prioritete *Izboljšanje kakovosti življenja na podeželju* med ukrepi naveden tudi Razvoj infrastrukture na podeželju.¹⁰

⁹ Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za četrto četrletje 2015, februar 2016.

¹⁰ Razvojni program za razvoj Haloz 2014-2020, 2015.

1.3. Referenčni dokumenti

Podlaga za pripravo in sprejem Načrta razvoja so bili naslednji slovenski in evropski strateški dokumenti in zakonske podlage:

- Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020, marec 2016 (in delno osnutek avgust 2014);
- Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 2014;
- Evropska digitalna agenda-EDA;
- Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, 2016 (in delno osnutek avgust 2014);
- Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, 2014;
- Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za četrto četrtletje 2015, februar 2016.
- Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020, 2015;
- Guide to High-Speed Broadband Investment, Evropska Komisija, 2014;
- The broadband State aid rules explained – An eGuide for Decision Makers, 2013;
- Smernice Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij (2013/C 25/01);
- Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe, 2014;
- Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in sveta o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti, 2014;
- Zakon o javno-zasebnem partnerstvu, Uradni list RS, št. 127/2006;
- Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1), Uradni list RS, št. 109/2012;
- Zakon o javnem naročanju – ZJN-2, Uradni list RS, št. 128/06 z vsemi spremembami in dopolnitvami;
- Razvojni program za razvoj Haloz 2014–2020, 2015;
- dokumentacija, prejeta s strani posamezne občine.

1.4. Namen izdelave načrta

Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v skupini občin (v nadaljevanju Načrt razvoja) je dokument dolgoročnega razvojnega načrtovanja, s katerim želijo občine oceniti dejansko potrebo po širokopasovnem omrežju in vrednost potrebnih investicij, da lahko sprejmejo ustrezne odločitve o financiranju širokopasovne komunikacijske infrastrukture.

Vključene občine želijo svojim občanom zagotoviti možnost širokopasovnih priključkov in jim s tem omogočiti dostop do raznovrstnih digitalnih vsebin in storitev. Širokopasovna infrastruktura elektronskih komunikacij danes postaja prav tako nepogrešljiva kot vodovodna ali električna infrastruktura, še posebej, če želimo občane zadržati na podeželskih območjih.

Namen Načrta razvoja je tako ugotoviti dejansko stanje in potrebe po širokopasovni infrastrukturi v skupini občin. Del načrta je namenjen tudi identifikaciji belih lis ter posledično možnih načinov pridobivanja sredstev za izvedbo projekta gradnje širokopasovnih omrežij na belih lisah. Bele lise so

definirane kot območja, kjer ni obstoječih širokopasovnih priključkov naslednje generacije, oziroma ni tržnega interesa za njihovo gradnjo s strani komercialnih ponudnikov. To pomeni, da v naslednjih treh letih operaterji elektronskih komunikacij ne načrtujejo gradnje omrežij, ki bi omogočila dostop do interneta s hitrostjo vsaj 100 Mb/s.

1.5. Cilji načrta

1.5.1. Strateški cilji in kazalniki

Vizija Slovenije je, da s pospešenim razvojem digitalne družbe izkoristi razvojne priložnosti IKT in interneta in se uvrsti med napredne sodobne družbe. Za zasledovanje razvojne vizije bodo upoštevana naslednja splošna načela:

- splošna digitalizacija,
- intenzivna in inovativna uporaba IKT in interneta v vseh segmentih družbe,
- visokokakovostna širokopasovna infrastruktura in hitri dostop do interneta za vse,
- razvoj vključujoče digitalne družbe.

Ključni cilji Slovenije na področju razvoja digitalne družbe so:

- sistematično in osredotočeno vlaganje v razvoj digitalne družbe,
- dvigniti zavedanje o pomenu IKT za razvoj družbe v vseh segmentih družbe,
- vzpostaviti ustrezno infrastrukturo,
- povečati konkurenčnost slovenske industrije IKT.

V Strategiji razvoja informacijske družbe do leta 2020 si je Slovenija zadala **strateški cilj do leta 2020 vsem gospodinjstvom zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti vsaj 100 Mb/s.**¹¹

V Operativnem programu je kot specifični cilj zapisan tudi **dostop do širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev na območjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo.**

Pričakovani rezultati in učinki te prednostne naloge so prikazani v Tabeli 1 in Tabeli 2.

Tabela 1: Specifični kazalnik rezultatov

ID	Kazalnik	Merska enota	Kategorija regije	Izhodiščna vrednost	Izhodiščno leto	Ciljna vrednost 2023	Vir Podatkov	Pogostost poročanja
2.1	Penetracija širokopasovnega dostopa hitrosti 100 Mb/s	delež	Celotna Slovenija	3,05	2014	70*	GURS / AKOS / SURS / LOKALNE SKUPNOSTI	Enkrat letno

*Ciljna vrednost 70 % penetracija širokopasovnega dostopa hitrosti 100 Mb/s vključuje tako investicije z javnimi kot zasebnimi sredstvi. Večji vpliv na kazalnik je pričakovan z investicijami zasebnih sredstev, tako v segmentu nadgradnje obstoječe infrastrukture, kot tudi gradnje novih omrežij. Javna sredstva bodo namenjena za gradnjo širokopasovne infrastrukture tam, kjer še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo.

Vir: Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 2014.

¹¹ Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020, Osnutek, avgust 2014.

Tabela 2: Kazalniki učinkov

ID	Kazalnik	Merska enota	Sklad	Kategorija regije	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatkov	Pogostost poročanja
2.2	Število novopriključenih gospodinjstev na novo zgrajenih širokopasovnih omrežjih z najmanj 100 Mb/s	Število	ESRR	V	12.480**	GURS / AKOS / SURS / LOKALNE SKUPNOSTI	Enkrat letno
		Število	ESRR	Z	8.320**	GURS / AKOS / SURS / LOKALNE SKUPNOSTI	Enkrat letno
CO10	Infrastruktura IKT: Dodatna gospodinjstva, ki imajo širokopasovno povezavo s hitrostjo najmanj 30 Mb/s*	gospodinjstva	ESRR	V	12.480	GURS / AKOS / SURS / LOKALNE SKUPNOSTI	Enkrat letno
		Število	ESRR	Z	8.320***	GURS / AKOS / SURS / LOKALNE SKUPNOSTI	Enkrat letno

*Končne vrednosti za oba kazalnika bodo iste, ker se bo gradilo povezave IKT do hitrosti 100 Mb/s na območjih, kjer sedaj ni povezave z najmanj 30 Mb/s. Če bi na območjih, kjer bomo gradili, že bila povezava z najmanj 30 Mb/s, potem bi z drugim kazalnikom šteli tudi tiste, katerim se je povezava povečala iz 30 na 100 Mb/s.

** Vezano na prejšnjo opombo, je skupna vrednost obeh kazalnikov 20.800 novih priključkov, od tega 12.480 v vzhodni kohezijski regiji in 8.320 v zahodni kohezijski regiji. Navedeni vrednosti v kazalniku Število novo priključenih gospodinjstev na novo zgrajenih širokopasovnih omrežjih z najmanj 30 Mb/s nista dodatni vrednosti, temveč gre za isti vrednosti kot pri kazalniku Število novo priključenih gospodinjstev na novo zgrajenih širokopasovnih omrežjih z najmanj 100 Mb/s.

*** Enako kot zgoraj.

Vir: Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 2014.

1.5.2 Projektni cilji

Z gradnjo odprtega širokopasovnega omrežja želi skupina občin vsaj 96 % gospodinjstvom v državi zagotoviti dostop do interneta s hitrostjo vsaj 100 Mb/s.

S tem bo spodbudila vse vidike **socialno-ekonomskega razvoja** občin:

- premostitev digitalne ločnice s povezovanjem območij, na katerih ni zadostne širokopasovne povezljivosti,
- izboljšanje razpoložljivosti spletnih storitev (npr. e-poslovanje),
- dvig življenjskega standarda (npr. delo na daljavo),
- možnost dostopa do različnih vrst izobraževanja (npr. spletno učenje, vseživljenjsko učenje),
- izboljšanje dostopa do informacij za vse prebivalce,
- učinkovitost javnih storitev (e-uprava),
- optimizacijo poslovnega okolja,
- spodbujanje novih in ohranitev obstoječih podjetij,
- okrepitev razvoja podeželskega turizma, nepremičnin, kmetijstva in drugih pomembnih gospodarskih panog,

- povečanje konkurence na trgu telekomunikacijskih storitev,
- izboljšanje konkurenčnosti in inovativnosti,
- privabljanje vhodnih naložb,
- preprečevanje selitve gospodarske dejavnosti.

Okolje

- izboljšanje okoljske trajnosti z zmanjševanjem potreb po potovanju,
- izboljšanje upravljanja zgradb,
- povečanje energijskih prihrankov.

Enakost in vključevanje

- opolnomočenje ljudi, ki „nimajo glasu“,
- povezovanje izoliranih posameznikov in skupnosti,
- odpravljanje socialne izključenosti.

Finance in dohodki

- ustvarjanje prihrankov s spletnim nakupovanjem blaga in storitev.

Zdravstveno varstvo

- zmanjševanje stroškov zagotavljanja storitev zdravstvenega in socialnega varstva,
- izboljšanje rezultatov storitev zdravstvenega in socialnega varstva,
- večja hitrost prenosa medicinskih slik.

Blaginja

- izboljšanje kakovosti življenja in socialne blaginje,
- skrajšanje časa, potrebnega za dnevne migracije, in omogočanje večje družbene interakcije.

1.6. Izvajanje projekta

Pokritje belih lis na podeželju, torej območij, na katerih ni komercialnega interesa za izgradnjo širokopasovnega omrežja, od občin terja, da k reševanju vprašanja pokritosti območij belih lis s tovrstnim omrežjem pristopijo na inovativen način, ki premošča oviro, ki jo predstavlja pomanjkanje komercialnega interesa.

Kot primeren se je pokazal pristop javno-zasebnega partnerstva, ki predstavlja razmerje zasebnega vlaganja v javne projekte in/ali javnega sofinanciranja zasebnih projektov, ki so v javnem interesu.

Odnos javno-zasebnega partnerstva se nanaša na dolgoročno pogodbeno urejeno sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem za učinkovito izvajanje javnih nalog, pri čemer partnerji združijo potrebne vire (na primer znanja, operativna sredstva, kapital, človeške vire) in si delijo tveganja, povezana s projektom, glede na njihove sposobnosti obvladovanja tveganja.

Eden glavnih ciljev javno-zasebnega partnerstva je prenesti naloge in odgovornosti za zagotavljanje infrastrukture na zasebni sektor, da bi se povečale učinkovitost, stroškovna zanesljivost in finančna varnost projekta.

Posamezna občina bo v postopku pridobivanja sredstev za gradnjo omrežja sledila modelu javno-zasebnega partnerstva, ki bo skladen z občinskimi interesi in pogoji pridobitve sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja ali sredstev Naložbenega načrta za Evropo. Izraz javno-zasebno partnerstvo je v kontekstu gradnje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij treba razumeti širše, kot ga predvideva slovenska zakonodaja, saj lahko občina vstopi v razmerje, ki ni skladno s pojmovanjem javno-zasebnega partnerstva po slovenski zakonodaji, je pa skladno s pojmovanjem koncepta javno-zasebnega partnerstva po metodologiji Evropskega centra za javno-zasebno partnerstvo.¹² Pri navedenem gre omeniti, da javno-zasebno partnerstvo pomeni tako vlaganje javnih finančnih sredstev, kot tudi drugih oblik vlaganja, saj je že dopustitev uporabe javnih površin in javne infrastrukture možno opredeliti kot dejanski javni vložek.

Podrobneje so možni modeli javno-zasebnega partnerstva opisani v točki 4.5.2. Poslovni modeli.

---

¹² EPEC – European PPP Expertise Centre oz. Evropski center za javno-zasebno partnerstvo, ki je nastal na pobudo Evropske investicijske banke, Evropske komisije in držav članic ter držav kandidatk.

2. TELEKOMUNIKACIJSKE STORITVE IN POMEN ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA

2.1. Širokopasovno omrežje

Širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij je tisto omrežje, ki končnemu uporabniku ponuja možnost dostopa do širokopasovnih storitev. V strogo tehničnem smislu je širokopasovno omrežje telekomunikacijsko prenosno omrežje, ki za prenos signalov uporablja različne prenosne medije s širokim frekvenčnim območjem, razdeljenim na način, ki omogoča tvorjenje množice medsebojno neodvisnih kanalov za sočasni (simultani) prenos podatkov, govora in slike. Širokopasovna omrežja se delijo na hrbtenična omrežja, geografsko omejena omrežja krajevnega značaja in dostopovna omrežja.

Hrbtenična omrežja običajno združujejo promet množice končnih uporabnikov in medsebojno povezujejo geografsko oddaljena omrežja. K omrežjem krajevnega značaja lahko štejemo omrežja na ravni krajevnih skupnosti, mest, vasi, univerz ipd. Dostopovna omrežja so omrežja, ki tvorijo krajevno zanko in končnim uporabnikom prek omrežne priključne točke omogočajo vključitev v večja omrežja, globalno povezljivost ter s tem dostop do aplikacij, vsebin in storitev.

Med osnovna širokopasovna omrežja lahko štejemo več različnih tehnoloških platform, vključno z ADSL (asimetričnim digitalnim naročniškim vodom, do omrežij ADSL2+), standardnimi kablji (npr. standard DOCSIS 2.0), mobilnimi omrežji tretje generacije (UMTS) ter satelitskimi sistemi.

Na trenutni stopnji tržnega in tehnološkega razvoja¹³ so dostopovna omrežja naslednje generacije dostopovna omrežja, ki jih v celoti ali delno sestavljajo optični elementi¹⁴ in lahko zagotavljajo storitve širokopasovnega dostopa z izboljšanimi lastnostmi v primerjavi z obstoječimi osnovnimi širokopasovnimi omrežji.¹⁵

Dostopovna omrežja naj bi imela vsaj naslednje lastnosti:

- zanesljivo zagotavljanje zelo hitrih storitev na naročnika prek optičnih zalednih omrežij (ali omrežij, ki temeljijo na enakovredni tehnologiji),
- dovolj blizu prostorov uporabnikov za dejansko zagotovitev zelo hitre povezave,

¹³ Zaradi hitrega tehnološkega razvoja bi lahko v prihodnosti tudi druge tehnologije zagotavljale storitve dostopovnih omrežij naslednje generacije.

¹⁴ Koaksialne, brezžične in mobilne tehnologije do določene mere uporabljajo optično podporno infrastrukturo, zaradi česar so konceptualno podobne žičnemu omrežju, ki za zagotavljanje storitev v delu zadnjega kilometra, v katerem ni položenih optičnih kablov, uporablja baker.

¹⁵ Zadnji del povezave s končnim uporabnikom se lahko zagotovi z žično ali brezžično tehnologijo. Glede na hiter razvoj naprednih brezžičnih tehnologij, kot so razvoj LTE-Advanced in vse intenzivnejše uvajanje tehnologij LTE ali Wi-Fi, bi lahko fiksni brezžični dostop naslednje generacije (npr. na podlagi morebiti prilagojenih širokopasovnih mobilnih tehnologij) uspešno nadomestil nekatera žična dostopovna omrežja naslednje generacije (na primer omrežja FTTCab – „optika do omarice“), če bodo izpolnjeni nekateri pogoji. Ker uporabniki souporabljajo brezžični medij (hitrost na uporabnika je odvisna od števila povezanih uporabnikov na območju, ki ga medij pokriva), nanj pa vpliva tudi spremenljivo okolje, bi morala biti dostopovna fiksna omrežja naslednje generacije nameščena dovolj gosto in/ali z napredno konfiguracijo (npr. usmerjene antene in/ali več anten), da bi se zagotovila zanesljiva minimalna hitrost prenosa na uporabnika, ki jo je mogoče pričakovati od dostopovnih omrežij naslednje generacije. Brezžični dostop naslednje generacije, ki temelji na prilagojenih širokopasovnih mobilnih tehnologijah, mora zagotoviti tudi zahtevano kakovost storitev za uporabnike na fiksni lokaciji ob hkratnem opravljanju storitev za vse druge mobilne naročnike na zadevnem področju.

- podpora različnim naprednim digitalnim storitvam, vključno s konvergiranimi storitvami, ki temeljijo izključno na internetnem protokolu, ter
- znatno višje hitrosti nalaganja (v primerjavi z osnovnimi širokopasovnimi omrežji).

Na trenutni stopnji tržnega in tehnološkega razvoja so dostopovna omrežja naslednje generacije:

- optična dostopovna omrežja (FTTx),¹⁶
- napredna nadgrajena kabelska omrežja,¹⁷
- nekatera napredna brezžična dostopovna omrežja, ki omogočajo zanesljivo zagotavljanje zelo hitrih storitev naročnika.¹⁸

Pri predložitvi tehnološke rešitve je treba upoštevati dejanske razdalje, na katerih je posamezna tehnologija zmožna zagotoviti pričakovane zmogljivosti, in omrežje oblikovati na način, da je področje zagotavljanja storitve homogeno pokrito.

Odprtost omrežja elektronskih komunikacij pomeni, da imajo vsi operaterji in ponudniki storitev elektronskih komunikacij omogočen vstop v to omrežje in da lahko prek njega ponudijo svoje storitve vsem končnim uporabnikom tega omrežja. Pri tem morajo biti zagotovljeni za vse enaki pogoji, skladno z določili Zakona o elektronskih komunikacijah. Glede na obliko financiranja odprtih širokopasovnih omrežij elektronskih komunikacij ločimo tržna (komercialna) omrežja in z javnimi sredstvi zgrajena omrežja. Tržna omrežja zgradijo ponudniki s svojimi sredstvi. Kapacitete teh omrežij nato ponujajo na komercialni osnovi, pri čemer lahko ustvarjajo dobiček. Z javnimi sredstvi zgrajena omrežja zgradijo ponudniki s pomočjo občinskih, državnih in sredstev evropskih skladov. Ponudniki s ponujanjem kapacitet na teh omrežjih ne smejo ustvarjati dobička. Javna sredstva je za gradnjo dovoljeno uporabljati le tam, kjer je dokazano, da ni tržnega interesa.

Smernice EU za uporabo pravil o državni pomoči glede odprtosti omrežij navajajo:

»(a) Grosistični dostop: zaradi ekonomike dostopovnih omrežij naslednje generacije je nadvse pomembno, da se tretjim operaterjem zagotovi dejanski grosistični dostop. Zlasti na območjih, na katerih že obstajajo konkurenčni operaterji osnovnega širokopasovnega omrežja, je treba zagotoviti, da se konkurenčni položaj na trgu, kakršen je bil pred državnim posredovanjem, ne spremeni. .... Subvencionirano omrežje mora zato vsem operaterjem, ki zaprosijo za dostop, omogočiti dostop pod poštenimi in nediskriminatornimi pogoji ter možnost učinkovite in povsem razvezane zanke. Poleg tega morajo imeti tretji operaterji dostop do pasivne in tudi do aktivne omrežne infrastrukture. Obveznosti dostopa bi morale torej poleg dostopa do bitnega toka in razvezanega dostopa do krajevne zanke in podzanke vključevati tudi pravico do uporabe vodov in drogov, temnih optičnih vlaken ali uličnih priključnih omaric. Dejanski grosistični dostop se zagotovi za vsaj sedem let, pravica dostopa do vodov ali drogov pa časovno ne bi smela biti omejena. To ne vpliva na druge podobne regulativne obveznosti, ki jih lahko nacionalni regulativni organi sprejmejo na zadevnem specifičnem trgu, da bi spodbujali učinkovito konkurenco, ali na ukrepe, sprejete med navedenim obdobjem ali po njegovem koncu.

¹⁶ Izraz FTTx se nanaša na FTTC, FTTN, FTTP, FTTH in FTTB.

¹⁷ Z uporabo standarda za kabelske modeme „DOCSIS 3.0“ ali naprednejšega.

¹⁸ Smernice Evropske Unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro vzpostavitvijo širokopasovnih omrežij (2013/C 25/01).

Lahko se zgodi, da na območjih z nizko gostoto prebivalstva, kjer so širokopasovne storitve omejene, ali pri malih lokalnih podjetjih uvedba vseh vrst proizvodov na področju dostopa nesorazmerno poveča investicijske stroške brez znatnih koristi v smislu večje konkurence. V tem primeru se lahko določi, da se proizvodi na področju dostopa, ki zahtevajo obsežno posredovanje države pri subvencionirani infrastrukturi, ki drugače ni predvideno (na primer kolokacija posrednih distribucijskih točk), ponudijo samo v primeru razumnega povpraševanja s strani tretjega operaterja. Povpraševanje se šteje za razumno, če

- i) prosilec za dostop zagotovi usklajen poslovni načrt, ki upravičuje razvoj proizvoda na subvencioniranem omrežju, in
- ii) noben drug operater na istem geografskem območju še ne ponuja drugega primerljivega proizvoda na področju dostopa po enakih cenah kot na gosteje poseljenih območjih.

Vendar se na prejšnjo točko ni mogoče sklicevati v gosteje naseljenih območjih, na katerih se lahko pričakuje razvoj konkurence na področju infrastrukture. Zato mora biti na takšnih območjih subvencionirano omrežje prilagojeno za vse vrste proizvodov na področju omrežnega dostopa, ki jih želijo uvesti operaterji.

(b) Poštena in nediskriminatorna obravnava: subvencionirana infrastruktura mora omogočati zagotavljanje konkurenčnih in cenovno dostopnih storitev končnim uporabnikom, ki jih izvajajo konkurenčni operaterji. Kadar je operater omrežja vertikalno integriran, je treba zagotoviti ustrezne zaščitne ukrepe, da se prepreči kakršnokoli navzkrižje interesov, neupravičena diskriminacija zoper iskalce dostopa ali ponudnike vsebin ter vse druge skrite posredne prednosti. V tem smislu bi morala tudi merila za oddajo naročila vsebovati določbo, v kateri se določi, da »dobijo ponudniki izključno grosističnega modela, izključno pasivnega modela ali kombinacije obeh modelov dodatne točke«.

Kot zelo učinkovito sredstvo za spodbujanje konkurence na trgu ponudnikov storitev se je že izkazala zahteva po funkcionalni ločitvi, zato upravljavec odprtega širokopasovnega omrežja ne sme biti istočasno tudi ponudnik storitev končnim uporabnikom na tem omrežju.

2.2. Družbeno ekonomske koristi širokopasovnega omrežja

Številne študije govorijo o pozitivnem učinku vlaganj v širokopasovno infrastrukturo na BDP. Tako Koutrompis v študiji OECD iz leta 2009 navaja, da naj bi 10-odstotni dvig širokopasovne penetracije povzročil 0,25-odstotno ekonomsko rast, druga OECD študija iz leta 2009 pa govori o 1,9 do 2,5-odstotnem dvigu BDP-ja, povzročenim z uvedbo oz. dvigom širokopasovne povezljivosti.¹⁹

Podobno korelacijo ugotavljajo druge študije, tako na makroekonomski (državni) ravni, kakor tudi na mikroekonomski ravni, to je na ravni gospodinjstev. Rezultate študij je mogoče združiti v naslednje ključne ugotovitve:

Podvojitev širokopasovne hitrosti lahko poveča rast BDP za 0,3 odstotne točke.

¹⁹ Socio-economic benefits of high-speed broadband, Evropska komisija, 2015.

Gospodarske koristi:

- dvig BDP v kratkoročnem obdobju zaradi graditve širokopasovnih omrežij,
- ustvarjena nova delovna mesta za gradnjo novih infrastruktur,
- povečana produktivnost v srednjeročnem obdobju zaradi prihranjenega časa in povečanja mobilnosti,
- povečanje inovativnosti in omogočeni novi načini poslovanja zaradi povečane hitrosti širokopasovnega interneta, kar vodi do:
  - bolj naprednih spletnih storitev,
  - novih javnih storitev,
  - omogočanja dela na daljavo.

Družbene koristi:

- koristi za potrošnike, ki vključujejo boljše socialne odnose med ljudmi ne glede na razdaljo, npr. družbeni mediji,
- višje širokopasovne hitrosti omogočajo tudi:
  - izboljšane storitve, npr. souporabo/delitev video vsebin,
  - boljše uporabniško izkušnjo in višjo kakovost spletnih medijskih vsebin ter HD prenosov,
- izboljšani načini e-izobraževanja na daljavo,
- izboljšana kakovost življenja z e-zdravstvenimi storitvami.

Okoljske koristi:

- večje zmogljivosti za obdelovanje večjega obsega spletnih digitalnih vsebin, kar pomeni manj materialnega poslovanja in bo vodilo k:
  - videokonferencam,
  - manjši porabi papirja,
  - delu na daljavo,
- nove vrste računalniških in omrežnih storitev kot so:
  - pametna omrežja,
  - pametni dom,
  - izboljšani sistemi za upravljanje prezasedenosti.

Študija o družbeno-ekonomskih koristih širokopasovnih omrežij tudi na mikroekonomski ravni ugotavlja pozitivne vplive na gospodinjstva. Letni prihodki gospodinjstva se povišajo z višjimi hitrostmi dostopa do interneta.²⁰

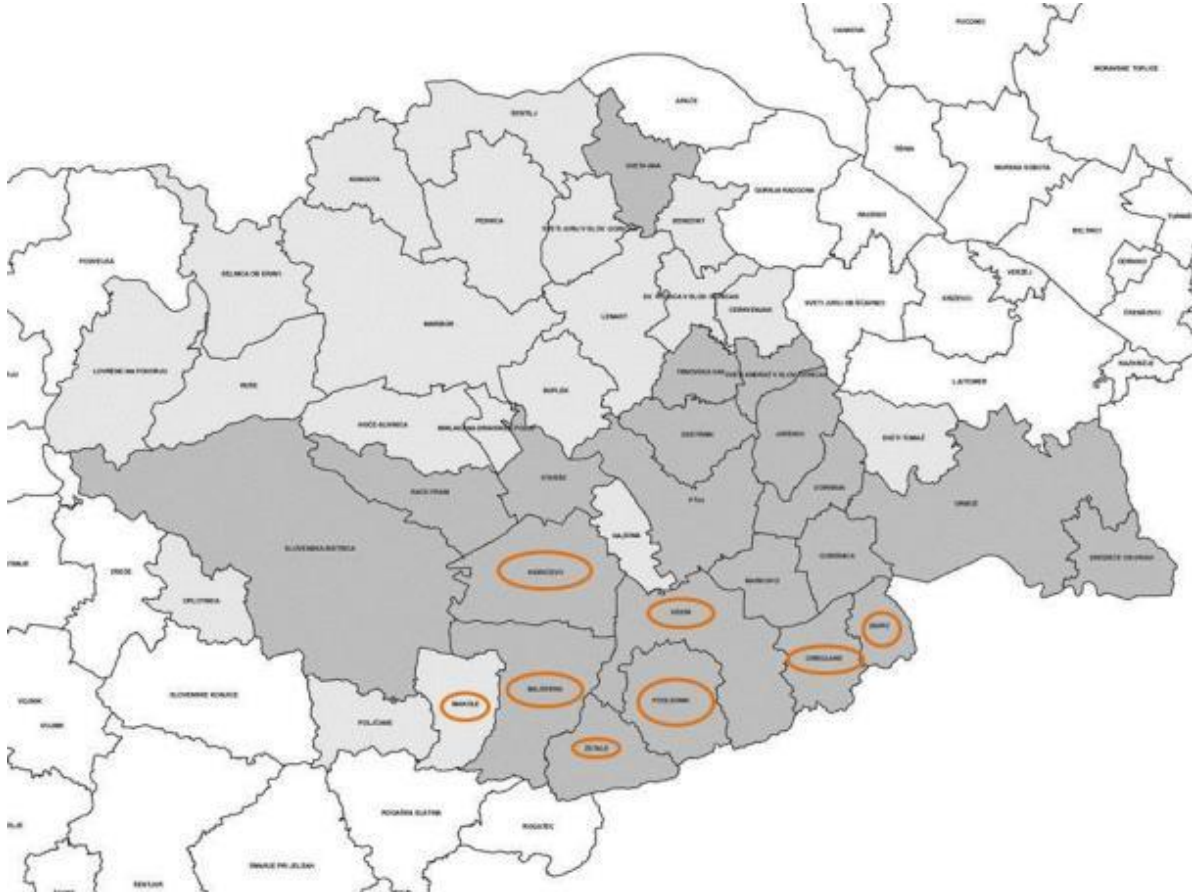
---

²⁰ Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, osnutek, 2014.

3. SPLOŠNI OPIS OBČIN

Projekt gradnje, upravljanja in vzdrževanja širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij je skupni projekt sedmih Haloških občin, to so Cirkulane, Zavrč, Žetale, Makole, Podlehnik, Videm, Majšperk, in občine Kidričevo. Vse te občine ležijo v podravski statistični regiji.

Slika 1: Sodelujoče občine

Vir: Podpora projektu KTP Spodnje Podravje, 2016, (<http://www.zemlja.si/index.php/kmetijsko-tehnoloski-park-spodnje-podravje/podpora-projektu-ktp-spodnje-podravje>).

Haloze so razgibana gričevnata pokrajina na severovzhodu Slovenije. Razprostirajo se od Jelovškega potoka do vzpetine Plešivec na zahodu in do Goričaka na slovensko-hrvaški meji na vzhodu. Severno so omejene z rekama Dravo in Dravinjo, na jugu in zahodu pa z vzhodnimi odrastki Karavank s pregrado Boč - Donačka gora - Macelj. Vzhodno od Maclja poteka meja pokrajine po razvodnici med Dravo in potokom Bednjo, ki je tudi državna meja s Hrvaško. V sorazmerno ozkem pasu (6–10 km) se Haloze vlečejo 31 km v smeri jugozahod-severovzhod, vse do Zavrča. V celoti Haloze zajemajo približno 30.000 ha površin v sedmih občinah.

Delitev Haloz (ki so sicer po različnih virih različne) povzemamo po Vladimirju Bračiču (1967)²¹, ki jih je delil na:

- Vzhodne ali Vinorodne Haloze. Gre za območje med hrvaško mejo in dolino potoka Peklača. K razvoju vinogradništva so prispevali morfologija površja, mikroklima in kulturnozgodovinski

²¹ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

dejavniki, zato velja za eno najboljših vinogradnih regij v Sloveniji (čeprav se manjša: leta 1963 so vinogradi gričevnatega dela Vinorodnih Haloz pokrivali 33 % obdelovalnih površin, leta 2010 pa le še 10 %. Stanje je posledica odseljavanja prebivalcev in opuščanja obdelovalnih zemljišč, zaradi česar se povečujeta deleža gozdov in travnikov. Posledično se spreminja tudi videz pokrajine.);

- Zahodne ali Gozdnate Haloze. Gre za območje med dolinami Jelovškega potoka na zahodu in Peklače na vzhodu. Območje ima zaradi velike reliefne razgibanosti in velikih relativnih višin ponekod že značilnost hribovja. Zaradi manj ugodnih reliefnih razmer se je vinogradništvo tu bistveno manj razvilo, zaradi česar je ostalo gozdnato. Prisojne lege so večinoma porasle z gozdom, medtem ko na osojnih legah prevladujejo travniki.

Haloze slovijo po lepi pokrajini in biotski pestrosti, pri čemer so jih bistveno oblikovale tudi neugodne posledice naravnih procesov (razvejanost reliefa, strmina, težka prometna prehodnost, obrobnost pokrajine), ki so botrovale gospodarski in socialni nerazvitosti. Prevladujoče ozke doline in strma pobočja omejujejo možnosti za kmetovanje in naselitev (bivanje), zato veljajo Haloze za pokrajino s skromnimi možnostmi za preživetje. Poleg drugih dejavnikov (razvojne politike, obmejnega položaja, nerazvitosti turizma ipd.) to tudi spodbuja odseljavanje mladih prebivalcev.

V nadaljevanju je predstavljeno obstoječe stanje, in sicer ločeno po občinah, ki so vključene v konzorcij. Predstavljeni so demografski kazalci občin ter njihove geografske in gospodarske značilnosti.

3.1 Občina Cirkulane

Občina Cirkulane je del podravske statistične regije. Območje občine s površino 32 km² leži v vzhodnih Halozah ob hrvaško-slovenski meji. S površino 32 km² se uvršča na 171. mesto med slovenskimi občinami, po številu prebivalcev pa na 174. mesto.

Slika 2: Lega občine Cirkulane v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 3: Statistični podatki za občino Cirkulane za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Cirkulane	Slovenija
Površina km ²	32	20.273
Število prebivalcev	2.336	2.061.623
Število moških	1.204	1.021.419
Število žensk	1.132	1.040.204
Naravni prirast	-5	2.279
Skupni prirast	-4	1.789
Število vrtcev	1	979
Število otrok v vrtcih	65	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	168	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	79	75.325
Število študentov (po prebivališču)	64	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	950	797.792
Število zaposlenih oseb	214	703.040
Število samozaposlenih oseb	137	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	141	120.109
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.277,69	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	858,49	1.005,41
Število podjetij	98	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	11.258	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	1.507	859.874
Število osebnih avtomobilov	1.136	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od mesta Ptuj, ki predstavlja upravno središče, je občina oddaljena približno 15 kilometrov in na nek način začenja Vinorodne Haloze: začne se pri gradu Borl in meji na občine Markovci, Zavrč, Videm pri Ptujju in Republiko Hrvaško. Nastala je 1. marca 2006 z izločitvijo iz Občine Gorišnica.

3.1.1 Geografske značilnosti občine²²

Območje občine Cirkulane se razprostira po vzhodnem delu Haloz ob slovensko-hrvaški meji. Razgibana reliefna pokrajina je mozaik vinogradov, gozdov, travnikov in njiv. Ob potokih je nekaj ravninskega sveta, ostalo so griči. Najvišji vrh v občini je Vrbanjšak v Velikem Vrhu (412 m n.v.).

Današnjo podobo Cirkulan je izoblikoval potok Bela s svojimi pritoki Belica, Duga in Gradiški potok. Brezovec je razloženo naselje večinoma na pobočjih dolin potokov Duga in Bela, kjer je bilo včasih na prisojnih legah veliko več vinogradov kot danes. Na spodnjem delu doline potoka Bela je razloženo naselje Dolane. Gručasto jedro je naslonjeno na vznožje Haloz, v dolini pa prevladujejo travniki in njive. Na skali litotamnijskega apnenca stoji grad Borl iz 12. stoletja, največja znamenitost Cirkulan in blede senca nekdanjega ponosa Haloz, ki danes žal propada, dodatno pa mu vrednost niža še plazovito pobočje (plaz leta 2012).

Gradišča so razloženo naselje v povirju Gradiškega potoka. Na prisojnih pobočjih je precej vinogradov, na dolinskem dnu pa travniki in pašniki. Vinogradi se razprostirajo tudi na prisojnih

²² Wikipedia, Občina Cirkulane, 2016 (https://sl.wikipedia.org/wiki/Občina_Cirkulane).

pobočjih obmejnih slemenskih naselij Gruškovec in Mali Okič, medtem ko na osojnem pobočju prehajajo v gozd. Naselje Mali Okič v nižinah osojnih delov preide v njive in travnike. Tudi naselje Meje v povirju potoka Bela leži ob meji z Republiko Hrvaško. Med dolinama Bela in Belana leži razloženo naselje Paradiž, vzhodno od potoka Belane naselje Pohorje, na pobočjih njenega levega brega pa naselji Pristava in Slatina. Na pobočjih je med najmanjšimi kmetijami in počitniškimi hišicami nekaj vinogradov, v dolini prevladujejo travniki. Veliki Vrh je razloženo naselje z gručastim jedrom vrh slemena, vzhodno od doline potoka Bela. Na prisojnih pobočjih so vinogradi, na slemenu pa manjše kmetije in počitniške hišice. Naselje Medribnik, ki je dobilo ime po treh ribnikih, ima izredno lepo lego ob potoku Belica, ki ima svoj izvir v gozdu imenovanem Belšak.

3.1.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občino sestavlja 13 naselij, šest jih meji na Republiko Hrvaško: Cirkulane, Brezovec, Dolane, Gradišča, Gruškovec, Mali Okič, Medribnik, Meje, Paradiž, Pohorje, Pristava, Slatina, Veliki Vrh.

Leta 2015²³ je imela Občina približno 2.339 prebivalcev (približno 1.216 moških in 1.123 žensk). Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 73 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Do leta 1948 je število prebivalstva na območju današnje Občine Cirkulane naraščalo in doseglo celo številko 3438, po tem letu pa se je ta številka iz leta v leto zniževala. Razlog je bil v preseljevanju mlade generacije v urbana naselja.²⁴ Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo leta 2014²⁵ nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 0,4. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -1,7 (v Sloveniji 0,9). V letu 2006 so prvič po letu 1948 beležili dvig števila prebivalstva.

Število živorojenih je bilo v letu 2014 nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v letu 2014 negativen, znašal je -2,1. Povprečna starost občanov je bila 42,6 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših enako številu najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 121 oseb, starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino enaka vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju enako hitro kot v celotni Sloveniji.

V občini je v letu 2015 deloval en vrtec, obiskovalo ga je 61 otrok. V tamkajšnji osnovni šoli se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 161 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 79 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 27 študentov in 7 diplomantov.

²³ Statistični urad RS, Občina Cirkulane, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/21>).

²⁴ O Občini Cirkulane, 2005 (<http://www.cirkulane.si/Standardno/Zgodovina.html>).

²⁵ Statistični urad RS, Občina Cirkulane, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/21>).

Tabela 4: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Cirkulane, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Cirkulane	101	434
Brezovec	173	223
Dolane	68	163
Gradišča	138	330
Gruškovec	58	133
Mali Okič	45	104
Medribnik	54	148
Meje	27	54
Paradiž	81	194
Pohorje	35	107
Pristava	87	206
Slatina	51	115
Veliki Vrh	67	128
Skupaj za občino Cirkulane	985	2.339

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 z 12,9 % višja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi je bilo tu - kot v večini slovenskih občin - več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 17 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 15 %.

Tabela 5: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Cirkulane za leto 2015

Občina Cirkulane	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	950	141	12,9
Moški	584	70	10,7
Ženske	366	71	16,2

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 1.507 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 1.136 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 9 let.

Gospodarstvo

Zaradi prometne odrezanosti in sorazmerne oddaljenosti od večjih mest se prebivalci Cirkulan, ki niso ekonomsko odvisno od pokrajine, zemlje, iz občine odseljujejo.

Tabela 6: Podatki o podjetjih v občini Cirkulane, 2008–2014

Občina Cirkulane	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	83	85	87	95	95	91	98
Število oseb, ki delajo	242	229	234	227	239	288	281
Prihodek (1000 EUR)	8.625	7.425	8.036	10.482	10.784	11.174	11.258
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	2,9	2,7	2,7	2,4	2,5	3,2	2,9

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Iz zgornje tabele je razvidno, da število podjetij narašča, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih 15 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Cirkulane povečala svoj prihodek za približno 30,53 %; število oseb, ki so delale v občini Cirkulane, pa se je povečalo za 16,1 %. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini med 2008 in 2014 je z manjšimi nihanjem med leti ostalo enako, 2,9.

Tabela 7: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Cirkulane

Občina Cirkulane	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	3	4	4	4	5	5	5
C Predelovalne dejavnosti	18	19	19	20	22	21	22
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	0	0	0	0	1	1
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	12	11	12	18	20	15	17
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	4	4	4	5	5	5	6
H Promet in skladiščenje	4	5	7	6	4	4	2
I Gostinstvo	5	4	6	6	5	6	7
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	0	0	1	1	1	0	0
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	0	0	1	1	1	0	1
L Poslovanje z nepremičninami	0	0	0	0	0	0	0
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	13	16	12	13	11	14	16
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3	2	2	2	2	1	0
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	2	2	2	2	2	2	2
P Izobraževanje	2	2	2	2	2	2	2
Q Zdravstvo in socialno varstvo	2	1	1	1	1	1	1
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	2	2	2	1	2	1	2
S Druge dejavnosti	13	13	12	13	12	13	14
Skupaj	83	85	87	95	95	91	98

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju predelovalne dejavnosti (22), sledita področji gradbeništva (17) in strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (16).

Tabela 8: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Cirkulane, 2008–2014

Občina Cirkulane			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	8	17	53	78
		Majhno podjetje	4	0	0	4
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	12	17	52	81
		Majhno podjetje	3	0	0	3
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	16	17	49	82
		Majhno podjetje	2	1	1	4
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	18	17	56	91
		Majhno podjetje	1	1	1	3
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	19	17	54	90
		Majhno podjetje	1	1	2	4
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	17	18	49	84
		Majhno podjetje	2	1	3	6
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2014	Število podjetij	Mikro podjetje	20	18	54	92
		Majhno podjetje	3	1	1	5
		Srednje podjetje	0	1	0	1

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadrage in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Cirkulane prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 92 (98 je bilo skupno število vseh podjetij v občini), ostalo so bila majhna podjetja (10–49 zaposlenih) - skupaj 5. Srednje veliko podjetje (50–249 zaposlenih) je v občini le eno, medtem ko velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni. Občina Cirkulane glede števila podjetij močno zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravski regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Cirkulane pa 102)²⁶.

Kmetijstvo

Živinoreja, predvsem pa vinogradništvo sta prevladujoči kmetijski dejavnosti na območju Haloz, tudi Cirkulan. Vinogradi se nahajajo predvsem na osojnih delih gričev, v dolinah so predvsem travniki. Od živinoreje prevladuje reja drobnice, nekaj je tudi čebelarstva in sadjarstva.

²⁶ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

Prebivalci, ki z okoljem niso ekonomsko povezani, pogosto poiščejo življenjske in zaposlitvene priložnosti zunaj občine. Posledično se tudi število vinogradov, kmetijskih površin in kmetij zmanjšuje.

Tabela 9: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Cirkulane za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Cirkulane
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	243
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	758
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	356
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	208
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	35

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Po zadnjem statističnem popisu iz leta 2010 je v občini 243 kmetijskih gospodarstev, ki obdelujejo 758 ha kmetijskih zemljišč. 208 družinskih kmetij se ukvarja s kmetijsko pridelavo za lastno porabo. Le 35 jih kmetijske pridelke tudi prodaja. Območje je bolj usmerjeno v poljedelstvo (vinogradništvo, sadjarstvo) kot v živinorejo. Redijo le 356 glav velike živine.

Tabela 10: Raba kmetijskih zemljišč v občini Cirkulane za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Cirkulane
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	3,1
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	23,6
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	16,2
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	67,2
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	16,7
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	331
Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	53
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	34
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	1,2

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo trajni travniki in pašniki (67,2 %).

Turizem

Turizem si v te kraje kljub izredno slikoviti pokrajini in morebitnemu velikemu potencialu zaradi prometne odrezanosti, verjetno pa tudi zaradi pomanjkanja državnega interesa, s težavo utira pot.

V Cirkulanah deluje Turistično društvo Cirkulane. Sestavljeno je iz matičnega društva in dveh sekcij:

sekcije za ohranjanje starih običajev in sekcije gospodinj. Društvo opravlja različne dejavnosti, med katerimi so najpomembnejše: turistična vzgoja prebivalstva, skrb za varstvo naravne in kulturne dediščine, ohranjanje etnografskih značilnosti kraja, vzdrževanje izletniških točk, romarskih poti in vinskih cestah. Sodelujejo pri kulturnih, zabavnih, športnih in drugih družabnih prireditvah v kraju.²⁷

Turistično pomembnejši objekt je le grad Borl iz 12. stoletja, zgrajen na pečini tik nad Dravo v naselju Dolane. Med NOB-jem so ga nacisti spremenili v koncentracijsko taborišče, v 60. pa je bil priljubljeno letovišče in izletališče z manjšim bazenom. Danes imajo v stavbi občasno, še posebej poleti, različne prireditve, vendar njegove kapacitete še zdaleč niso izkoriščene. Po podatkih Turistične organizacije Haloz je možno izvesti vodeno degustacijo vina v poročni dvorani. Grad danes propada, za njegovo obnovitev in obuditev pa se zavzemata Društvo za oživitev gradu Borl in konzorcij za grad Borl. Ministrstvo za kulturo ga je uvrstilo na seznam sanacije najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine, za katere se trudi zagotoviti dodatni finančni vir za prepotrebno sanacijo. Grad Borl je vključen tudi v predlog izvedbenega načrta v okviru prednostne naložbe Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami. V ta namen načrtuje projekt Drava: Obnova in oživljanje gradu Borl v vrednosti 1,5 milijona evrov.²⁸

Naselje Cirkulane je vizualno zaznamovano z župnijsko cerkvijo Sv. Barbare z 52 m visokim zvonikom. Zgrajena je bila v 12. stoletju, današnjo podobo pa ima od 18. stoletja naprej.

Po podatkih SURS-a, pridobljenih s staro metodologijo, o prihodih in prenočitvah turistov v obdobju 2006–2009, je bilo v letu 2007 37 prihodov turistov in 79 prenočitev, v letu 2008 37 prihodov turistov in 83 prenočitev. V letu 2009 je število drastično padlo: zabeležili so 4 prihode turistov in 8 prenočitev. Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku niti ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot sta na primer sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov. Čeprav razpolagamo s podatki, pridobljenimi po stari metodologiji, je treba opozoriti, da lahko sicer precej odstopajo (z letom 2010 je SURS začel predstavljati podatke po novi metodologiji), vendar kljub temu ne spremenijo bistva, tj. da je število prihodov turistov, število namestitev in število prenočitev nizko, poleg tega pa še pada. Podatki o številu ležišč v občini Cirkulane v obdobju 2008–2010 kažejo, da je bilo število ležišč leta 2008 in 2009 31, leta 2010 pa je številka zdrsnila za dobrih 50 % na 15 ležišč.²⁹

Prebivalci želijo turistično boljše izkoristiti potencial regije. Razgiban relief je privlačen za športni in doživljajski turizem (kolesarjenje, padalstvo), pokrajina, bližina rek in potokov za lov in ribolov, vinogradništvo, neokrnjenost narave in prometna oddaljenost v smislu tišine in miru pa za (eko) kmečki turizem in gastronomijo (kulinarika in vinarstvo). Potencialno je tudi gobarjenje. Kljub temu, da je okolje privlačno zaradi naravnih vrednot in kulturne dediščine (poleg gradu Borl je omembe vredna tudi romarska točka oz. cerkev svete Ane v Velikem vrhu), pa v resnici ne ponuja takšne, ki bi po svoji turistični privlačnosti izrazito izstopala v širšem prostoru (v tem kontekstu je romarsko bolj pomembna Ptujška Gora v sosednji občini Majšperk).

²⁷ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

²⁸ Obisk ministrice za kulturo na gradu Borl, Grad Borl, 2016 (<http://www.borl.si/2016/03/obisk-ministrice-za-kulturo-na-gradu.html>).

²⁹ Turizem v Halozah, Dejan Cigale, 2012 (<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-DBWT6YYO/>).

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 11: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Cirkulane, 2015

Občina Cirkulane	Oznaka	Površina (m ²)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	5.244.162	524,42	16,32
Druga kmetijska zemljišča	K2	12.067.841	1.206,78	37,56
Gozdna zemljišča	G	12.580.649	1.258,06	39,15
Celinske vode	VC	416.151	41,62	1,30
Stanovanjske površine	SS	14.116	1,41	0,04
Površine podeželskega naselja	SK	282.724	28,27	0,88
Površine razpršene poselitve	A	1.128.632	112,86	3,51
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU	108.897	10,89	0,34
Površine za turizem	BT	15.425	1,54	0,05
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS	46.652	4,67	0,15
Pokopališča	ZK	9.506	0,95	0,03
Gospodarske cone	IG	74.572	7,46	0,23
Površine cest	PC	105.764	10,58	0,33
Površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo	IK	680	0,07	0,00
Površine podzemnega pridobivalnega prostora	LP	1.944	0,19	0,01
Območja okoljske infrastrukture	O	1.111	0,11	0,00
Ostale prometne površine	PO	4.639	0,46	0,01
Območja vodne infrastrukture	VI	11.175	1,12	0,03
Druge urejene zelene površine	ZD	16.190	1,62	0,05
Skupaj		32.130.830	3.213,083	100,00

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Cirkulane, 2015.

Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine območja gozdov, skupno 1.258,06 ha, kar predstavlja skoraj 40 % celotne površine. Dobrih 37,5 % je namenjenih drugim kmetijskim zemljiščem, medtem ko je dobrih 16 % namenjenih najboljšim kmetijskim zemljiščem. Manj kot 10 % preostalih območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, proizvodnim dejavnostim, prometni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, pokopališčem in drugim dejavnostim.

3.2 Občina Kidričevo

Občina Kidričevo je del podravske statistične regije. Območje občine s površino 72 km² leži v vzhodnih Halozah ob hrvaško–slovenski meji. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 99. mesto.

Slika 3: Lega občine Kidričevo v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 12: Statistični podatki za občino Kidričevo za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Kidričevo	Slovenija
Površina km ²	72	20.273
Število prebivalcev	6.543	2.061.623
Število moških	3.166	1.021.419
Število žensk	3.377	1.040.204
Naravni prirast	-13	2.279
Skupni prirast	-78	1.789
Število vrtcev	2	979
Število otrok v vrtcih	273	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	495	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	252	75.325
Število študentov (po prebivališču)	293	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	2.619	797.792
Število zaposlenih oseb	4.017	703.040
Število samozaposlenih oseb	366	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	313	120.109
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.232,10	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	833,92	1.005,41
Število podjetij	453	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	652.587	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	2.436	859.874
Število osebnih avtomobilov	3.437	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Kraj se je pred drugo svetovno vojno imenoval Strnišče (nemško Sterntal; Šterntal), nato pa so ga preimenovali po tedanjem slovenskemu politiku, Borisu Kidriču. Kidričevo je znano po tovarni aluminija Talum.

Kidričevo sodi med mlajše kraje, je urbano, sodobno naselje. Nastalo je kot novozgrajeno industrijsko naselje, ki je raslo s stanovanjskimi bloki med borovimi gozdovi sredi Dravskega polja, nedaleč stran od tovarne glinice in aluminija, ter prevzelo vodilno vlogo v širšem prostoru in se razvilo v samostojno krajevno in občinsko središče. Pri Kidričevem gre za poseben fenomen novodobnega kraja, ki je umeščen v zgodovinsko bogato kulturno krajino starih župnijskih središč Svetega Lovrenca, Svete Kungote, Cirkovc in občinskega središča Slovenja vas.

3.2.1 Geografske značilnosti občine

Občina obsega del podravske statistične regije med smrekovimi gozdovi na jugovzhodnem delu Dravskega polja, Ptujem ter Slovensko Bistrico.

Občina v naravnogeografskem smislu leži na dveh pokrajinsko ekoloških enotah. Večina občine, natančneje njen osrednji in severni del, leži na prometnem osrednjem delu Dravskega polja. Jugozahodno od črte, ki povezuje naselja Stražgonjca, Mihovce in Lovrenc na Dravskem polju, je nekdanj mokrotna, danes pa meliorirana pokrajina, ki jo tradicionalno imenujemo »čreti«. Z regionalne ceste Ptuj – Ljubljana je odcep proti Lovrencu na Dravskem polju, ki nas pripelje do centra naselja. Kraj ima tudi železniško postajo ob progi Ptuj – Pragersko, ki je oddaljena okoli 300 m od središča.³⁰

3.2.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občina zajema naselja Apače, Cirkovce, Dragonja vas, Kidričevo, Kungota pri Ptuju, Lovrenc na Dravskem polju, Mihovce, Njiverce, Pleterje, Pongrce, Spodnje Jablane, Spodnji Gaj pri Pragerskem, Starošince, Stražgonjca, Strnišče, Šikole, Zgornje Jablane in Župečja vas.³¹

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče³²:

Sredi leta 2015 je imela občina približno 6.515 prebivalcev (približno 3.155 moških in 3.360 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 79. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 91 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil leta 2014 torej negativen, znašal je -2,0 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -9,9. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -11,9 (v Sloveniji 0,9). Povprečna starost občanov je bila 43 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let).

³⁰ Pozdravljeni v občini Kidričevo, 2016 (<http://www.kidricevo.si/obcina-kidricevo/obcina.html>).

³¹ Pozdravljeni v občini Kidričevo, 2016 (<http://www.kidricevo.si/obcina-kidricevo/obcina.html>).

³² Statistični urad RS, Občina Kidričevo, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/62>).

Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših - tako kot v večini slovenskih občin - večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 135 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino višja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji.

Leta 2015 sta v občini delovala dva vrtca, obiskovalo ju je 258 otrok. V tamkajšnjih osnovnih šolah se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 516 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 252 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 44 študentov in 9 diplomantov.

Tabela 13: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Kidričevo, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Apače	304	802
Cirkovce	149	379
Dragonja vas	66	185
Kidričevo	514	1178
Kungota pri Ptujju	153	401
Lovrenc na Dravskem polju	238	660
Mihovce	81	204
Njiverce	264	693
Pleterje	87	236
Pongrce	47	135
Spodnje Jablane	84	258
Spodnji Gaj pri Pragerskem	50	127
Starošince	76	219
Stražgonjca	79	206
Strnišče	45	103
Šikole	114	309
Zgornje Jablane	67	167
Župečja vas	93	253
Skupaj za občino Kidričevo	2.511	6.515

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 z 10,7 % nižja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi so, tako kot v večini slovenskih občin, prevladovale ženske.

Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 21 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 18 %.

Tabela 14: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Kidričevo za leto 2015

Občina Kidričevo	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	2.619	313	10,7
Moški	1.439	142	9
Ženske	1.180	171	12,7

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 2.436 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 3.437 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 10 let.

Gospodarstvo

Najmočneje je vplival na razvoj gospodarstva v Kidričevem Talum, ki ima danes s svojo Skupino Talum velike možnosti za razvoj. Skupina Talum sledi sodobnim trendom proizvodnje in uvaja vedno nove programe, ki prispevajo k ustvarjanju dodane vrednosti. Kot mlajše veliko podjetje je bilo leta 1995 ustanovljen Boxmark Leather, d.o.o., ki je v svetovnem merilu eno največjih podjetij za predelavo in oblikovanje usnja v avtomobilski industriji. Obe podjetji sta združili svoje izkušnje in znanja in se pojavljata na tržišču s skupnim izdelki, namenjenimi ladjedelništvu.³³

Tabela 15: Podatki o podjetjih v občini Kidričevo, 2008–2014

Občina Kidričevo	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	364	384	394	424	434	440	453
Število oseb, ki delajo	3.832	3.616	3.737	4.209	4.180	3.919	4.281
Prihodek (1000 EUR)	531.506	342.223	417.174	601.092	576.009	610.704	652.587
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	10,5	9,4	9,5	9,9	9,6	8,9	9,5

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Iz zgornje tabele je razvidno, da število podjetij narašča, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih 89 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Kidričevo povečala svoj prihodek za približno 22,78 %, število oseb, ki so delale v občini Kidričevo, pa se je povečalo za 11,7 %. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini se je zmanjšalo iz 10,5 v letu 2008 na 9,5 v letu 2014.

Tabela 16: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Kidričevo

Občina Kidričevo	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	22	27	22	21	24	25	27
C Predelovalne dejavnosti	79	80	78	80	84	86	92
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	0	1	4	8	9	9
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja	1	1	2	4	2	2	2

³³ Gospodarski razvoj in konkurenčnost gospodarstva občine Kidričevo, Diplomsko delo, Simona Gaiser, 2014 (<http://fds.si/attachments/article/290/Simona%20Gaiser.pdf>).

F Gradbeništvo	37	44	48	47	44	39	38
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	59	60	59	63	58	62	62
H Promet in skladiščenje	20	19	18	20	20	21	19
I Gostinstvo	17	17	17	18	17	19	22
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	7	7	8	8	6	6	7
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	4	3	4	4	4	4	3
L Poslovanje z nepremičninami	3	2	3	3	3	2	1
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	34	31	36	39	44	40	44
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3	7	7	13	12	10	11
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	10	10	10	10	10	10	10
P Izobraževanje	9	9	10	13	13	14	15
Q Zdravstvo in socialno varstvo	3	2	2	3	4	4	4
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	17	24	26	27	29	33	34
S Druge dejavnosti	39	41	43	47	52	54	53
Skupaj	364	384	394	424	434	440	453

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju predelovalne dejavnosti (92), sledita področji trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (62) in drugih dejavnosti (53). Močno so zastopana tudi področja strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (44), gradbeništva (38) in kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (34).

Tabela 17: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Kidričevo, 2008–2014

Občina Kidričevo			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	43	55	233	331
		Majhno podjetje	13	3	12	28
		Srednje podjetje	2	1	0	3
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	43	59	249	351
		Majhno podjetje	13	3	12	28
		Srednje podjetje	2	1	0	3
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	48	58	256	362
		Majhno podjetje	11	3	11	25
		Srednje podjetje	3	1	1	5
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	56	65	262	383
		Majhno podjetje	13	3	14	30
		Srednje podjetje	9	1	0	10
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	58	65	270	393
		Majhno podjetje	17	3	11	31
		Srednje podjetje	8	1	0	9

2013	Število podjetij	Mikro podjetje	72	67	263	402
		Majhno podjetje	14	2	11	27
		Srednje podjetje	9	1	0	10
2014	Število podjetij	Mikro podjetje	78	68	264	410
		Majhno podjetje	17	2	12	31
		Srednje podjetje	10	1	0	11

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadruga in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Kidričevo prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 410 (452 je bilo skupno število vseh podjetij v občini), ostalo so bila majhna podjetja (10–49 zaposlenih) - skupaj 31. Srednje velikih podjetij (50–249 zaposlenih) je v občini 11. Veliki podjetji z več kot 250 zaposlenimi v občini sta podjetji Talum (na dan 31. 12. 2014 1.170 zaposlenih)³⁴ in Boxmark Leather, d.o.o. (cca 2.200 zaposlenih)³⁵. V Podravski regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Kidričevo pa 456.³⁶

Z neposrednimi ali posrednimi finančnimi intervencijami v podjetništvo in obrt v gospodarskem razvoju sodeluje tudi Občina Kidričevo (zagotavlja sredstva iz proračuna občine ter drugih virov). Za uresničevanje ciljev ohranjanja in razvoja podjetništva in obrti se finančna sredstva usmerjajo v:

- pospeševanje strukturnih sprememb in usmerjanje v naložbene dejavnosti v podjetništvo in obrt;
- optimalno in razumno koriščenje proizvodnih in storitvenih kapacitet, uvajanje novih tehnologij;
- večanje kakovosti proizvodov in storitev;
- ohranjanje in razvijanje obrti;
- razvijanje inovacij;
- pridobivanje in razvijanje lastnih licenc;
- zniževanje brezposelnosti in odpiranje novih delovnih mest na območju Občine Kidričevo;
- privabljanje novih investitorjev, ki odpirajo nova delovna mesta;
- zagotavljanje stalnega izobraževanja;
- pospeševanje podjetniške dejavnosti;
- celovit razvoj podjetništva in obrti;
- projekte in programe razvoja podjetništva in obrti lokalnega, regionalnega in nacionalnega značaja.

³⁴ Letno poročilo Skupine Talum za leto 2014, Skupina Talum, Kidričevo, 2015 (http://www.talum.si/images/pdf/letna-porocila/LETNO_POROCILO_skupine_TALUM_2014.pdf).

³⁵ STAkrog, Boxmark letos delo ponudil prek 400 delavcem, 2015 (<http://novice.najdi.si/predogled/novica/4b3f3b0cdd124e670b45506421474723/STAkrog/Gospodarstvo/Boxmark-letos-delo-ponudil-prek-400-delavcem>).

³⁶ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

Kmetijstvo

Kmetijstvo poleg svoje največje naloge, to je oskrba prebivalstva s kakovostno hrano, skrbi tudi za ohranitev kulturne krajine, pozitivno učinkuje na razvoj podeželja, poseljenost in ustvarja delovna mesta. Kmetijstvo je vpeto v preostali del gospodarstva, saj zagotavlja vhodne surovine za agro-živilsko industrijo, v dopolnilnih dejavnostih dopolnjuje turistično ponudbo, izvaja komunalne storitve in podobno. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah, kot sta turizem in rekreacija, so elementi gospodarske rasti, ki v občini še niso izkoriščene. Večina kmetij v občini Kidričevo se ukvarja z mešano živinorejo in mešano rastlinsko pridelavo. Njive v pretežni meri uporabljajo za pridelavo žit in krmnih rastlin, medtem ko večina redi govedo in prašiče.³⁷

Tabela 18: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Kidričevo za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Kidričevo
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	405
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	4.149
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	5.397
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	135
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	269

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podatki v zgornji tabeli za leto 2010 kažejo, da je bilo v občini 405 kmetij, ki obdelujejo 4.149 ha kmetijskih zemljišč. Dve tretjini kmetij (tj. 269) svoje kmetijske izdelke tudi prodaja, medtem ko jih ima 135 le za lastno uporabo. Močno je zastopana živinorejska dejavnost, saj so imeli v obravnavanem letu 5.397 glav živine.

Tabela 19: Raba kmetijskih zemljišč v občini Kidričevo za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Kidričevo
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	10,2
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	58
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	90,5
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	9,4
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	0,1
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	622
Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	562
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	327
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	35,3

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

³⁷ Gospodarski razvoj in konkurenčnost gospodarstva občine Kidričevo, Diplomsko delo, Simona Gaiser, 2014 (<http://fds.si/attachments/article/290/Simona%20Gaiser.pdf>).

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo njive (90,5 %).

Turizem

V občini Kidričevo deluje Turistično društvo Kidričevo, ki sooblikuje turistično ponudbo v kraju, skrbi za njegovo promocijo in pospeševanje razvoja turizma v skladu s splošnim gospodarskim in družbenim razvojem kraja ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja.

Turistično ponudbo bi lahko razdelili na tri geografske sklope³⁸:

- Kidričevo z okolico. Naselje Kidričevo je zanimivo že samo po sebi, saj je bilo zgrajeno po vzoru češkega industrijskega mesta Zlin. Arhitekturna zasnova zgradb je delo arhitekturnega biroja, ki ga je vodil Danilo Fürst, učenec Jožeta Plečnika, urbanistična zasnova naselja pa delo arhitekta Ravnikarja. Pri izkopih v vasi Kungota so na nekaj mestih naleteli na arheološke ostanke vodovoda iz rimskih časov, ki je potekal med Framom in Ptujem. Kraj zaznamuje tudi staro pokopališče iz prve svetovne vojne, ki je nastalo okoli vojaške kapele ob železnici, kjer so pokopavali umrle ranjence iz nekdanjega vojaškega taborišča oz kasneje pomožne vojaške bolnišnice. Leta 2007 so kapelo obnovili in v njej uredili muzejsko zbirko »Oj, fanti, kaj pa zdaj?« Gotska cerkev sv. Kunigunde v Kungoti pri Ptuju je dobila ime po nemški cesarici, zavetnici nosečnic in bolnih otrok, kraj pa zaznamujeta tudi dva dvorca: dvorec Sterntal in dvorec Ravno polje.
- Lovrenc na Dravskem polju z okolico. S krajem se povezujejo Apače, Župečja vas in Pleterje. Sredi jase v naselju Apače stoji spomenik devetim padlim partizanom. Kraj zaznamujeta še Kovačeva Kovačija iz 19. stoletja, ki predstavlja izjemno in še redko ohranjeno kulturno dediščino in Domačija Lovrenc v središču vasi Lovrenc. Domačija je originalno ohranjena in predstavlja kakovostno podeželsko arhitekturo s preloma 18. in 19. stoletja. Kraj je znan tudi po cerkvi sv. Lovrenca, kjer je na dan svetega Lovrenca tradicionalno žegnanje. Župečjo vas zaznamuje cerkev sv. Antona Puščavnika iz začetka prejšnjega stoletja. Sicer pa je osredje Župečje vasi vaška gmajna v obliki trikotnika, kjer so organizirane prireditve, kot je žegnanje konjev.
- Cirkovce z okolico. Sredi polja jugozahodno od naselja Spodnje Jablane sta ohranjeni dve veliki gomili iz prazgodovinskega obdobja. Kraj zaznamujeta tudi dve drugi arheološki najdišči: naselbinske ostaline iz prazgodovinskih obdobj in rimskega časa ter del rimske ceste Celeia–Petovio. V Starošincih so leta 2006 zgradili vaški muzej ali shrambo kulturne dediščine z željo, da zanamci vidijo, kakšno je bilo nekoč življenje na podeželju. Etnološko pomembna je tudi značilna originalno ohranjena domačija v središču vasi Šikole, ki predstavlja podeželsko arhitekturo iz zadnje četrtine 19. stoletja in prve četrtine 20. stoletja.

Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot so na primer število prenočišč, število nočitev, število obiskov, sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov. Po podatkih SURS-a Kidričevo nima možnosti nočitev.

³⁸ Zloženska Turističnega društva občine Kidričevo, 2007 (http://turizem-kidricevo.eu/wp-content/plugins/page-flip-image-gallery/popup.php?book_id=2).

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 20: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Kidričevo, 2015

Občina Kidričevo	Oznaka	Površina (m ²)	Površina (ha)	Površina (%)
Druga proizvodna območja	PD	240.279	24,03	0,34
Industrijska območja	PI	1.874	0,19	0,00
Mešana območja	M	162.347	16,23	0,23
Območja gozdov	G	14.309.557	1.430,96	20,06
Območja kmetijskih zemljišč	K	46.065.363	4.606,54	64,57
Območja kulture	DK	66.788	6,68	0,09
Območja nadzemnega pridobivalnega prostora	LN	695.307	69,53	0,97
Območja proizvodnih dejavnosti	P	2.042.649	204,26	2,86
Območja prometne infrastrukture	I	830.414	83,04	1,16
Območja stanovanj	S	3.581.114	358,11	5,02
Območja vzgoje in izobraževanja	DI	34.393	3,44	0,05
Območja za čiščenje voda	OC	15.937	1,59	0,02
Območja za odlaganje odpadkov	OO	698.397	69,84	0,98
Območja za oskrbo s plinom	EP	13.283	1,33	0,02
Območja za oskrbo z električno energijo	EE	38.505	3,85	0,05
Območja za oskrbo z vodo	OV	2.356	0,24	0,00
Območja za potrebe obrambe	OB	1.477.219	147,72	2,07
Območja za ravnanje z odpadki	OR	8.261	0,83	0,01
Območja za šport	DS	6.432	0,64	0,01
Območja za šport in rekreacijo	ZS	162.256	16,23	0,23
Pokopališča	ZK	20.157	2,02	0,03
Stanovanjska območja s kmetijskimi gospodarstvi	SK	69.967	7,00	0,10
Vodna zemljišča celinskih voda	VC	794.519	79,45	1,11
Skupaj		71.337.376,07	7.133,74	100,00

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Kidričevo, 2015.

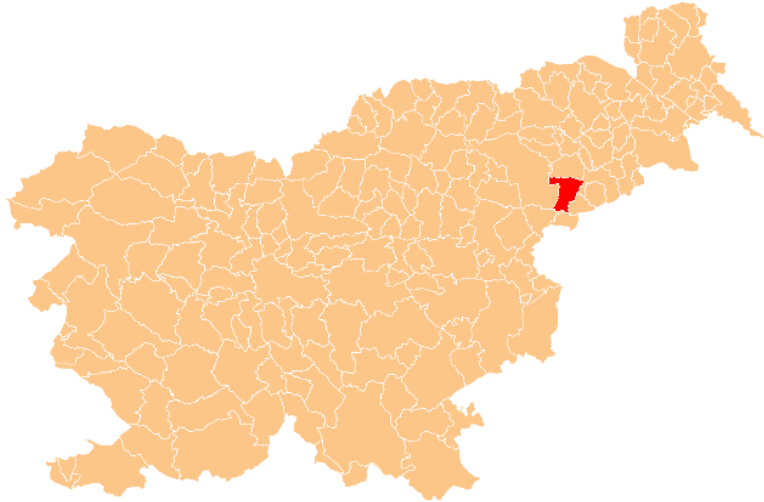
Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine območja kmetijskih zemljišč, skupno 4.606,54 ha, kar predstavlja skoraj 65 % celotne površine. Dobrih 20 % zemljišč so gozdovi, ostalih 15 % območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, proizvodnim dejavnostim, cestni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, pokopališčem, območjem za potrebe obrambe in drugim dejavnostim.

3.3 Občina Majšperk

Občina Majšperk je del podravske statistične regije. Območje občine s površino 73 km² leži v zahodnih Halozah. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 94. mesto.

Slika 4: Lega občine Majšperk v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 21: Statistični podatki za občino Majšperk za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Majšperk	Slovenija
Površina km ²	73	20.273
Število prebivalcev	3.935	2.061.623
Število moških	1.993	1.021.419
Število žensk	1.943	1.040.204
Naravni prirast	16	2.279
Skupni prirast	20	1.789
Število vrtcev	1	979
Število otrok v vrtcih	109	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	309	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	154	75.325
Število študentov (po prebivališču)	174	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	1.616	797.792
Število zaposlenih oseb	419	703.040
Število samozaposlenih oseb	266	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	196	120.109
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.163,53	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	799,29	1.005,41
Število podjetij	238	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	25.463	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	1.841	859.874
Število osebnih avtomobilov	2.144	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Občina zajema 26 naselij, središče občine pa je istoimensko gručasto naselje Majšperk nad levim bregom Dravinje. Gre za staro furmansko naselje pod gričevjem Savinsko ob križišču cest proti Poljčanam, Ptuju, Rogatcu in Slovenski Bistrici, ki se v starih listinah prvič omenja 1261 skupaj z gradom Monsperg in cerkvijo sv. Miklavža. V urbaniziranem delu naselja stoji manjši grad Hamre, ki je bil med leti 1461 in 1880 v lasti ptujskih minoritov. Po drugi svetovni vojni je imel Majšperk pomembno vlogo pri zaposlovanju Haložanov, vendar je večina industrije po drugi svetovni vojni propadla. K občini spada tudi Ptujška gora, eno izmed najpomembnejših romarskih središč v Sloveniji, znana po baziliki Marije Zavetnice, ki si jo letno ogleda več kot 60 tisoč obiskovalcev.³⁹

Kraj je bil v preteklosti pomembnejši, kot je danes (za kratek čas je bilo tu celo državno sodišče), skozi zgodovino pa je imel tudi več imen: prvotno ime je bilo Nova štifta, v 15. stoletju Milostna gora, v času turških upadov pa Črna gora.

3.3.1 Geografske značilnosti občine

Občina Majšperk leži v severovzhodni Sloveniji. Večji del občine se razteza po Halozah, ki so na zahodnih pobočjih gozdnate, na vzhodnih pa vinorodne. Občina meji na občine Kidričevo, Slovensko Bistrico, Rogaško Slatino, Rogatec, Žetale in Videm. Središče občine je naselje Majšperk, ki leži 16 km jugozahodno od mesta Ptuj. Površina občine znaša 72,78 km².

Večji del občine leži na območju terciarnega gričevja Gozdnate Haloze, ki se na skrajnem jugu vzpenjajo do nadmorske višine 882 m na Donački gori. Za Gozdnate Haloze so značilna strma pobočja in ozke doline. V povprečju segajo nadmorske višine do 500 oziroma 600 m. Proti severu se v ozkih pasovih izmenjujejo dolina reke Dravinje, terciarno gričevje Dravinjske gorice z nadmorskimi višinami okrog 300 m, na skrajnem severu pa občina sega na Dravsko polje.

Glavni veletok je reka Dravinja. Je ena najbolj poplavnih rek v Sloveniji. Na območju občine Majšperk so njeni glavni pritoki predvsem z desne oz. južne strani. To sta Skralska in Jesenica, ostali pritoki so manj pomembni. V dolini reke Dravinje so poplavna območja, ki veljajo za ena največjih v Sloveniji, kar omejuje posamezna območja občine pri razvoju. Drugi omejitveni dejavnik za razvoj na območju Haloz je plazovitost tal. Obilne padavine neredko povzročijo številne usade, ki nastajajo zaradi geološke sestave tal, velike strmine, pa tudi ponekod razmeram neprilagojene rabe tal.

Tudi prometna lega občine ni nepomembna. Občinsko središče leži na križišču cest proti Dravskemu polju s Ptujem, Rogatcu, po dolini Dravinje pa do Poljčan in Slovenske Bistrice ter Tržca, kjer se poveže na magistralno cesto Maribor – Gruškovje.⁴⁰

Občina se ponaša z zadnjim ohranjenim bukovim pragozdom, pragozdom Donačka gora, v predpanonskem svetu.

³⁹ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

⁴⁰ Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).

3.3.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občina zajema naselja Bolečka vas, Breg, Doklece, Dol pri Stopercah, Grdina, Janški Vrh, Jelovice, Koritno, Kupčinski Vrh, Lešje, Majšperk, Medvedce, Naraplje, Planjsko, Podložje, Preša, Ptujška Gora, Sestrže, Sitež, Skrblje, Slape, Spodnja Sveča, Stanečka vas, Stogovci, Stoperce, Zgornja Sveča. Središče občine je Majšperk, pri katerem že ob vstopu dobimo vtis o urbaniziranem urejenem središču, kjer lahko opazimo tudi manjša blokovska naselja ter tovarniške združene enote. Tak razvoj je bil v Majšperku možen, saj leži ob robu široke doline in se s tem malo ločuje od ostalih krajev v Halozah. V Majšperku lahko prispemo iz smeri Ptujške Gore in nadaljujemo ob reki Dravinji vse do Vidma pri Ptuj ali Žetal, lahko se odločimo in nadaljujemo potovanje v smeri Stoperc in ob Donački gori vse do Rogatca in Rogaške Slatine. Lahko pa se odločimo še za tretjo pot in se usmerimo po dolini proti Štatenbergu in Makolam oziroma Slovenski Bistrici.⁴¹

Na področju poselitve je glavni problem depopulacija. Število prebivalcev se je v zadnjih desetletjih močno zmanjšalo zaradi izgube delovnih mest in neurejene prostorske zakonodaje na območjih z razpršeno gradnjo. Hkratno staranje prebivalstva pomeni slabšanje možnosti za izboljšanje demografske slike in sam gospodarski razvoj. Za občino so značilne tudi slaba izobrazbena struktura, težka socialna problematika in brezposelnost. Problem na področju poselitve predstavljajo težnje po nadaljnji razpršeni gradnji, pogosto tudi na poplavnem območju. Velik problem so nezazidana stavbna zemljišča, za katera se pojavljajo težnje po spremembi namenske rabe v primarno rabo.⁴²

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče⁴³:

Leta 2015 je imela občina približno 3.952 prebivalcev (približno 1.984 moških in 1.968 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 127. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 54 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Število živorojenih je bilo v letu 2014 višje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu pozitiven, znašal je 4,1 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo manjše od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 1,0. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 5,1 (v Sloveniji 0,9).

Povprečna starost občanov je bila 43,2 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših - tako kot v večini slovenskih občin - večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 128 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino višja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji.

⁴¹ Haloze, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/majšperk.html>).

⁴² Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).

⁴³ Statistični urad RS, Občina Majšperk, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/92>).

Največje naselje je Majšperk s 596 prebivalci (podatek za leto 2015), ostala večja naselja imajo okrog 300 prebivalcev (Ptujška Gora, Sestrže in Breg). Za ta naselja je značilna strnjena poselitev. Za večino ostalih naselij velja, da so to naselja razpršenega tipa. Za praktično vsa naselja na območju Gozdnatih Haloz, tako dolinska kot slemenska, je značilna razpršena gradnja, za kar je razlog v reliefni izoblikovanosti in parcelaciji.⁴⁴

V občini je leta 2015 deloval en vrtec, obiskovalo ga je 127 otrok. V tamkajšnjih osnovnih šolah se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 321 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 154 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 44 študentov in 9 diplomantov.

Tabela 22: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Majšperk, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Breg	134	327
Doklece	37	91
Dol pri Stopercah	12	33
Grdina	41	120
Janški Vrh	31	50
Jelovice	44	78
Koritno	29	67
Kupčinji Vrh	41	117
Lešje	71	198
Majšperk	247	596
Medvedce	46	112
Naraplje	37	94
Planjsko	19	55
Podložje	97	266
Preša	38	84
Ptujška Gora	148	386
Sestrže	118	317
Sitež	22	42
Skrblje	25	64
Slape	55	153
Spodnja Sveča	26	54
Stanečka vas	37	96
Stogovci	91	248
Stoperce	74	193
Zgornja Sveča	28	65
Bolečka vas	19	46
Skupaj za občino Majšperk	1.567	3.952

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

⁴⁴ Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 z 10,8 % nižja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi so, tako kot v večini slovenskih občin, prevladovale ženske. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 24 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 20 %.

Tabela 23: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Majšperk za leto 2015

Občina Majšperk	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	1.616	196	10,8
Moški	947	96	9,2
Ženske	669	100	13

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 1.841 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 2.144 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 10 let.

Gospodarstvo

Med pomembnejše mejnike v zgodovini Majšperka spada iniciativa družin Novak in Kubricht, ki je Majšperku zagotovila razvoj industrije z dokaj ugodnimi surovinskimi okoliščinami za takratne čase ter delovno silo, ki na tem revnem hribovitem območju okrog Majšperka dotlej ni našla dovolj možnosti za zaslužek.⁴⁵

Občina Majšperk je v prvi polovici prejšnjega stoletja s tovarno strojil oz. proizvodnjo tanina veljala za edino zaposlitveno središče v Halozah. Pozneje se je s tovarno tekstila (Tovarna volnenih izdelkov Majšperk), kjer se je zaposlila predvsem ženska delovna sila, in usnjarsko industrijo (Tovarna Planika) uveljavil Breg pri Majšperku, vendar so v zadnjih letih zaprli še zadnje delujoče obrate, ki propadajo.⁴⁶ V industrijski prodajalni, ki je poleg muzeja volne in gobelinov je danes mogoče kupiti volno različnih mešanic, gobeline različnih motivov, na željo pa izdelajo tudi unikatne gobeline po naročilu.

Breg pri Majšperku je pomembno zaposlitveno središče za območje Haloz, v manjši meri pa tudi južnega dela Dravskega polja še danes, čeprav je proizvodna dejavnost (glavna zaposlitvena dejavnost) zadnja leta v krizi. Ima delujočo industrijsko cono, v kateri delujejo podjetji Albin promotion d.o.o., Mark metal d.o.o. z okoli 130 zaposlenimi in podjetnik gradbene stroke s približno 10–12 zaposlenimi. Iščejo se rešitve za izboljšanje stanja v novih proizvodnih in storitvenih dejavnostih, prostora je še za gradnjo več manjših in nekaj večjih industrijskih hal.

⁴⁵ Haloze, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/majsperk.html>).

⁴⁶ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

Tabela 24: Podatki o podjetjih v občini Majšperk, 2008–2014

Občina Majšperk	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	189	194	210	224	238	239	238
Število oseb, ki delajo	611	608	619	556	567	598	603
Prihodek (1000 EUR)	35.444	36.659	28.695	22.504	26.068	22.338	25.463
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	3,2	3,1	2,9	2,5	2,4	2,5	2,5

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Iz zgornje tabele je razvidno, da število podjetij narašča, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih kar 49 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Majšperk zmanjšala svoj prihodek za približno 28,12 %, medtem ko se je za 1,3 % zmanjšalo tudi število oseb, ki delajo v občini Majšperk. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini se je zmanjšalo iz 3,2 v letu 2008 na 2,5 v letu 2014.

Tabela 25: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Majšperk

Občina Majšperk	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	14	13	13	12	11	10	11
C Predelovalne dejavnosti	24	24	27	24	23	29	29
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	1	1	4	5	6	7
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	32	33	34	40	42	36	31
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	21	21	25	26	22	23	26
H Promet in skladiščenje	11	12	12	12	16	14	13
I Gostinstvo	14	16	16	15	17	18	16
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2	2	3	3	4	4	4
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	2	1	2	2	3	3	3
L Poslovanje z nepremičninami	1	1	1	2	2	1	1
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	12	12	16	20	21	21	20
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	1	1	1	2	6	8	9
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	7	7	7	7	7	7	7
P Izobraževanje	1	1	1	2	4	4	4
Q Zdravstvo in socialno varstvo	4	5	5	6	7	5	4
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	18	18	18	17	18	18	18
S Druge dejavnosti	25	26	28	30	30	32	35
Skupaj	189	194	210	224	238	239	238

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju drugih dejavnosti (35), sledita področji gradbeništva (31) in predelovalne dejavnosti (29). Dokaj močno je zastopano tudi področje trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (26).

Tabela 26: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Majšperk, 2008–2014

Občina Majšperk			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	13	44	121	178
		Majhno podjetje	3	1	4	8
		Srednje podjetje	2	1	0	3
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	15	46	122	183
		Majhno podjetje	3	1	4	8
		Srednje podjetje	2	1	0	3
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	21	48	128	197
		Majhno podjetje	3	1	6	10
		Srednje podjetje	2	1	0	3
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	23	48	144	215
		Majhno podjetje	2	1	4	7
		Srednje podjetje	1	1	0	2
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	30	49	150	229
		Majhno podjetje	2	1	4	7
		Srednje podjetje	1	1	0	2
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	29	50	150	229
		Majhno podjetje	3	1	4	8
		Srednje podjetje	1	1	0	2
2014	Število podjetij	Mikro podjetje	28	52	145	225
		Majhno podjetje	6	1	4	11
		Srednje podjetje	1	1	0	2

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadruge in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Majšperk prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 225 (238 je bilo skupno število vseh podjetij v občini), ostalo so bila majhna podjetja (10–49 zaposlenih) - skupaj 11. Srednje veliki podjetji (50–249 zaposlenih) je sta občini le dve, medtem ko velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni. Občina Majšperk glede števila podjetij zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravski regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Majšperk pa 227)⁴⁷.

Kmetijstvo

Občina Majšperk spada med podeželske občine, kar pomeni, da se velik del prebivalstva v določeni meri preživlja z dejavnostmi v krajini, predvsem kmetijstvom in deloma tudi gozdarstvom. Najboljših kmetijskih zemljišč je v občini 1682 ha, kar predstavlja 23 %, drugih kmetijskih zemljišč je 1610 ha (22

⁴⁷ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

%), gozda je 52 %. S kmetijstvom se preživlja 8,4 % delovno aktivnega prebivalstva, kar je več od slovenskega (4,0 %) in podravskega (5,3 %) povprečja.

Gozd pokriva skoraj 50 % površja občine (Tabela 30), prevladujejo predvsem lesno-proizvodni gozd, gozdov s posebnim namenom je zelo malo.⁴⁸ Najboljša kmetijska zemljišča zavzemajo dobrih 21 % površine, druga kmetijska zemljišča pa skoraj 19 % (Tabela 30), ostalo so pozidane površine (3 %).

Tabela 27: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Majšperk za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Majšperk
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	314
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	2.010
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	2.377
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	204
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	110

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podatki v zgornji tabeli za leto 2010 kažejo, da je v občini 314 kmetij, od katerih jih ena tretjina (110) svoje kmetijske izdelke tudi prodaja, medtem ko jih dve tretjini, tj. 204, prideluje le za lastno uporabo. V kmetijstvu je prevladujoča dejavnost živinoreja in z njo povezane dejavnosti. Iz zgornje tabele vidimo, da imajo v občini 2.377 glav živine.

Tabela 28: Raba kmetijskih zemljišč v občini Majšperk za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Majšperk
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	6,4
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	27,6
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	38,4
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	58,7
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	2,9
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	489
Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	188
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	87
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	15,3

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

⁴⁸ Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).

Turizem

Od kulturne dediščine Občino Majšperk zaznamuje predvsem romarsko središče na Ptujski gori z baziliko Marije Zavetnice s plaščem, katere notranjost je prava gotska zakladnica s prekrasnimi oltarji, kipi in freskami, vitraži ipd. Vse to in še razgled na Donačko goro, Janški vrh, Boč in vse do Ptuja, Maribora, Dravskega polja in Slovenskih goric so razlogi, da Ptujsko Goro letno obišče več kot 60 tisoč obiskovalcev, največ na Marijin praznik 15. avgusta. Kulturna dediščina se je v občini Majšperk ohranila tudi v cerkvah Sv. Janeza Krstnika, Sv. Miklavža, Sv. Bolfenka in Sv. Antona Puščavnika. Pomemben kulturno zgodovinski objekt je tudi Grad Hamre na Bregu pri Majšperku, vendar danes žal propada in je prepuščen podobni usodi kot grad Borl.⁴⁹

Sicer pa za kulturni in družabni utrip Majšperka skrbijo številna prostovoljna društva, ki se ukvarjajo z glasbo, petjem in številnimi drugimi dejavnostmi v izredno lepi in funkcionalni prireditveni dvorani v sklopu Kulturno poslovnega centra Majšperk.⁵⁰ S pospeševanjem razvoja turizma v občini se ljubiteljsko ukvarja Turistično društvo Ptujška gora, ki se trudi uresničevati želje domačinov in turistov, urediti okolico, dvigniti kakovost življenja domačinov ter spodbuditi inovativnost in integriranost mladih z raznimi šolskimi tekmovanji (OŠ Ptujška gora in OŠ Majšperk sta s svojimi turistično obarvanimi raziskovalnimi nalogami zelo uspešni na državnih tekmovanjih) ipd.⁵¹

Majšperk je bil vedno znan po preji odlične volne in izvirnih gobelinah, ki krasijo stene širom po svetu. V tovarniškem kompleksu nekdanje Tovarne volnenih izdelkov je danes postavljen Muzej volne in gobelinov z možnostjo vodenega ogleda. V industrijski prodajalni v sosednji stavbi je mogoče kupiti volno različnih mešanic, gobeline različnih motivov, na željo pa izdelajo tudi unikatne gobeline po naročilu.⁵²

Ribje specialitete, ki si jih lahko ulovite sami ali pa vam jih pripravijo, si lahko privoščite v dolini Winettu, ki je priljubljen cilj obiskovalcev, predvsem v poletnih mesecih. Največ gostov je domačih, iz vse Slovenije, veliko pa je tudi tujih gostov, ki pridejo sem iz Rogaške Slatine, kjer so na oddihu v termah (prevladujejo Rusi, sledijo pa Italijani in Nemci).⁵³ Gostinske ponudbe je v občini kar nekaj, tudi nekaj izletniških in turističnih kmetij ponuja svoje suhomesnate in čebelarске izdelke. Namestitvene zmogljivosti ponuja Kamp Tisa, kjer je možno prenočiti tudi v manjših lesenih hišicah.

Tabela 29: Namestitvene zmogljivosti občine Majšperk, september 2015

	Občina Majšperk
Število sob	26
Zmogljivosti - ležišča - SKUPAJ	102
Zmogljivosti - ležišča - STALNA	102

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot so na

⁴⁹ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

⁵⁰ Haloze, Majšperk, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/majsperk.html>).

⁵¹ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

⁵² Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).

⁵³ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

primer število nočitev, število obiskov, sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov. Edini podatki, ki so dostopni, je število sob in zmogljivosti ležišč (Tabela 29).

Narava na območju Občine Majšperk je relativno dobro ohranjena, številni naravni elementi so zavarovani kot naravne vrednote – tudi državnega pomena, prisoten je pragozdni rezervat Donačka gora (37 ha), velik del (56,5 % oziroma 4113 ha) občine zajemajo območja Natura 2000.⁵⁴

Občina Majšperk poleg ribolova in kolesarjenja ponuja tudi zanimive možnosti za športno rekreacijo: tenis in cage ball, nogomet, squash, imajo pa tudi skate park.

Podrobna namenska raba prostora

Na področju krajine je eden od problemov zaraščanje, ki je posledica depopulacije in upada interesa za primarne dejavnosti. Drugi problem je plazovitost območja, saj so za območje znani številni primeri usadov. Velik del površine občine zajemajo območja različnih kategorij varovanja narave. Po eni strani pomenijo ti varstveni ukrepi omejitve za različne dejavnosti v krajini, po drugi strani pa so varstveni ukrepi znak kakovosti okolja, kar je treba izkoristiti. Z upoštevanjem načel trajnostnega razvoja je mogoče doseči ohranjanje poselitve in hkrati visoko oziroma še višjo kakovost življenja.⁵⁵

Tabela 30: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Majšperk, 2015

Občina Majšperk	Oznaka	Površina (m2)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	15543345	1554,3	21,32
Druga kmetijska zemljišča	K2	13678006	1367,8	18,76
Gozdna zemljišča	G	39549897	3954,9	54,24
Celinske vode	VC	936118	93,6	1,28
Območja mineralnih surovin	LN	34791	3,5	0,05
Stanovanjske površine	SS	391841	39,2	0,54
Površine podeželskega naselja	SK	908501	90,9	1,25
Površine razpršene poselitve	A	1025347	102,5	1,41
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU	131560	13,2	0,18
Druga območja centralnih dejavnosti	CD	41211	4,1	0,06
Površine za turizem	BT	17151	1,7	0,02
Športni centri	BC	19297	1,9	0,03
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS	13281	1,3	0,02
Parki	ZP	33128	3,3	0,05
Pokopališča	ZK	13747	1,4	0,02
Druge zelene površine	ZD	34277	3,4	0,05
Gospodarske cone	IG	81938	8,2	0,11
Površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo	IK	27240	2,7	0,04
Površine cest	PC	423858	42,4	0,58
Ostale prometne površine	PO	7709	0,8	0,01
Območje okoljske infrastrukture	O	4487	0,4	0,01
Območje energetske infrastrukture	E	67	0,001	0,00
Skupaj		72.916.797	7.291,501	100,00

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Majšperk, 2015.

⁵⁴ Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).

⁵⁵ Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).

Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine gozdnato rabo prostora, skupno 3.595,9 ha, kar predstavlja skoraj 50 % celotne površine. Najboljša kmetijska zemljišča zavzemajo dobrih 21 % površine, druga kmetijska zemljišča pa skoraj 19 %. Ostalih 10 % območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, parkom, cestni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, območjem za turizem in drugim dejavnostim.

3.4 Občina Makole

Občina Makole je del podravske statistične regije. Nastala je 1. marca 2006 z izločitvijo iz Občine Slovenska Bistrica. Območje občine s površino 37 km² se po površini med slovenskimi občinami uvršča na 156. mesto.

Makole ležijo v Dravinjski dolini na zahodnem robu Haloz, ponašajo pa se z bogato naravno in kulturno dediščino. Po površini so ena od manjših, glede na nastanek pa najmlajših slovenskih občin.

Slika 5: Lega občine Makole v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Kot vas so bile Makole prvič omenjene leta 1375, kasneje pa so dobile pravice trga. Kulturni znamenitosti v naselju sta cerkev sv. Andreja in poznogotska cerkev sv. Lenarta. Skozi naselje teče Jelovski potok, ki se nedaleč stran izliva v Dravinjo.⁵⁶

V občini deluje 13 vaških odborov, ki so posvetovalna telesa občinskega sveta. S tem je omogočeno, da so vsa naselja zastopana in vključena v delovanje občine. Ponašajo se z bogato naravno in kulturno dediščino.

⁵⁶ Wikipedia, Občina Makole, 2016 (https://sl.wikipedia.org/wiki/Občina_Makole).

Tabela 31: Statistični podatki za občino Makole za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Makole	Slovenija
Površina km ²	37	20.273
Število prebivalcev	2.024	2.061.623
Število moških	1.024	1.021.419
Število žensk	1.000	1.040.204
Naravni prirast	10	2.279
Skupni prirast	13	1.789
Število vrtcev	1	979
Število otrok v vrtcih	86	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	147	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	77	75.325
Število študentov (po prebivališču)	90	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	823	797.792
Število zaposlenih oseb	187	703.040
Število samozaposlenih oseb	144	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	116	120.109
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.146,41	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	785,92	1.005,41
Število podjetij	114	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	10.176	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	985	859.874
Število osebnih avtomobilov	1.104	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

3.4.1 Geografske značilnosti občine

Makole ležijo v Dravinjski dolini na zahodnem robu Haloz ob izteku Jelovškega potoka. Območje občine je statistično uvrščeno na mejo med regijama Podravje in Celje, uradno spadajo v podravsko statistično regijo. Meji z občinami Poljčane, Slovenska Bistrica, Rogaška Slatina in Majšperk.

Občina Makole spada med Gozdnate Haloze, za katere so značilna strma pobočja ter kratka in priostrena slemena z ozkimi dolinami, ki v povprečju dosega le okrog 100 metrov širine. Skozi občino teče Jelovski potok, ki se nedaleč stran izliva v Dravinjo. Dravinja, ki je ustvarila in zaznamovala pokrajino, je dolino izdolbla na skrajnem južnem robu kotline. Dravinjska dolina je najširša med Zrečami in Žičami, najožja pa v Poljčanah, Majšperku in Makolah, saj dno doline ne doseže niti kilometer širine.⁵⁷

Znotraj občine se nahaja šest lokalnih zavarovanih območij, in sicer dve širši zavarovani območji – krajinska parka ter štiri ožja zavarovana območja (naravni rezervati in naravni spomeniki) ter vrsta lokalnih zavarovanih območij: krajinski park Boč - Donačka gora, krajinski park Štatenberg, gozdni/delno pragozdni rezervat Boč – Plešivec (naravni rezervat) in gozdni rezervat v soteski Kolarnici (naravni rezervat).⁵⁸

⁵⁷ Dravinjska dolina – geografske značilnosti, 2016 (<http://www.dravinjskadolina.com/si/turizem/o-dravinjski-dolini/pokrajina/geografske-znacilnosti>).

⁵⁸ Katalog Kulturna in naravna dediščina Dravinjske doline, Oživitve kulturnih in naravnih potencialov Dravinjske doline, Občina Makole, 2014 (http://www.dravinjskadolina.si/knjiznica/strokovne-podlage/sklop-c/3_2-brosura-naravna-dediscina.pdf).

3.4.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občina Makole zajema 13 naselij: Dežno pri Makolah, Jelovec pri Makolah, Ložnica, Makole, Mostečno, Pečke, Savinsko, Stari Grad, Stopno, Stranske Makole, Strug, Štatenberg, Varoš. Zaradi različnih geografskih možnosti, gospodarske preteklosti in dostopnosti so znotraj občine (manjše) razlike v razvitosti. Pomembno vlogo pri nastanku različno razvitih območij je imel proces poselitve. Za poselitveni vzorec je značilna nekoliko bolj zgoščena poselitev nižjih (a ne ravninskih) delov (poselitev na obronkih). Na nekoliko višje ležečih delih je poselitev redkejša, prevladujejo manjša naselja/zaselki z do največ deset prebivalci. Značilen je trend preseljevanja prebivalcev iz manjših, bolj oddaljenih zaselkov, ki se v glavnem nahajajo na območju Haloz, v večja naselja.⁵⁹

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče⁶⁰:

Leta 2015 je imela občina približno 2.036 prebivalcev (približno 1.032 moških in 1.004 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 184. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 55 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini leta 2014 je bil torej v tem letu pozitiven, znašal je 4,9 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 1,5. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 6,4 (v Sloveniji 0,9).

Povprečna starost občanov je bila 42,8 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših enako številu najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 121 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino enaka vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v enakem povprečju kot v celotni Sloveniji.

Leta 2015 je v občini deloval en vrtec, obiskovalo ga je 77 otrok. V tamkajšnji osnovni šoli se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 140 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 77 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 44 študentov in 8 diplomantov.

Tabela 32: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Makole, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Dežno pri Makolah	42	92
Jelovec pri Makolah	75	197
Ložnica	50	135
Makole	93	239

⁵⁹ Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

⁶⁰ Statistični urad RS, Občina Makole, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/93>).

Mostečno	67	190
Pečke	105	278
Savinsko	36	95
Stari Grad	91	236
Stopno	31	91
Stranske Makole	48	124
Strug	28	66
Štatenberg	71	191
Varoš	42	102
Skupaj za občino Makole	779	2.036

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 z 12,4 % višja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi je bilo tu - kot v večini slovenskih občin - več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 26 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 22 %.

Tabela 33: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Makole za leto 2015

Občina Makole	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	823	116	12,4
Moški	478	66	12,1
Ženske	345	50	12,7

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 985 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 1.104 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 9 let.

Gospodarstvo

Gospodarstvo v občini je slabo razvito, delovno aktivnega je 40 % prebivalstva. Včasih so Makole imele rudnik črnega premoga v Šegi, tovarno opeke na Remontu, žago na Dravinji, kovačijo, mline na vodo za mletje moke, v kraju pa je bilo tudi mnogo malih obrtnikov (čevljarjev, tesarjev, lončarjev ...).⁶¹

Obravnavano območje je ekonomsko razvojno šibko, s pretežno agrarno usmeritvijo in z demografskimi problemi. Po podatkih Ministrstva za finance znaša koeficient razvitosti občine Makole 0,84 (za leti 2009 in 2010), kar jo uvršča med najmanj razvite občine v Podravju in v Sloveniji.⁶² Danes je edini industrijski obrat v občini tovarna relejev (Iskra releji), ki se ukvarja s proizvodnjo naprav za distribucijo in krmiljenje elektrike. Vidnejše podjetje v Makolah je še proizvodno in storitveno podjetje OPIFEX d.o.o., ustanovljeno leta 1991. Ukvarja se z razrezom

⁶¹ Lokalna razvojna strategija lokalne akcijske skupine Zadruga LAS Dobro za nas, z.b.o., 2007–2013, Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2008 (http://www.zadregalas.si/wp-content/uploads/2014/06/LRS_LAS_2007-2013.pdf).

⁶² Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrtrazvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

najrazličnejših materialov z abrazivnim vodnim curkom, s prodajo izdelkov iz kamna in obdelavo kamna, s postavitvijo sončnih elektrarn na ključ, prodajo solarnih panelov in led razsvetljave ter splošnim gradbeništvom.

Tabela 34: Podatki o podjetjih v občini Makole, 2008–2014

Občina Makole	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	96	104	102	104	104	109	114
Število oseb, ki delajo	269	248	255	254	238	230	255
Prihodek (1000 EUR)	13.868	12.013	11.546	11.111	10.042	9.611	10.176
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	2,8	2,4	2,5	2,4	2,3	2,1	2,2

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Iz zgornje tabele je razvidno, da število podjetij narašča, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih 18 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Makole zmanjšala svoj prihodek za približno 26,62 %, medtem ko se je za 5,2 % zmanjšalo tudi število oseb, ki so delale v občini Makole. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini se je zmanjšalo iz 2,8 v letu 2008 na 2,2 v letu 2014.

Tabela 35: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Makole

Občina Makole	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	4	3	3	4	4	4	5
C Predelovalne dejavnosti	9	10	10	9	8	8	8
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	1	1	1	0	0	0	0
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	17	17	16	15	17	17	20
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	9	9	8	10	8	10	9
H Promet in skladiščenje	10	10	10	9	10	10	8
I Gostinstvo	5	5	5	6	8	9	12
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2	3	2	2	2	2	2
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0
L Poslovanje z nepremičninami	0	1	2	2	1	1	1
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	10	8	8	7	7	8	8
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3	4	3	2	1	1	1
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	2	2	2	2	2	2	2
P Izobraževanje	1	1	3	3	2	2	2
Q Zdravstvo in socialno varstvo	2	2	3	4	4	3	3
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	6	10	8	8	9	9	11
S Druge dejavnosti	15	18	18	21	21	23	22

Skupaj	96	104	102	104	104	109	114
---------------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju drugih dejavnosti (22), sledi področje gradbeništva (20). Gostinstvo, ki je tretja prevladujoča dejavnost, je bila zastopano v 12 podjetjih.

Tabela 36: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Makole, 2008–2014

Občina Makole			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	12	20	62	94
		Majhno podjetje	0	1	0	1
		Srednje podjetje	1	0	0	1
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	13	24	65	102
		Majhno podjetje	0	1	0	1
		Srednje podjetje	1	0	0	1
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	13	24	63	100
		Majhno podjetje	0	1	0	1
		Srednje podjetje	1	0	0	1
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	10	26	65	101
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	1	0	0	1
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	12	25	64	101
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	1	0	0	1
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	11	26	68	105
		Majhno podjetje	1	2	0	3
		Srednje podjetje	1	0	0	1
2014	Število podjetij	Mikro podjetje	13	28	68	109
		Majhno podjetje	1	2	1	4
		Srednje podjetje	1	0	0	1

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadrage in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Makole prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 109 (114 je bilo skupno število vseh podjetij v občini), ostalo so bila majhna podjetja (10–49 zaposlenih) - skupaj 4. Srednje veliko podjetje (50–249 zaposlenih) je bilo v občini le eno, medtem ko velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni. Občina Makole glede števila podjetij močno zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravski regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Makole pa 118)⁶³.

⁶³ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

Urejena gospodarska infrastruktura je pomemben dejavnik spodbujanja razvoja in ustvarjanja novih delovnih mest. Nadaljnji razvoj občine je nedvomno pogojen z razvojem okoljske, prometne, komunalne in predvsem telekomunikacijske infrastrukture v okviru in z upoštevanjem naravnega okolja. Zaenkrat obstoječa infrastruktura v občini Makole ni v skladu s smernicami in potrebami nadaljnega gospodarskega razvoja (zadostna energetska in prometna infrastruktura, delna pokritost z brezžičnimi telekomunikacijskimi storitvami ipd.), kljub temu pa je z ureditvijo le-te nakazan potencial za razvoj drobnega gospodarstva (malih in srednje velikih podjetij) in razvoj turizma (pohodništvo, turistične kmetije, zidaniški turizem, dopolnilne dejavnosti na kmetijah ipd.).

Kmetijstvo

V občini Makole prevladuje kmetijska dejavnost, predvsem živinoreja in vinogradništvo. Pomembna gospodarska dejavnost ob kmetijstvu je tudi gozdarstvo, saj spadajo Makole pod Gozdne Haloze. Posredno in neposredno zagotavljata številna delovna mesta, predvsem pa blažita socialno stisko občank in občanov. Njuna vloga se kaže tako v predelavi hrane, koriščenju energetskih virov kot tudi v ohranjanju kulturne krajine.

Kmetijstvo se sooča s problemom nizke produktivnosti in s procesi prestrukturiranja. Vzroki nizke produktivnosti kmetijstva so zlasti v slabi zemljiški in posestni strukturi (razdrobljenost), nizki stopnji profesionalizacije ter razmeroma nizki delovni intenzivnosti in še bi lahko naštevali. Splošni trend zmanjševanja števila kmetij ob hkratni zmerni koncentraciji kmetijske proizvodnje (pada število manjših kmetij, raste število večjih kmetij) je viden tudi na področju občine Makole, pri čemer imamo tukaj še dodaten pojav opustitve in zaraščanja kmetijskih površin.

Kljub obstoju številnih strokovnih služb v lokalnem okolju na področju pospeševanja razvoja kmetijstva in gozdarstva je stopnja informiranosti in usposobljenosti na podeželju še zmeraj nezadostna. Razlog so številne nove informacije in nova znanja, ki jih je brez ustrezno razvite infrastrukture težko pravočasno posredovati in uvajati v vsakodnevne prakse. Znanje, ki ga posameznik pridobi v času otroštva in odraščanja, danes namreč ne zadošča več.⁶⁴

Tabela 37: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Makole za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Makole
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	192
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	891
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	867
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	148
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	44

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podatki v zgornji tabeli za leto 2010 kažejo, da je v občini 192 kmetij, od katerih le 44 kmetij svoje kmetijske izdelke tudi prodaja, medtem ko jih ima večina, tj. 148, le za lastno uporabo. Tabela kaže tudi na relativno pomembnost živinorejske dejavnosti (867 glav živine).

⁶⁴ Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

Tabela 38: Raba kmetijskih zemljišč v občini Makole za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Makole
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	4,6
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	24,2
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	27,2
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	68,9
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	3,9
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	427
Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	116
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	42
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	6,8

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo trajni travniki in pašniki (68,9 %).

Konkurenčnost se lahko zagotavlja le skozi podjetniški pristop, tako z vidika upravljanja kmetij in razvoja različnih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah kot tudi z vidika razvoja nekmetijskih dejavnosti na podeželju. Na področju Makol je nekoč že bilo mnogo malih obrtnikov (čevljarjev, tesarjev, lončarjev ipd.). Podeželje še vedno ponuja vrsto poslovnih priložnosti v kmetijstvu (predvsem v gozdarstvu, lesarstvu in oglarstvu) in v dejavnostih izven kmetijstva, ki prispevajo k razvoju novih delovnih mest na podlagi izrabe endogenih virov podeželja. Vizija občine so zato na znanju temelječe, prostorsko zaokrožene (izvedene komasacije) in tržno usmerjene družinske kmetije, usklajene z vidiki trajno uravnoteženega razvoja: spodbujanje razvoja ekološkega kmetijstva, predvsem zelenjadarstva, dvig konkurenčnosti, posodobitev in prestrukturiranje kmetijstva, določitev tipičnih pridelkov in izdelkov za to področje, učinkovitejše trženje izdelkov na domačih in tujih trgih s povezovanjem lokalnih ponudnikov, usposabljanje in krepitev človeškega potenciala.⁶⁵

Turizem

V Makolah deluje Turistično društvo Makole, ki si prizadeva v kraj pod Halozami pripeljati odmevne glasbene izvajalce v sklopu prireditve, ki bi privabile tudi prebivalce drugih krajev. Tradicionalno sodelujejo pri organizaciji koncertne prireditve Dekle, ženska, mati. Prva petkova noč v septembru je obarvana z rock glasbo slovenskih skupin, na sobotno noč pa je veselica. V počastitev občinskega praznika konec novembra organizirajo v Makolah Andrejev sejem. Društvo namenja veliko skrb urejanju naravnih in kulturnih znamenitosti v kraju in z veseljem sodeluje z drugimi društvi pri

⁶⁵ Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

promociji kraja.⁶⁶

Danes so Makole turistično zanimiva občina z velikimi možnostmi razvoja in se ponašajo z bogato kulturno dediščino: cerkev Sv. Andreja, poznogotska cerkev Sv. Lenarta in dvorec Štatenberg. Okoliške naravne znamenitosti so soteska in plezališče Šoder graben, kraška jama Belojača, ki je s 550 m najdaljša jama na območju Haloz, in Brezno pri Domišaku. Ob lokalni cesti je urejena turistična znamenitost Forma viva, kjer na 7 km stoji 120 skulptur priznanih umetnikov. Po hribovitem področju občine vodi vinska cesta s številnimi vinogradi in zidanicami (potencial za zidaniški turizem, zidaniški apartmaji), med naravnimi znamenitostmi je treba omeniti tudi številne vodne izvire. Turizem je ena izmed gospodarskih panog, ki je v stalnem razvoju in rasti. V zadnjem času se je vidno razmahnila rekreacijska dejavnost. Za možnost trženja v turizmu obstajajo še lovski in ribiški turizem, konjenišvo ter mnoge dopolnilne dejavnosti na kmetijah (razširitev ponudbe, eko kmetije, kmečku turizem ipd.). Občina vidi razvojne priložnosti predvsem v turizmu, povezanem na eni strani z dvorcem Štatenberg in po drugi strani s ponudbo v lepem, čistem in zdravem okolju.

Med kulturnimi znamenitostmi velja omeniti še več kot 200 let staro Kavkerjevo klet, ki zaradi svoje arhitekture v občini Makole in tudi v širšem slovenskem prostoru predstavlja izjemen kulturni spomenik. Tu se odvijajo različne prireditve, tradicionalni Urbanov koncert, civilne poroke, razstave in dogodki, po predhodnem dogovoru izvedejo tudi vodeno degustacijo vin.

Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot so na primer število nočitev, število obiskov, sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov. Edini podatki, ki so dostopni, je število sob in zmogljivosti ležišč (Tabela 39). Glede na zloženko Haloze turistični vodnik⁶⁷ ima prenočitvene zmogljivosti Hostel Strug, v katerem lahko v 9 sobah prenoči 24 oseb.

V občini deluje tudi turistični vlakec Zeleni turizem, ki ga je možno najeti za organizirane skupine, da obišejo Makole z okolico, kamor običajni avtobus ne more. Opcijsko je mogoče najeti tudi turističnega vodnika.

Tabela 39: Namestitvene zmogljivosti občine Makole, januar 2016

	Občina Makole
Število sob	9
Zmogljivosti - ležišča - SKUPAJ	26
Zmogljivosti - ležišča - STALNA	24

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

⁶⁶ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

⁶⁷ Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 40: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Makole, 2016

Občina Makole	Oznaka	Površina (m ²)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	6.065.805	606,6	16,43%
Druga kmetijska zemljišča	K2	9.961.516	996,2	26,99%
Gozdna zemljišča	G	18.829.154	1.882,9	51,01%
Celinske vode	VC	437.002	43,7	1,18%
Stanovanjske površine	SS	105.543	10,55	0,29%
Površine podeželskega naselja	SK	683.959	68,4	1,85%
Površine razpršene poselitve	A	500.554	50,1	1,36%
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU	18.180,6	1,8	0,05%
Druga območja centralnih dejavnosti	CD	15.356,8	1,5	0,04%
Površine za turizem	BT	12.073	1,2	0,03%
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS	41.210	4,1	0,11%
Parki	ZP	28.202,7	2,8	0,08%
Pokopališča	ZK	4.726,8	0,5	0,01%
Gospodarske cone	IG	37.093,3	3,7	0,10%
Površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo	IK	696,4	0,07	0,00%
Površine cest	PC	164.348,5	16,5	0,45%
Območja okoljske infrastrukture	O	4.681,9	0,5	0,01%
Skupaj		36.910.103	3.691,12	100,00%

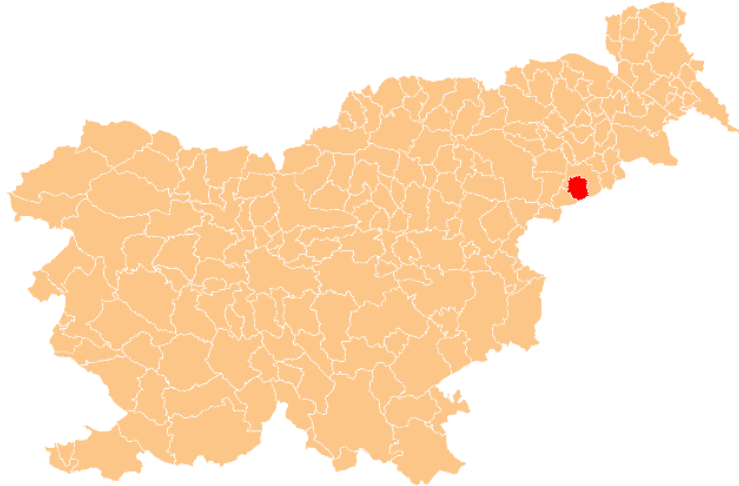
Vir: Občina Makole, 2016.

Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine gozdnato rabo prostora, skupno 1.882,9 ha, kar predstavlja polovico (51 %) celotne površine. Najboljša kmetijska zemljišča zavzemajo dobrih 16 % površine, druga kmetijska zemljišča pa kar 27 %. Ostalih 5,5 % območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, parkom, cestni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, območjem za turizem in drugim dejavnostim.

3.5 Občina Podlehnik

Občina Podlehnik je del podravske statistične regije. Območje občine s površino 46 km² leži v središču osrednjega dela Haloz. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 139. mesto.

Slika 6: Lega občine Podlehnik v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 41: Statistični podatki za občino Podlehnik za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Podlehnik	Slovenija
Površina km ²	46	20.273
Število prebivalcev	1.838	2.061.623
Število moških	930	1.021.419
Število žensk	908	1.040.204
Naravni prirast	-2	2.279
Skupni prirast	-42	1.789
Število vrtcev	1	979
Število otrok v vrtcih	50	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	111	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	61	75.325
Število študentov (po prebivališču)	72	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	779	797.792
Število zaposlenih oseb	317	703.040
Število samozaposlenih oseb	139	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	108	120.109
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.466,39	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	986,89	1.005,41
Število podjetij	99	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	18.277	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	1.110	859.874
Število osebnih avtomobilov	980	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Občina Podlehnik leži v središču osrednjega dela Haloz, v severovzhodnem delu Slovenije. Po dolini teče cesta proti mednarodnemu mejnemu prehodu Gruškovje (s Hrvaško). Na obeh straneh doline se dvigajo vinorodni griči.

V davni preteklosti v 13. stoletju so bili na območju Podlehnika kar štirje gradovi, ki so bili v posesti grofov Leichteneggov. Po izumrtju te rodbine so postali lastniki Gospodje Ptujski, za njimi pa sta si posestvo razdelila dominikanski in minoritski samostan. Že v času turških vpadov in kuge so gradovi kot stavbe v celoti propadli.

V 70. letih preteklega stoletja so osrednje ustanove nastale okoli OŠ Martina Koresa. Pred 2. svetovno vojno so bili lastniki zemljišč v Podlehniku, predvsem vinogradov, tujci – graška hranilnica (danes je v njej ambulanta). Po vojni je po nacionalizaciji vinogradov, sadovnjakov in njiv večino prevzel v upravljanje Kmetijski kombinat Ptuj. Ob vinogradih je na tem območju Haloz veliko gozdnih površin (bukev, hrast, kostanj), kjer so obširna lovišča (zajci, lisice, srne, divje svinje). Na širšem območju Podlehnika je ohranjenih še precej hiš z značilno haloško lesno arhitekturo s slamnatimi dvokapnicami in čopi. Hiše stojijo na skalnati podlagi v večini brez pravih temeljev. V notranjosti so značilne "črne kuhinje", veliko in malo hiško, stropi so leseni in nizki, okna pa majhna. Ob hišah so običajno vodnjaki na kolo, hlevi s senikom in podi (šupe ali parne) za shranjevanje kmetijskih potrebščin in strojev.⁶⁸ Tu sta doma ročno izdelana glasbena instrumenta: trstenke in haloška piščal - žvegla, ki je izdelana iz slivovega lesa⁶⁹.

3.5.1 Geografske značilnosti občine

Prof. dr. Vladimir Bračič je v svojih delih razdelil Haloze na vzhodne in zahodne ravno skozi Podlehnik. Jedro naselja poteka po dolini potoka Rogatnica med Novo cerkvijo in Sveto Trojico. Najstarejše arheološke najdbe v naselju in okolici sodijo v neolitsko obdobje. To so glajene kamnite sekire in preluknjana kamnita kladiva iz serpentina. V srednjem veku je po dolini vodila pomembna trgovska pot iz Dravskega polja na Hrvaško, ki jo je čuval manjši grad nad Rogatnico Lehnik ali Liechtenegg, po katerem je kraj dobil današnje ime. Pomembna cesta se še danes vije iz Avstrije preko Podlehnika do Hrvaške, kjer stoji drugi največji mejni prehod med Slovenijo in Hrvaško v Gruškovju.⁷⁰ Ozemlje občine Podlehnik je izredno razgibano in so zanj značilna strma pobočja, na obeh straneh doline se dvigajo vinorodni griči.

3.5.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Podlehnik domačini poimenujejo tudi osrčje Haloz. Občina je s 46 km² del podravske statistične regije. Zajema naslednja naselja: Dežno pri Podlehniku, Gorca, Jablovec, Kozminci, Ložina, Podlehnik, Rodni Vrh, Sedlašek, Spodnje Gruškovje, Stanošina, Strajna, Zakl, Zgornje Gruškovje.

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče⁷¹:

Sredi leta 2015 je imela občina približno 1.814 prebivalcev (približno 911 moških in 903 žensk). Po

⁶⁸ Občina Podlehnik, 2016 (<http://www.podlehnik.si/obcinskevsebine/144>).

⁶⁹ Haloze, Podlehnik, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/podlehnik.html>).

⁷⁰ Haloze, Podlehnik, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/podlehnik.html>).

⁷¹ Statistični urad RS, Občina Podlehnik, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/si/2015/Municip/Index/122>).

Številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 188. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 39 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Število živorojenih je bilo v letu 2014 nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil v občini torej v tem letu negativen, znašal je -1,1 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -21,8. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -22,9 (v Sloveniji 0,9).

Povprečna starost občanov je bila 43,6 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših - tako kot v večini slovenskih občin - večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 140 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino višja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji.

Leta 2015 je v občini deloval en vrtec, obiskovalo ga je 50 otrok. V tamkajšnji osnovni šoli se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 110 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 61 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 39 študentov in 13 diplomantov.

Tabela 42: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Podlehnik, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Dežno pri Podlehniku	36	89
Gorca	66	151
Jablovec	44	113
Kozminci	44	127
Ložina	20	47
Podlehnik	149	390
Rodni Vrh	24	43
Sedlašek	109	224
Spodnje Gruškovje	17	43
Stanošina	61	175
Strajna	36	89
Zakl	77	203
Zgornje Gruškovje	50	120
Skupaj za občino Podlehnik	733	1.814

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 z 12,1 % nižja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi je bilo tu - kot v večini slovenskih občin - več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 3 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 1 %.

Tabela 43: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Podlehnik za leto 2015

Občina Podlehnik	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	779	108	12,1
Moški	452	57	11,2
Ženske	328	51	13,4

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 1.110 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 980 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 9 let.

Gospodarstvo

Občina Podlehnik se zaveda težkih strukturnih, demografskih in splošnih gospodarskih razmer, v okviru katerih podjetja delujejo. Prizadeva si za čim boljše stanje podjetnikov, zato je v zadnjih letih z namenom spodbujanja podjetništva izvedla več razpisov za nepovratna finančna sredstva. Zaveda se namreč, da boljše stanje podjetnikov, ki zaposlujejo, prispeva k zmanjševanju brezposelnosti ter ugodnejšim demografskim trendom z manj odseljevanja in višjim deležem delovno aktivnega prebivalstva – kar je v interesu občine.

Tabela 44: Podatki o podjetjih v občini Podlehnik, 2008–2014

Občina Podlehnik	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	84	87	89	84	90	96	99
Število oseb, ki delajo	269	259	251	250	241	232	246
Prihodek (1000 EUR)	16.805	15.293	15.861	16.037	15.406	15.628	18.277
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	3,2	3	2,8	3	2,7	2,4	2,5

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Zgornja tabela kaže, da se število podjetij povečuje, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih 15 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Podlehnik povečala svoj prihodek za približno 8,76 %, medtem ko se je za 8,5 % zmanjšalo število oseb, ki so delale v občini Podlehnik. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini se je zmanjšalo iz 3,2 v letu 2008 na 2,5 v letu 2014.

Tabela 45: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Podlehnik

Občina Podlehnik	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2	2	3	3	2	3	4
C Predelovalne dejavnosti	11	14	13	11	11	10	11
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	1	1	1	1	1	1	1
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	15	14	14	13	12	13	14
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	6	7	8	10	12	11	10

H Promet in skladiščenje	14	13	12	11	10	9	10
I Gostinstvo	7	6	5	4	4	6	7
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2	2	2	2	2	2	2
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	0	1	1	1	1	1	1
L Poslovanje z nepremičninami	0	0	0	0	1	1	1
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	5	6	8	6	9	7	7
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	1	3	3	3	3	8	8
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	2	2	2	2	2	2	2
P Izobraževanje	2	2	2	1	1	2	2
Q Zdravstvo in socialno varstvo	2	1	1	1	1	1	1
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	7	6	6	5	7	9	8
S Druge dejavnosti	7	7	8	10	11	10	10
Skupaj	84	87	89	84	90	96	99

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju gradbeništva (14), sledi področje predelovalne dejavnosti (11). Tretje mesto si s po 10 podjetji deli več dejavnosti: Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; Promet in skladiščenje ter Druge dejavnosti.

Tabela 46: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Podlehnik, 2008–2014

Občina Podlehnik			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	12	16	52	80
		Majhno podjetje	0	1	2	3
		Srednje podjetje	0	0	1	1
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	12	14	57	83
		Majhno podjetje	0	1	2	3
		Srednje podjetje	0	0	1	1
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	15	16	55	86
		Majhno podjetje	0	1	1	2
		Srednje podjetje	0	0	1	1
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	16	16	47	79
		Majhno podjetje	0	1	4	5
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	16	19	51	86
		Majhno podjetje	0	1	3	4
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	14	18	60	92
		Majhno podjetje	0	1	3	4
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2014	Število	Mikro podjetje	15	17	63	95

	podjetij	Majhno podjetje	0	1	3	4
		Srednje podjetje	0	0	0	0

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadruge in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Podlehnik prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 95 (99 je bilo skupno število vseh podjetij v občini), ostalo so bila majhna podjetja (10–49 zaposlenih) - skupaj 4. Srednje velikih podjetij (50–249 zaposlenih) in velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni. Občina Podlehnik glede števila podjetij močno zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravske regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Podlehnik pa 108)⁷².

Kmetijstvo

Občina Podlehnik se razprostira na 36 km² vinogradnih Haloz. Prevladujoča dejavnost je tako kmetijstvo, vinogradništvo, nekaj pa je tudi živinoreje.

Tabela 47: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Podlehnik za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Podlehnik
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	218
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	864
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	524
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	177
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	41

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podatki v zgornji tabeli za leto 2010 kažejo, da je v občini 218 kmetij, od katerih le 41 kmetij svoje kmetijske izdelke tudi prodaja, medtem ko jih ima večina, tj. 177, le za lastno uporabo.

Tabela 48: Raba kmetijskih zemljišč v občini Podlehnik za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Podlehnik
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	4
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	18,8
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	18,3
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	66,3
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	15,4
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	455

⁷² Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	83
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	47
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	5

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo trajni travniki in pašniki (66,3 %).

Turizem

Podlehnik je pomembno stičišče osrednjega dela Haloz. V njem deluje Zavod za razvoj Haloz, katerega temeljno poslanstvo je povezovanje prebivalcev Haloz, njihovega znanja in organizacij z namenom enotne predstavitve Haloz in vzpostavljanje njihove pozitivne podobe (spletna stran).⁷³

V Podlehniku deluje Turistično društvo Podlehnik. Podobno kot Zavod za razvoj Haloz želi tudi TDP obuditi spomin in ohraniti stare navade, običaje in vrednote tradicije. Posebno skrb namenja ohranjanju bogate naravne in kulturne dediščine, vključno s cerkvami, kapelami in znamenji. Posebnost v kraju je namreč podružnična cerkev Matere Božje z zvezdasto obokanim prezbiterijem. Stranska oltarja je izdelal J. Straub okoli leta 1750. Na Gorci je postavljena župna cerkev Svete Trojice.

Od časa fevdalne dobe so pokrajino in prebivalce v njej močno zaznamovali viničarji (še leta 1953 je bil sprejet zakon, s katerim se reši in odpravi viničarstvo v Halozah). Turistično društvo Podlehnik skupaj z domačini in Občino Podlehnik upravlja Viničarski muzej na Gorci, ki ga je leta 1985 postavil Kmetijski kombinat Ptuj. Muzej je bil vedno povezan z Ornikovo vilo ter ostalimi vinogradniki in ponudniki na tem območju. Značilen dogodek je v avgustu, ko postavijo haloški klopotec. Zraven viničarskega muzeja je postavljen tudi etnografski muzej, kjer hranijo veliko orodij in predmetov, ki so jih uporabljali okoliški prebivalci. Tu sta doma ročno izdelana glasbena instrumenta: trstenke in haloška piščal - žvegla, ki je izdelana iz slivovega lesa. Zanimivost Podlehnika je tudi ta, da so leta 1701 sežgali zadnjo čarovnico na tem območju.⁷⁴

TDP je postavil tudi tri pohodniške pešpoti in jih označili s smerokazi. Sicer pa je ponudba Podlehnika vinogradniško obarvana (vinske kleti), nekaj pa je tudi čebelarске ponudbe. Tudi sicer občino v turistični ponudbi zaznamujeta vinogradništvo in živinoreja: zidanice, vinske kleti, kmetije s (suho)mesnatimi izdelki, čebelarstva ipd. Od kulturnih znamenitosti je pomembna Osterbergerjeva zidanica, postavljena leta 1802. Poleg arhitekturne dediščine je pomembna predvsem zaradi lesene preše iz leta 1796, kar je najbrž ena od najstarejših ohranjenih preš v Halozah. Zidanica je trenutno v fazi obnove, možni pa so dogovorjeni ogledi.

⁷³ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

⁷⁴ Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).

Tabela 49: Namestitvene zmogljivosti občine Podlehnik, september 2015

	Občina Podlehnik
Število sob	16
Zmogljivosti - ležišča - SKUPAJ	36
Zmogljivosti - ležišča - STALNA	36

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

500 metrov stran od magistralne ceste Ptuj proti mejnemu prehodu Gruškovje se ob jezeru Dežno nahaja Gostišče ob Ribniku. Imajo 60 ležišč v 18 sobah in 4 apartmajih⁷⁵ (kar sicer ni skladno s podatki SURS-a - glej zgornjo tabelo), sicer pa imajo v svoji ponudbi značilna haloška vina in haloško gibanico. Omeniti velja tudi nekdanje Gostišče Gorca, danes znano kot Vila Gorca, ki so jo pred propadom rešili zdajšnji lastniki, ki ohranja vse kulturno zaščitene elemente poslopja in njegove okolice. Sprejmejo zaključene skupine obiskovalcev, organizirajo srečanja, dogodke in prireditve, ponujajo pa tudi turistično vodenje, kjer vam podrobneje predstavijo zgodovino Ornikove vile.

Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot so na primer število nočitev, število obiskov, sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov. Edini podatki, ki so dostopni, je število sob in zmogljivosti ležišč (zgornja tabela).

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 50: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Podlehnik, 2014

Občina Podlehnik	Oznaka	Površina (m2)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	n.p.	495,03	10,76
Druga kmetijska zemljišča	K2		1.243,64	27,04
Gozdna zemljišča	G		2.524,76	54,89
Celinske vode	VC		21,29	0,46
Stanovanjske površine	SS		7,73	0,17
Površine podeželjskega naselja	SK		12,08	0,26
Površine razpršene poselitve	A		98,47	2,14
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU		9,06	0,20
Druga območja centralnih dejavnosti	CD		0,74	0,02
Površine za turizem	BT		5,46	0,12
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS		8,53	0,19
Pokopališča	ZK		0,83	0,02
Gospodarske cone	IG		1,21	0,03
Površine cest	PC		158,41	3,44
Območja okoljske infrastrukture	O		0,43	0,01
Ostala območja			12,29	0,27
Skupaj			4.599,96	100,00

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Podlehnik, 2014.

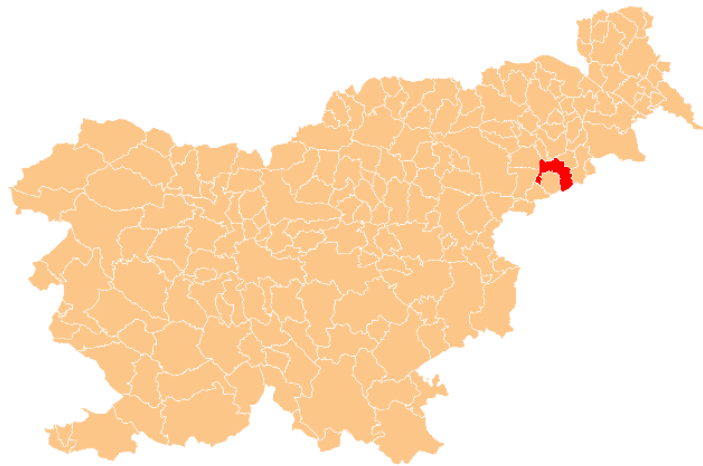
⁷⁵ Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).

Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine območja gozdov, skupno 2.524,76 ha, kar predstavlja skoraj 55 % celotne površine. Dobrih 27 % je namenjenih drugim kmetijskim zemljiščem, medtem ko je dobrih 10 % namenjenih najboljšim kmetijskim zemljiščem. Manj kot 10 % preostalih območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, proizvodnim dejavnostim, prometni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, pokopališčem in drugim dejavnostim.

3.6 Občina Videm

Občina Videm je del podravske statistične regije in obmejna občina s Hrvaško. Območje občine s površino 80 km² leži na južnem robu Dravskega polja, na obeh straneh Dravinje, kjer se Haloze približajo rokavom reke Drave. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 84. mesto.

Slika 7: Lega občine Videm v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 51: Statistični podatki za občino Videm za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Videm	Slovenija
Površina km ²	80	20.273
Število prebivalcev	5.500	2.061.623
Število moških	2.834	1.021.419
Število žensk	2.666	1.040.204
Naravni prirast	6	2.279
Skupni prirast	-85	1.789
Število vrtcev	3	979
Število otrok v vrtcih	178	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	390	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	197	75.325
Število študentov (po prebivališču)	212	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	2.403	797.792
Število zaposlenih oseb	461	703.040
Število samozaposlenih oseb	315	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	292	120.109

Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.218,69	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	827,79	1.005,41
Število podjetij	266	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	34.703	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	2.609	859.874
Število osebnih avtomobilov	2.975	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Središče občine je Videm, gručasto naselje, ki je dobilo ime po župnijski cerkvi Sv. Vida, ki je bila zgrajena že v času romantike in se prvič omenja leta 1320. V sedanji obliki je bila dograjena leta 1445. Ima gotsko jedro, ki je bilo pozneje barokizirano. Hrani pet oltarjev, oltar Sv. Roka s plastiko Madone je okoli leta 1750 izdelal J. Straub.⁷⁶

Naselje Videm pri Ptujju leži večinoma na levem bregu Dravinje ob krakih lokalnih cest proti Ptujju, Lancovi vasi in Zgornjem Leskovcu. Novejši del naselja nastaja v smeri proti Pobrežju, del naselja je tudi na pobočjih Haloz. Naselje predstavlja pomemben lokalni center z osnovno šolo. Danes ima kraj videz močno urbaniziranega naselja, v katerem stari kmečki domovi izginjajo in jih nadomeščajo nove, moderne zgradbe.

3.6.1 Geografske značilnosti občine

Občina Videm leži na južnem robu Dravskega polja, na obeh straneh Dravinje, kjer se Haloze približajo rokavom reke Drave. Meji na osem sosednjih občin, in sicer Mestno občino Ptuj ter občine Markovci, Gorišnica, Podlehnik, Žetale, Majšperk, Kidričevo in Hajdina. V dolžini približno 10 km pa meji na sosednjo državo Hrvaško, s katero poteka prometna povezava preko maloobmejnega prehoda v Leskovcu. Sestavlja jo osem krajevnih skupnosti in sicer KS Leskovec, KS Videm, KS Pobrežje, KS Lancova vas, KS Tržec, KS Dolena, KS Sela ter KS Soviče–Vareja–Dravci.

3.6.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občina Videm zajema 30 naselij: Barislovci, Belavšek, Berinjak, Dolena, Dravci, Dravinjski Vrh, Gradišče, Jurovci, Lancova vas pri Ptujju, Lancova vas, Ljubstava, Majski Vrh, Mala Varnica, Pobrežje, Popovci, Repišče, Sela, Skorišnjak, Soviče, Spodnji Leskovec, Strmec pri Leskovcu, Šturmovci, Trdobojci, Trnovec, Tržec, Vareja, Velika Varnica, Veliki Okič, Videm pri Ptujju, Zgornja Pristava, Zgornji Leskovec.

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče⁷⁷:

Sredi leta 2015 je imela občina približno 5.478 prebivalcev (približno 2.827 moških in 2.651 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 92. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 69 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

⁷⁶ Haloze, Videm pri Ptujju, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/videm-pri-ptuju.html>).

⁷⁷ Statistični urad RS, Občina Videm 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/194>).

Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil leta 2014 pozitiven, znašal je 1,1 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -16,5. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -15,5 (v Sloveniji 0,9).

Povprečna starost občanov je bila 41,9 leta in tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo v letu 2014 število najstarejših - tako kot v večini slovenskih občin - večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 109 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji.

V občini so v letu 2015 delovali trije vrtci, obiskovalo pa jih je 173 otrok. V tamkajšnjih osnovnih šolah se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 405 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 197 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 38 študentov in 10 diplomantov.

Tabela 52: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Videm, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Barislovci	43	125
Belavšek	33	76
Berinjak	6	15
Dolena	71	166
Dravci	22	55
Dravinjski Vrh	101	263
Gradišče	21	44
Jurovci	60	156
Lancova vas	198	528
Ljubstava	37	75
Majski Vrh	50	107
Mala Varnica	35	94
Pobrežje	354	900
Popovci	48	138
Repišče	61	138
Sela	78	191
Skorišnjak	25	63
Soviče	43	117
Spodnji Leskovec	37	107
Strmec pri Leskovcu	39	79
Šturmovci	52	137
Trdobjci	41	99
Trnovec	34	84
Tržec	159	422
Vareja	81	199
Velika Varnica	92	216
Veliki Okič	42	79

Videm pri Ptuj	166	440
Zgornja Pristava	78	206
Zgornji Leskovec	70	159
Skupaj za občino Videm	2.177	5.478

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 z 10,8 % nižja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi je bilo tu - kot v večini slovenskih občin - več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 21 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 18 %.

Tabela 53: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Videm za leto 2015

Občina Videm	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	2.403	292	10,8
Moški	1.385	144	9,4
Ženske	1.018	148	12,7

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 2.609 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 2.975 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 10 let.

Gospodarstvo

Večje industrije v občini Videm ni. Dokaj dobro je razvito podjetništvo in drobno gospodarstvo, predvsem na področju trgovine, storitev, gostinstva in turizma. Prevladuje obrtniška dejavnost, občina se lahko pohvali z več kot 120 obrtniki.⁷⁸

Tabela 54: Podatki o podjetjih v občini Videm, 2008–2014

Občina Videm	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	210	238	235	244	262	285	266
Število oseb, ki delajo	450	486	502	493	528	583	566
Prihodek (1000 EUR)	18.763	19.043	2.005	21.232	24.161	28.804	34.703
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	2,1	2	2,1	2	2	2	2,1

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Zgornja tabela kaže, da se število podjetij povečuje, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih kar 56 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Videm povečala svoj prihodek za slabih 85 %, medtem ko je število oseb, ki so delale v občini Videm, naraslo za 25,77 %. Število zaposlenih oseb na podjetje je bilo v letu 2008 enako kot v letu 2014, tj. 2,1.

⁷⁸ Gospodarstvo v Občini Videm, 2016 (<http://www.videm.si/gospodarstvo>).

Tabela 55: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Videm

Občina Videm	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	7	11	8	9	13	12	11
C Predelovalne dejavnosti	19	22	21	22	21	28	26
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	2	2	2	2	4	8	8
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	30	35	39	40	47	50	47
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	22	24	24	25	25	31	31
H Promet in skladiščenje	25	25	25	23	21	22	23
I Gostinstvo	13	15	14	16	17	20	19
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	4	4	5	5	6	9	7
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	5	4	5	6	5	2	0
L Poslovanje z nepremičninami	0	0	1	1	1	1	1
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	21	19	15	19	17	17	12
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	4	8	5	2	2	6	5
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	6	6	6	6	6	6	7
P Izobraževanje	1	3	5	4	7	6	5
Q Zdravstvo in socialno varstvo	2	3	2	1	3	2	1
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	15	21	19	19	19	18	18
S Druge dejavnosti	34	36	39	44	48	47	45
Skupaj	210	238	235	244	262	285	266

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju gradbeništva (47), sledi področje drugih dejavnosti (45). Dokaj močno so v občini zastopane tudi dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (31), predelovalne dejavnosti (26) ter skladiščenja in prometa (23).

Tabela 56: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Videm, 2008–2014

Občina Videm			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	19	45	140	204
		Majhno podjetje	1	1	3	5
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	23	48	162	233
		Majhno podjetje	1	1	2	4
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2010	Število	Mikro podjetje	23	48	156	227

	podjetij	Majhno podjetje	2	1	4	7
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	26	53	159	238
		Majhno podjetje	1	1	3	5
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	29	56	170	255
		Majhno podjetje	2	1	3	6
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	28	56	194	278
		Majhno podjetje	3	1	2	6
		Srednje podjetje	0	1	0	1
2014	Število podjetij	Mikro podjetje	29	53	117	259
		Majhno podjetje	3	1	2	6
		Srednje podjetje	0	1	0	1

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadruga in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Videm prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 259 (266 je bilo skupno število vseh podjetij v občini), ostalo so bila majhna podjetja (10–49 zaposlenih) - skupaj 6. Srednje veliko podjetje (50–249 zaposlenih) je bilo v občini eno, medtem ko velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni. Občina Videm glede števila podjetij zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravski regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Podlehnik pa 281)⁷⁹.

Ravninski del občine - Spodnje Dravsko polje - ponuja ugodne možnosti za poljedelstvo in živinorejo, medtem ko se prebivalci hribovitih Haloz ponašajo s predelavo kakovostnih in priznanih znamk vin. Možnosti za tovrstno pridelavo kažejo na bogastvo naravnega okolja.

Občina Videm ima na področju gospodarstva naslednje usmeritve za prihodnost⁸⁰:

- Zagotoviti hitrejšo rast bruto domačega proizvoda v Občini Videm;
- Spodbuditi razvoj kakovostnih človeških virov;
- Razviti fizično infrastrukturo in podjetniško podporno okolje;
- Okrepiti vlogo Občine Videm kot podjetniškega centra v regiji;
- Kulturo življenja Občine Videm razviti do družbe znanja;
- Razviti pogoje za uvajanje novih oblik dela (dela na domu, delo na daljavo) ter širitev podjetništva na mlade in ženske.

Občina si je v sklopu Območnega razvojnega programa Spodnje Podravje za obdobje 2014-2020⁸¹ zadala naslednje cilje: izboljšanje stanja na stanovanjskem področju, mladim ponuditi možnost gradnje stanovanj, preprečevanje odseljavanja mlajše populacije v mesta, povečanje števila občanov, nudenje novih delovnih mest z izgradnjo gospodarske cone in poskrbeti za starejše občane

⁷⁹ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

⁸⁰ Gospodarstvo v Občini Videm, 2016 (<http://www.videm.si/gospodarstvo>).

⁸¹ Območni razvojni program Spodnje Podravje za obdobje 2014-2020, ZRS Bistra, 2014 (<http://www.bistra.si/wp-content/uploads/2012/03/GRP-Spodnje-Podravje-2014-2020-potrjen-23.09.2014.pdf>).

z izgradnjo doma starejših občanov.

Kmetijstvo

Kmetijstvo je v Občini Videm zelo pomembna dejavnost, vendar se srečuje z mnogimi problemi, zato že dolgo časa ni več glavni vir dohodka prebivalstva na podeželju, temveč postaja dopolnilna dejavnost zaposlitvam izven primarnih dejavnosti. Od kmetijstva živi le nekaj posameznikov, večina ljudi se ukvarja s kmetijstvom po službi ali drugi redni zaposlitvi.

Večina kmetij zaradi različnih omejitvenih dejavnikov (posestna struktura, naravne danosti, ljudje in njihova izobrazba, slaba organiziranost ipd.) nima pogojev za pridelavo hrane po konkurenčnih cenah trga Evropske skupnosti. Kmetijstvu se priznava, da ne opravlja zgolj vloge proizvajalca hrane ter industrijskih in energetskih rastlin, ampak v svoji večnamenski vlogi skrbi tudi za javne dobrine, kot so varovanje okolja, ohranjanje poseljenosti, krepitev ekonomske moči podeželja, razvoj podeželja, varno in kakovostno hrano, kar vse je potem pogoj za razvoj turizma ipd. Pridobiva pa tudi nove funkcije, kot je naravi prijaznejše bio in ekološko kmetovanje.⁸²

Tabela 57: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Videm za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Videm
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	497
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	2.638
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	2.004
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	332
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	165

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podatki v zgornji tabeli za leto 2010 kažejo, da je v občini skoraj 500 kmetij, od katerih dve tretjini izdelke prideluje za lastno uporabo, ena tretjina pa tudi za prodajo. Dobrih 2.000 glav živine kaže na živinorejsko usmerjenost.

Tabela 58: Raba kmetijskih zemljišč v občini Videm za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Videm
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	5,3
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	33
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	53,8
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	39,7
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	6,5
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	468

⁸² Kmetijstvo v občini Videm, 2016 (<http://www.videm.si/kmetijstvo-in-gozdarstvo>).

Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	252
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	164
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	9,9

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo njive (53,8 %).

Občina Videm ima v kmetijstvu in razvoju podeželja naslednje usmeritve⁸³:

- Ohranjati in razvijati kmetijsko proizvodnjo s pospeševanjem tistih kultur in dejavnosti v kmetijstvu, ki so primerne glede na naravne danosti in pričakovane klimatske spremembe;
- Povečati konkurenčnost kmetijstva in zagotavljati primeren dohodek za kmetije;
- Doseči čim bolj okolju prijazno kmetovanje;
- Ohranjati poseljenost podeželja in vzdrževati kulturno krajino;
- Razvijati podeželje kot privlačen prostor za razvoj turizma, vključno z razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v povezavi s turizmom;
- Povečati vedenje kmetov in drugih občanov o pomenu in razvojnih možnostih kmetijske dejavnosti.

Reka Dravinja s svojimi pritoki domačinom daje tudi možnost proizvodnje sladkovodnih rib. Z ribolovno dovolilnico, ki jo je mogoče pridobiti na prodajnih mestih v gostiščih ali pri ribiških družinah, je med mostom v Doleni ter do izliva Dravinje v reko Dravo možen lov na klenu, mreno, ogrico (sivka), ploščič, podust, smuč, soma ali ščuko. Možni načini ribolova so: beličarjenje, muharjenje, talni ribolov, vijačenje.

Turizem⁸⁴

Videm se razteza ob reki Dravinji do glavne cestne povezave med Mariborom in Zagrebom. Zajema tudi naselja prek omejene cestne povezave, kot sta Sela in Dolena. Razvoj turizma je na tem območju vsled turističnih tokov po omenjeni cestni povezavi v zadnjih letih doživel največji razmah. Na območju so nastale nove nočitvene kapacitete, ki utrujenim turistom iz severa Evrope dajejo možnost počitka pred nadaljevanjem poti v smeri Jadranskega morja.

Turizem je v občini Videm mogoče graditi s pomočjo bogate naravne in kulturne dediščine. Počasi se razvijata tudi kmečki in izletniški turizem (tudi kolesarstvo, čolnarjenje ipd.), izboljšuje se tudi vinski turizem.

Čez reko Dravinjo v smeri Zgornjega Leskovca stoji prav gotovo ena najstarejših cerkvic na Slovenskem, ki je posvečena Janezu Krstniku in je grajena v obliki ribje kosti, na kateri se nahaja tudi rimski nagrobnik. Glavni praznik domačini poimenujejo vidovo, ki se odvija na god Sv. Vida v juniju. Takrat so že zrele češnje in v Vidovi kleti vinogradniki predstavijo svoje nove prodajne letnike vina. V tem delu Haloz in v okolici se je s prireditvami ohranila živa dediščina, prav tako v etnoloških zbirkah hranijo različne predmete in orodja, ki so jih ljudje uporabljali pri svojem delu. Tudi v tem delu Haloz se fašenku posvetijo na pustni ponedeljek v organizirani povorki. Na pročelju Vidove kleti je

⁸³ Kmetijstvo v občini Videm, 2016 (<http://www.videm.si/kmetijstvo-in-gozdarstvo>).

⁸⁴ Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).

postavljena replika rimskega spomenika, ki je bil posvečen Saturniusu in je del pomembne arheološke dediščine tega območja. Med cerkvijo sv. Vida in Vidovo kletjo je postavljen spomenik misijonarju patru Mihi Drevenšku. Bil je rojak iz vasi Pobrežje in je dolga leta deloval v mestu Ndola v Zambiji.

V občini Videm je Etnografski muzej Tržec (Djočanova domačija). V njem se nahaja ohranjena etnološka zbirka pod nazivom Zbirka haloškega roba. Skozi leto je več prireditev in možnost vožnje s splavom po reki Dravinji (reki Drava in Dravinja tudi sicer omogočata čolnarjenje – Dravaspust).

Etnološka zbirka pod nazivom Kak so živeli v starih časih je postavljena v Petrovi domačiji, v kateri se je rodil dr. Franc Forstnerič, ki se je ukvarjal z razvojem mlekarstva. Na relaciji Ptuj proti Vidmu se nahaja Kočarjeva domačija. Na domačiji se nahaja urejena zbirka praznih in vsakdanjih noš vasi Pobrežje in okolice iz druge polovice 19. stoletja, ki se še vedno uporablja v nastopih folklorne skupine; ter zbirka krojaštva, saj je bila domačija od leta 1927 krojaška delavnica in zbirka orodij, ki so se nekoč uporabljala na kmetijah.

Pod okriljem Društva za ohranjanje kulturne dediščine Haloze se v naselju Soviče nahaja še ena etnološka zbirka Od zrna do kruha. Predstavlja dva dela – v prvem gre za prikaz orodij in postopkov od setve, žetve in mlatve, v drugem pa za predstavitev postopkov in orodij od zrna žita do kruha.

Krajinski park Šturmovci je bil zavarovan leta 1979 in leži pod ptujskim jezerom na 125 hektarjih v trikotniku med starim delom reke Drave, Dravinje s haloškim robom in vidensko ježo. Predstavlja naravno znamenitost, skozi katerega vodi 3 km dolga naravoslovna učna pot in kjer lahko opazujemo preko 230 vrst ptic, od katerih jih v Šturmovcih gnezdi približno 90. Najdemo tudi ogrožene vrste kot so mali martinec, mali deževnik in vodomec. Med rastlinami uspeva kar devet vrst orhidej, čeladasta kukavica, trizoba kukavica in piramidasti plovec. K sožitju med ljudmi, k sožitju med pokrajino in človekom, k sožitju v sami naravi in k sožitju v nas samih nas nagovarja skulptura avtorja Viktorja Gojkoviča v krožišču na Vidmu pri Ptuj.

Zaradi močnega obiska in večjega števila ponudnikov nastanitvev SURS podatke o turističnem obisku za Občino Videm v primerjavi z drugimi Haloškimi občinami, kjer je obisk bistveno skromnejši, v zadnjem obdobju objavlja. Zato je za to občino mogoče dobiti vpogled v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot so na primer število nočitev, število obiskov, sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov (spodnja tabela). Zanimivo bo spremljati trend poletne sezone za leto 2016, saj je iz tabele razvidno tudi, da se namestitvene ponudbe večinoma poslužujejo tuji turisti.

Tabela 59: Namestitvene zmogljivosti občine Videm, 2015

Občina Videm	jan.15	feb.15	mar.15	apr.15	maj.15	jun.15
Število sob	4	4	4	4	4	4
Zmogljivosti - ležišča - SKUPAJ	12	12	12	12	12	12
Zmogljivosti - ležišča - STALNA	12	12	12	12	12	12
Prihod turistov - SKUPAJ	/	/	/	/	/	/
Prihod turistov - domači	/	/	/	/	/	/
Prihod turistov - tuji	/	/	/	/	/	/

Prenočitve turistov - SKUPAJ	/	/	/	/	/	/
Prenočitve turistov - domači	/	/	/	/	/	/
Prenočitve turistov - tuji	/	/	/	/	/	/
	jul.15	avg.15	sep.15	okt.15	nov.15	dec.15
Število sob	4	4	4	32	28	30
Zmogljivosti - ležišča - SKUPAJ	12	12	12	86	86	86
Zmogljivosti - ležišča - STALNA	12	12	12	74	74	74
Prihod turistov - SKUPAJ	/	/	/	149	30	81
Prihod turistov - domači	/	/	/	6	13	22
Prihod turistov - tuji	/	/	/	143	17	59
Prenočitve turistov - SKUPAJ	/	/	/	181	78	139
Prenočitve turistov - domači	/	/	/	6	46	34
Prenočitve turistov - tuji	/	/	/	175	32	105

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 60: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Videm, 2015

Občina Videm	Oznaka	Površina (m2)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	28.336.784	2.833,68	35,43
Druga kmetijska zemljišča	K2	16.425.737	1.642,57	20,54
Gozdna zemljišča	G	27.619.000	2.761,9	34,53
Varovalni gozdovi državnega pomena	Gv	657.698	65,77	0,82
Celinske vode	VC	1.505.301	150,53	1,88
Območja vodne infrastrukture	VI	2.212	0,22	0
Površine podeželjskega naselja	SK	1.949.017	194,9	2,44
Površine razpršene poselitve	A	1.596.039	159,6	2
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU	64.841	6,48	0,08
Druga območja centralnih dejavnosti	CD	8.125	0,81	0,01
Površine za turizem	BT	15.169	1,52	0,02
Športni centri	BC	38.940	3,89	0,05
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS	44.070	4,41	0,06
Druge urejene zelene površine	ZD	89.583	8,96	0,11
Pokopališča	ZK	22.932	2,29	0,03
Površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo	IK	639.392	63,94	0,8
Gospodarske cone	IG	61.097	6,11	0,08
Površine cest	PC	882.091	88,21	1,1
Ostale prometne površine	PO	6.732	0,67	0,01
Območje energetske infrastrukture	E	5.332	0,53	0,01
Območja okoljske infrastrukture	O	3.929	0,39	0
Skupaj		79.974.021	7.997,4	100

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Videm, 2015.

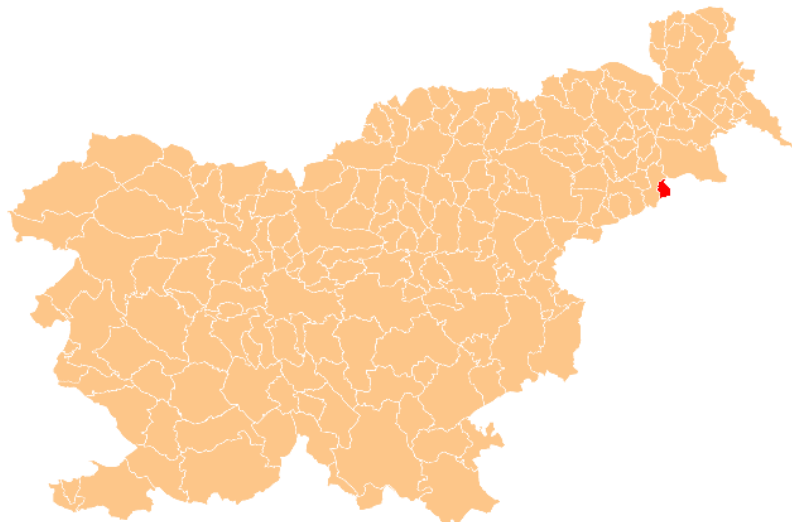
Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine najboljša kmetijska zemljišča (2.833,68 ha), kar predstavlja dobrih 35 % celotne površine občine. V skoraj enakem obsegu sledi gozdnata raba prostora, skupno 2.761,9 ha, kar predstavlja skoraj 35 %

celotne površine. Dobrih 20 % je namenjenim drugim kmetijskim zemljiščem, preostalih 10 % območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, parkom, cestni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, območjem za turizem in drugim dejavnostim.

3.7 Občina Zavrč

Občina Zavrč je del podravske statistične regije. Območje občine s površino 19 km² leži v vzhodnih Halozah ob hrvaško-slovenski meji. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 200. mesto.

Slika 8: Lega občine Zavrč v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 61: Statistični podatki za občino Zavrč za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Zavrč	Slovenija
Površina km ²	19	20.273
Število prebivalcev	1.755	2.061.623
Število moških	1.050	1.021.419
Število žensk	705	1.040.204
Naravni prirast	5	2.279
Skupni prirast	-44	1.789
Število vrtcev	1	979
Število otrok v vrtcih	28	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	118	169.101
Število dijakov(po prebivališču)	60	75.325
Število študentov (po prebivališču)	46	85.616
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	533	797.792
Število zaposlenih oseb	119	703.040
Število samozaposlenih oseb	82	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	104	120.109
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR)	1.065,66	1.540,25
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	737,92	1.005,41
Število podjetij	65	186.433

Prihodek podjetij (1.000 EUR)	12.868	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	845	859.874
Število osebnih avtomobilov	815	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2015.

Na vzhodu in jugu meji s sosednjo Republiko Hrvaško, na zahodu s sosednjo občino Cirkulane, na severu pa jo v svoj ovinek oklepa reka Drava.

Poleg najrazvitejše dejavnosti – vinogradništva – se razvijajo tudi gostinska, trgovska in drobna obrtna dejavnost. Zaradi neokrnjene narave, naravnih lepote in kulturnih znamenitosti se razvija kmečki turizem. Skozi občino vodi vinsko turistična cesta, ki povezuje med seboj vse pomembnejše vinorodne predele v občini in v celotnih Halozah. V občini najdemo tudi pošto, zdravstveno in zobno ambulanto, kulturni, lovski in upokojenski dom, brezcarinsko prodajalno in bencinsko črpalko. Poskrbljeno je tudi za razvoj športne dejavnosti.⁸⁵

3.7.1 Geografske značilnosti občine

Tam, kjer dosežejo vinorodne Haloze najsevernejšo točko, ki jo oklepa od Ptuja in Markovec sem pritekajoča se Drava in se potem v številnih rokavih razlije proti Ormožu in Varaždinu, kjer se Haloze začno iztekati v ravnino proti Varaždinu oziroma kjer se začne meja s sosednjo državo Hrvaško, leži Občina Zavrč. Na vzhodu in jugu meji s sosednjo Republiko Hrvaško, na zahodu s sosednjo občino Cirkulane, na severu pa jo v svoj ovinek oklepa reka Drava.⁸⁶ Reka Drava je poleg geoloških značilnosti pokrajine neizbrisno zaznamovala razvoj kraja, saj je po njej potekal razgiban rečni promet (brodarjenje in splavarjenje), prečkanje reke z brodom pa je bila včasih edina pot, ki je povezovala »polance« in Haložane. Kraj je zaznamovala tudi v obmejnem smislu, saj je bila v kraju že v srednjem veku obmejna postaja z mitnico in carino.⁸⁷

Pokrajina je porasla z gozdovi in predvsem vinogradi. Območje je znano po odličnih vinogradnikih, ki jim vinogradništvo predstavlja enega izmed perspektivnih virov dohodka. Od dejavnosti se ob bok vinogradništvu postavlja živinoreja. Na najvišje ležeči točki v občini Zavrč, na Švabovem, je mogoče pogledati območje Občine Zavrč iz nadmorske višine cca 400 m in uživati ob lepem razgledu in naravnem okolju.

3.7.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občina Zavrč je ena izmed manjših občin v Sloveniji, saj meri le 19,25 km², v njej pa po statističnih podatkih iz leta 2015 prebiva le okrog 1.727 prebivalcev (približno 1.029 moških in 698 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 189. mesto. Občina je redko in pretežno slemensko poseljena. Naselja občine Zavrč so: Belski Vrh, Drenovec, Gorenjski Vrh, Goričak, Hrastovec, Korenjak, Pestike, Turški Vrh, Zavrč.

⁸⁵ Občina Zavrč, 2016 (<http://zavrc.si/naslovnica/o-obcini/>).

⁸⁶ Občina Zavrč, 2016 (<http://zavrc.si/naslovnica/o-obcini/>).

⁸⁷ Kulturno zgodovinski oris kraja Zavrč s poudarkom na nekdanjem rečnem prometu po Dravi, raziskovalna naloga, Žiga Domjan (http://www2.arnes.si/~jzupan4/Raziskovalna_Drava2.htm).

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče⁸⁸:

Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 90 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil leta 2014 pozitiven, znašal je 2,8 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -27,9. Povprečna starost občanov je bila 40 let in tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo število najmlajših - kar je značilnost le redkih slovenskih občin - večje od števila najstarejših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 89 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji.

V občini je v letu 2015 deloval en vrtec, obiskovalo ga je 25 otrok. V tamkajšnji osnovni šoli se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 111 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 60 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 26 študentov in 6 diplomantov.

Tabela 62: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Zavrč, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Belski vrh	43	88
Drenovec	19	57
Gorenjski vrh	33	96
Goričak	79	185
Hrastovec	239	486
Korenjak	48	117
Pestike	44	113
Turški vrh	329	509
Zavrč	34	76
Skupaj za občino Zavrč	868	1.727

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 s 16,3 % višja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi je bilo tu - kot v večini slovenskih občin - več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 31 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 27 %.

⁸⁸ Statistični urad RS, Občina Zavrč, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/203>)

Tabela 63: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Zavrč za leto 2015

Občina Zavrč	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	533	104	16,3
Moški	332	54	14
Ženske	201	49	19,8

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 845 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 815 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 10 let.

Gospodarstvo

Območje je že od keltskih časov predano vinogradništvu, ki je tudi za današnje prebivalce eden od perspektivnih virov dohodka. Poleg najrazvitejše dejavnosti - vinogradništva - se razvijajo tudi gostinska, trgovska in drobna obrtna dejavnost. Zaradi neokrnjene narave, naravnih lepot in kulturnih znamenitosti se razvija kmečki turizem.

Tabela 64: Podatki o podjetjih v občini Zavrč, 2008–2014

Občina Zavrč	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	38	44	49	57	58	62	65
Število oseb, ki delajo	74	88	114	96	85	336	308
Prihodek (1000 EUR)	3.876	3.731	5.450	8.524	9.861	15.963	12.868
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	1,9	2	2,3	1,7	1,5	5,4	4,7

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Zgornja tabela kaže, da se število podjetij med leti 2008 in 2014 skoraj podvojilo, saj je bilo v tem obdobju na novo ustanovljenih 27 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Zavrč povečala svoj prihodek za več kot dvakrat, tj. za približno 231,99 %, medtem ko se je za več kot 3-krat povečalo tudi število oseb, ki so delale v občini Zavrč. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini se je povečalo iz 1,9 v letu 2008 na 4,7 v letu 2014.

Tabela 65: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Zavrč

Občina Zavrč	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2	2	2	2	1	1	1
C Predelovalne dejavnosti	5	7	8	8	7	11	11
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	0	0	0	0	0	0
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	5	5	6	12	15	13	12
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	5	5	10	9	8	7	8
H Promet in skladiščenje	1	1	1	1	1	1	1

I Gostinstvo	3	4	3	4	4	4	6
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1	1	1	1	1	1	1
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0
L Poslovanje z nepremičninami	0	0	0	0	0	0	0
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	5	5	5	6	6	7	7
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	0	1	0	0	2	3	2
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	2	2	2	2	2	2	2
P Izobraževanje	0	0	0	0	0	1	1
Q Zdravstvo in socialno varstvo	0	1	1	1	1	1	0
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	5	6	6	6	5	4	7
S Druge dejavnosti	4	4	4	4	4	4	4
Skupaj	38	44	49	57	58	62	65

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju gradbeništva (12), sledi področje predelovalne dejavnosti (11). Sledijo področja trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (8), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (7) ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (7). Ostale dejavnosti so zastopane v zanemarljivem obsegu.

Tabela 66: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Zavrč, 2008–2014

Občina Zavrč			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	3	11	23	37
		Majhno podjetje	1	0	0	1
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	3	12	28	43
		Majhno podjetje	1	0	0	1
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	4	11	32	47
		Majhno podjetje	1	0	1	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	6	11	39	56
		Majhno podjetje	1	0	0	1
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	6	11	41	58
		Majhno podjetje	0	0	0	0
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	6	11	40	57
		Majhno podjetje	0	0	3	3
		Srednje podjetje	2	0	0	2
2014	Število	Mikro podjetje	9	11	42	62

	podjetij	Majhno podjetje	1	0	1	2
		Srednje podjetje	1	0	0	1

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadruge in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Zavrč prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 62 (65 je bilo skupno število vseh podjetij v občini). Majhni podjetji (10–49 zaposlenih) sta bili v občini dve, medtem ko je bilo srednje veliko podjetje (50–249 zaposlenih) v občini eno. Velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni. Občina Zavrč glede števila podjetij močno zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravski regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Zavrč pa 78)⁸⁹.

Kmetijstvo

Druga najbolj pogosta kmetijska dejavnost poleg vinogradništva je živinoreja.

Tabela 67: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Zavrč za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Zavrč
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	128
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	446
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	221
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	92
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	36

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Po zadnjem statističnem popisu iz leta 2010 je v občini 128 kmetijskih gospodarstev, ki obdelujejo 446 ha kmetijskih zemljišč. 92 družinskih kmetij se ukvarja s kmetijsko pridelavo za lastno porabo. Le 36 jih kmetijske pridelke tudi prodaja. Območje je bolj usmerjeno v poljedelstvo (vinogradništvo, sadjarstvo) kot v živinorejo. Redijo 221 glav velike živine.

Tabela 68: Raba kmetijskih zemljišč v občini Zavrč za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Zavrč
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	3,5
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	23,1
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	20
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	40
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	40

⁸⁹ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	227
Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	56
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	30
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	6,3

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo trajni travniki in pašniki ter trajni nasadi (po 40 %).

Turizem

Turizem je v občini Zavrč po številu namestitvenih zmogljivosti skromen, čeprav si prebivalci želijo razvijati turistično dejavnost. Že leta 1999 je bilo ustanovljeno Turistično društvo, katerega vodilno geslo je: "Narediti naš kraj čim bolj zanimiv, prijazen in k nam povabiti goste od vsepovsod."⁹⁰

Občina je znana predvsem po vinarski tradiciji (skozi občino poteka vinska pot), ki jo seveda spremlja kulinarika. Zaradi neokrnjene narave, naravnih lepot in kulturnih znamenitosti se razvija kmečki turizem. Za dobro počutje in poln želodec skrbijo s svojo ponudbo pristnih domačih jedi in žlahtne haloške kapljice gostinci - gostišče Pongi v Zavrču, turistična kmetija Pungračič v Drenovcu, turistična kmetija Dve lipi v Korenjaku in okrepčevalnica Pri Veseliču v Turškem Vrhu.

Poleg vseh lepot, ki jih je občini podarila narava, se v njej nahajajo še ostale lepote in znamenitosti, ki jih je v preteklosti ustvaril človek. Ena najlepših kulturnih znamenitosti je na vzpetini ležeči dvorec. V graščini je bilo nekoč politično in sodno središče, v njej je imela sedež tudi Občina Zavrč, ki pa se je zdaj preselila v nove prostore v Goričaku. V neposredni bližini dvorca leži cerkev Sv. Miklavža, ki je bila nekoč posvečena patronu Sv. Miklavžu, katerega so imeli brodarji in splavarji za svojega zavetnika. Cerkev je kulturnozgodovinski spomenik, bogato poslikan in opremljen s kipi. Nad gradom in cerkvijo Sv. Miklavža stoji na privlačni točki podružnična cerkev device Marije. V notranjosti občine so v prijaznem okolju haloških gozdov in vinogradov v Belskem vrhu ruševine poznogotske cerkve Sv. Urbana in v Gorenjskem vrhu podružnična cerkev Sv. Janeza Krstnika, ki se nahaja na 331 m visoki vzpetini. Posebno pozornost vzbuja v Turškem vrhu podrto stebrasto znamenje, ki naj bi po ljudskem izročilu označevalo grob, kjer naj bi bila pokopana turška babica. Starejši občani so pripravljene o njej povedati tudi anekdoto. V istem kraju leži še podružnična cerkev Sv. Mohorja. K promociji občine pripomoreta tudi v letu 2000 ustanovljeni društvi - Čebelarsko društvo in Planinska sekcija.

Tabela 69: Namestitvene zmogljivosti občine Zavrč, 2015

	Občina Zavrč
Število sob	5
Zmogljivosti - ležišča - SKUPAJ	10
Zmogljivosti - ležišča - STALNA	10

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

⁹⁰ Občina Zavrč, 2016 (<http://www.zavrc.com/>).

Po podatkih SURS-a, pridobljenih s staro metodologijo, o prihodih in prenočitvah turistov v obdobju 2006–2009 je bilo v letu 2006 16 prihodov turistov in 62 prenočitev, v letu 2007 38 prihodov turistov in 73 prenočitev, v letu 2008 31 prihodov turistov in 83 prenočitev. V letu 2009 je število drastično padlo: zabeležili so 11 prihodov turistov in 18 prenočitev. Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku niti ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot sta na primer sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov.

Čeprav razpolagamo s podatki, pridobljenimi po stari metodologiji, je treba opozoriti, da lahko sicer precej odstopajo (z letom 2010 je SURS začel predstavljati podatke po novi metodologiji), vendar kljub temu ne spremenijo bistva, tj. da je število prihodov turistov, število namestitvev in število prenočitev nizko, poleg tega pa še pada. Podatki o številu ležišč v občini Zavrč v obdobju 2008–2010 kažejo, da je bilo število ležišč leta 2008 in 2009 11, leta 2010 pa je številka zdrsnila le za eno ležišče, na 10 ležišč.⁹¹ Ta številka se tudi v letu 2015 ni spremenila.

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 70: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Zavrč, 2015

Občina Zavrč	Oznaka	Površina (m2)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	4.947.138	494,714	25,68
Druga kmetijska zemljišča	K2	5.527.904	552,79	28,69
Gozdna zemljišča	G	7.534.016	753,402	39,1
Varovalni gozdovi državnega pomena	GV	66.276	6,628	0,34
Celinske vode	VC	94.442	9,444	0,49
Stanovanjske površine	SS	14.710	1,471	0,08
Površine podeželjskega naselja	SK	103.581	10,358	0,54
Površine razpršene poselitve	A	739.428	73,943	3,84
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU	111.619	11,162	0,58
Druga območja centralnih dejavnosti	CD	11.466	1,147	0,06
Športni centri	BC	28.638	2,864	0,15
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS	16.684	1,668	0,09
Parki	ZD	2.999	0,3	0,02
Pokopališča	ZK	6.679	0,668	0,03
Površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo	IK	2.254	0,225	0,01
Gospodarske cone	IG	20.561	2,056	0,11
Ostale prometne površine	PO	33.682	3,368	0,17
Območja okoljske infrastrukture	O	4.151	0,415	0,02
Območje energetske infrastrukture	E	592	0,059	0
Skupaj		19.266.820	1.926,682	100

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Zavrč, 2015.

Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine gozdnato rabo prostora, skupno 753,402 ha, kar predstavlja skoraj 39,1 % celotne površine. Najboljša kmetijska zemljišča zavzemajo dobrih 25,5 % površine, druga kmetijska zemljišča pa dobrih 28,5 %.

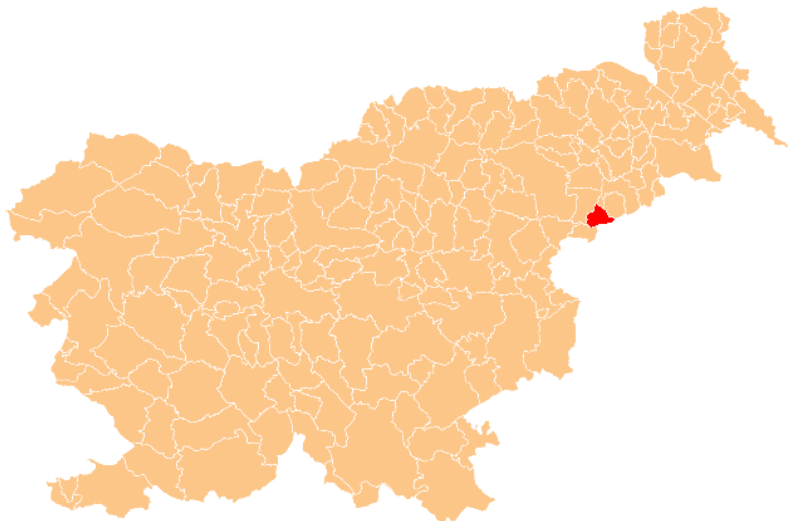
⁹¹ Turizem v Halozah, Dejan Cigale, 2012 (<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-DBWT6YYO/>).

Preostalih slabih 10 % območij je namenjenih vsem ostalim rabam: stanovanjskim površinam, parkom, cestni infrastrukturi, športnim centrom, celinskim vodam, območjem za turizem in drugim dejavnostim.

3.8 Občina Žetale

Občina Žetale je del podravske statistične regije. Območje občine s površino 38 km² leži na jugovzhodnem delu Haloz. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 154. mesto.

Slika 9: Lega občine Žetale v Sloveniji

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.

Tabela 71: Statistični podatki za občino Žetale za leto 2014

Podatki za leto 2014	Občina Žetale	Slovenija
Površina km ²	38	20.273
Število prebivalcev	1.335	2.061.623
Število moških	688	1.021.419
Število žensk	647	1.040.204
Naravni prirast	-6	2.279
Skupni prirast	-11	1.789
Število vrtcev	1	979
Število otrok v vrtcih	40	84.750
Število učencev v osnovnih šolah	94	169.101
Število dijakov (po prebivališču)	51	75.325
Število študentov (po prebivališču)	47	83.669
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	614	797.792
Število zaposlenih oseb	86	703.040
Število samozaposlenih oseb	122	94.752
Število registriranih brezposelnih oseb	53	120.109
Povprečna mesečna bruto plača	1.319,28	1.540,25

na zaposleno osebo (EUR)		
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR)	901,21	1.005,41
Število podjetij	59	186.433
Prihodek podjetij (1.000 EUR)	4.438	93.571.789
Število stanovanj, stanovanjski sklad	565	859.874
Število osebnih avtomobilov	685	1.068.362

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2015.

Občina Žetale je bila ustanovljena 1. januarja 1999, pred tem je spadala pod občino Majšperk. Središče občine je vas Žetale, kjer se nahajajo vse najpomembnejše ustanove: osnovna šola, vrtec, večnamenska dvorana, gasilski dom, ambulanta, pošta, krajevni urad, župnijski urad.

V preteklosti je v dolini Rogatnice potekala pomembna furmanska pot, kar je omogočalo tukajšnjemu prebivalstvu zaslužek in razvoj. Z uvedbo železnice je ta dejavnost zamrla, posledica je bila stagnacija in propadanje tega območja. Na tem območju živi danes 1.324 prebivalcev, kar je manj kot leta 1800 in več kot polovica manj kot leta 1961, ko število prebivalstva dosegalo približno 2.800, težnja upadanja števila prebivalcev pa se še ni ustavila. Tako drastično zmanjševanje števila prebivalstva je posledica težkih razmer gospodarjenja, predvsem kmetovanja in očitnega zapostavljanja tega območja na nacionalnem nivoju, kakor tudi celotnih Haloz s strani širše družbene skupnosti. Občina spada med najrevnejše slovenske občine. Z izredno pridnostjo, trmo in garanjem so se občani izkopali iz osebne revščine, ki je bila značilna v preteklosti, in približali svoj način življenja življenju razvitih.⁹²

Občina je z lastnimi sredstvi zgradila osnovno šolo (devetletka) ter javno vodovodno omrežje po celotnem teritoriju in tako omogočila vsem občanom priključitev na omrežje, z uspešnimi kandidaturami na evropske razpise je bil zgrajen vrtec, energetske saniran zdravstveni dom, zgrajena nova večnamenska dvorana, obnovljeni objekti kulturne dediščine, urejene pohodne poti in moderniziranih kar nekaj lokalnih cest in javnih poti. Modernizacija le-teh še zdaleč ni zaključena, zato so investicije usmerjene predvsem v ureditev cest.⁹³

3.8.1 Geografske značilnosti občine

Ozemlje občine Žetale je izredno razgibano in so zanj značilna strma pobočja. Posamezni vrhovi se vzpenjajo nad 400 metrov nadmorske višine. Razprostira se na 38 km² površine gozdnatih Haloz, razpeta med najvzhodnejše ostanke Alp, 882 m visoko Donačko goro, Macelj in Resenik. 60 % ozemlja občine Žetale pokrivajo gozdovi. Občina je v celoti hribovita, le ozke doline omogočajo normalno prometno povezavo s svetom.

3.8.2 Naselja, prebivalstvo in gospodarstvo

Občino sestavlja pet naselij: Žetale, Čermožiše, Nadole, Kočice in Dobrina.

⁹² Wikipedia, Občina Žetale, 2016 (https://sl.wikipedia.org/wiki/Občina_Žetale).

⁹³ Občina Žetale, 2016.

Statistični podatki za leto 2015 kažejo o tej občini sledeče⁹⁴:

Sredi leta 2015 je imela občina približno 1.324 prebivalcev (približno 681 moških in 643 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 199. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 35 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Število živorojenih je bilo leta 2014 nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu negativen, znašal je -4,5 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -3,7. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -8,2 (v Sloveniji 0,9).

Povprečna starost občanov je bila v letu 2014 42,1 let in tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 let). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših - tako kot v večini slovenskih občin - večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 121,3 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino višja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 120,5). Pove tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji.

V občini je v letu 2015 deloval en vrtec, obiskovalo ga je 49 otrok. V tamkajšnji osnovni šoli se v šolskem letu 2015/2016 izobražuje približno 85 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 51 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 35 študentov in 18 diplomantov.

Tabela 72: Naselja po številu gospodinjstev in številu prebivalcev v občini Žetale, podatki za leto 2015

Naselje	Število gospodinjstev	Število prebivalcev
Čermožišče	111	291
Dobrina	87	251
Kočice	82	258
Nadole	55	144
Žetale	138	380
Skupaj za občino Žetale	473	1.324

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 s 7,9 % nižja od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi je bilo tu - kot v večini slovenskih občin - več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 15 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 10%.

⁹⁴ Statistični urad RS, Občina Žetale, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/207>).

Tabela 73: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti v občini Žetale za leto 2015

Občina Žetale	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol - skupaj	614	52	7,9
Moški	392	23	5,6
Ženske	222	29	11,7

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 656 stanovanj. Prebivalci pa so imeli v enakem obdobju 685 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 10 let.

Gospodarstvo

Prebivalci občine se v glavnem ukvarjajo s kmetijstvom, kjer prevladuje živinoreja, nekaj je vinogradništva in sadjarstva. Ker v kraju ni delovnih mest, je večina občanov zaposlenih izven občine.

Tabela 74: Podatki o podjetjih v občini Žetale, 2008–2014

Občina Žetale	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število podjetij	43	49	46	45	49	56	59
Število oseb, ki delajo	107	104	101	100	105	120	121
Prihodek (1000 EUR)	4.940	4.879	3.561	3.959	4.101	5.032	4.438
Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	2,5	2,1	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Iz zgornje tabele je razvidno, da število podjetij narašča, saj je bilo v letih od 2008 do 2014 na novo ustanovljenih 16 podjetij. V enakem obdobju so podjetja v občini Žetale zmanjšala svoj prihodek za približno 10 %, medtem ko se je za 13 % povečalo število oseb, ki so delale v občini Žetale. Število zaposlenih oseb na podjetje v občini se je zmanjšalo iz 2,5 v letu 2008 na 2,1 v letu 2014.

Tabela 75: Število gospodarskih subjektov po SKD od A–S v letih 2008–2014 v občini Žetale

Občina Žetale	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij	št. podjetij
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2	4	2	2	4	6	6
C Predelovalne dejavnosti	3	4	2	2	2	3	2
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	0	0	0	0	0	0
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	0	0	0	0	0	0	0
F Gradbeništvo	8	8	9	8	8	11	11
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	2	3	3	3	3	4	5
H Promet in skladiščenje	10	8	7	7	8	7	8
I Gostinstvo	1	2	4	4	2	3	5
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	0	0	0	0	1	1	0

K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1	1	1	1	1	1	1
L Poslovanje z nepremičninami	0	1	1	1	0	0	0
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	1	1	1	1	1	1	1
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	0	3	1	1	4	4	4
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	2	2	2	2	2	2	2
P Izobraževanje	1	1	1	1	1	1	2
Q Zdravstvo in socialno varstvo	1	0	0	0	0	0	0
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	4	4	4	4	4	4	4
S Druge dejavnosti	7	7	8	8	8	8	8
Skupaj	43	49	46	45	49	56	59

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Glede na standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD) je leta 2014 največ podjetij delovalo na področju gradbeništva (11), sledita področji prometa in skladiščenja ter drugih dejavnosti (vsako po 8).

Tabela 76: Število mikro, majhnih in srednjih podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah v občini Žetale, 2008–2014

Občina Žetale			Gospodarske družbe	Druge pravne osebe*	Fizične osebe	Skupaj
2008	Število podjetij	Mikro podjetje	1	13	27	41
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2009	Število podjetij	Mikro podjetje	2	13	32	47
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2010	Število podjetij	Mikro podjetje	1	14	29	44
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2011	Število podjetij	Mikro podjetje	2	14	27	44
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2012	Število podjetij	Mikro podjetje	3	14	30	47
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2013	Število podjetij	Mikro podjetje	4	14	36	54
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0
2014	Število podjetij	Mikro podjetje	4	14	39	57
		Majhno podjetje	1	1	0	2
		Srednje podjetje	0	0	0	0

* Med druge pravne osebe spadajo: državni organi in organi lokalne skupnosti, zavodi, društva in zveze društev, zadrage in druge oblike podjetij.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V občini Žetale prevladujejo mikro podjetja (0–9 zaposlenih), saj jih je bilo v letu 2014 kar 57 (59 je bilo skupno število vseh podjetij v občini). V občini sta bila leta 2014 zastopani še dve majhni podjetji (10–49 zaposlenih), medtem ko srednje velikih podjetij (50–249 zaposlenih) in velikih podjetij z več kot 250 zaposlenimi v občini ni bilo. Občina Žetale glede števila podjetij močno zaostaja za slovenskim povprečjem (v Podravske regiji je bilo vseh poslovnih subjektov v letu 2015 26.755, v Sloveniji 202.057, v občini Žetale pa 58)⁹⁵.

Naravne danosti omogočajo razvoj turizma, ki je najbolj perspektivna gospodarska panoga občine. V začetku bi se bilo moč osredotočiti na pohodništvo, kasneje pa razvoj kmečkega turizma in vinotočev. Zastavljene cilje bo mogoče dolgoročno uresničiti ob večjih vlaganjih države za razvoj tega demografsko ogroženega območja.

Kmetijstvo

Prebivalci občine se v glavnem ukvarjajo s kmetijstvom, kjer prevladuje živinoreja, nekaj je vinogradništva in sadjarstva.

Tabela 77: Kmetijska gospodarstva - splošni pregled za občino Žetale za leto 2010

Kmetijska gospodarstva	Slovenija	Občina Žetale
Število kmetijskih gospodarstev	74.646	214
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	474.432	1084
Število glav velike živine (GVŽ)	421.553	893
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	44.426	171
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	29.999	43

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Po zadnjem statističnem popisu iz leta 2010 je v občini 214 kmetijskih gospodarstev, ki obdelujejo 1.064 ha kmetijskih zemljišč. Večina, tj. 171 družinskih kmetij se ukvarja s kmetijsko pridelavo za lastno porabo. Le 43 jih kmetijske pridelke tudi prodaja. Tabela kaže tudi na močno zastopano živinorejsko dejavnost (893 glav živine).

Tabela 78: Raba kmetijskih zemljišč v občini Žetale za leto 2010

Raba kmetijskih zemljišč za leto 2010	Slovenija	Žetale
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)	6,4	5,1
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine (v %)	23,4	28,5
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	35,9	10,9
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	58,5	86
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi (v %)	5,6	3,1

⁹⁵ Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).

Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev (v ha)	232	810
Površina njiv na 1.000 prebivalcev (v ha)	83	88
Površina žit na 1.000 prebivalcev (v ha)	46	32
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi (v %)	15,3	7,5

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Od kmetijskih zemljišč v uporabi največji delež površine predstavljajo trajni travniki in pašniki (86 %).

Turizem

V Žetalah deluje Turistično društvo Žetale, ki je zelo aktivno. Deluje na prostovoljni bazi, v njegovem sklopu pa organizirajo razne prireditve, promocijske materiale, sodelujejo z lokalnimi turističnimi ponudniki (izletniška kmetija Kodrič ter vinogradništvo Plajnšek).⁹⁶

Najvidnejša objekta, ki spadata v kulturno dediščino regije, sta Vukova domačija in Pušnikova domačija. Na Vukovi domačiji je prikazan način življenja Haložanov v 19. stoletju. Obnova objekta je bila sofinancirana s strani Evropske unije.

Nekaj sto metrov v stran, na desni strani od glavne cestne povezave Žetale–Majšperk se nahaja Pušnikova domačija. Nekoč domačija malega kmeta je danes ena redkih v celoti ohranjenih domačij tradicionalnega kmečkega stavbarstva iz 19. stoletja, zato je dragocena. Domačija je bila v celoti obnovljena v letu 2015. V drugi fazi nadaljevanja projekta želijo v njej urediti muzej z vinoteko, saj so se lastniki domačije preživljali z vinogradništvom, in zasaditi manjši vinograd na pobočju nad hišo, kjer je vinograd včasih že bil. Obnovljeno domačijo obišče veliko pohodnikov, saj mimo nje poteka Krožno tematska pot po poteh kulturne dediščine v Občini Žetale, sicer pa je prostor namenjen različnim delavnicam, druženju itd.⁹⁷

Če usmerimo pogled od farne cerkve proti Reseniku in Donački gori, nas na gričku pod izstopajočima vzpetinama preseneti mogočna baročna podoba najmlajše cerkve v župniji – Cerkev Marije tolažnice. Marija Trošt je ohranila status romarske cerkve vse do današnjih dni, saj vsako leto na »jarmečko« nedeljo, ki sledi prazniku Marijinega vnebovzeta, privablja številne romarje iz bližnjih in oddaljenih krajev.

Poleg romarske poti je tudi pohodniška – Ekološka Pot (PEP), krožna pot, dobro označena z znakom TD Žetale (simboliziran cvet juvanovega natreska). Opisne table na poti označujejo kulturno dediščino. Začetek poti je ob baru Dobrinček. Ob poti se je možno ustaviti pri Vinotoču Planjšek in izletniški turistični kmetiji Darinka.⁹⁸ V letu 2015 je bila urejena tudi Krožno tematska pot po poteh kulturne dediščine v Občini Žetale, ki je označena z ustrezno vertikalno signalizacijo in poteka mimo vseh objektov kulturne dediščine v občini. Začne se pri Vukovi domačiji in nadaljuje do Pušnikove domačije, najdišča antičnega orodja in orožja pri Kodričevih, do Cerkve Marije Tolažnice, do Cerkve sv. Mihaela in zaključí pri Vukovi domačiji. Pri vsakem kulturnem spomeniku so nameščene opisne table, celotna pot pa je opisana na tabli, ki stoji pred občinsko stavbo. Urejena je tudi Pohodna pot k

⁹⁶ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

⁹⁷ Občina Žetale, 2016.

⁹⁸ Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).

Debeli bukvi.⁹⁹

Zaradi zanemarljivega obiska, majhnega števila ponudnikov nastanitev, SURS podatkov o turističnem obisku ne objavlja (po Zakonu o državni statistiki je SURS individualne podatke dolžan varovati), zato ni mogoče dobiti vpogleda v trende ali druge osnovne značilnosti turističnega obiska, kot so na primer število prenočišč, število nočitev, število obiskov, sezonska razporeditev obiska ali državni izvor turistov. Po podatkih SURS-a Žetale nimajo možnosti nočitev.¹⁰⁰

Podrobna namenska raba prostora

Tabela 79: Namenska raba prostora veljavnega prostorskega plana občine Žetale, 2015

Občina Žetale	Oznaka	Površina (m2)	Površina (ha)	Površina (%)
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	3.342.214	334,2	8,78
Druga kmetijska zemljišča	K2	11.464.584	1.146,50	30,1
Gozdna zemljišča	G	22.218.970	2.221,90	58,34
Površine podeželskega naselja	SK	142.624	14,3	0,37
Površine razpršene poselitve	A	736.171	73,6	1,93
Osrednja območja centralnih dejavnosti	CU	45.238	4,5	0,12
Površine za turizem	BT	3.064	0,3	0,01
Površine za oddih, rekreacijo in šport	ZS	2.988	0,3	0,01
Pokopališča	ZK	3.511	0,4	0,01
Površine cest	PC	79.767	8	0,21
Območja okoljske infrastrukture	O	1.966	0,2	0,0052
Površine z objekti za kmet. proizvodnjo	IK	3.213	0,3	0,01
Druge urejene zelene površine	ZD	7.990	0,8	0,02
Ostale prometne površine	PO	32.525	3,3	0,09
Skupaj		38.084.825	3.808,60	100

Vir: Občinski prostorski načrt Občine Žetale, 2015.

Analiza bilanc površin po podrobni namenski rabi prostora pokaže, da ima največji del občine gozdnato rabo prostora, skupno 2.221,90 ha, kar predstavlja skoraj 60 % celotne površine. Najboljša kmetijska zemljišča zavzemajo slabih 9 % površine, druga kmetijska zemljišča pa dobrih 30 %. Preostali 1 % območij je namenjenih vsem ostalim rabam: pokopališčem, cestni in okoljski infrastrukturi, športnim centrom, območjem za turizem in drugim dejavnostim.

⁹⁹ Občina Žetale, 2016.

¹⁰⁰ Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).

4. RAZVOJ ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA V SKUPINI OBČIN

Evropska digitalna agenda je opredelila potrebo po oblikovanju politik za znižanje stroškov postavitve širokopasovnih omrežij, vključno z ustreznim načrtovanjem in usklajevanjem ter zmanjšanjem upravnih bremen. Zmanjševanje stroškov postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti bi prispevalo k digitalizaciji javnega sektorja, s čimer bi poleg zmanjšanja stroškov javne uprave in učinkovitejših storitev za državljane spodbudili digitalizacijo vseh sektorjev gospodarstva.

V ta namen sta Evropski parlament in Svet leta 2014 sprejela **Direktivo o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti**¹⁰¹, ki izpostavlja pomen ukrepov, povezanih z zniževanjem stroškov gradnje. Za postavitve žičnih in brezžičnih elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti so namreč potrebne precejšnje naložbe, pomemben delež teh naložb pa je namenjen za stroške gradbenih del nizke gradnje. Z omejitvijo nekaterih gradbenih del nizke gradnje bi lahko pripomogli k učinkovitejši postavitvi širokopasovnega omrežja. Glavni del teh stroškov se lahko pripiše neučinkovitostim v postopku postavitve v zvezi z uporabo obstoječe pasivne infrastrukture (na primer kanalov, vodov, vstopnih jaškov, omaric, drogov, stebrov, anten, stolpov in drugih podpornih objektov), ozkim grlom, povezanim z usklajevanjem gradbenih del, zapletenim upravnim postopkom za izdajo dovoljenj in ozkim grlom, povezanim z napeljavo omrežij v stavbah, kar postavlja precejšnje finančne ovire predvsem za podeželska območja. Ukrepi, omenjeni v direktivi, so namenjeni povečanju učinkovitosti uporabe obstoječe infrastrukture in zmanjšanju stroškov ter ovir pri izvajanju novih gradbenih del nizke gradnje, njihov namen pa je prispevati k hitri in obsežni postavitvi elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti ob hkratnem ohranjanju učinkovite konkurence, ne da bi to negativno vplivalo na zaščito, varnost in brezhibno delovanje obstoječe javne infrastrukture.

Direktiva je zahtevala prenos svojih določb v nacionalno zakonodajo članic EU do 1. januarja 2016, vendar že **Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1)** iz leta 2013 vsebuje določene rešitve, ki so skladne z zahtevami direktive. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj pomembnejših določb ZEKom-1:

- Javno komunikacijsko omrežje in pripadajoča infrastruktura se za potrebe prostorskega načrtovanja štejeta za gospodarsko javno infrastrukturo. S tem se dodatno omogoča stavbno opremljanje zemljišč.
- Gradnja javnih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture ter drugih elektronskih omrežij in pripadajoče infrastrukture na nepremičninah v lasti oseb javnega prava je v javno korist. Z zakonsko določbo, da je gradnja teh komunikacijskih omrežij v javno korist, je tako omogočeno sprožiti postopek razlastitve oziroma ustanovitve služnosti na tujih nepremičninah.
- Vsa komunikacijska omrežja in pripadajoča infrastruktura, kjer dejanske in tehnične možnosti to dopuščajo, morajo biti zgrajena tako, da omogočajo skupno uporabo. S tem namenom je treba pri gradnji predvideti in postaviti dostopovno točko, ki omogoča souporabo. Z namenom omejevanja večkratnih posegov v prostor ta obveznost velja za vse novogradnje.

¹⁰¹ Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti, 2014.

- Prav tako mora biti zaradi učinkovitosti gradnje hišnih komunikacijskih napeljav pri večstanovanjskih ter poslovnih stavbah predvidena in grajena centralna vstopna točka, ki omogoča različnim operaterjem povezavo do vsakega posameznega dela stavbe posebej.
- Lokalne skupnosti v okviru svojih pristojnosti pospešujejo gradnjo elektronskih komunikacijskih omrežij.
- Dostop do obstoječe javne infrastrukture je ključen za vzpostavitev vzporednih omrežij in s tem posredno za zagotavljanje konkurence. Zato je pomembno, da ima AKOS potrebne informacije, da lahko oceni, kje so na voljo različne zmogljivosti, ki bi zainteresiranim soinvestitorjem lahko koristile pri gradnji. Iz navedenega razloga mora investitor v javna komunikacijska omrežja in pripadajočo infrastrukturo, investitor v elektronska komunikacijska omrežja in infrastrukturo za potrebe varnosti, policije, obrambe in zaščite, reševanja in pomoči, kot tudi investitor v druga elektronska komunikacijska omrežja in pripadajočo infrastrukturo, ki je zgrajena na nepremičninah v lasti oseb javnega prava, sporočiti AKOS-u namero načrtovane gradnje in svoj poziv zainteresiranim soinvestitorjem v elektronska komunikacijska omrežja k skupni gradnji. S tem imajo druge fizične ali pravne osebe, ki zagotavljajo komunikacijska omrežja, možnost, da svoja omrežja zgradijo istočasno, pri čemer lahko z investitorjem delijo stroške gradbeniške infrastrukture. Da bi bilo to mogoče, mora investitor sporočiti AKOS-u namero načrtovane gradnje v časovnem okvirju, ki še omogoča upoštevanje želja potencialnih soinvestitorjev.
- Tudi investitorji v druge vrste javne infrastrukture, kot so prometna, energetska, komunalna in vodna infrastruktura, morajo svoja omrežja načrtovati in graditi tako, da se skladno s tehničnimi možnostmi hkrati z njimi lahko gradi elektronsko komunikacijsko omrežje in pripadajoča infrastruktura. S tem se poskuša preprečevati podvajanje del in posegov v prostor ter zmanjšuje z njimi povezane stroške, saj si soinvestitorja stroške gradnje delita, kar na koncu znižuje tudi stroške za uporabo storitev za končne uporabnike.
- Za gradnjo komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture, ki se financira iz javnih sredstev, ter za gradnjo druge gospodarske javne infrastrukture, ki se prav tako financira iz javnih sredstev, je določena posebna in dodatna obveznost, da investitor pri gradnji te infrastrukture položi prazno kabelsko kanalizacijo, če glede na podatke iz Zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture izhaja, da na območju gradnje taka kabelska kanalizacija še ni na voljo in če ni pridobil zainteresiranega soinvestitorja k skupni gradnji. Tudi s to določbo se poskuša omejiti nepotrebne posege v prostor.

V nadaljevanju poglavja je z namenom racionalizacije stroškov gradnje širokopasovnega omrežja opisano obstoječe stanje javne infrastrukture, navedene so tudi načrtovane investicije v javno infrastrukturo in lokacije razvojnih projektov. Podatki naj bodo izvajalcu gradnje omrežja v pomoč pri uskladitvi dinamike gradbenih in drugih del pri gradnji omrežja z dinamiko del na ostali občinski infrastrukturi.

4.1 Obstoječe stanje javne infrastrukture

Splošni prostorski razvojni procesi so v zadnjih letih močneje zajeli tudi Haloze. Prometna in druga infrastruktura je pokrajino približala bližnjim razvojnim središčem, vključno z Mariborom. Vprašanje kakovosti bivalnega okolja kot čedalje pomembnejšega razvojnega dejavnika zadnja leta vpliva tudi na živahno urbanizacijo obrobni predelov, širših dolin in sedmih občinskih središč. Najnovejše geografske raziskave so kljub nedvomnemu razvojnemu zaostajanju Haloz opozorile na razvojno raznolikost pokrajine. Kljub bližini manj kot 30 km oddaljenega regionalnega središča Ptuj, manjših regionalnih središč Slovenske Bistrice in Kidričevega ter nekoliko bolj oddaljenega makroregionalnega središča Maribor se Haloze soočajo z ekstremnimi razvojnimi problemi.

Haloze so bile tako kot druga manj razvita območja v Sloveniji deležne modernizacije. Zgrajena je bila temeljna infrastruktura (vodovod, elektrika, telefon), spodbujal se je gospodarski razvoj v središčnih naseljih nižje stopnje na obrobju pokrajine (Majšperk). Skupaj z okolico Ptuja so se od sedemdesetih let 20. stoletja zlasti na področju gospodarske infrastrukture razvijale hitreje kot nekatere druge pokrajine v Sloveniji. Kljub temu se razvojni zaostanek ni zmanjšal. Haloze so se uvrščale med manj razvita območja v vseh obdobjih spodbujanja njihovega razvoja¹⁰².

Promet

Skupna dolžina javnega cestnega omrežja Slovenije meri več kot 38.900 kilometrov. Občinske ceste so ceste javnega cestnega omrežja, ki so v upravljanju občin. Te tudi skrbijo za njihovo izgradnjo in vzdrževanje. Delimo jih skladno s kategorizacijo občinskih cest, ki jo sprejme občina. Med občinske ceste spadajo lokalne ceste (prek 13.860 km) in javne poti (prek 18.500 km)¹⁰³.

Spodnje Podravje ima zelo ugodno geostrateško lego. Čez ozemlje teče kar nekaj pomembnih evropskih poti. Za Spodnje Podravje je značilna zelo različna dostopnost do javne infrastrukture in storitev. Razlike so najbolj očitne zlasti med mestom, primestjem in podeželskim območjem.

Neuravnotežen razvoj prometnega sistema z neenakomerno razvitimi (prevlada motoriziranega cestnega prometa) in nepovezanimi prometnimi podsistemi močno vpliva na izbiro prevoznega sredstva, s čimer je za regijo značilna nesonaravna oblika mobilnosti¹⁰⁴.

Konec leta 2012 (zadnji razpoložljivi skupni podatki) je bilo na območju Haloz skupaj 1.189,3 kilometrov javnih cest, od tega 122,4 km državnih cest in 1.067,1 km občinskih cest. Med občinskimi cestami je na območju Haloz 700,2 km javnih poti in 366,5 km lokalnih cest¹⁰⁵.

Programsko obdobje 2007–2013 je prineslo velik napredek pri graditvi novih lokalnih prometnih površin in njihovi rekonstrukciji. Urejanje cest in javnih poti je bila ena od glavnih programskih točk razvojnih programov občin.

¹⁰² Razvojni program za razvoj Haloz 2014–2020, 2015.

¹⁰³ Spletna stran Ministrstva za infrastrukturo, Državne ceste, 2016 (http://www.mzi.gov.si/si/delovna_podrocja/ceste/drzavne_ceste/).

¹⁰⁴ Razvojni program za razvoj Haloz 2014–2020, 2015.

¹⁰⁵ Statistični urad RS, 2012.

Slika 10: Območje Haloz z oznako pomembnejših cest

Vir: Razvojni program za razvoj Haloz 2014–2020, 2015.

Tabela 80: Dolžine cest po kategorijah v podravskih občinah v km

Kategorija ceste	Področje/Občina	Dolžina (km)
Javne ceste - SKUPAJ	SLOVENIJA	38.985,7
	Cirkulane	130,6
	Kidričevo	199,3
	Majšperk	195,8
	Makole	108,9
	Podlehnik	119,2
	Videm	254,4
	Zavrč	90,8
	Žetale	90,3
	SKUPAJ občine	1.189,3
Državne ceste	SLOVENIJA	6.737,9
	Cirkulane	10,1
	Kidričevo	21,1
	Majšperk	24,4
	Makole	7,3
	Podlehnik	15,4
	Videm	24,9
	Zavrč	10,5
	Žetale	8,7
	SKUPAJ občine	122,4
Občinske ceste	SLOVENIJA	32.247,8
	Cirkulane	120,5
	Kidričevo	178,2
	Majšperk	171,4
	Makole	101,6
	Podlehnik	103,8
	Videm	229,5
	Zavrč	80,4

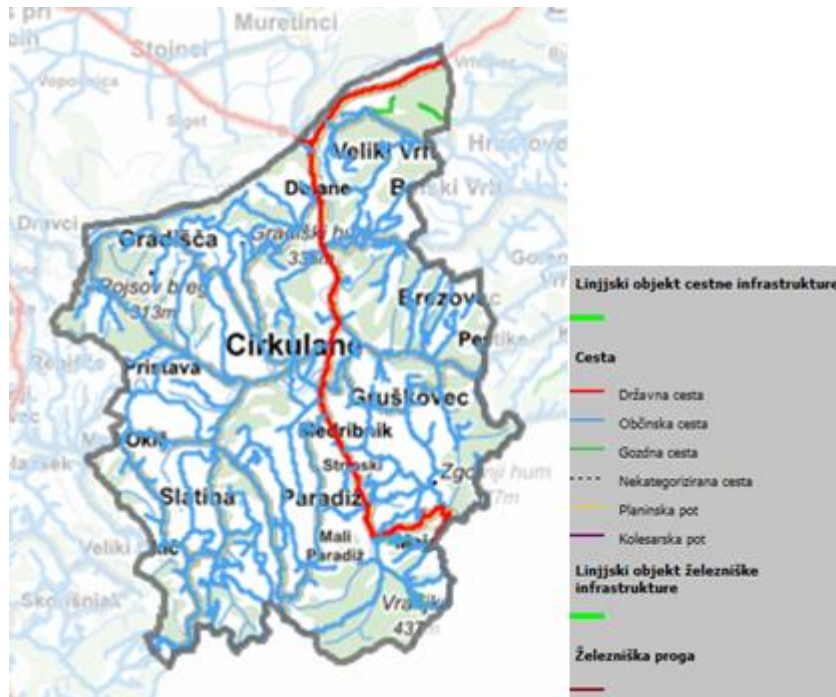
	Žetale	81,7
	SKUPAJ občine	1.067,1

*Zadnji razpoložljivi podatki so za leto 2012.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

Podrobnejši podatki o prometni infrastrukturi po občinah so podani v nadaljevanju. Podane so slike s predstavitvijo prometne infrastrukture posamezne občine.

Slika 11: Prometna infrastruktura občine Cirkulane

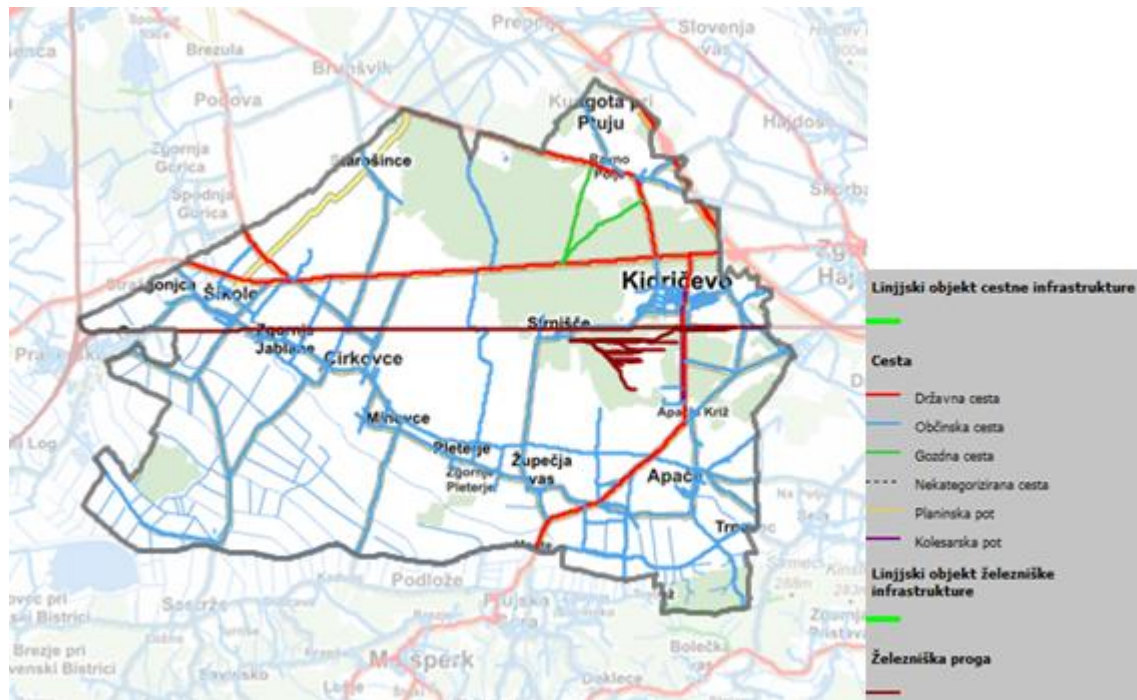

Vir: Občina Cirkulane - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V občini Cirkulane je ena regionalna državna cesta, preostale cestne povezave so lokalne ceste in javne poti. Kategoriziranih je približno 130 km občinskih cest, ki so redno vzdrževane. Neasfaltiranih je približno še 30 km cest, ki jih občina namerava modernizirati v naslednjih letih¹⁰⁶.

¹⁰⁶ Občina Cirkulane, 2016.

Slika 12: Prometna infrastruktura občine Kidričevo

Vir: Občina Kidričevo - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Občinsko cestno omrežje občine Kidričevo je zaradi gradnje kanalizacije v preteklosti v relativno slabem stanju. V zadnjih 5 letih se je sistematično pristopilo k rekonstrukcijam cestnega omrežja. Z rekonstrukcijo se obstoječa asfaltirana površina razširja na 6,20m. Z belo neprekinjeno črto se na površini zagotavlja nivojski pločnik za pešce v širini 1,2 m.

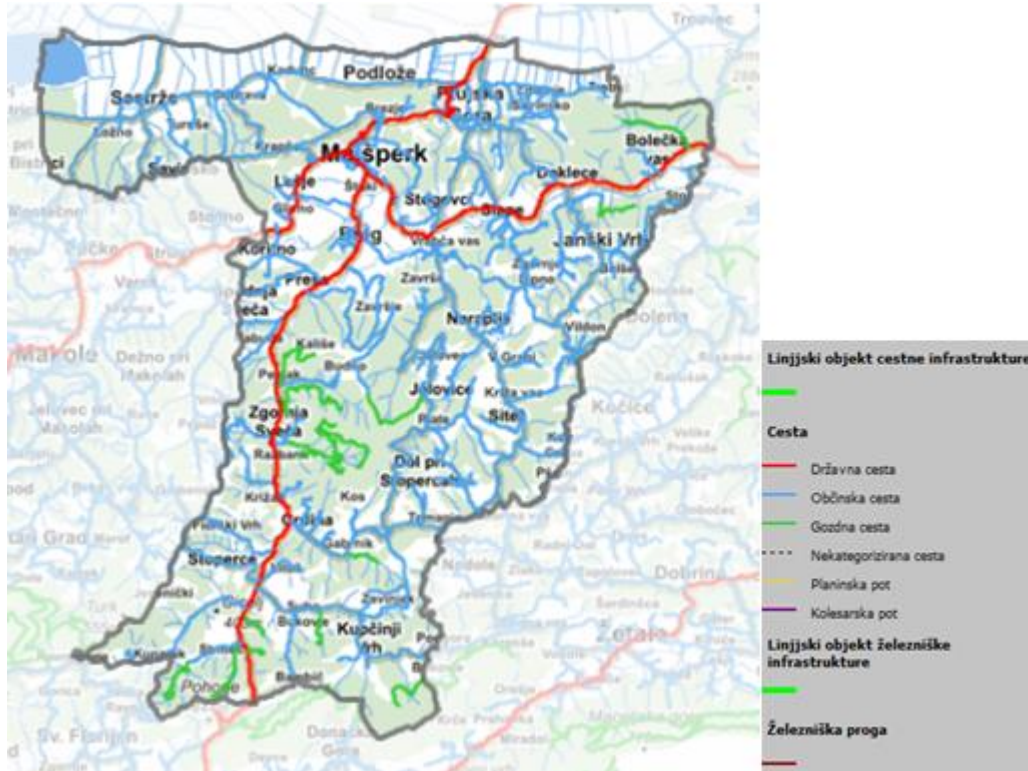
V slabšem stanju so državne ceste, kjer država ne uspe zagotoviti sredstev za rekonstrukcije in odpravo črnih točk v prometu.

Železniška infrastruktura je zaradi rekonstrukcije, elektrifikacije in nadgradnje proge Pragersko-Hodoš v zelo dobrem stanju. Odpravljeni so bili vsi nezavarovani železniški prehodi in vzpostavljene protihrupne ograje¹⁰⁷.

¹⁰⁷ Občina Kidričevo, 2016.

Slika 13: Prometna infrastruktura občine Majšperk

Vir: Občina Majšperk - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Občina Majšperk upravlja ter skrbi za rekonstrukcijo in vzdrževanje občinskih cest v skupni dolžini 171,44 km. Od tega je, glede na kategorijo, 56,28 km lokalnih cest in 115,16 km javnih poti.

Vse lokalne ceste so asfaltirane, v zadnjem obdobju tudi posodobljene (preplaščene) v dolžini 27,70 km. Stanje z javnimi potmi je precej slabše, saj je 48,65 km še vedno makadamskih. Večinoma se nahajajo izven posameznih središč Krajevnih skupnosti Majšperk, Ptujška Gora in Stoperce in so, zaradi večkratnih močnejših nalivov tekom leta, v relativno slabem stanju ter se vzdržujejo v okviru normativov in standardov za te vrste cest z nasipavanjem gramoza na poškodovano voziščno konstrukcijo. Najpogostejši vzrok je neurejeno odvodnjavanje.

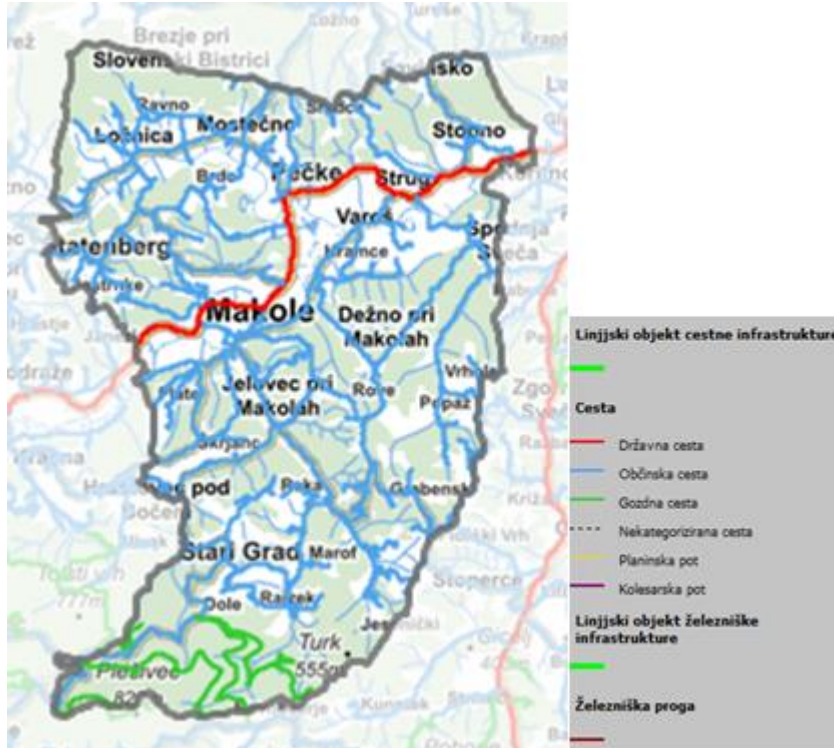
Državne ceste so v neposrednem upravljanju ministrstva za promet, zato občina na njih nima pristojnosti oziroma odgovornosti.

Lokalne ceste predstavljajo dobro povezavo med naselji znotraj občine, kot tudi z naselji v sosednjih občinah ter navezavo na državno cestno omrežje, vendar so, zaradi večjih hitrosti, nekateri bolj frekventni odseki s tehničnega vidika precej problematični zaradi neustrezne širine. V zadnjem času skuša občina takšne odseke posodobiti s širitvijo ter opremiti z ustrezno prometno signalizacijo.

V slabem stanju je tudi nekaj mostov, vendar je njihova sanacija odvisna predvsem od Agencije RS za okolje. Pločniki se večinoma nahajajo v naseljih in so v dolžini 5,29 km ter so v relativno dobrem stanju. Označenih kolesarskih poti je 37,4 km. Urejenih avtobusnih postajališč z nadstrešnico (utico) je 27 in so večinoma namenjena učencem na poti v šolo¹⁰⁸.

¹⁰⁸ Občina Majšperk, 2016.

Slika 14: Prometna infrastruktura občine Makole

Vir: Občina Makole - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Obstoječe ceste izven posameznih središč so v relativno slabem stanju, kar je posledica gradnje brez prisotnosti stroke in predvsem premajhnih vlaganj v ohranjanje in obnovo občinskih cest v preteklih letih. Večina javnih poti je preozkih in ne zagotavljajo varnega prometa. Pogosta težava je tudi neprimerno urejeno odvodnjavanje, kar povzroča, da se ceste hitreje poškodujejo.

Lokalne ceste predstavljajo dobro povezavo med naselji znotraj občine kot tudi z naselji v sosednjih občinah ter navezavo na državno cestno omrežje, vendar so s tehničnega vidika neustrezne (preozke, slabo odvodnjavanje, križišča neustrezno zgrajena in opremljena ...).

V slabem stanju so tudi nekateri mostovi. Pločnikov v naseljih je relativno malo. Pravih kolesarskih poti ni. Na občinski cestni mreži se tako kažejo potrebe po investicijskem vzdrževanju za obnovo občinskih cest in po novih investicijah za povečanje in izboljšanje kapacitete občinske cestne mreže.

V občini Makole obstaja mreža pohodniških poti, ki obsega tematske pešpoti v podeželskem območju (npr. tematska pot »Ložnica-Štatenberg« - 45 min hoje) in kulturne pešpoti skozi Slovenijo. V občini sta glavni pohodniški poti po pogorju Boča in Forma Viva. Obe sta zelo popularni, dobro obiskovani, z že večletno tradicijo. Občina namerava z urejanjem pohodniških poti na svojem območju in vzpodbujanjem spremljajočih dejavnosti ob njih pohodništvo še bolj popularizirati¹⁰⁹.

¹⁰⁹ Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

Slika 15: Prometna infrastruktura občine Podlehnik

Vir: Občina Podlehnik - Prostorski informacijski sistem, 2016.

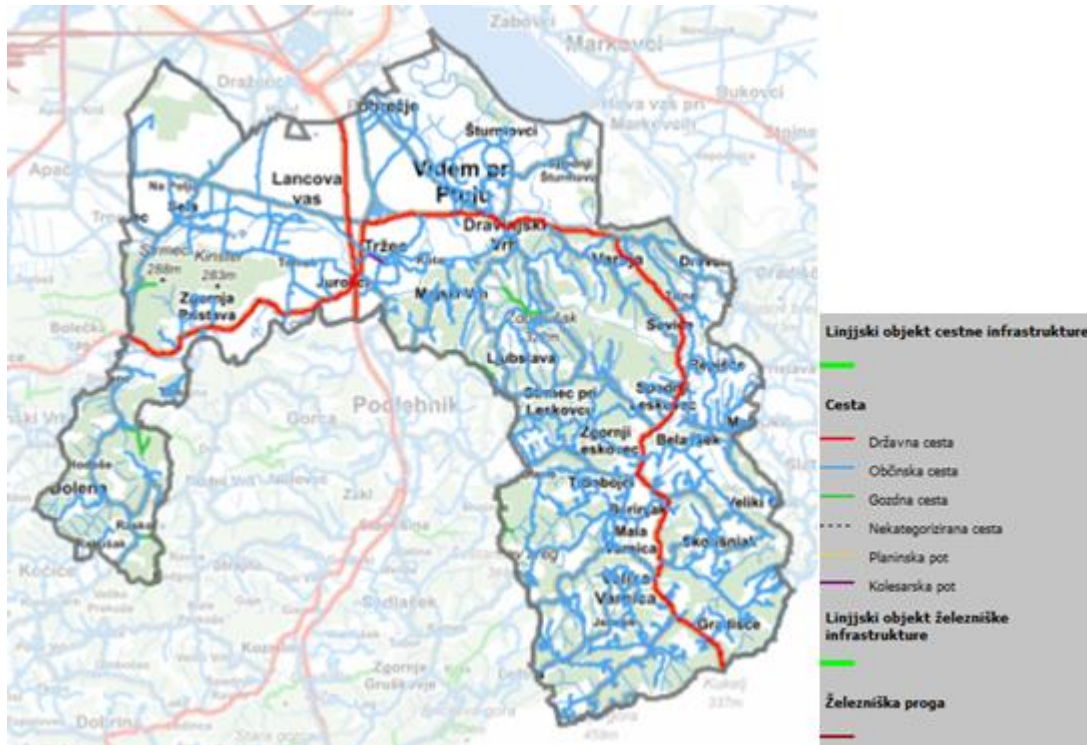
Najpomembnejša cestna prometna os v občini je glavna cesta prvega reda (G1-9) Hajdina–Gruškovje, ki navezuje občinsko središče in ostala naselja na bližnje večje središče - mesto Ptuj kot središče nacionalnega pomena in na pomembno zaposlitveno središče Kidričevo. Ta prometnica prav tako navezuje območje občine na Republiko Hrvaško.

Vsa naselja v občini so neposredno prek glavne ceste ali prek regionalne ceste tretjega reda (R3-689) Podlehnik–Žetale–Rogatec in posredno prek lokalnih cest povezana z občinskim središčem¹¹⁰.

¹¹⁰ Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Podlehnik, 2014.

Slika 16: Prometna infrastruktura občine Videm

Vir: Občina Videm - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V občini Videm je 73.455 m lokalnih cest in 155.567 m javnih poti. Lokalne ceste se navezujejo na sosednje občine, javne poti pa povezujejo naselja v občini Videm. Večina lokalnih cest je v dobrem stanju z izjemo lokalnih cest na območju KS Leskovec in KS Dolena, kjer še je nekaj odsekov cest makadamskih. Prav tako je asfaltiranih večina javnih poti, kjer spet izstopa delež neasfaltiranih odsekov javnih poti na območju KS Leskovec, kjer gre za hriboviti del občine Videm.

Občina Videm je v letih 2007–2013 obnovila in modernizirala približno 45 km cestnih odsekov. Državna cesta R 3 690, ki poteka od naselja Dolena do mejnega prehoda Zgornji Leskovec, je v lasti države in v upravljanju Direkcije RS za ceste. Večji del odseka je v slabem stanju, saj ima močno poškodovano voziščno konstrukcijo.

Prav tako občina postopoma obnavlja cestne objekte – mostove, kjer je sanacija zahtevna in povezana z visokimi stroški.

V strnjenih naseljih ima občina Videm zgrajene pločnike, ki zagotavljajo varnost pešcev. Urejena so tudi avtobusna postajališča z ustreznimi hišicami.

V občini ni posebej urejenih kolesarskih poti, sta pa dve kolesarski poti urejeni v sklopu vozišča in sta označeni z ločilno črto in ustrezno prometno signalizacijo.

Železniške infrastrukture na območju občine Videm ni.¹¹¹

¹¹¹ Občina Videm, 2016.

Slika 17: Prometna infrastruktura občine Zavrč

Vir: Občina Zavrč - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Celotnega cestnega omrežja v občini Zavrč je 90,9 km. Od navedenega je 80,4 km lokalnih cest in javnih poti. Od teh se ocenjuje, da je še približno 30 km neasfaltiranih, ostale ceste so modernizirane, vendar jih bo treba zaradi izteka življenjske dobe uvrstiti v program modernizacij.

Zaradi konfiguracije terena so javne poti izgrajene za odvijanje prometa v obe smeri z izogibalšči, kar pomeni, da cesta ni razdeljena na vozne pasove. Pločnikov po občini ni, razen v občinskih središčih Goričak in Zavrč. Prav tako v občini ni železniških prog.

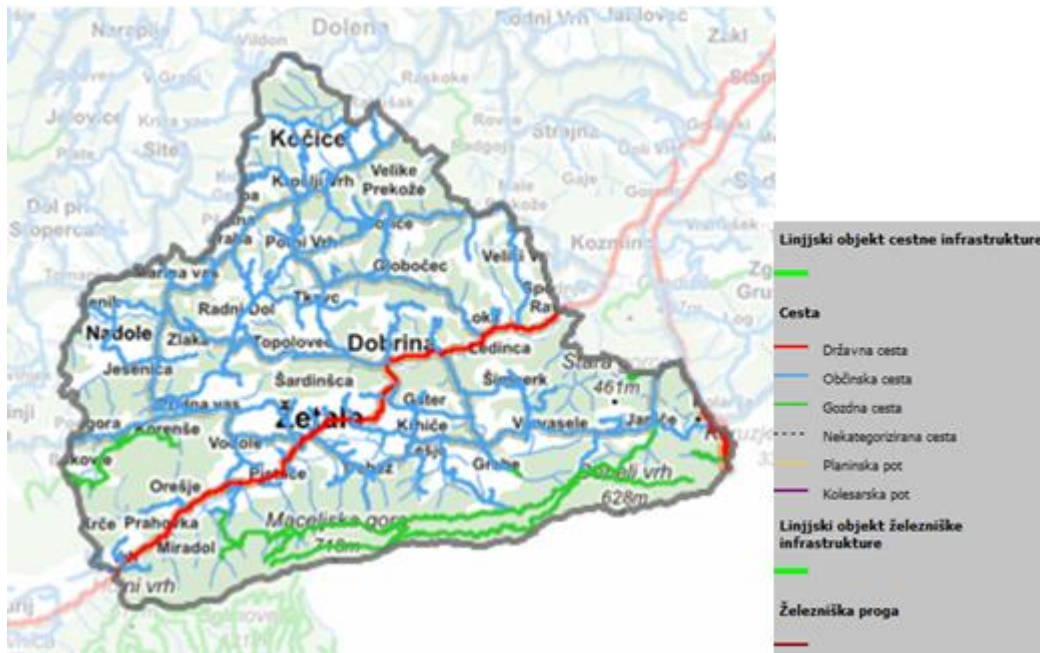
V občini Zavrč obstaja Haloška planinska pot in peš pot imenovana Marijina pot, ki poteka čez Madžarsko, Slovenijo in se nadaljuje na Hrvaško.

V občini Zavrč ni kolesarskih poti, za kolesarjenje se uporabljajo javne poti in lokalne ceste. V programu izgradnje ima občina načrt izgraditi kolesarske poti oz. jih označiti v okviru projekta kolesarskega parka "Halo si za bike" v skupnem projektu z ostalimi Haloškimi občinami.

Na območju občine Zavrč se nahaja veliko cest, ki so kategorizirane kot gozdne ceste ali zapuščene javne poti in se uporabljajo za pohodništvo ter nudijo možnost adrenalinskega kolesarstva - trekning kolesarstvo¹¹².

¹¹² Občina Zavrč, 2016.

Slika 18: Prometna infrastruktura občine Žetale

Vir: Občina Žetale - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Infrastruktura na področju lokalnega cestnega omrežja je v Občini Žetale slabo urejena, saj so se v preteklosti občinske ceste modernizirale in rekonstruirale po posameznih odsekih glede na finančne možnosti, ne pa skladno z zahtevami veljavnih standardov za gradnjo cest in varnostjo cestnega prometa. Stanje na tem področju se je začelo izboljševati s sprejetjem Zakona o javnih cestah, Odlokom o občinskih cestah ter možnostjo pridobivanja nepovratnih sredstev EU za sofinanciranje infrastrukturnih projektov v finančni perspektivi 2007-2014. Tako je še vedno 5,8 km lokalnih cest in 25,6 km javnih poti v makadamski izvedbi.

Ob močnejših padavinah in neurjih se na teh cestiških pojavljajo poškodbe, zaradi česar so te ceste velikokrat neprevozne in s tem preprečen dostop do posameznih hiš ali vasi.

Prometna in komunalna infrastruktura sta za demografsko ogroženo in manj razvito območje izjemnega pomena. Še posebej sta pomembni za preživetje in razvoj kmetijstva kot glavne panoge v Občini Žetale. Pločnikov praktično ni, razen ob regionalni cesti (v neposredni bližini avtobusnega postajališča v Dobrini in skozi del naselja Žetale), prav tako ni pravih kolesarskih poti. Za potrebe gospodarjenja z gozdovi so urejene gozdne poti.

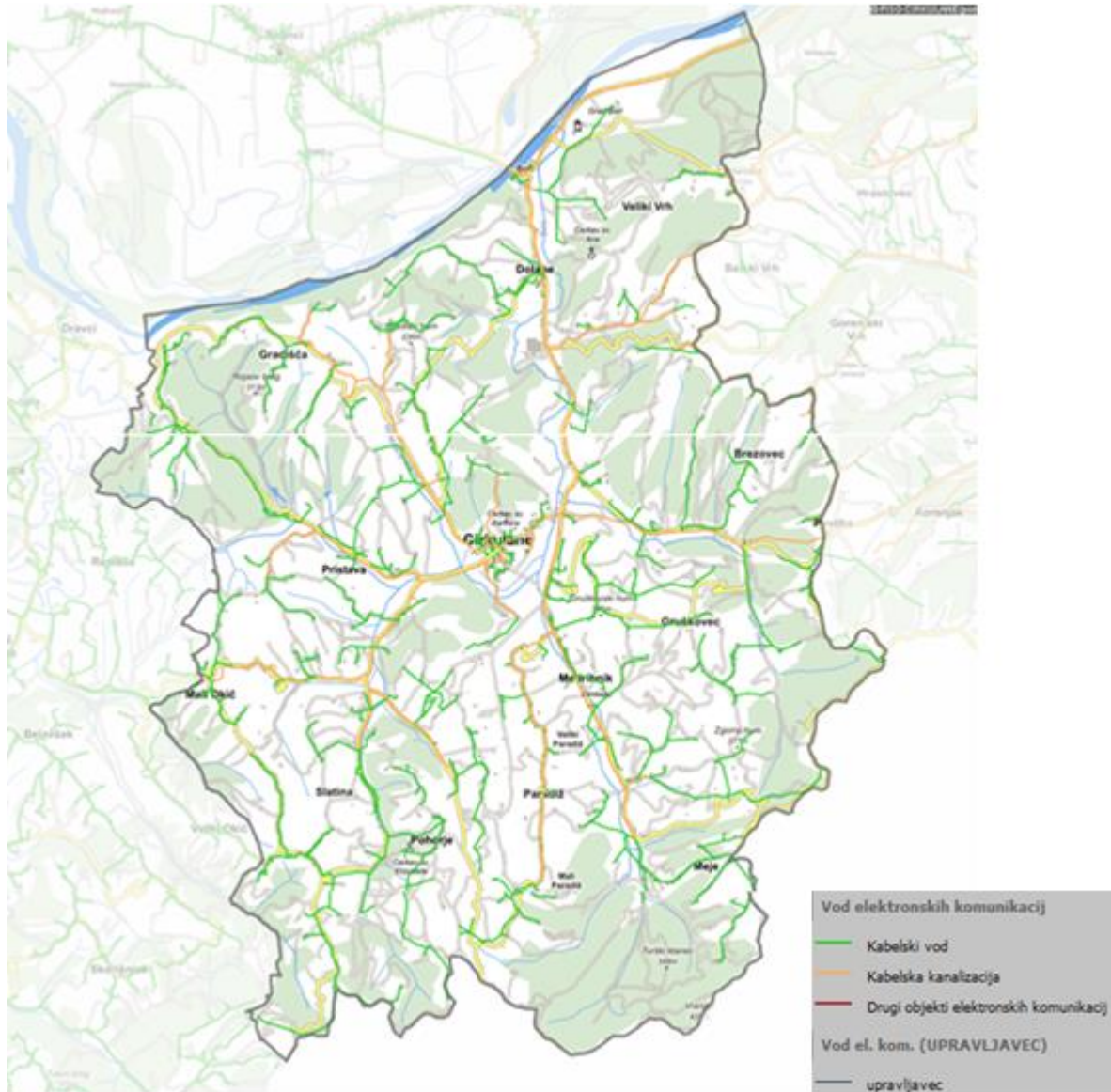
Na območju občine so tudi tematske oz. pohodne poti, ki potekajo deloma po javnih cestah, deloma po ostalih površinah (Pohodna ekološka pot – PEP, Krožno tematska pot po poteh Kulturne dediščine v Občini Žetale in Pohodna pot k debeli Bukvi). Poti so zelo dobro obiskane¹¹³.

¹¹³ Občina Žetale, 2016.

Telekomunikacije

Podrobnejši podatki o telekomunikacijski infrastrukturi so v nadaljevanju podani po občinah.

Slika 19: Telekomunikacijska infrastruktura občine Cirkulane

Vir: Občina Cirkulane - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V občini Cirkulane je v naseljih Dolane in delno v naselju Cirkulane položen kabelski sistem, v ostalih delih občine pa telefonsko omrežje, ki je bilo zgrajeno pred letom 1995¹¹⁴.

¹¹⁴ Občina Cirkulane, 2016.

Slika 20: Telekomunikacijska infrastruktura občine Kidričevo

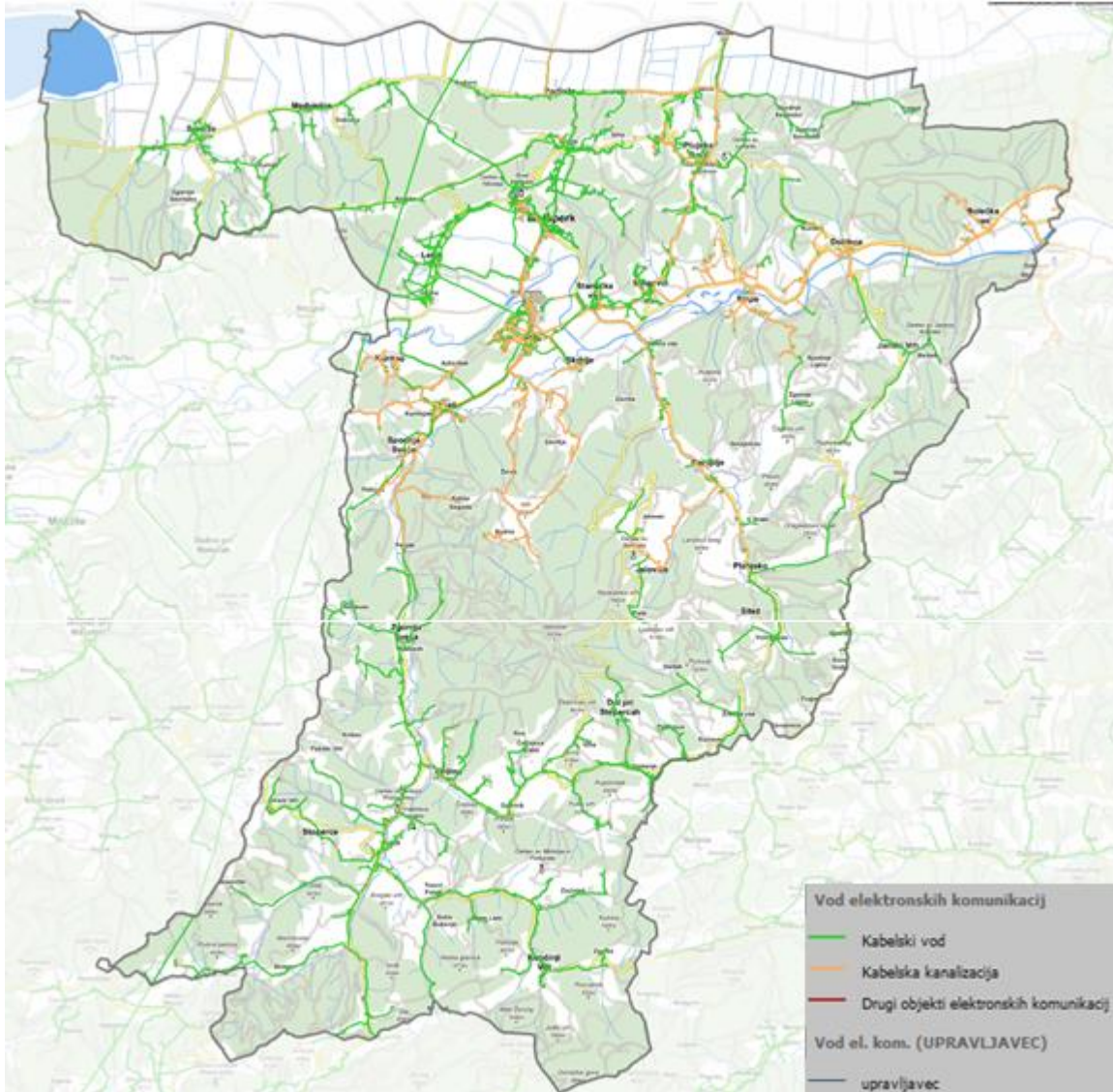

Vir: Občina Kidričevo - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Za občino Kidričevo so na sliki vidni vodi elektronskih komunikacij, ni pa vidno optično omrežje. Telekom je v zadnjih letih v naselju Njiverce sodeloval pri rekonstrukciji ceste in izgradil optično omrežje. Večji problem je Telemach, ki ima prav tako svoje omrežje, vendar občini ni znan kataster. Za Kabel TV (kasneje ga je prevzel Telemach) obstaja okvirni potek njihove optike.¹¹⁵

¹¹⁵ Občina Kidričevo, 2016.

Slika 21: Telekomunikacijska infrastruktura občine Majšperk

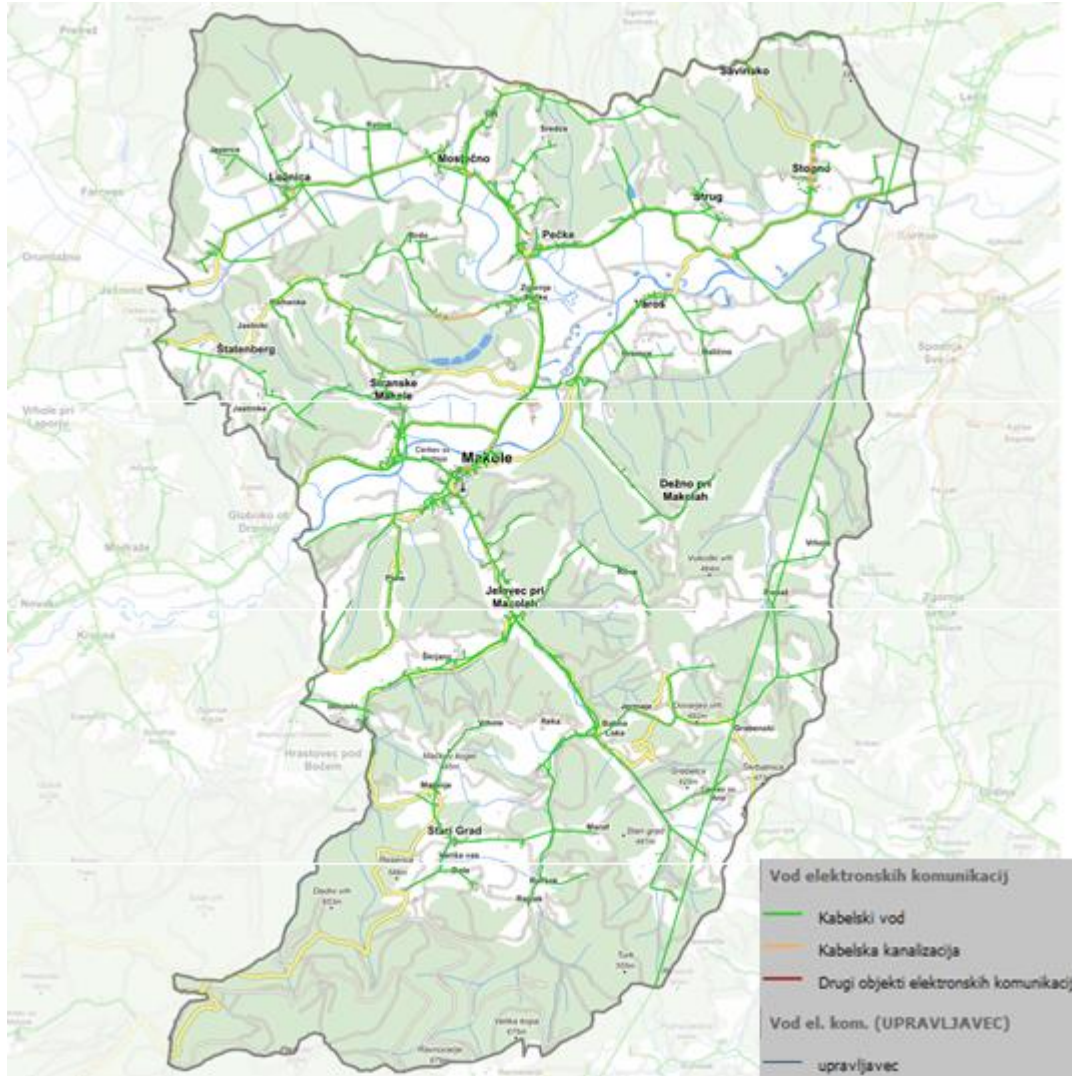

Vir: Občina Majšperk - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V naseljih Majšperk, Breg in Lešje je kabelski sistem (koaksial), telekomunikacije pa so prek UTP kablov v celotni občini. Kataster te infrastrukture ni bil evidentiran, zato na sliki vodi niso vidni¹¹⁶.

¹¹⁶ Občina Majšperk, 2016.

Slika 22: Telekomunikacijska infrastruktura občine Makole

Vir: Občina Makole - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Do naselja Makole (do telefonske centrale) je pripeljan optični kabel, ki pa ni razvejan. Telefonska centrala je locirana v centru naselja. Obstoječa infrastruktura ne omogoča zadostnega prenosa podatkov, zato imajo občani probleme z internetom in tudi televizijo. Upravljavec omrežja je družba Telekom d.d.

Na območju občine sta postavljeni dve bazni postaji, s katerima pa se rešujejo problemi za malo število občanov.¹¹⁷

¹¹⁷ Občina Makole, 2016.

Slika 23: Telekomunikacijska infrastruktura občine Podlehnik

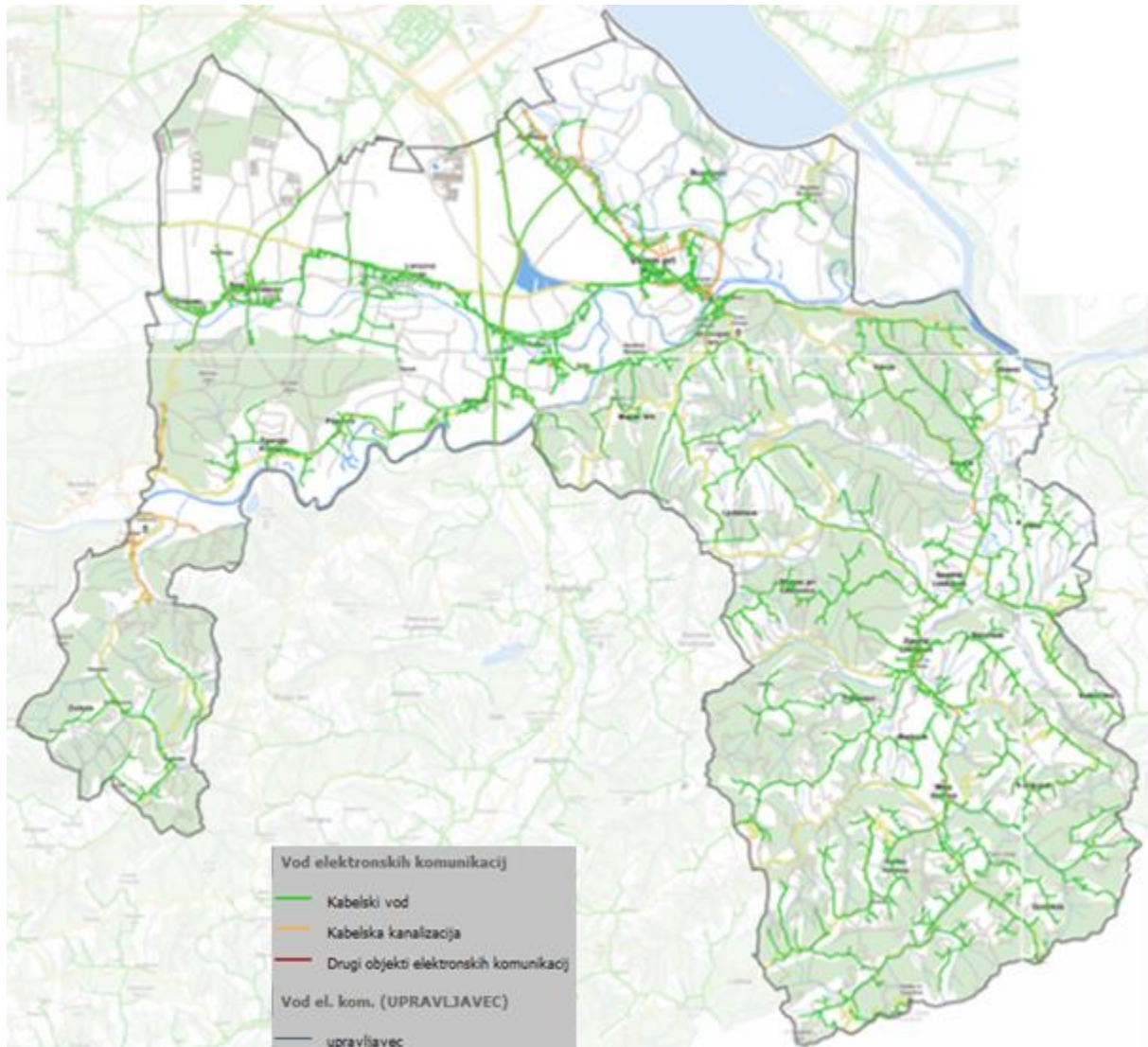
Vir: Občina Podlehnik - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Telekomunikacijsko omrežje v občini Podlehnik sestavlja telefonsko telekomunikacijsko omrežje. Omrežje se bo dograjevalo in obnavljalo glede na dejanske potrebe.

Pretežni del območja občine je pokrit s signalom mobilnih operaterjev, ki je na določenih delih občine šibek. Občina bo usmerjala razvoj elektronskih komunikacij na sodobne tehnične in organizacijske načine ter skrbela za kakovosten pristop do omrežij elektronskih komunikacij na celotnem območju občine¹¹⁸.

¹¹⁸ Občinski prostorski načrt Občine Podlehnik, 2014.

Slika 24: Telekomunikacijska infrastruktura občine Videm

Vir: Občina Videm - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V občini Videm je območje v celoti pokrito z telekomunikacijskim omrežjem.

Optični kabel je položen skozi naselje Pobrežje, Videm do mejnega prehoda Zgornji Leskovec.

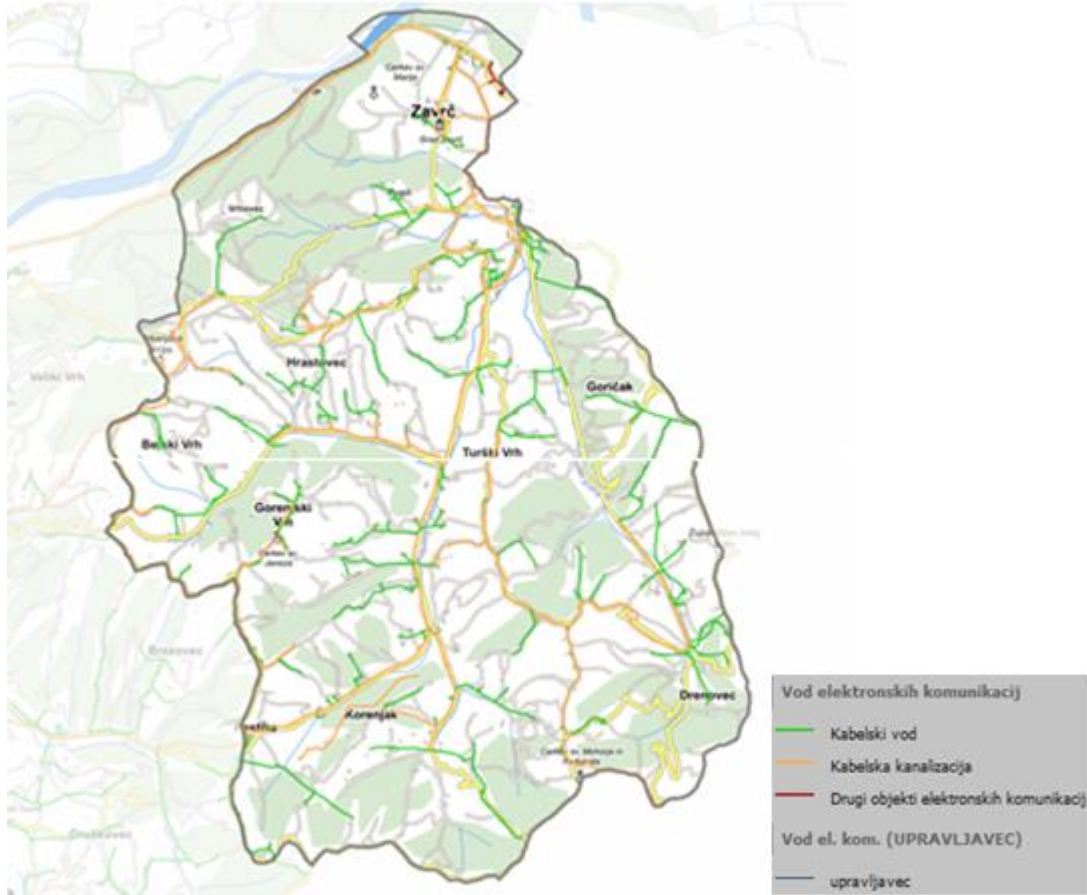
Ob izgradnji kanalizacijskega omrežja se je v letu 2014 v naselju Pobrežje posodobilo tudi telekomunikacijsko omrežje in se vsakemu gospodinjstvu omogočilo dostop do interneta in vseh telekomunikacijskih storitev.

V občini Videm so postavljene tri bazne postaje in ena mobilna postaja v poslovno logistični coni Videm.¹¹⁹

¹¹⁹ Občina Videm, 2016.

Slika 25: Telekomunikacijska infrastruktura občine Zavrč

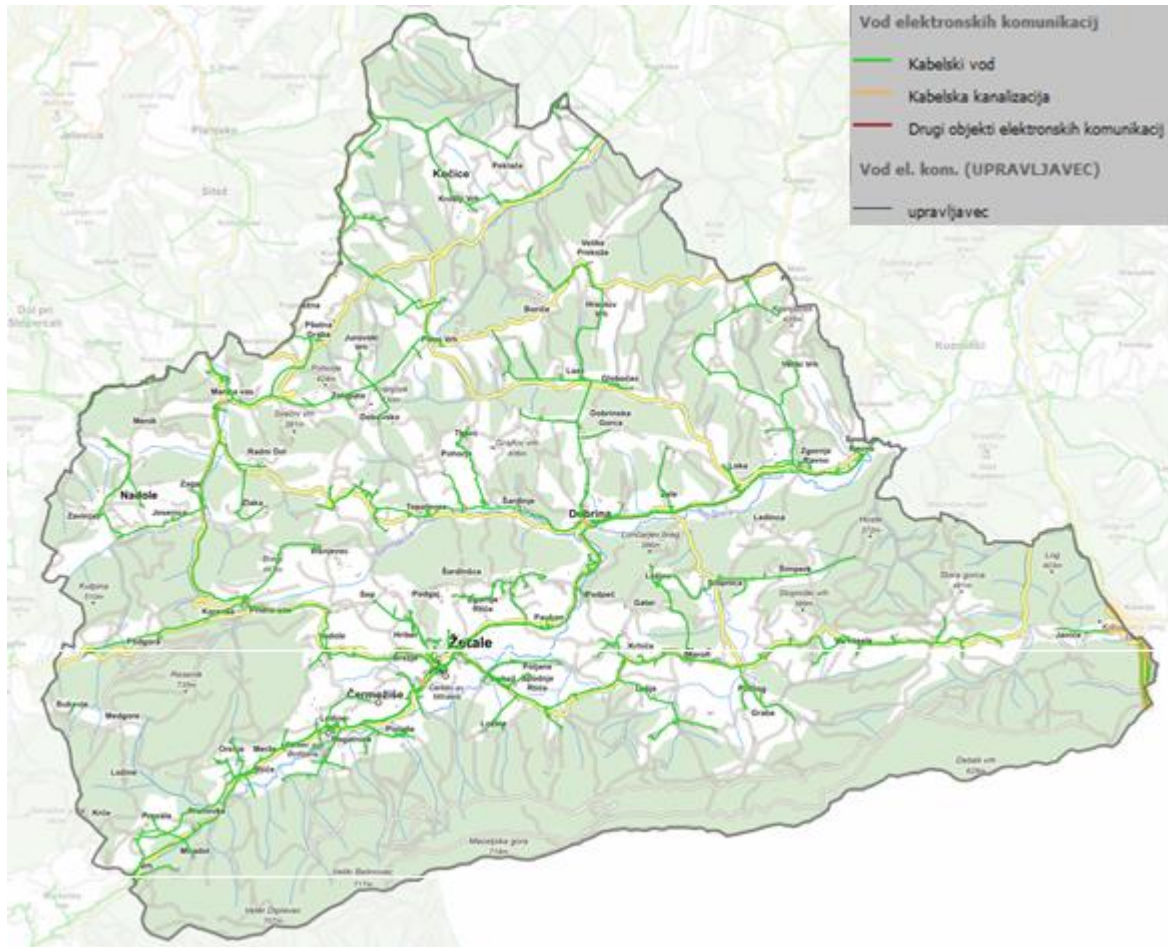

Vir: Občina Zavrč - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Optični kabel je Telekom Slovenije položil od Borla do mednarodnega mejnega prehoda Zavrč za potrebe delovanja mednarodnega mejnega prehoda, leta 2014 pa od mednarodnega mejnega prehoda Zavrč čez naselje Zavrč do naselja Goričak in delno v naselje Hrastovec. V objektu Goričak 7 je postavljena tudi centrala. V ostalih naseljih je bilo telefonsko omrežje zgrajeno leta 1995 in poteka po drogovih. V vseh naseljih, kjer ni položen optični kabel, ni dostopa do hitrega interneta oziroma sploh ni možnosti priključitve na internet ali širokopasovno omrežje¹²⁰.

¹²⁰ Občina Zavrč, 2016.

Slika 26: Telekomunikacijska infrastruktura občine Žetale

Vir:

Občina Žetale - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V Žetalah je zgrajena osnovna mreža infrastrukture TK po celotni občini. Gradnja je tekla konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. Telefonska centrala je locirana v centru naselja Žetale (v prostorih, ki so v lasti občine). Obstoječa infrastruktura ne omogoča zadostnega prenosa podatkov, zato imajo občani probleme z internetom in tudi televizijo. Upravljavec omrežja je družba Telekom d.d.

Na območju občine sta postavljeni dve bazni postaji, tretja je v fazi pridobivanja dovoljenj, s katerimi pa se rešujejo problemi za malo število občanov¹²¹.

¹²¹ Občina Žetale, 2016.

Vodovod in kanalizacija

Glavni viri pitne vode Spodnjega Podravja se nahajajo v podzemnih rezervoarjih Dravskega in Ptujskega polja. Zanje je značilno, da ležijo sredi intenzivno obdelanih kmetijskih površin. Vodooskrbni sistem Spodnje Podravje se oskrbuje s pitno vodo iz črpališča v Skorbi iz sedmih plitvih in petih globinskih vodnjakov. Dodatno k izboljšanju hidravličnih razmer in kakovosti pitne vode pripomorejo globinski vodnjaki v Novi vasi pri Ptuj, Lancovi vasi, Desencih, Podvincih, Gerečji vasi in Župečji vasi. Pitno vodo v omrežju sestavljata podtalnica dravskega polja in globinska podtalnica v razmerju 2:1¹²².

Največja zmogljivost plitvih in globinskih vodnjakov v Skorbi dosega okoli 350 l/s, zmogljivost zunanjih vodnjakov pa okoli 80 l/s. Globinski vodnjaki delujejo neprestano, plitvi pa se vključujejo v omrežje glede na trenutne potrebe po vodi.

Iz ptujskega vodooskrbnega sistema se v celoti oskrbujejo porabniki v 17 občinah, posamična naselja pa še v šestih dodatnih občinah. Letna količina obračunane vode je znašala 3.445.593 m³ oz. povprečno 9.440 m³ na dan (povprečni dnevni pretok 109 l/s)¹²³.

Omrežje Ptujskega vodooskrbnega sistema je dolgo prek 1.300 km in zelo razvejano, na omrežju je 60 prečrpalnih postaj in 38 vodohranov. Zaradi tega prihaja v poletnih mesecih ob bistveno višji porabi vode do motenj v oskrbi z vodo, ki pa so predvsem transportnega značaja.

Varnost vodooskrbe bo povečana z zamenjavo že zastarelih primarnih azbestno cementnih cevi v občinah Hajdina, Ptuj, Markovci, Gorišnica v skupni dolžini 50 km¹²⁴.

Dolžina celotnega vodooskrbnega sistema znaša 1.368.086,77 m, dolžina, kjer je premer cevi večji od DN50 pa 1.113.898,08 m. Število priključkov na vodooskrbnem sistemu skupine občin je 9.231, od tega je delež priključkov podjetij 5 %, delež individualnih priključkov pa 95 %. Letna količina odvzetih virov pitne vode znaša 948.857 m³.

Tabela 81: Vodooskrbni sistem

Občina	Dolžina vodooskrbnega sistema (m)	Število priključkov skupaj	Število priključkov podjetij	Število individualnih priključkov	Letna količina odvzetih virov pitne vode (m ³)
Občina Cirkulane	85.904,93	1.351	34	1.317	83.769
Občina Kidričevo	51.598,74	1.216	110	1.106	249.456
Občina Majšperk	117.633,17	1.384	66	1.318	148.732
Občina Makole*	7.647,60	886	44	842	98.457
Občina Podlehnik	106.153,32	992	52	940	94.188
Občina Videm	160.293,42	2.269	87	2.182	211.138
Občina Zavrč	60.526,19	690	27	663	44.892
Občina Žetale	69.060,05	443	11	432	18.225
Haloze	658.817,42	9.231	431	8.800	948.857

Vir: Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2016.

*Vir: Komunala Slovenska Bistrica, 2016.

¹²² Razvojni program za razvoj Haloz 2014-2020, 2015.

¹²³ Poročilo o Pitni vodi na vodooskrbnem sistemu Ptuj za leto 2015, Komunalno podjetje Ptuj, d.d., 2016.

¹²⁴ Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2016 (<http://www.komunala-ptuj.si/>).

Projekt Oskrba s pitno vodo¹²⁵

Glavni vodni viri v občini Makole so zajetja Jelovec in drenažno zajetje Ravno Cerje. Vodni vir Ravno Cerje oskrbuje pretežno območje Dežnega pri Makolah in Starega Gradu, višek neporabljene vode odteče v vodovodni sistem Makol.

Občini Makole in Poljčane sta uspešno zaključili izvedbo skupnega projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Dravinje – 3. sklop (Makole, Poljčane), ki bo zagotovil dolgoročno varno oskrbo s pitno vodo. Dostava pitne vode bo potekala z večjo zanesljivostjo, prav tako bodo zagotovljeni rezervni vodni viri. Projekt z izboljšavo vodovodnega sistema prispeva k ciljem regionalne politike, to je k zagotovitvi ustrezne infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in vpliva na izboljšanje javne oskrbe s pitno vodo na območju občin Makole in Poljčane. V okviru projekta so bila izvedena naslednja dela:

- hidravlična izboljšava 14.490 m ter novogradnja 9.961 m cevovodov (skupno 24.451 m), od tega 5.599 m hidravlične izboljšave v občini Makole in 8.900 m hidravlične izboljšave v občini Poljčane ter 6.273 m novogradnje (skupno 11.872 m),
- nadgradnja objekta za pripravo pitne vode v občini Makole,
- nadgradnja vodohrana Gaj (kapacitete 100 m³) v občini Makole ter novogradnja dveh vodohranov v občini Poljčane skupne kapacitete 800 m³,
- novogradnja prečrpalne postaje v občini Poljčane.

Projekt neposredno vpliva na kakovost pitne vode in zdravje ljudi, razvoj in prihodke iz turizma, vrednost nepremičnin, estetsko vrednost in rekreacijske možnosti. Pričakovati je, da bo vse to več kot ugodno vplivalo na razvoj območja v tem delu Slovenije. Osnovni cilj investicije je z izgradnjo ustrezne infrastrukture za kakovostno oskrbo s pitno vodo izboljšati zdravstveno stanje prebivalstva z zdravo, neoporečno pitno vodo na omenjenem območju, tako za obstoječe kakor tudi nove uporabnike na eni strani, prav tako pa cenovno sprejemljivo oskrbo.

Kanalizacija

Dejavnost odvajanja in čiščenja odpadnih vod izvaja Komunalno podjetje Ptuj d.d. v štirinajstih občinah, in sicer Mestni občini Ptuj, Hajdina, Markovci, Gorišnica, Videm, Trnovska vas, Majšperk, Dornava, Juršinci, Zavrč, Sv. Andraž v Sl. Goricah, Podlehnik, Žetale in Cirkulane, koncesijsko pogodbo pa imajo podpisano le z Mestno občino Ptuj in občino Podlehnik.

V občinah se javno kanalizacijsko omrežje gradi v strnjenih naseljih skladno s Operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (novelacija za obdobje od leta 2005 do leta 2017). V upravljanje, obratovanje in vzdrževanje so jim predani objekti v Mestni občini Ptuj in občinah, Hajdina, Trnovska vas, Juršinci, Zavrč, Podlehnik, Videm, Cirkulane, Gorišnica, Markovci in Majšperk. Skupno imajo v upravljanju čez 160 km javne kanalizacije za odvajanje komunalnih in padavinskih odpadnih voda (ločeni in mešani kanalizacijski sistemi), 9 objektov za razbremenjevanje mešanega kanalizacijskega omrežja ter več kot 13 km kanalizacije, po kateri odvajajo izključno meteorne odpadne vode.

V zgoraj naštetih občinah, kjer vzdržujejo javno kanalizacijsko omrežje, obratuje 61 črpališč odpadnih voda in 14 komunalnih čistilnih naprav. Najobsežnejši je javni kanalizacijski sistem v Mestni občini Ptuj z dvema ključnima objektoma¹²⁶.

¹²⁵ Oskrba s pitno vodo v porečju Dravinje, 2016 (<http://www.voda-dravinja.si/>) in Občina Makole, 2016.

Na območju skupine občin je 95,14 km kanalizacijskega omrežja za odvodnjo komunalnih in padavinskih odpadnih voda. Obratuje 53 črpališč odpadnih vod in ena vakuumska podpostaja z internim črpališčem, 16 čistilnih naprav ter 22 malih komunalnih čistilnih naprav. Na javno kanalizacijo je priključenih 1.297 individualnih stanovanjskih objektov, 64 večstanovanjskih objektov in 139 podjetij. Meteorna kanalizacija zajema dolžino 24.580 m, fekalna kanalizacija pa 395.721 m.

Tabela 82: Odvajanje in čiščenje odplak

Občina	Št. na javno kanalizacijo priključenih individualnih stanovanjskih objektov	Št. na javno kanalizacijo priključenih večstanov. objektov	Št. na javno kanalizacijo priključenih podjetij	m kanalizacije za odvodnjo komunalnih in padavinskih odpadnih voda	Št. črpališč odpadnih vod	Št. čistilnih naprav	Št. malih KČN
Občina Cirkulane	94	0	16	7.082	6	2	0
Občina Kidričevo*	914	47	52	51.254	19 in vakuumska podpostaja z internim črpališčem	1	3
Občina Majšperk	140	13	30	11.572	6	4	2
Občina Makole**	0	0	0	2.600	3	1	17
Občina Podlehnik	51	3	9	4.443	4	1	0
Občina Videm	45	1	15	11.178	7	3	0
Občina Zavrč	48	0	12	6.523	4	3	0
Občina Žetale	5	0	5	488	0	1	0
Haloze	1.297	64	139	95.140	49	16	22

Vir: Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2016.

*Vir: Vzdrževanje in gradnje Kidričevo d.o.o., 2016.

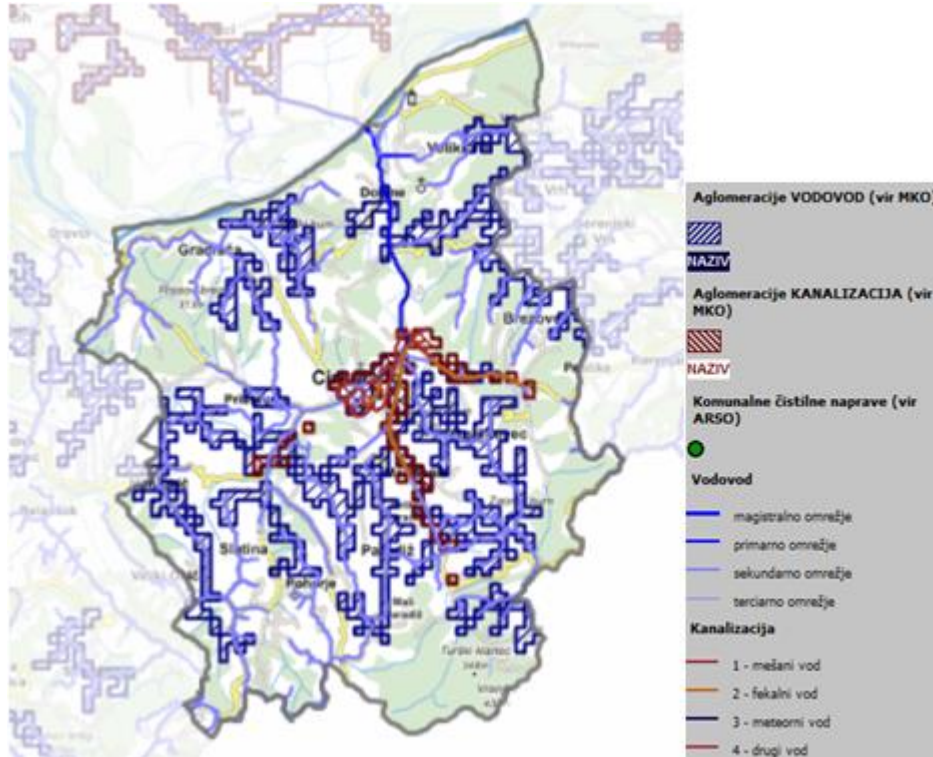
**Vir: Komunala Slovenska Bistrica d.o.o., 2016.

V nadaljevanju so podane slike s predstavitvijo vodovodnega in kanalizacijskega omrežja posamezne občine.

¹²⁶ Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2016 (<http://www.komunala-ptuj.si/>).

Slika 27: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Cirkulane

Vir: Občina Cirkulane - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Občina Cirkulane je v celoti pokrita z vodovodnim omrežjem. V letu 2015 je občina končala še z eno investicijo kanalizacije v Dolanah, ki pa še ni zavedena v katastru GJI; že zgrajena kanalizacija pa je v naseljih Cirkulane, Brezovec in Medribnik¹²⁷.

Slika 28: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Kidričevo

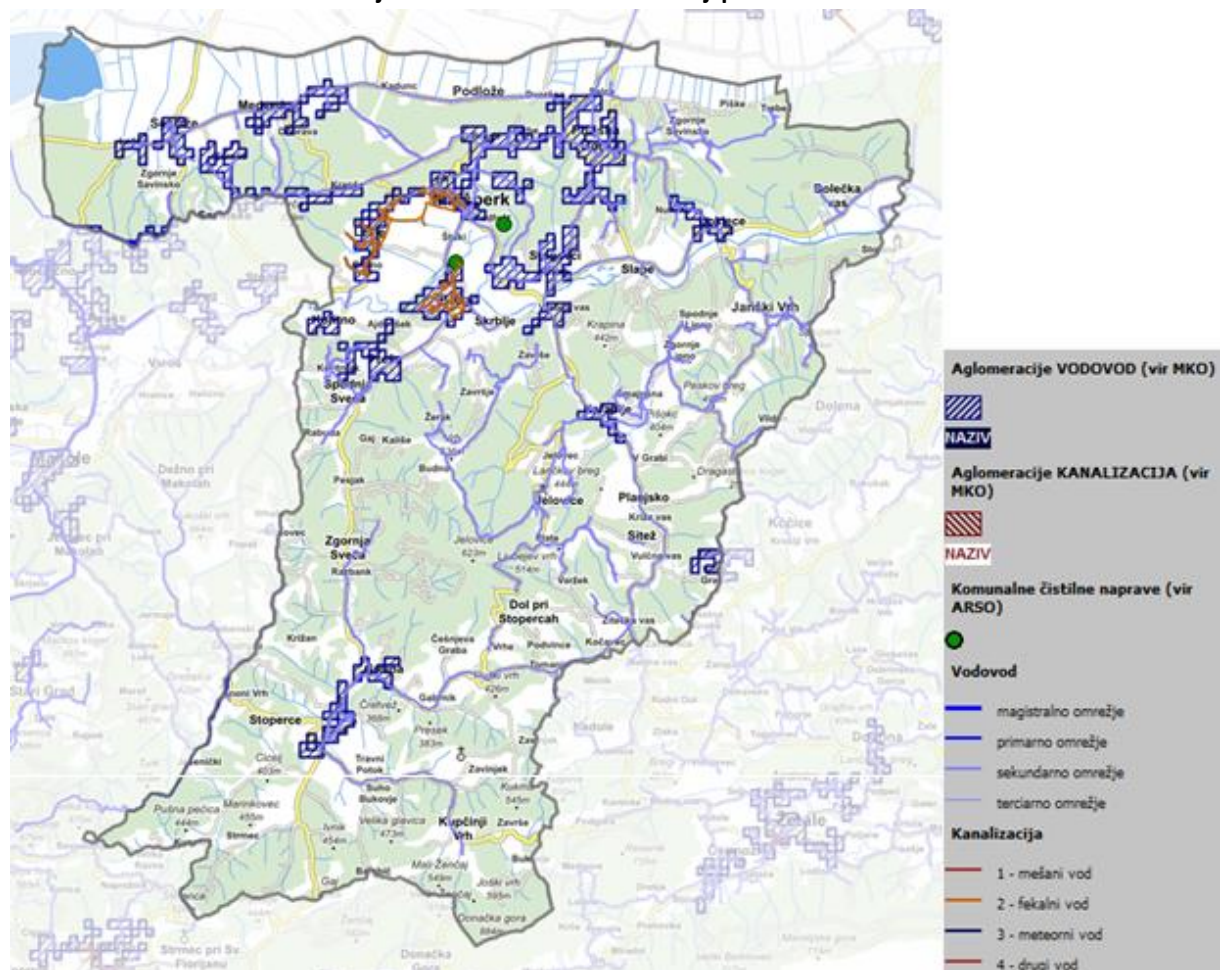
Vir: Občina Kidričevo - Prostorski informacijski sistem, 2016.

¹²⁷ Občina Cirkulane, 2016.

V občini Kidričevo je s kanalizacijskim omrežjem pokritih 95 % gospodinjstev. Preostali del bo dokončan v letu 2017. S sistemom upravlja lastno javno podjetje Vzdrževanje in gradnje d.o.o.

Z vodovodnim omrežjem upravljata dve podjetji in sicer Komunalna Slovenska Bistrica in Komunalno podjetje Ptuj d.d. Komunalna Slovenska Bistrica pokriva naselja Sp. Gaj, Stražgonjca, Šikole, Starošince, Jablane, Cirkovce, Dragonja vas in Mihovce. Vodo pridobivajo iz vodnjaka v Šikolah. Komunalno podjetje Ptuj d.d. pokriva naselja Pleterje, Župečja vas, Lovrenc, Apače, Njiverce, Kidričevo in Kungota. Vodo pridobivajo iz črpališča v Skorbi in Župečji vasi¹²⁸.

Slika 29: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Majšperk

Vir: Občina Majšperk - Prostorski informacijski sistem, 2016.

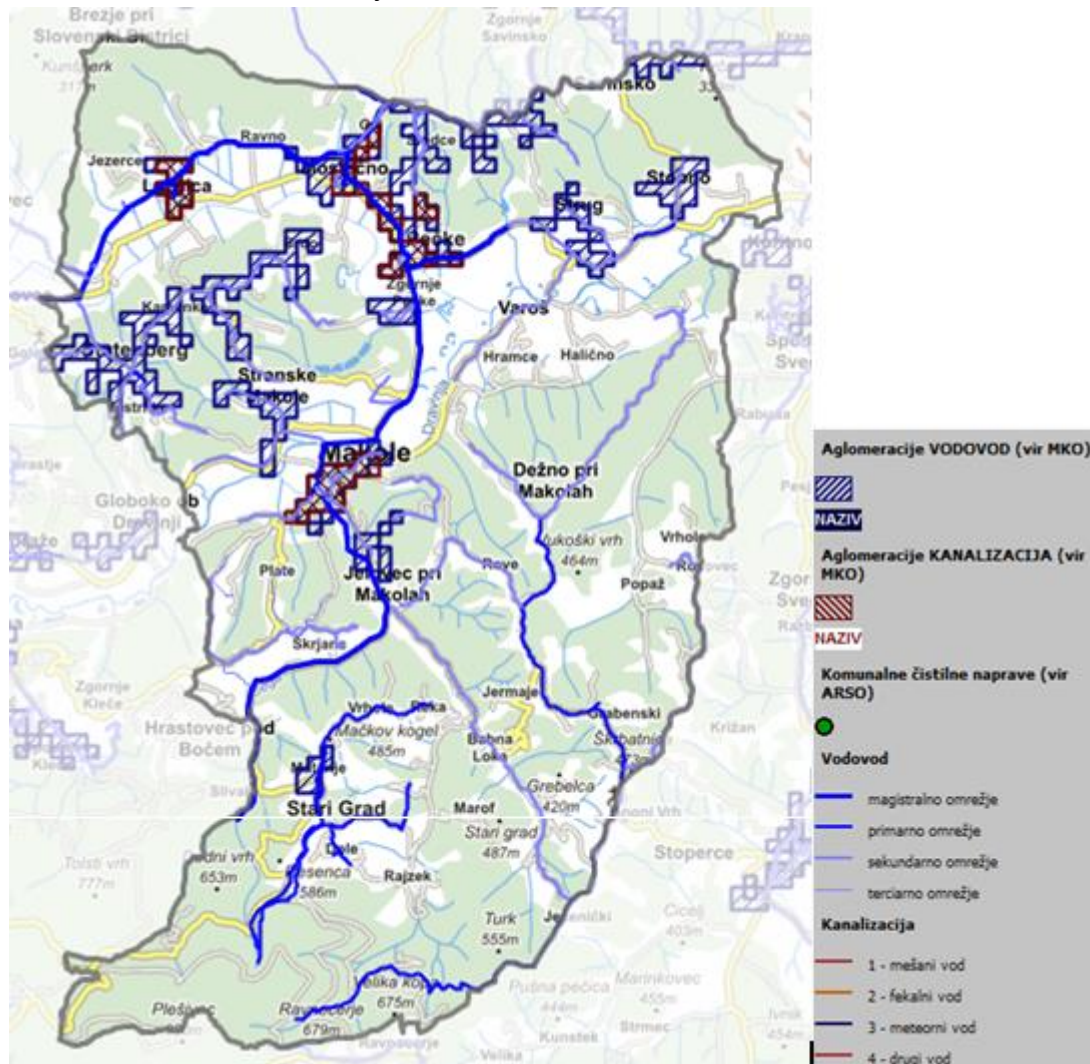
Vodovodni sistem v Majšperku je vključen v širši sistem Ptujskega Dravskega polja z zajetji v Hajdini, Skorbi ... Vzdrževanje sistema in oskrbo prek koncesije izvaja Komunalno podjetje Ptuj d.d. V sistem z oskrbo s pitno vodo je vključenih 99 % občanov, saj je območje z vodovodnim sistemom dobro pokrito. V zadnjih letih je bilo izvedenih tudi nekaj zamenjav dotrajanih vej vodovoda, zato je sistem dobro vzdrževan.

¹²⁸ Občina Kidričevo, 2016.

Občinska strnjena naselja Majšperk, Breg in Lešje so opremljena tudi s kanalizacijskimi sistemi, vezanimi na čistilno napravo, ostala naselja imajo individualni sistem čiščenja odpadk¹²⁹.

Slika 30: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Makole

Vir: Občina Makole - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Pokritost občine Makole z javno oskrbo s pitno vodo je okrog 80%. Obstajata dva sistema vodnih virov, prek katerih se zagotavlja voda za javni vodovod: sistem Dežno in sistem Dolina Ložnice/MAkole. Zajetje Ravno Cerje predstavljajo trije manjši izviri: Rc-1, Rc-2 in Rc-3, ki so v stalni uporabi. Nahajajo se južno od Starega Grada pod Plešivcem, v bližini Velikega potoka in imajo spremenljivo izdatnost. Voda iz obravnavanega vodnega vira je namenjena za vodooskrbo sistema Dežno. Vodno telo, iz katerega je z zajetjem Ravno Cerje zajeta podzemna voda, je srednje ogroženo. Prispevno območje je precej razširjeno, tako da je potrebno strogo nadzorovanje kakršnih koli posegov na področju vodonosnika in stalen nadzor količine ter kakovosti vode.

¹²⁹ Občina Majšperk, 2016.

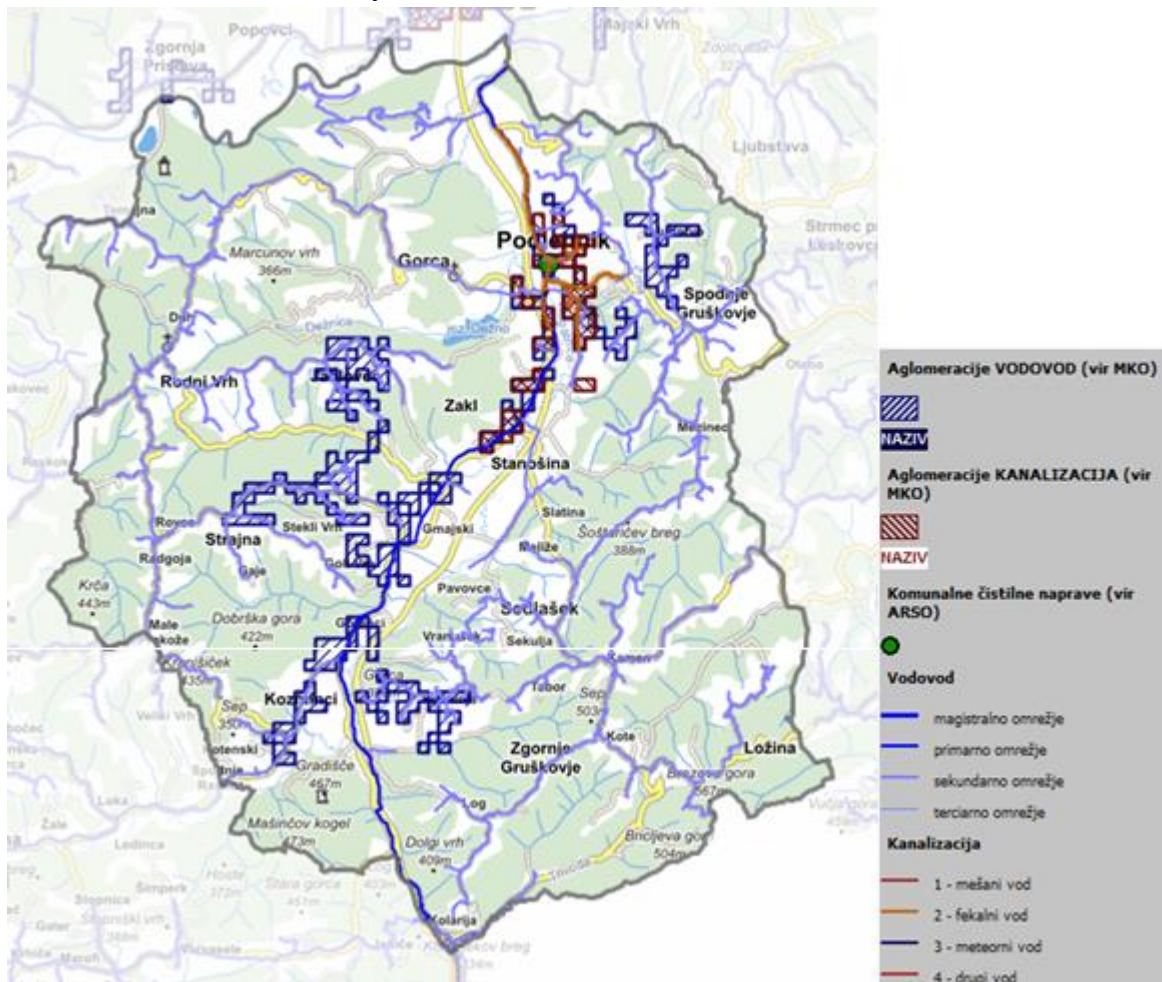

Zajetje Jelovec (sistem dolina Ložnice/Makole) predstavljajo trije manjši izviri: J-1, J-2, J-3, ki so v stalni uporabi. Nahajajo se severovzhodno od Starega Grada, v bližini potoka Šege in Šoder grabna ter so spremenljive izdatnosti.

Vodno telo, iz katerega je z zajetjem Jelovec zajeta podzemna voda, je zelo ogroženo zaradi svoje zgradbe ter načina pretakanja podzemne vode. Edina učinkovita zaščita pred poslabšanjem kakovosti vode je natančno upoštevanje vodovarstvenih con. Sistem vodooskrbe s primarnimi vodi je v slabem stanju, število okvar po posameznih odsekih se znatno povečuje. Primarni cevovod je prav tako preobremenjen.

V Občini Makole je bila v letu 2015 zgrajena mala čistilna naprava za 500 PE in bo pokrivala vsa gospodinjstva v naselju Makole. Cilj operacije je, da se vsa gospodinjstva naselja Makole priključijo na čistilno napravo do konca leta 2017.¹³⁰

Slika 31: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Podlehnik

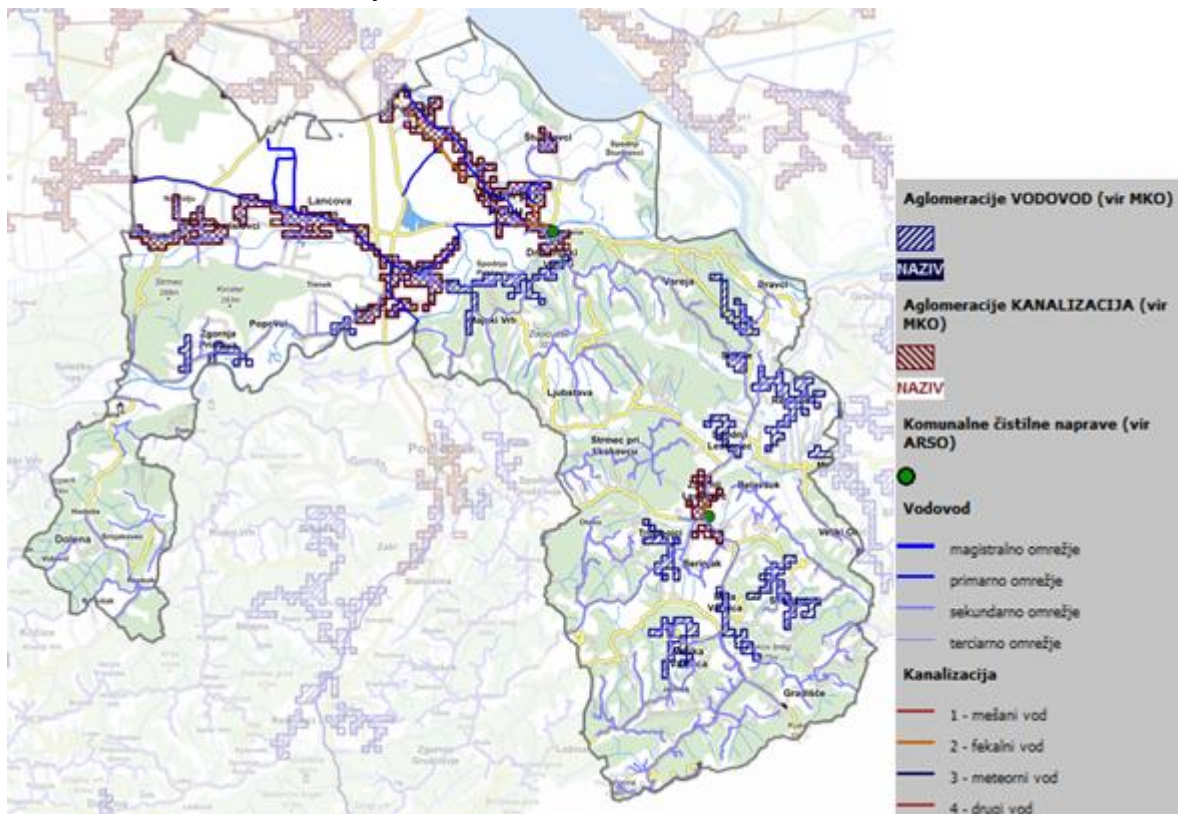
Vir: Občina Podlehnik - Prostorski informacijski sistem, 2016.

¹³⁰ Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

Območje občine Podlehnik je v celoti oskrbovano z vodo iz javnega vodovodnega omrežja. Občina je priključena na vodooskrbni sistem Ptuj. Vodooskrba občine se zagotavlja v okviru javne službe, ki jo izvaja Komunalno podjetje Ptuj d.d., ki zagotavlja stalno in kakovostno oskrbo s pitno vodo, varuje obstoječe in potencialne vodne vire, izvaja gradnjo novih ter prenavo obstoječih delov vodovodnega sistema s ciljem zagotavljanja zadostnih količin ustrezne pitne vode¹³¹.

Naselje Podlehnik ima delno zgrajen kanalizacijski sistem s čistilno napravo. Kanalizacijsko omrežje je v izgradnji v strnjnem delu naselja Podlehnik, zbrane komunalne odpadne vode se bodo odvajale in prečistile na ČN Podlehnik, odvodnik prečiščenih odpadnih vod je vodotok Rogatnica¹³².

Slika 32: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Videm

Vir: Občina Videm - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Občina Videm ima na celotnem območju zgrajeno vodovodno omrežje. V hribovitem delu občine na območju KS Leskovec gre za novo grajeno vodovodno omrežje, medtem ko je v ravninskem delu občine še precej azbestnih cevi, ki jih bo v prihodnosti treba zamenjati. Občina postopoma skladno s finančnimi sredstvi obnavlja vodovodno omrežje.

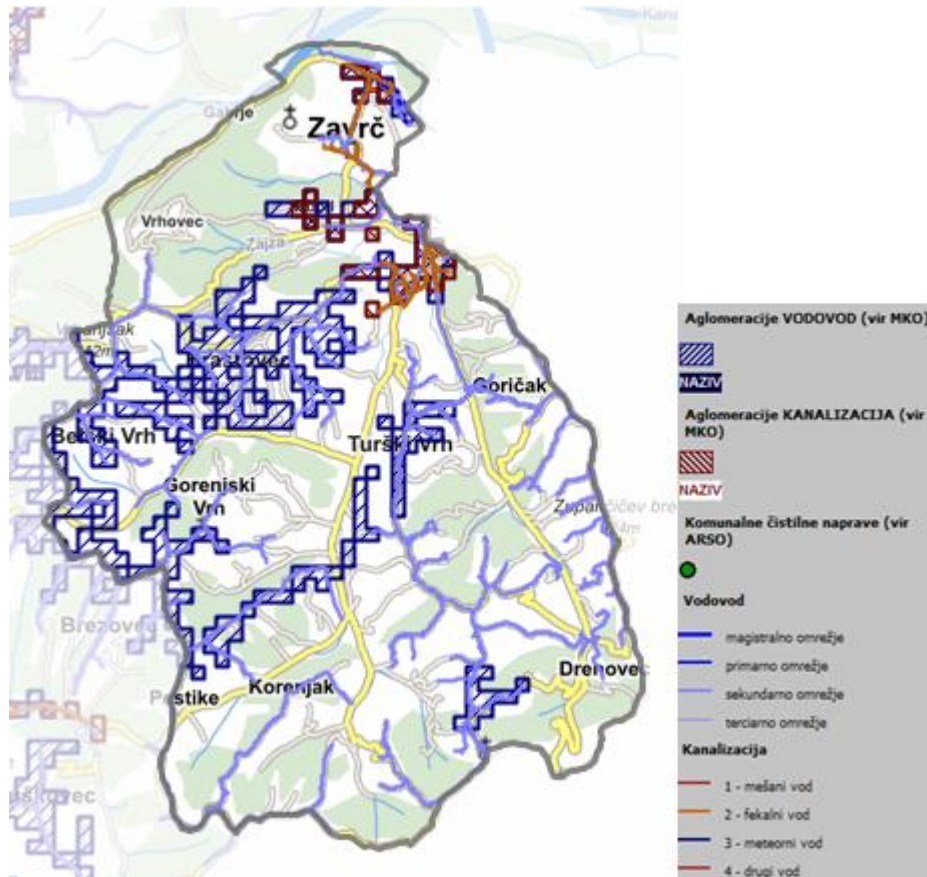
Občina ima zgrajeno centralno čistilno napravo v naselju Videm za 3500 PE, na katero so že priključena naselja Pobrežje, Videm pri Ptujju in del Dravinjskega Vrha. Ostali ravninski del občine še nima zgrajenega kanalizacijskega omrežja.¹³³

¹³¹ Občinski prostorski načrt Občine Podlehnik, 2014.

¹³² Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Podlehnik, 2014.

¹³³ Občina Videm, 2016.

Slika 33: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Zavrč

Vir: Občina Zavrč - Prostorski informacijski sistem, 2016.

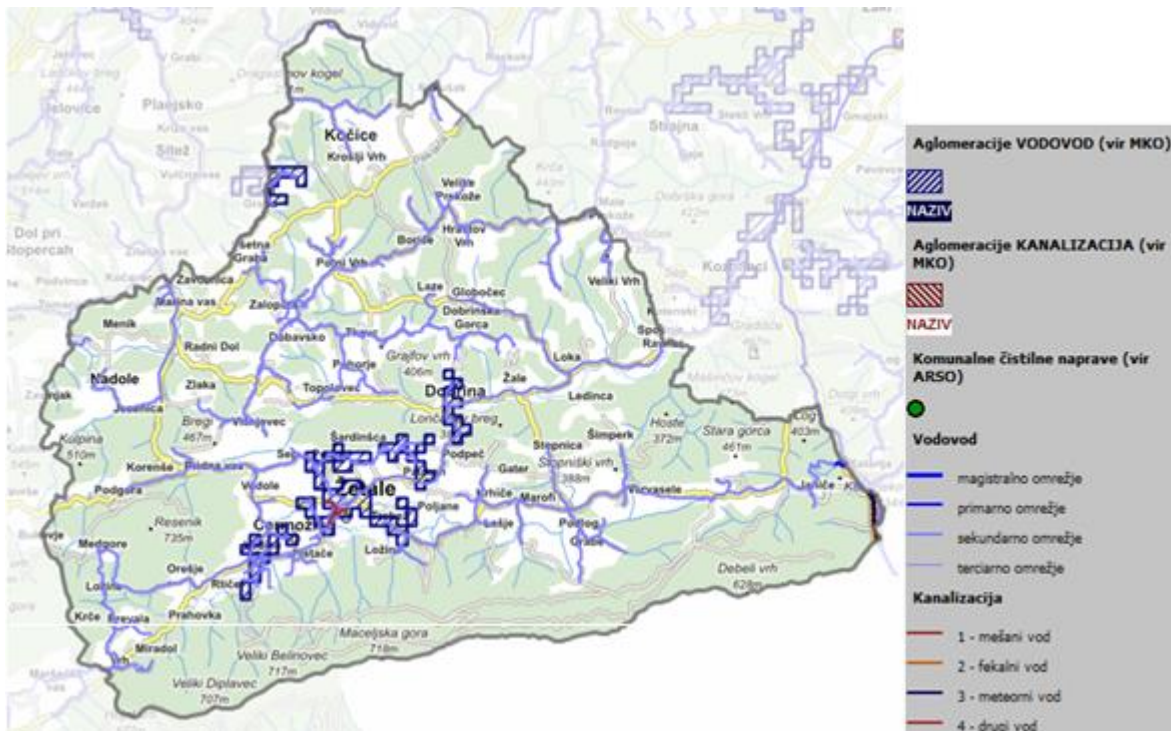
Občina Zavrč je v celoti pokrita z javnim vodovodnim omrežjem. Obstajata dva sistema vodovodnega omrežja, prek katerih se zagotavlja voda na javni vodovod. Del drugega vodovodnega sistema je dotrajan in ga je treba obnoviti, saj je bil zgrajen v času države Jugoslavije in ga je do ustanovitve Republike Slovenije upravljalo podjetje Varkum iz Varaždina. Vodovodni sistem je v slabem stanju in preobremenjen. Vzdrževanje sistema in oskrbo prek koncesije izvaja Komunalno podjetje Ptuj d.d.

V občini Zavrč obstajajo trije sistemi za čiščenje komunalne in odpadne vode s tremi čistilnimi napravami in s tremi prečrpališči za naselje Zavrč, za del naselja Goričak in za del naselja Hrastovec. V skladu s programom in pravilnikom je občina Zavrč zgradila vso javno kanalizacijo, za ostala gospodinjstva na območju občine Zavrč pa ni predvidene javne kanalizacije. Na navedene sisteme so priključena vsa gospodinjstva¹³⁴.

¹³⁴ Občina Zavrč, 2016.

Slika 34: Vodovodna in kanalizacijska infrastruktura občine Žetale

Vir: Občina Žetale - Prostorski informacijski sistem, 2016.

V Občini Žetale je zgrajeno javno vodovodno omrežje po celotnem območju, kar pomeni, da je priključitev omogočena vsem občanom. Nekateri občani so kljub temu še vezani na posamezne lokalne izvire, s katerimi sami upravljajo in preverjajo kakovost ter ustreznost pitne vode. Upravljavec sistema je Komunalno podjetje Ptuj d.d.

Na obstoječe kanalizacijsko omrežje, ki je vezano na čistilno napravo pri OŠ Žetale, je vezanih devet uporabnikov. Trenutno izdelujejo projektno dokumentacijo za gradnjo fekalne kanalizacije za del naselja Žetale in Čermožiše, ki bo vezano na obstoječo čistilno napravo pri šoli. Za celotno območje občine je gradnja kanalizacije nesmotrna, ker je območje redko poseljeno in plazovito. Problematika se bo reševala s posamičnimi manjšimi čistilnimi napravami.

Odpadki

Ravnanje z odpadki je obvezna lokalna javna služba. Na območju Spodnjega Podravja je za varstvo okolja in s tem tudi za ravnanje z odpadki pristojna Skupna občinska uprava Mestne občine Ptuj, ki povezuje vseh 16 občin Spodnjega Podravja. Občine so pristojne za: organizacijo gospodarske javne službe prevoza, zbiranja in ravnanja z odpadki, potrditev cene ravnanja z odpadki, investicije v CERO, sodelovanje z javnostjo in ravnanje z odpadki v regiji.

Sistem ravnanja z odpadki v Spodnjem Podravju temelji na ločenem zbiranju, ki se prične na izvoru, nadaljuje v zbiralnicah ločenih frakcij, od koder se odpadki odpeljejo v CERO GAJKE v nadaljnjo predelavo ali odstranjevanje komunalnih odpadkov.

Pomembni nosilci aktivnosti s področja zbiranja in ravnanja z odpadki:

- Izvajalca gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov:
  - o Javne službe Ptuj d.o.o. za območje Mestne občine Ptuj,
  - o Čisto mesto Ptuj d.o.o. gospodarjenje z odpadki opravlja na območju 16 občin spodnjega Podravja na osnovi Odlokov o načinu opravljanja gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki na območju posamezne občine. Vključenost gospodinjstev v omenjenih občinah je 90–95 %.
- Upravljavca Centra za ravnanje z odpadki (CERO) Gajke:
  - o Javne službe Ptuj d.o.o. za celotno območje Spodnjega Podravja.

Ostali nosilci aktivnosti s področja ravnanja z odpadki na območju Spodnjega Podravja: predelovalci odpadkov (pet pravnih subjektov), posredniki odpadkov (šest pravnih subjektov), zbiralci odpadkov (trije pravni subjekti) in trgovci odpadkov (en pravni subjekt)¹³⁵.

Količine nastalih odpadkov so povezane s številom prebivalcev, življenjskim standardom in ozaveščenostjo prebivalcev. Linearna projekcija naraščanja števila prebivalstva in življenjskega standarda kaže naraščanje količine odpadkov, vendar je z ozaveščanjem mogoče količine nastalih odpadkov znižati. V nadaljevanju so prikazani podatki o skupnih količinah odpadkov po občinah na območju Haloz¹³⁶.

Tabela 83: Količine zbranih in odloženih komunalnih odpadkov

Območje	Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom (tone)	Odloženi komunalni odpadki (tone)
Občina Cirkulane	307	174
Občina Kidričevo	1891	87
Občina Majšperk	688	342
Občina Makole	417	83
Občina Podlehnik	328	177
Občina Videm	841	414
Občina Zavrč	190	92
Občina Žetale	163	88
Haloze	4.825	1.457
Slovenija	665.767	207.676

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2014.

V naslednji tabeli so prikazani podatki o količinah zbranih odpadkov v občinah v letu 2015, razen za občino Makole, v kateri sistem ravnanja z odpadki poteka prek podjetja Komunala d.o.o. Slovenska Bistrica.

¹³⁵ Agencija RS za okolje, 2015.

¹³⁶ Razvojni program za razvoj Haloz 2014-2020, 2015.

Tabela 84: Količine zbranih odpadkov v občinah v letu 2015

Območje	Mešani komunalni odpadki	Biološki odpadki	Papirna in kartonska embalaža	Mešana embalaža	Steklena embalaža
Občina Cirkulane	143.620	25.440	42.716	46.964	17.048
Občina Kidričevo	543.236	183.242	147.400	156.716	69.088
Občina Majšperk	299.460	64.721	91.740	91.260	49.760
Občina Podlehnik	142.724	35.174	34.960	36.380	27.790
Občina Videm	392.966	88.700	104.420	136.020	45.208
Občina Zavrč	77.420	18.628	21.720	31.194	19.236
Občina Žetale	67.600	18.406	17.000	25.360	14.878

Vir: Čisto mesto Ptuj d.o.o., 2016.

V občini Cirkulane je v sistem odvoza smeti vključenih cca. 95 % vseh občanov¹³⁷.

V občini Kidričevo je pokritost sistema približno 95-odstotna. V občini deluje tudi zbirni center, kjer lahko občani brezplačno oddajo klavniške odpadke in silažno folijo¹³⁸.

V občini Majšperk je v sistem odvoza smeti vključenih 92 % vseh občanov. Za odvoz, odlaganje in predelavo odpadkov ima občina podeljeno koncesijo. V Občini Majšperk deluje tudi zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov, kamor lahko ločene frakcije brezplačno odlagajo vsi občani¹³⁹.

V **občini Makole** sistem ravnanja z odpadki poteka prek podjetja Komunala d.o.o. Slov. Bistrica kot izvajalca JGS za občine Slovenska Bistrica, Oplotnica, Poljčane in Makole. Pomanjkljiva opremljenost s komunalno infrastrukturo je v tesni soodvisnosti z razpršeno poselitvijo. Potrebe po infrastrukturi so odvisne od števila prebivalcev, zato je pri načrtovanju infrastrukture treba upoštevati gibanje števila prebivalcev po posameznih naseljih in v občini kot celoti. V občini Makole je registriranih 779 gospodinjstev, od tega je v sistem ravnanja z odpadki vključenih 650 gospodinjstev, kar predstavlja 83,44 %.

Letno podjetje Komunala Slovenska Bistrica zaradi uvedbe ločenega zbiranja odpadkov zbere 110.940 kg mešanih komunalnih odpadkov, 219.187 kg odpadne embalaže, 150.000 kg biološko razgradljivih odpadkov, 53.876 kg papirne embalaže, 38.371 kg steklene embalaže, 7.476 kg kosovnih odpadkov, 3.846 kg nevarnih odpadkov. Na območju občine Makole je postavljenih 21 ekoloških zbiralnic za ločeno zbiranje odpadkov namenjenih občanom.¹⁴⁰

Na območju Občine Podlehnik ni odlagališča odpadkov, odlaganje odpadkov z območja občine je urejeno na centralnem odlagališču odpadkov v Gajkah, v Mestni občini Ptuj¹⁴¹.

¹³⁷ Občina Cirkulane, 2016.

¹³⁸ Občina Kidričevo, 2016.

¹³⁹ Občina Majšperk, 2016.

¹⁴⁰ Občina Makole, 2016.

¹⁴¹ Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Podlehnik, 2014.

V občini Videm je v sistem odvoza odpadkov vključenih 1.422 gospodinjstev. Indeks vključenosti je 85,47 %. V hribovitem delu občine se postopoma ureja vključevanje gospodinjstev v odvoz na način, da se jim uredijo skupne posode zaradi onemogočenega dostopa vozila do hiš. V poslovno logistični coni je zgrajen in urejen zbirni center za odpadke. Na območju občine Videm so še tri lokacije zbiralnic za ločeno zbiranje steklena embalaže in zbiranje uporabnih oblačil. Zbiralnice so locirane v naseljih Videm pri Ptuj, Dolena in Zgornji Leskovec. Zbiranje, odvoz in odlaganje odpadkov po sklenjeni koncesijski pogodbi na območju občine Videm izvaja konzorcij Čisto mesto Ptuj, Saubermacher in Javno podjetje Ptuj.¹⁴²

V sistem odvoza smeti v občini Zavrč je vključenih 92 % vseh občanov. Zaradi konfiguiracije terena ni možen prihod vozil do vseh stanovanjskih hiš, zato ima en del območja občine Zavrč skupne posode za zbiranje odpadkov, ki so locirane na lokacijah, kjer je možnost dostopa z vozili. Zbiranje, odvoz in odlaganje odpadkov poteka prek koncesije podeljene konzorciju Čisto mesto Ptuj, Saubermacher in Javno podjetje Ptuj.¹⁴³

V Občini Žetale je 395 gospodinjstev, od tega je bilo leta 2015 v odvoz vključenih 342 gospodinjstev, kar predstavlja 86,58-odstotno vključenost. Vključenost se iz leta v leto zvišuje tudi s pomočjo koncesionarja, ki se trudi dostopati do najbolj oddaljenih občanov. V letu 2015 je bilo zbranih 67,70 ton mešanih komunalnih odpadkov, 17 ton papirja in papirne embalaže, 25,36 ton mešane embalaže, 14,88 ton steklene embalaže, 18,41 ton bioloških odpadkov, 3,98 ton kosovnih in 0,089 ton nevarnih odpadkov. Poleg tega imajo občani na voljo zbiranje kosovnih odpadkov od gospodinjstev – v letu 2015 sta bili organizirani dve akciji, ki sta potekali po naročniškem sistemu. V teh akcijah je bilo zbranih 3.984 kg odpadkov, oddanih naročil je bilo 19. Na območju občine so vzpostavljene še lokacije zbiralnic za ločeno zbiranje steklene embalaže – teh zbiralnic je sedem, prav tako je lociran tudi zbiralnik za zbiranje uporabnih oblačil.

V letu 2015 je bil zgrajen Zbirni center Žetale, kamor lahko občani oddajajo odpadke. Svojemu namenu je bil predan meseca maja. Od odprtja do konca leta je bilo v zbirnem centru sprejetih 26.340 kg odpadkov. Zbirni center občanom zagotavlja še višji nivo ravnanja z odpadki in hkrati preprečitev nastajanja dodatnih črnih odlagališč¹⁴⁴.

Energetska infrastruktura

Energetska infrastruktura predstavlja infrastrukturo za prenos in distribucijo električne energije, zemeljskega plina, toplotne energije, nafte in naftnih derivatov.

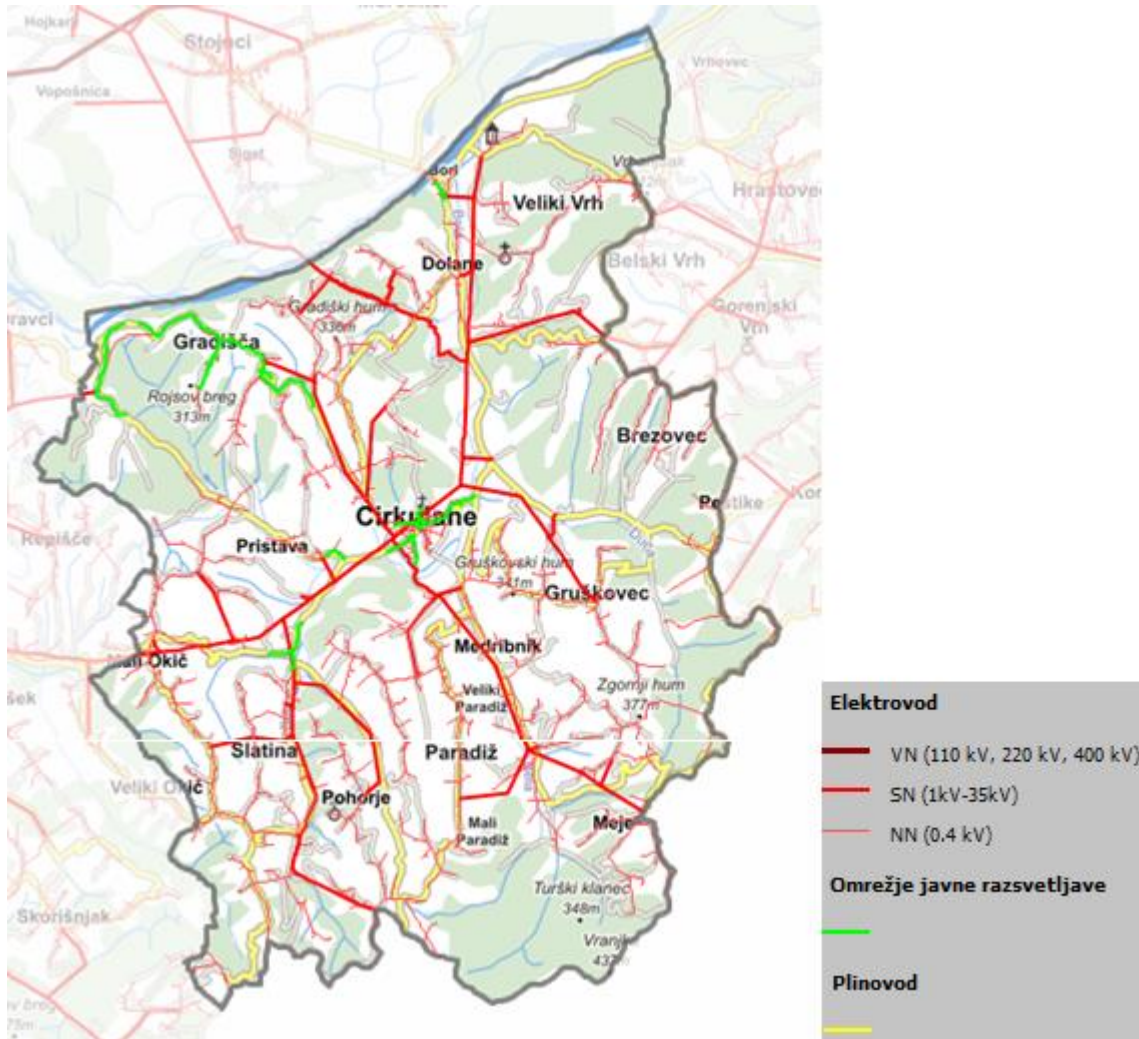
Podrobnejši podatki o vodovodnem in kanalizacijskem omrežju posamezne občine so v nadaljevanju podani po občinah.

¹⁴² Občina Videm, 2016.

¹⁴³ Občina Zavrč, 2016.

¹⁴⁴ Poročilo o izvajanju gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Žetale za leto 2015.

Slika 35: Energetska infrastruktura občine Cirkulane

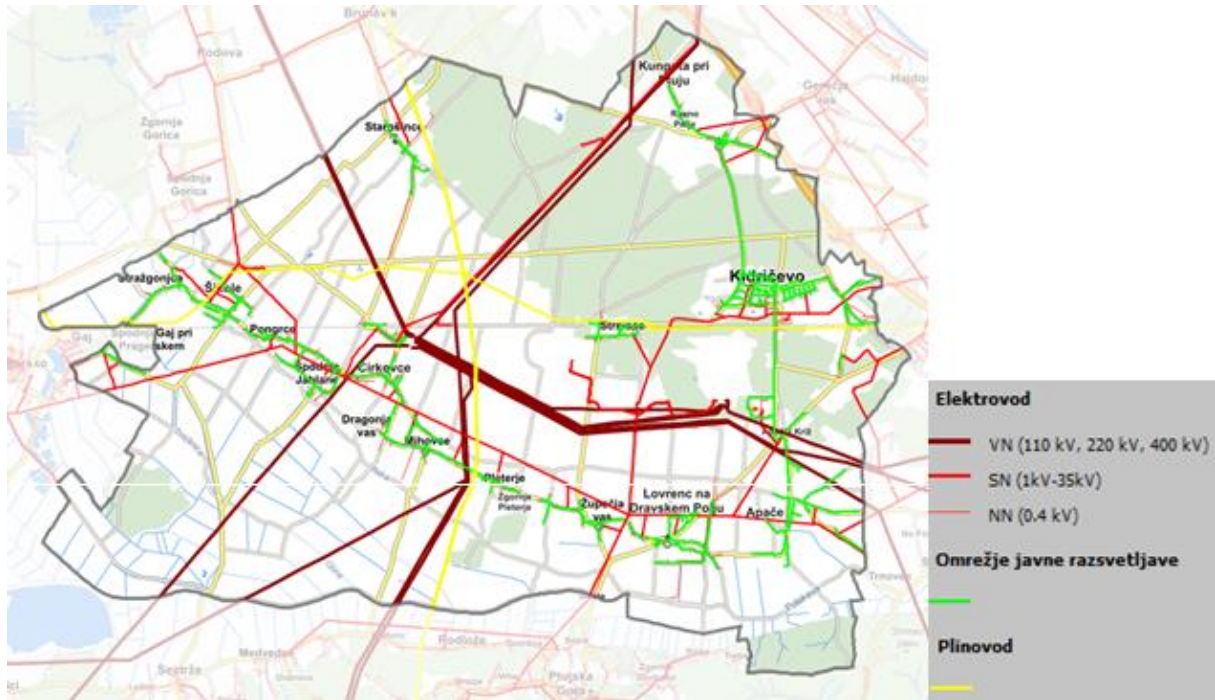
Vir: Občina Cirkulane - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Občina Cirkulane je v celoti pokrita z energetskega omrežjem¹⁴⁵.

¹⁴⁵ Občina Cirkulane, 2016.

Slika 36: Energetska infrastruktura občine Kidričevo

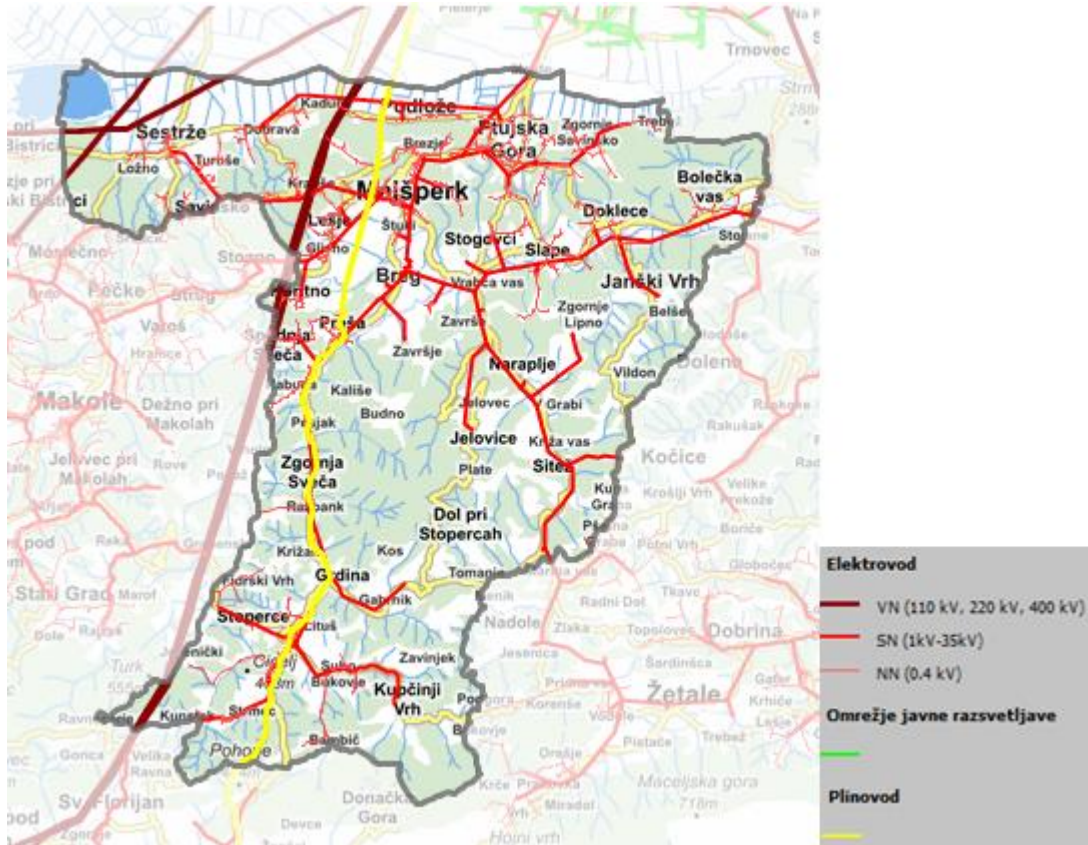

Vir: Občina Kidričevo - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Stanje energetske infrastrukture občine Kidričevo je zadovoljivo. V zadnjih petih letih se ob rekonstrukcijah cestne infrastrukture izvaja tudi prestavitev električnih vodov v zemljo¹⁴⁶.

¹⁴⁶ Občina Kidričevo, 2016.

Slika 37: Energetska infrastruktura občine Majšperk

Vir: Občina Majšperk - Prostorski informacijski sistem, 2016.

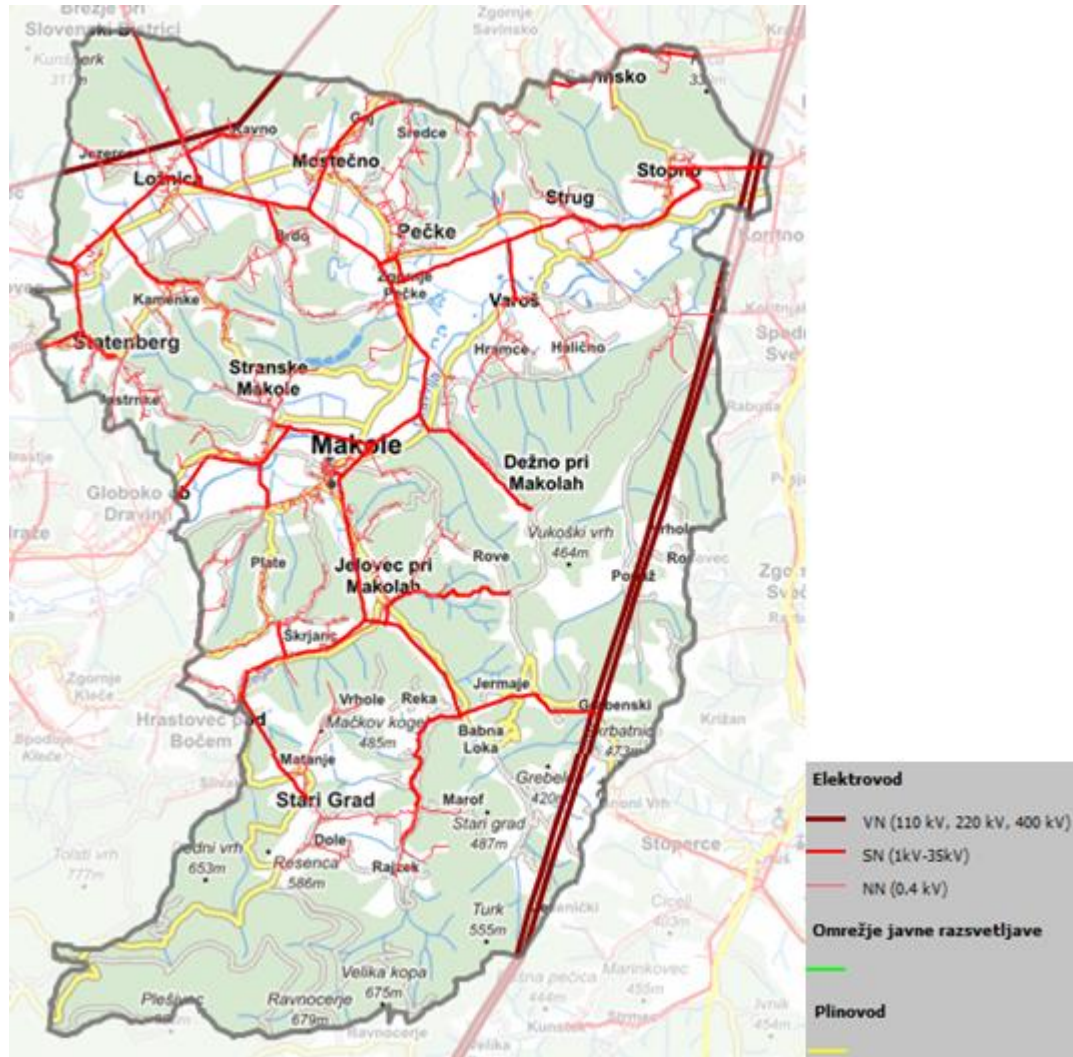
Oskrba občine Majšperk z elektroenergetsko infrastrukturo je dobra. Povezana so vsa večja naselja in tudi objekti razpršene gradnje. Na določenih lokacijah so električni energetski vodi že prestavljeni v zemljo, v naselju Breg pa visokonapetostni vodi po zraku prečkajo še kar nekaj gradbenih parcel.

Oskrba s toplotno energijo je urejena individualno za vsako hišo in vsak blok iz svoje kotlovnice. Precej je še torej potenciala tudi za daljinsko ogrevanje.

Skozi naselja Podložje, Majšperk, Preša, Sveča in Stoperce poteka v zemlji glavni plinovod do Občine Rogatec in naprej.¹⁴⁷

¹⁴⁷ Občina Majšperk, 2016.

Slika 38: Energetska infrastruktura občine Makole

Vir: Občina Makole - Prostorski informacijski sistem, 2016.

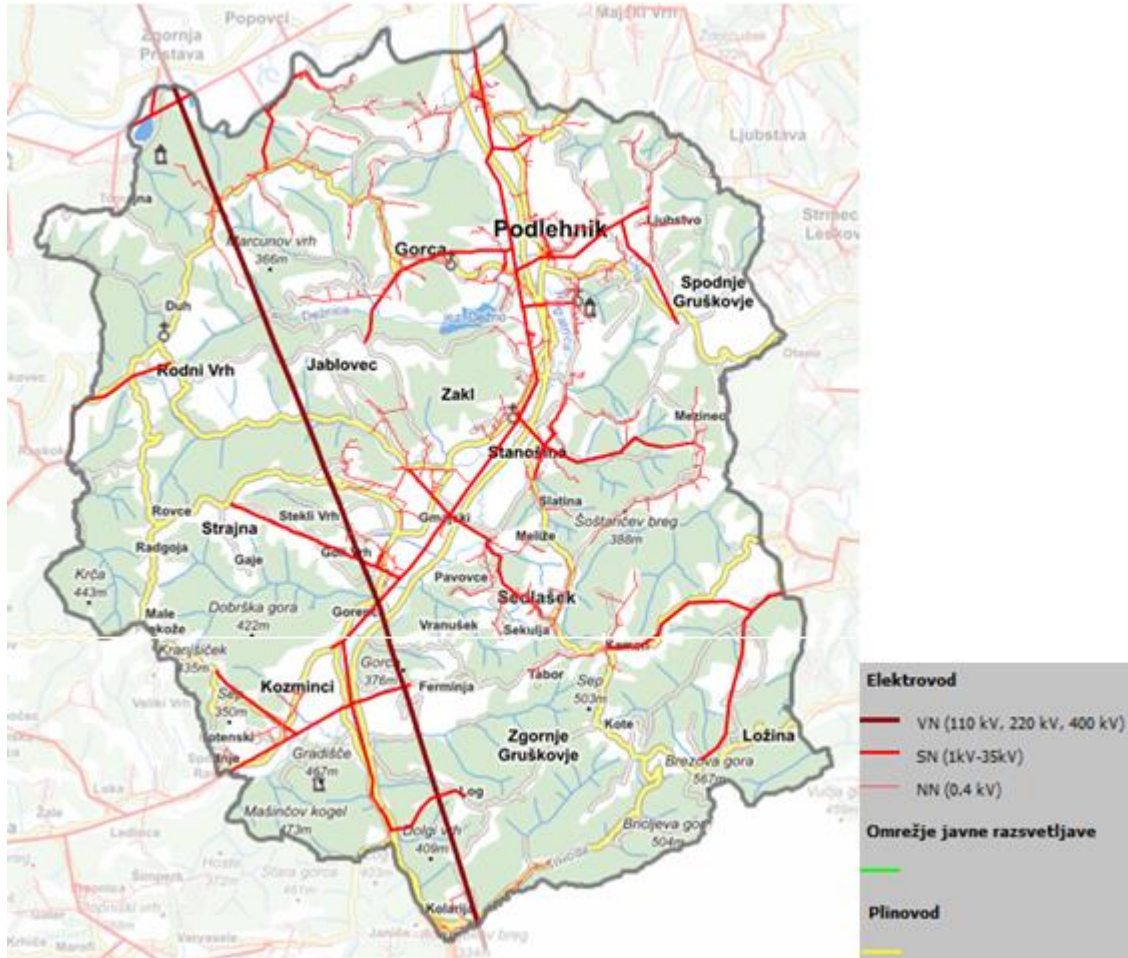
Za območje občine Makole lahko izraz energetska infrastruktura zaenkrat še enačimo z infrastrukturo za prenos in distribucijo električne energije. Električno omrežje je dobro razvejano. Oskrba z električno energijo je zadovoljiva. V naseljih bo potrebna izgradnja podzemne izvedbe elektro-prenosnega omrežja in zamenjava dosedanje zračne izvedbe (na novejših območjih naselij je to že izvedeno).

Velik potencial ima za to območje prav izraba lesne biomase. Lesna biomasa je domač in obnovljiv vir energije, ki ni neomejen. Dejansko razpoložljive količine lesne biomase iz gozdov omejujejo socialni, ekonomski in okoljski dejavniki. Pri odločanju o spodbujanju rabe lesne biomase na lokalni ravni je pomembno poznavanje omejitev. Poznavanje omenjenih dejavnikov je pomembno tudi, ko razmišljamo o lokalnem ali regionalnem razvoju, o novih delovnih mestih, o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah in o izboljševanju kakovosti bivanja¹⁴⁸.

¹⁴⁸ Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/6344430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).

Slika 39: Energetska infrastruktura občine Podlehnik

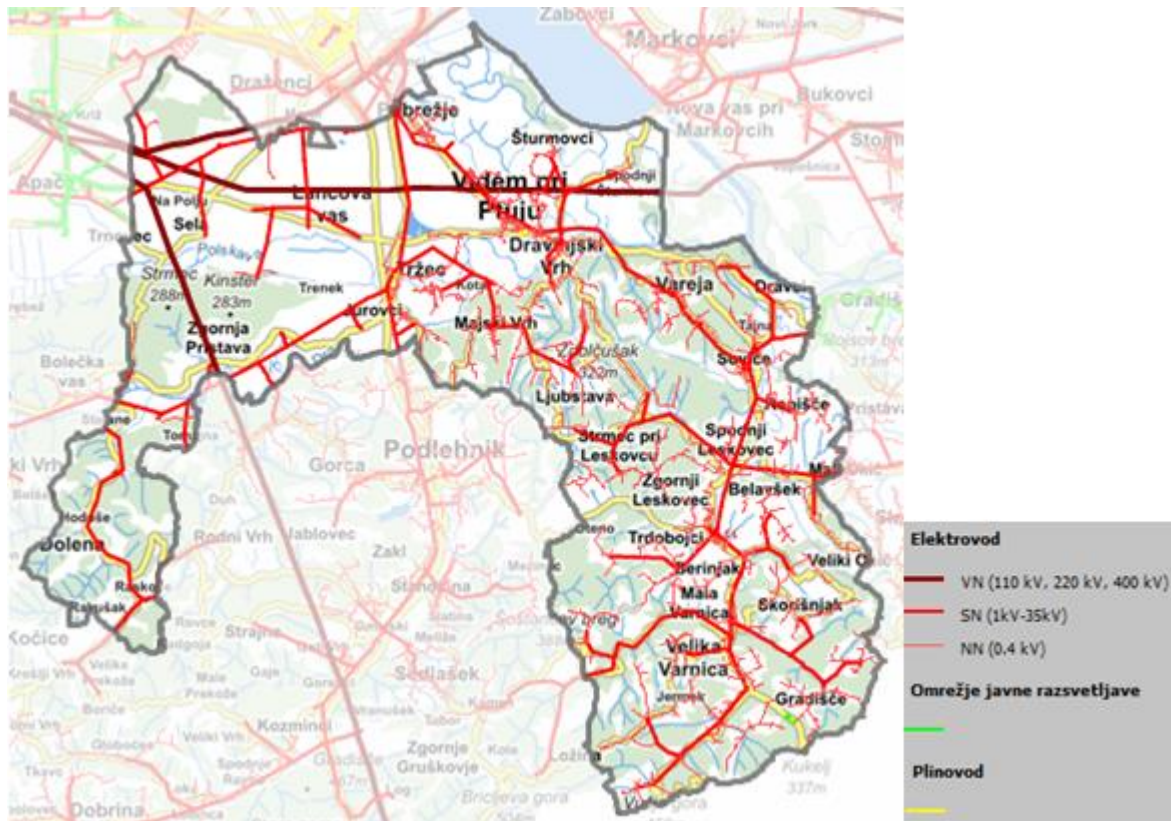
Vir: Občina Podlehnik - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Na območju občine Podlehnik je oskrba z električno energijo ustrezna. V strukturi porabe prevladuje poraba električne energije v gospodinjstvih. Razvoj elektroenergetskega omrežja bo občina usmerjala v obnavljanje obstoječih distribucijskih zmogljivosti, s ciljem zagotavljanja enakih napetostnih razmer na celotnem območju občine, dolgoročne in kakovostne oskrbe z energijo, pri čemer se spodbuja povečevanje deleža oskrbe iz obnovljivih virov.

Uporaba in proizvodnja obnovljivih energetskega virov se spodbuja na celotnem območju občine, pri čemer morajo biti objekti in ureditve prostorsko integrirani. Postavitev naprav za izkoriščanje sončne energije se prednostno načrtuje na stavbah (predvsem obstoječe večje stavbe, npr. večji kmetijski objekti). Temeljni dokument oskrbe z energijo je lokalni energetski koncept občine, ki obravnava predvsem analizo rabe energije in porabe energentov, oceno lokalnih energetskega virov in analizo predvidene bodoče rabe energije in napovedi glede prihodnje oskrbe z energijo¹⁴⁹.

¹⁴⁹ Občinski prostorski načrt Občine Podlehnik, 2014.

Slika 40: Energetska infrastruktura občine Videm

Vir: Občina Videm - Prostorski informacijski sistem, 2016.

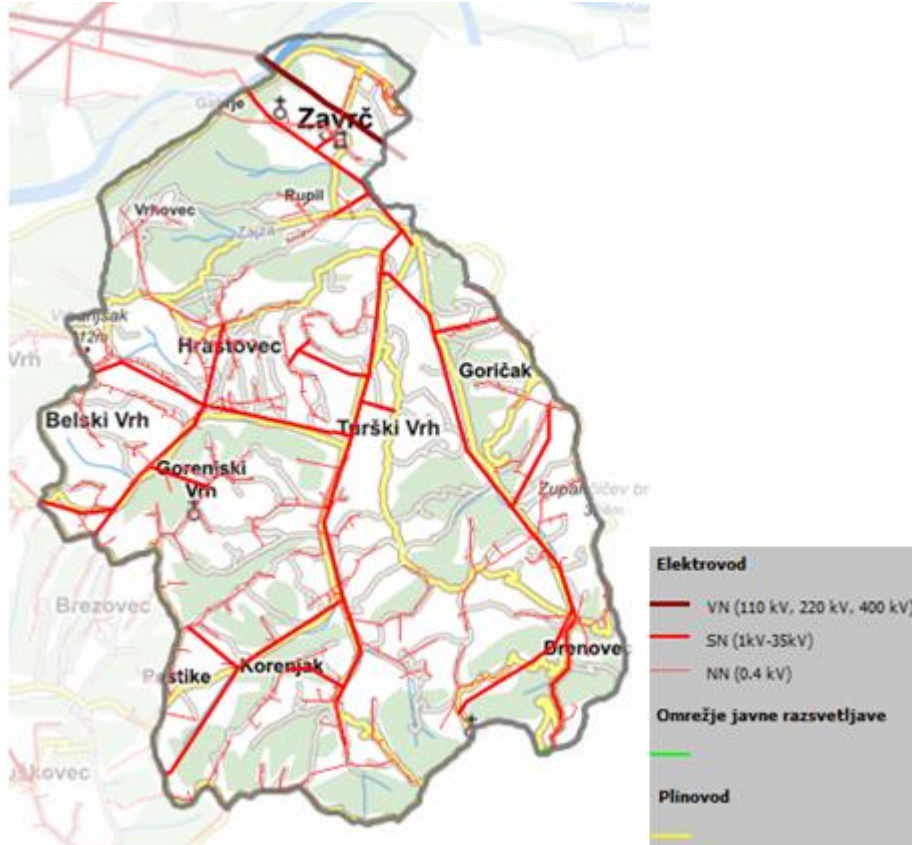
Na celotnem območju občine Videm je oskrba z električno energijo dobra in omogočen dostop do energije vsem gospodinjstvom. Prav tako se elektro vodi na območju občine v sklopu investicij kablirajo.

Skrozi občino poteka daljnovod. Prav tako je predvidena izgradnja 2 x 200 kW daljnovoda Cirkovce – Pince.

Z občinskim prostorskim načrtom je omogočena tudi postavitve sončnih elektrarn.¹⁵⁰

¹⁵⁰ Občina Videm, 2016.

Slika 41: Energetska infrastruktura občine Zavrc

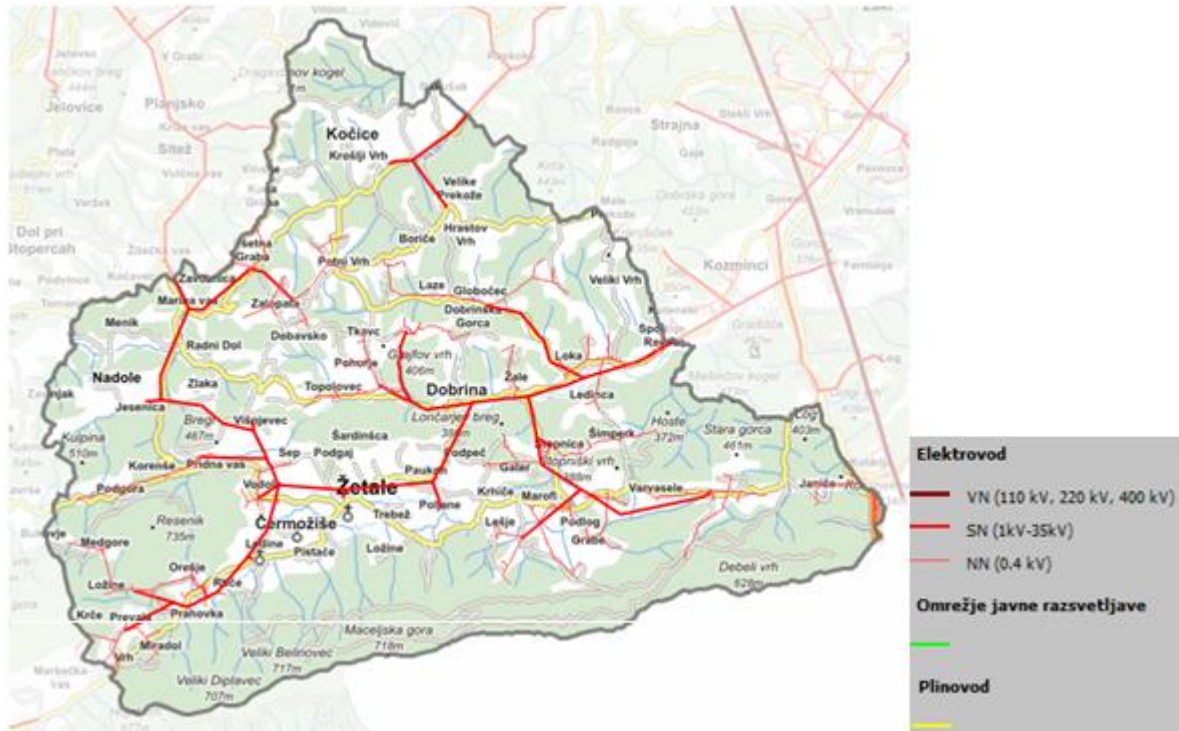
Vir: Občina Zavrc - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Električno omrežje na območju občine Zavrc je dobro razvejano, vendar je potrebno obnove. Oskrba z električno energijo je zadovoljiva. V naseljih bo potrebna izgradnja podzemne izvedbe elektro-prenosnega omrežja in zamenjava dosedanje zračne izvedbe¹⁵¹.

¹⁵¹ Občina Zavrc, 2016.

Slika 42: Energetska infrastruktura občine Žetale

Vir: Občina Žetale - Prostorski informacijski sistem, 2016.

Elektro mreža je zadovoljivo vzpostavljena po celotnem območju občine Žetale. Večinoma poteka po drogovih, delno je tudi kablrana. V občini je vsega skupaj 32 svetilk javne razsvetljave (9 v Dobrini ob avtobusni postaji in mostu čez Rogatnico, ter 23 v centru Žetal).

Občina ima glede na ostale občine v Sloveniji srednje veliko gozdnatost, gozdovi namreč pokrivajo kar 58,34 % občine. Kar 76,60 % gospodinjstev se ogreva z lesom. Drugi najvišji delež energenta je ekstra lahko kurilno olje z 18,7 %. Pričakovati je, da bo preostanek gospodinjstev tudi počasi prešel na obnovljive vire energije, in sicer na:

- lesno biomaso oz. polena, potrebna bo le zamenjava peči ali dograditev dodatne peči,
- les na kmetijah, praviloma v gospodinjstvih, ki razpolagajo z lastnimi gozdovi,
- energijo okolja – toplotne črpalke, in sicer srednji razred, kar je v veliki meri odvisno tudi od subvencij države ter
- v naložbe v sprejemnike sončne energije za gretje sanitarne vode – tudi te so v največji meri odvisne od subvencij države.¹⁵²

V letu 2015 je bila v sklopu izgradnje nove Večnamenske dvorane Žetale zgrajena skupna kotlovnica (lesni sekanci), s katero so ogrevani občinska stavba, večnamenska dvorana in zdravstveni dom.

¹⁵² Lokalni energetski koncept Občine Žetale, Končno poročilo, Ptuj, april 2009.

4.2 Načrtovane investicije v javno infrastrukturo in lokacije razvojnih projektov

Deležniki na območju Haloz so bili pozvani k predložitvi projektnih predlogov skladno z vnaprej pripravljenim obrazcem. Na osnovi predloženih projektov in opredeljenih prednostnih nalog za območje Haloz je bila pripravljena ocena vrednosti potrebnih ukrepov in projektov za obdobje 2014-2020. Skupna vrednost vseh predloženih projektov za obdobje 2014-2020 znaša **141.862.325,22 EUR**.

Razpisi za pridobitev evropskih sredstev v bližnji prihodnosti za večino projektov še niso predvideni, zato je pri projektih, kjer ni znano leto realizacije, podano obdobje konca finančne perspektive 2014-2020.

Tabela 85: Načrtovane investicije v javno infrastrukturo in lokacije razvojnih projektov

Načrtovane investicije (skupni projekt)	Nosilec	Sodelujoči partnerji	Predvideno leto izvedbe
Investicije v cestno infrastrukturo			
Izgradnja in ureditev prometne infrastrukture na območju Haloz	Vse občine na območju Haloz	Vse občine na območju Haloz	Do 2020
Cestno omrežje	Občina Majšperk		2016-2020
Ureditev prometne infrastrukture v občini Zavrč	Občina Zavrč		2016-2020
Cesta Zg. Leskovec Trdobjoci - Sp. Gruškovje - Podlehnik	Občina Videm		predvidoma do 2020
LC Dravinjski Vrh - Majski Vrh - Podlehnik	Občina Videm		predvidoma do 2020
Ureditev prometne infrastrukture na območju občine Videm	Občina Videm	Občina Videm	predvidoma do 2020
Ureditev prometne infrastrukture v občini Cirkulane	Občina Cirkulane	Občina Cirkulane	2016-2020
Cestno omrežje Podlehnik	Občina Podlehnik	Občina Podlehnik	predvidoma do 2020
Modernizacija in rekonstrukcija občinskih cest	Občina Žetale	Občina Žetale	Do 2020
Investicije v komunalno infrastrukturo			
Odvajanje in čiščenje odpadnih voda na območju Haloz	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	2017-2020
Izgradnja kanalizacijskega sistema in sofinanciranje malih čistilnih naprav	Občina Majšperk	občani, podjetniki	2017-2020
Izgradnja kanalizacijskega omrežja v občini Videm	Občina Videm	Občina Videm	predvidoma do 2020
Mini čistilne naprave v občini Cirkulane	Občina Cirkulane	Občina Cirkulane	2017-2020
Izgradnja kanalizacijskega sistema	Občina Podlehnik	Občina Podlehnik	2016, 2017, 2018

in sofinanciranje malih čistilnih naprav			
Sofinanciranje MČN na območju občine Videm	Občina Videm	Občina Videm	predvidoma do 2020
Izgradnja individualnih ČN	Občina Zavrč	Občina Zavrč	predvidoma do 2020
Odvajanje odpadnih voda za območje Občine Makole (naselje Pečke, delno Ložnica, Štatenberg)	Občina Makole	Občina Makole	predvidoma do 2020
Pilotski projekt »Zbiranje in čiščenje odpadnih voda v Občini Žetale«	Občina Žetale	Občina Žetale	Do 2020
Celovita oskrba Haloz z zdravo pitno vodo, vključno z obnovo vodovodnega sistema	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	2016–2019 2018–2020
Investicije za turistične namene			
Trajnostni turizem na območju Haloz vključno z izgradnjo nujno potrebne infrastrukture, vzpostavitev novih produktov, njihovega trženja in promocije	Občine in podporne institucije, poslovni subjekti na območju Haloz	Občine, poslovni subjekti na območju Haloz	predvidoma do 2020
Kolesarske poti	Občina Majšperk	Občine: Poljčane, Makole, Videm pri Ptujju	2017–2018
Kolesarska steza Cirkulane - Gradišča, Cirkulane - Pristava	Občina Cirkulane	Občina Cirkulane	2017–2020
Vinogradništvo v Halozah- etnološka-enološka zbirka	Občina Zavrč	občine	2016-2020
Vzpostavljanje infrastrukturnih pogojev za razvoj turizma	Občina Cirkulane	Občine Cirkulane, Zavrč, Videm, Podlehnik, Majšperk, Žetale, Makole	2017–2020
Gradimo razvoj - ohranjamo zeleno dediščino	Občina Zavrč	Občina Zavrč	2016-2020
Sledite toku	Občina Zavrč	Občina Zavrč	2016-2020
Ptujska Gora kot integralni turistični produkt	občina Majšperk	Turistično društvo Ptujska Gora, Športno društvo Ptujska Gora	2017
Širitev športne infrastrukture v rekreacijskem centru Majšperk	Občina Majšperk	NK Majšperk	2019
Rekreacija – športni park	Občina Zavrč	občine	2016-2020
Ureditev športnega parka v Cirkulanah	Občina Cirkulane	Občina Cirkulane	2019–2020
Prizidek k večnamenski turistično prireditveni dvorani	Občina Cirkulane	Občina Cirkulane	predvidoma do 2020
GORCA viničarski muzej kot integralni turistični produkt	občina Podlehnik	Turistično društvo Podlehnik, Društvo mladih Podlehnik,	predvidoma do 2020
Turistično rekreacijski center Dežno	Občina Podlehnik	Zainteresirani zasebniki in podjetja	predvidoma do 2020

Ureditev prometnic za odvijanje kolesarskega prometa po kolesarskem parku" Halo SI za BIKE"	Občina Podlehnik	Občina Podlehnik, Občina Zavrč, Občina Videm, Občina Cirkulane, Občina Žetale, Občina Majšperk	2017
Pletarski muzej v Dobrini	Občina Žetale	Občina Žetale	2018
Dvorec Štatenberg	Občina Makole	Občina Makole, Impol d.o.o., Turistično društvo Štatenberg, Zelena turistična kooperativa Štatenberg	predvidoma do 2020
Model trženja ponudbe Turistične vasi Halonga (MTTVH-01/2013)	Klub HALONGA	Konzorcij ponudnikov območja Turistične vasi HALONGA	predvidoma do 2020
Ostalo			
Dostop do IKT na celotnem območju Haloz - Širokopasovno omrežje na območju Haloz -IKT, vključno s storitvami brezžični dostop do elektronskih storitev (WI-FI), Četrte generacije - LTE	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	2017–2020
Ključna gospodarska in raziskovalna infrastruktura na območju Haloz	Občine na območju Haloz	Občine na območju Haloz in MSP-ji	2016–2020
Podporno okolje za razvoj podjetništva na območju Haloz	MSP in podporne institucije	MSP in podporne institucije	predvidoma do 2020
Naložbe v usposobljenost in krepitev človeških virov na območju Haloz, vključno s predšolsko in osnovnošolsko vzgojo	Občine	Občine	2016–2020
Energetska sanacija javnih stavb na območju Haloz	Vse občine na območju Haloz	Vse občine na območju Haloz	2016–2020
Naložbe in ukrepi za preprečitev širjenja zemeljskih plazov in odpravo njihovih posledic	Vse občine na območju Haloz	Vse občine na območju Haloz	2016–2020
Naložbe v urbanistično in arhitekturno ureditev haloških vasi	Vse občine na območju Haloz Lastniki objektov z EŠD ter vpisani v register nesnovne dediščine	Vse občine na območju Haloz Zavod za varstvo kulturne dediščine RS, MK, podjetja - investitorji	2016–2020
Trajnostna raba energije na območju Haloz (URE, OVE)	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	2016–2020
Nazaj k naravi - Natura 2000 in zavarovana območja	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina	Občina Cirkulane, Občina Videm, Občina Podlehnik, Občina	2016–2020

	Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	Žetale, Občina Majšperk, Občina Zavrč, Občina Makole	
Projekti za izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva	Različni	Različni	predvidoma do 2020
KOLESARSKI PARK – Halo si za bike (čezmejno sodelovanje Slovenija - Hrvaška)	Občina Zavrč	Občina Zavrč	2016–2019
Celovita oskrba Podravja s pitno vodo ter ureditev ravnanja z odpadnimi vodami (RRP program)	Občina Zavrč	Občina Zavrč	predvidoma do 2020
NA POMOČ- U POMOČ (čezmejno sodelovanje Slovenija – Hrvaška)	Občina Zavrč	Občina Zavrč	predvidoma do 2020

Vir: Razvojni program za razvoj Haloz 2014–2020, 2015.

Vir: posamezne občine, 2016.

4.3 Rezultati mapiranja (bele lise)

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) je dne 29.10.2015¹⁵³ objavilo podatke, ki izhajajo iz aktivnosti ministrstva in aktivnosti Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije kot regulatorja za telekomunikacije, o trenutni pokritosti in zmogljivosti omrežnih priključnih točk. Javno dostopni uradni podatki trenutno ne vsebujejo območij, na katerih je bil ali bo izražen komercialni interes, to je interes operaterjev na trgu, da z lastnimi investicijami zgradijo ustrezno širokopasovno infrastrukturo.

Analiza trenutne pokritosti je bila izdelana na prej navedenih osnovah in bo v tem delu novelirana, ko bodo znani natančnejši in novejši podatki o tržnem interesu operaterjev.

Pri obdelavi podatkov in izračunih so bila upoštevana naslednja metodološka izhodišča:

- Iz obravnave so izločene vse občine, ki so že prejele sredstva za gradnjo širokopasovnih omrežij iz javnih virov;
- Iz obravnave so izločena vsa naselja s 1.000 ali več gospodinjstvi;
- Podatki o nepokritosti so prikazani ločeno za hitrost 30 Mb/s in 100 Mb/s;
- Število uporabnikov, ki nimajo možnosti dostopa do širokopasovnega priključka 30 ali 100 Mb/s je navedeno/izračunano skupaj za gospodinjstva in podjetja, ker je tudi ministrstvo te podatke objavilo kumulativno;
- V tabeli in trenutnih finančnih izračunih ni upoštevan izražen tržni interes operaterjev (podatke bo treba novelirati na zadnje znano stanje, ko bo ministrstvo te podatke objavilo).

¹⁵³ Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Tabela agregiranih podatkov vseh omrežnih priključnih točk, 2015 (http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/infrastruktura_elektronskih_komunikacij/).

Tabela 86: Trenutno stanje nezadovoljive pokritosti

Naselje	Število gospodinjstev	Število podjetij	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 30Mb/s	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 100Mb/s	Nepokritost 30Mb/s	Nepokritost 100Mb/s
Brezovec	111	5	116	116	100%	100%
Cirkulane	175	56	109	231	47%	100%
Dolane	71	12	71	83	86%	100%
Gradišča	144	15	157	159	99%	100%
Gruškovec	70	1	71	71	100%	100%
Mali Okič	51	3	53	54	98%	100%
Medribnik	60	14	65	74	88%	100%
Meje	26	0	26	26	100%	100%
Paradiž	91	5	92	96	96%	100%
Pohorje	42	2	44	44	100%	100%
Pristava	93	10	102	103	99%	100%
Slatina	54	6	60	60	100%	100%
Veliki Vrh	54	1	55	55	100%	100%
Cirkulane skupaj	1.042	130	1.021	1.172	87%	100%
Apače	335	40	225	371	60%	99%
Cirkovce	172	34	7	205	3%	100%
Dragonja vas	70	13	11	83	13%	100%
Kidričevo	580	158	4	706	1%	96%
Kungota pri Ptuju	163	21	79	184	43%	100%
Lovrenc na Dravskem polju	257	67	46	323	14%	100%
Mihovce	87	11	55	97	56%	99%
Njiverce	275	53	112	314	34%	96%
Pleterje	98	19	63	117	54%	100%
Pongrce	49	4	27	50	51%	94%
Spodnje Jablane	92	18	44	110	40%	100%
Spodnji Gaj pri Pragerskem	54	14	46	68	68%	100%
Starošince	84	15	61	99	62%	100%
Stražgonjca	84	15	52	99	53%	100%
Strnišče	47	5	33	52	63%	100%
Šikole	131	16	75	147	51%	100%
Zgornje Jablane	67	20	52	85	60%	98%
Župečja vas	101	20	33	121	27%	100%
Kidričevo skupaj	2.746	543	1.025	3.231	31%	98%
Bolečka vas	25	10	34	35	97%	100%
Breg**	142	49	-23**	189	-12%	99%
Doklece	42	6	46	48	96%	100%
Dol pri Stopercih	14	1	15	15	100%	100%

Naselje	Število gospodinjstev	Število podjetij	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 30Mb/s	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 100Mb/s	Nepokritost 30Mb/s	Nepokritost 100Mb/s
Grdina	42	3	45	45	100%	100%
Janški Vrh	29	2	31	31	100%	100%
Jelovice	49	7	56	56	100%	100%
Koritno	30	1	29	31	94%	100%
Kupčinji Vrh	48	2	49	50	98%	100%
Lešje	82	10	55	92	60%	100%
Majšperk	269	64	183	331	55%	99%
Medvedce	48	2	50	50	100%	100%
Naraplje	41	5	46	46	100%	100%
Planjsko	17	1	17	18	94%	100%
Podlože	106	6	111	112	99%	100%
Preša	42	5	27	46	57%	98%
Ptujska Gora	164	39	202	203	100%	100%
Sestrže	129	14	143	143	100%	100%
Sitež	26	1	27	27	100%	100%
Skrblje	24	1	5	25	20%	100%
Slape	57	6	62	63	98%	100%
Spodnja Sveča	31	0	23	31	74%	100%
Stanečka vas	42	4	12	46	26%	100%
Stogovci	100	10	96	110	87%	100%
Stoperce	76	23	99	99	100%	100%
Zgornja Sveča	30	4	33	34	97%	100%
Majšperk skupaj	1.705	276	1.473	1.976	74%	100%
Dežno pri Makolah	44	6	50	50	100%	100%
Jelovec pri Makolah	85	7	78	92	85%	100%
Ložnica	52	11	62	63	98%	100%
Makole	101	44	58	143	40%	99%
Mostečno	74	5	79	79	100%	100%
Pečke	118	20	138	138	100%	100%
Savinsko	41	4	45	45	100%	100%
Stari Grad	104	8	110	112	98%	100%
Stopno	37	4	41	41	100%	100%
Štranske Makole	50	1	34	51	67%	100%
Strug	29	4	33	33	100%	100%
Štatenberg	75	15	69	90	77%	100%
Varoš	46	1	47	47	100%	100%
Makole skupaj	856	130	844	984	86%	100%
Dežno pri Podlehniku	37	12	38	49	78%	100%
Gorca	73	12	79	85	93%	100%

Naselje	Število gospodinjstev	Število podjetij	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 30Mb/s	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 100Mb/s	Nepokritost 30Mb/s	Nepokritost 100Mb/s
Jablovec	46	4	50	50	100%	100%
Kozminci	52	3	53	55	96%	100%
Ložina	20	2	22	22	100%	100%
Podlehnik	161	44	103	189	50%	92%
Rodni Vrh	28	2	30	30	100%	100%
Sedlašek	117	16	124	133	93%	100%
Spodnje Gruškovje	20	1	21	21	100%	100%
Stanošina	68	17	84	85	99%	100%
Strajna	39	2	41	41	100%	100%
Zakl	92	15	105	107	98%	100%
Zgornje Gruškovje	60	9	68	61	99%	88%
Podlehnik skupaj	813	139	818	928	86%	97%
Barislovci	50	3	28	53	53%	100%
Belavšek	37	1	22	38	58%	100%
Berinjak	6	0	3	6	50%	100%
Dolena	79	3	80	82	98%	100%
Dravci	25	3	28	28	100%	100%
Dravinjski Vrh	113	14	75	126	59%	99%
Gradišče	24	0	24	24	100%	100%
Jurovci	63	9	35	72	49%	100%
Lancova vas	219	40	158	257	61%	99%
Ljubstava	42	1	43	43	100%	100%
Majski Vrh	55	2	56	57	98%	100%
Mala Varnica	37	2	32	39	82%	100%
Pobrežje	362	48	228	398	56%	97%
Popovci	51	6	52	57	91%	100%
Repišče	63	7	70	70	100%	100%
Sela	84	19	72	100	70%	97%
Skorišnjak	26	2	28	28	100%	100%
Soviče	46	5	51	51	100%	100%
Spodnji Leskovec	39	6	28	45	62%	100%
Strmec pri Leskovcu	40	5	41	45	91%	100%
Šturmovci	55	2	57	57	100%	100%
Trdobojci	43	4	46	47	98%	100%
Trnovec	36	2	24	38	63%	100%
Tržec	173	26	121	196	61%	98%
Vareja	81	11	91	92	99%	100%
Velika Varnica	91	6	96	97	99%	100%
Veliki Okič	43	2	45	45	100%	100%
Videm pri Ptuj	201	57	14	250	5%	97%

Naselje	Število gospodinjstev	Število podjetij	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 30Mb/s	Število uporabnikov, ki trenutno ne morejo dobiti 100Mb/s	Nepokritost 30Mb/s	Nepokritost 100Mb/s
Zgornja Pristava	85	8	87	93	94%	100%
Zgornji Leskovec	71	21	27	90	29%	98%
Videm skupaj	2.340	315	1.762	2.624	66%	99%
Belski Vrh	50	2	52	52	100%	100%
Drenovec	20	1	20	21	95%	100%
Gorenjski Vrh	38	1	38	39	97%	100%
Goričak	85	21	70	102	66%	96%
Hrastovec	201	20	189	221	86%	100%
Korenjak	50	2	50	52	96%	100%
Pestike	45	1	46	46	100%	100%
Turški Vrh	149	11	160	160	100%	100%
Zavrč	42	31	73	59	100%	81%
Zavrč skupaj	680	90	698	752	91%	98%
Čermožiše	121	15	104	135	76%	99%
Dobrina	97	15	111	112	99%	100%
Kočice	88	8	92	96	96%	100%
Nadole	61	3	64	64	100%	100%
Žetale	144	29	116	173	67%	100%
Žetale skupaj	511	70	487	580	84%	100%
Občine skupaj	10.693	1.693	8.128	12.247	66%	99%

*Opomba: podatki o številu gospodinjstev, ki so navedeni v tabeli, se razlikujejo od podatkov o številu gospodinjstev Statističnega urada RS za leto 2015. V primeru izvedbe projekta z javnimi sredstvi bodo merodajni podatki MIZŠ.

** Pojasnilo: Seštevek vseh priključkov je lahko večji od seštevka vseh subjektov v nekem naselju. V preteklosti so različni operaterji elektronskih komunikacij neodvisno eden od drugega gradili svoja omrežja elektronskih komunikacij z uporabo različnih tehnologij. Interes gradnje takih omrežij je bil predvsem na gosto poseljenih področjih. Medtem ko na redko poseljenih področjih nekatera gospodinjstva ali podjetja nimajo možnosti priklopa na širokopasovno omrežje, pa imamo danes v gospodinjstvih ali podjetjih v nekaterih drugih naseljih na določenih naslovih tudi po več širokopasovnih omrežnih priključnih točk. Na primer: eden od operaterjev je že v preteklosti ponujal storitve preko telefonskih paric in je kasneje omrežje nadgradil z optičnimi priključki, drug operater je zgradil svoje novo optično omrežje, spet tretji je zgradil svoje novo omrežje s koaksialnimi kablenskimi priključki, prisotna so tudi brezžična širokopasovna omrežja, vse to pri istem subjektu. Tako imamo danes v nekaterih gospodinjstvih in podjetjih poleg brezžičnih možnost tudi do štirih fiksnih dostopov do širokopasovnih omrežij, zaradi česar je lahko seštevek vseh priključkov večji od seštevka vseh subjektov v nekem naselju.

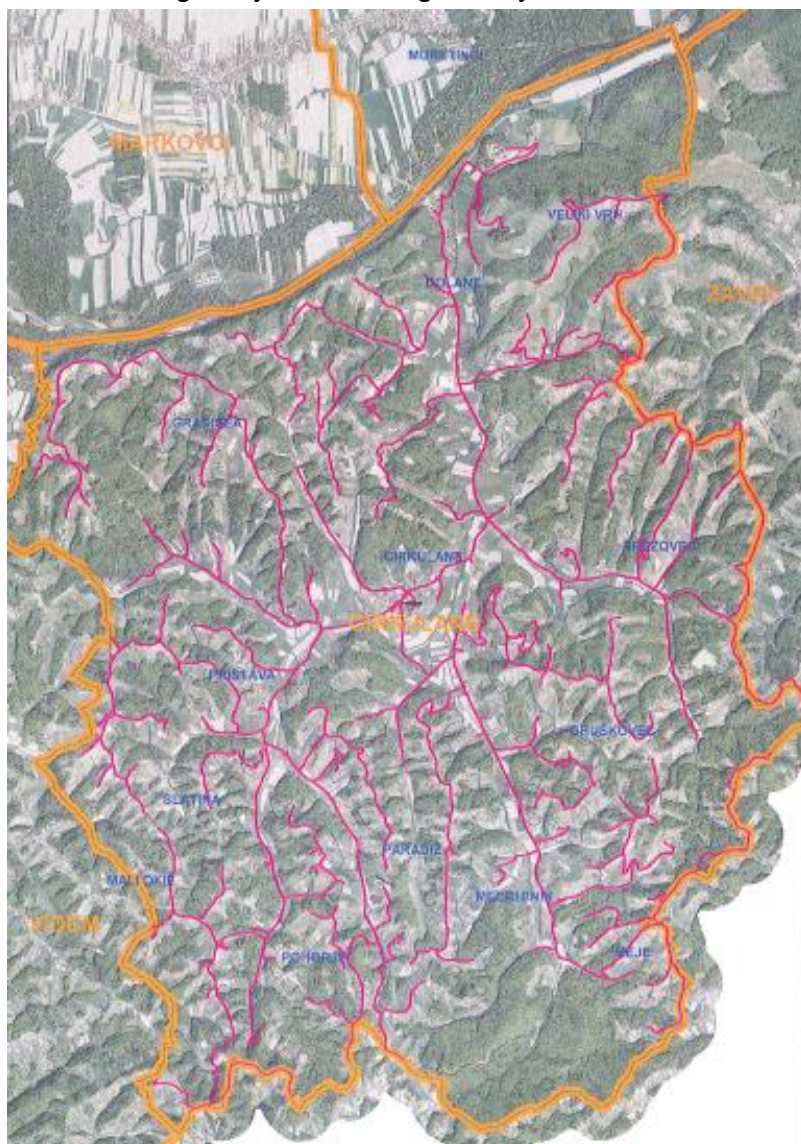
Vir: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Tabela agregiranih podatkov vseh omrežnih priključnih točk, 2015

(http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/infrastruktura_elektronskih_komunikacij/).

Kot je razvidno iz tabele, obstajajo v veliko krajih uporabniki, ki danes nimajo možnosti pridobitve širokopasovnega priključka z zmogljivostjo 30 Mb/s in seveda tudi ne z zmogljivostjo 100 Mb/s. Naselja, kjer imajo vsi uporabniki možnost priključitve na hitrost 30 Mb/s, ni.

V nadaljevanju so prikazane skice s predlogom razvejanosti bodočega omrežja za posamezno občino.

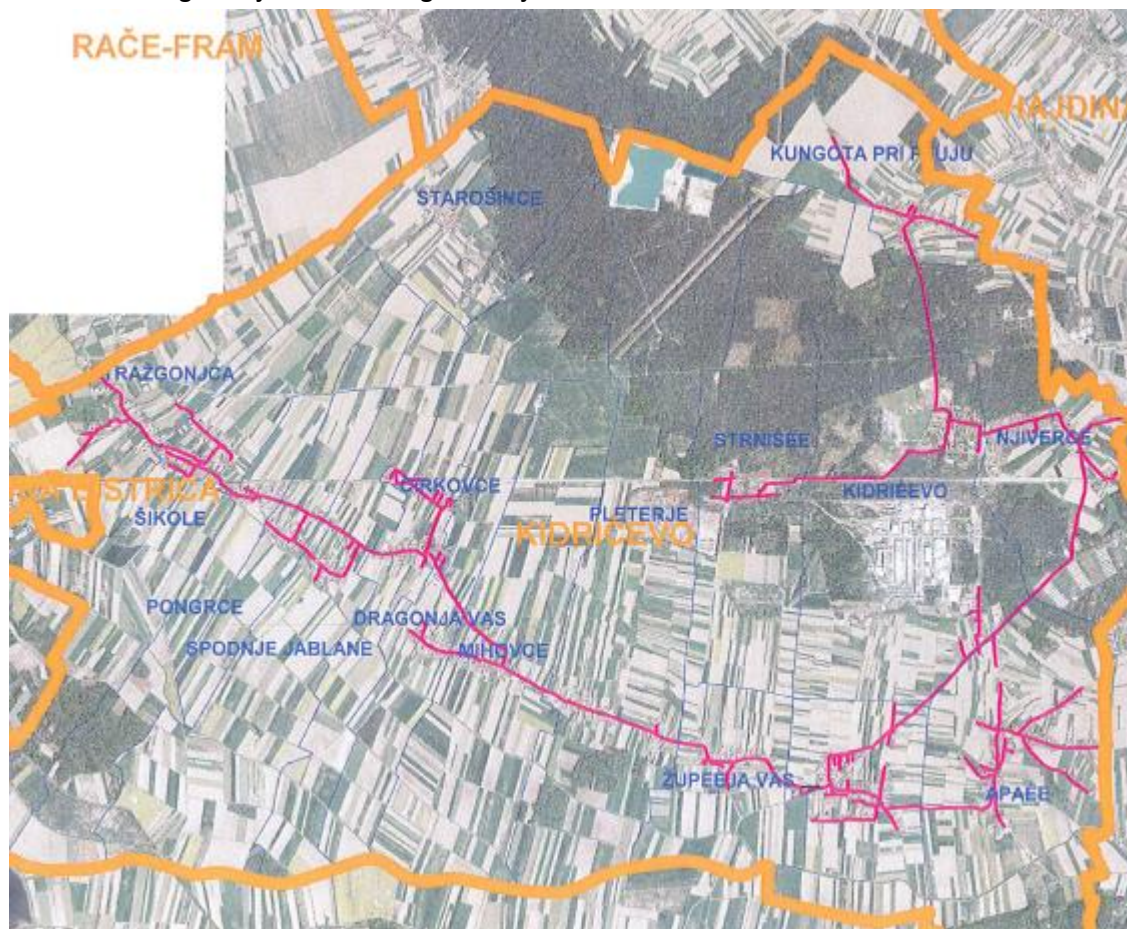
Slika 43: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Cirkulane

Vir: avtor.

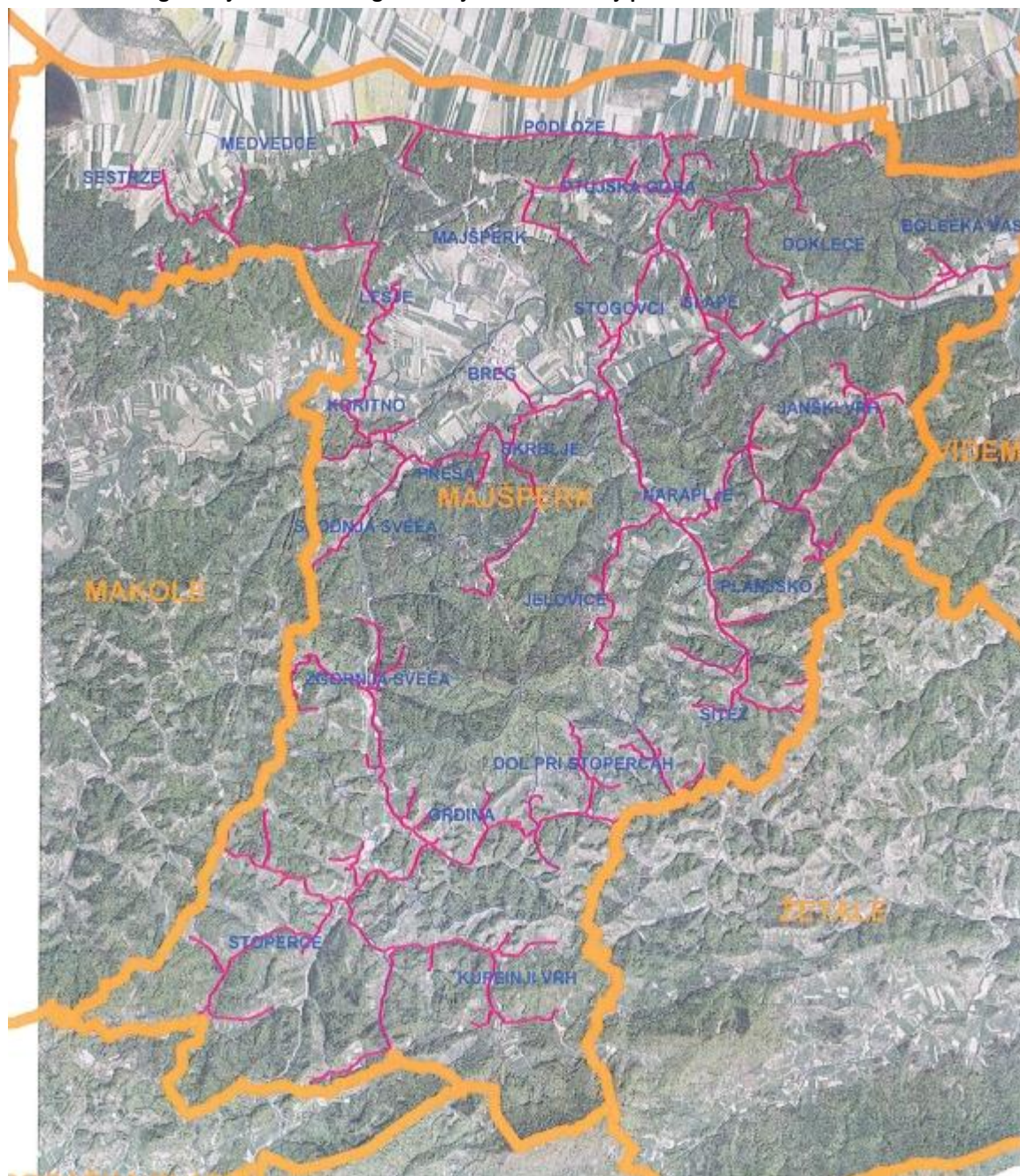
Slika 44: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Kidričevo

Vir: avtor.

Slika 45: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Majšperk

Vir: avtor.

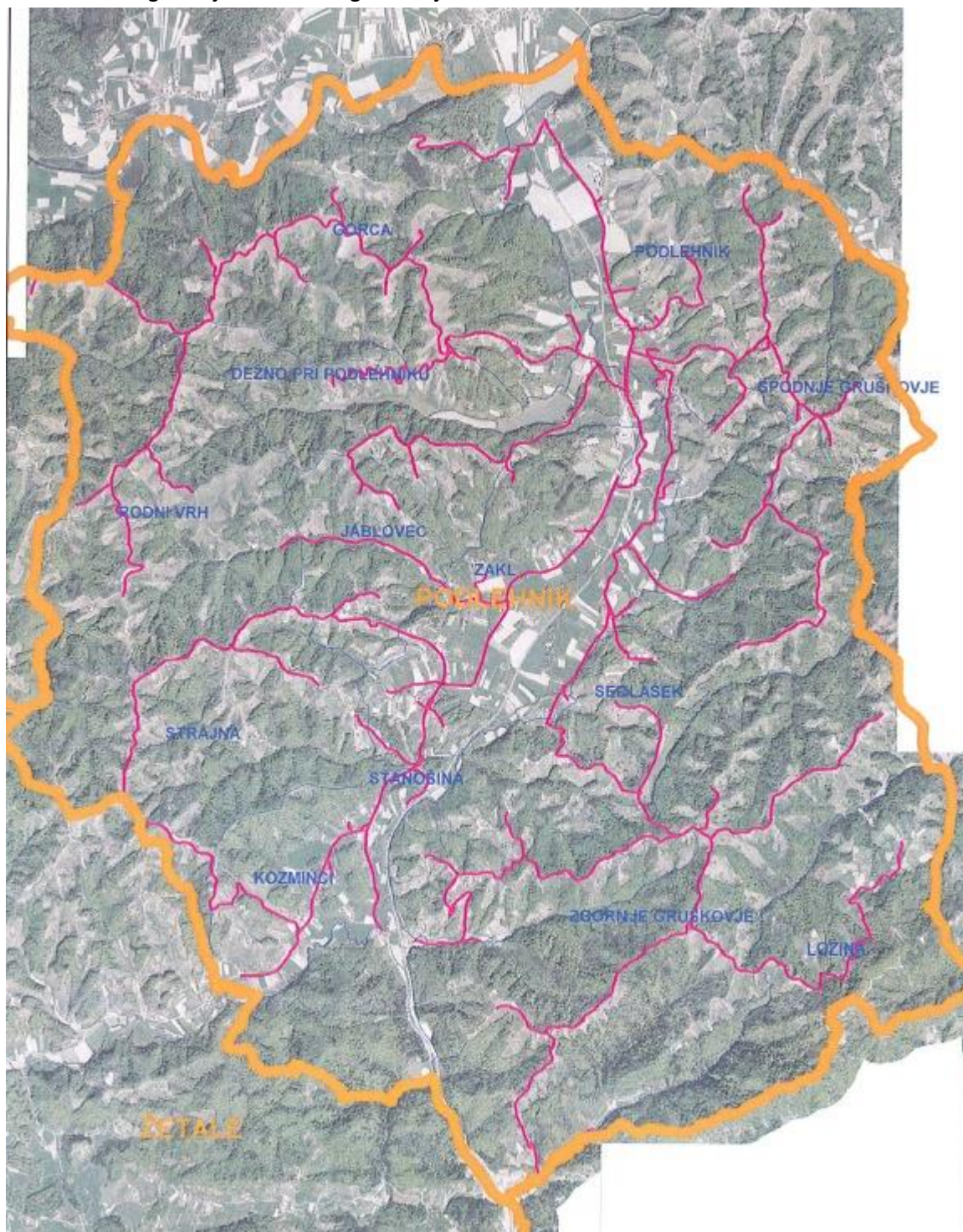

Slika 46: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Makole

Vir: avtor.

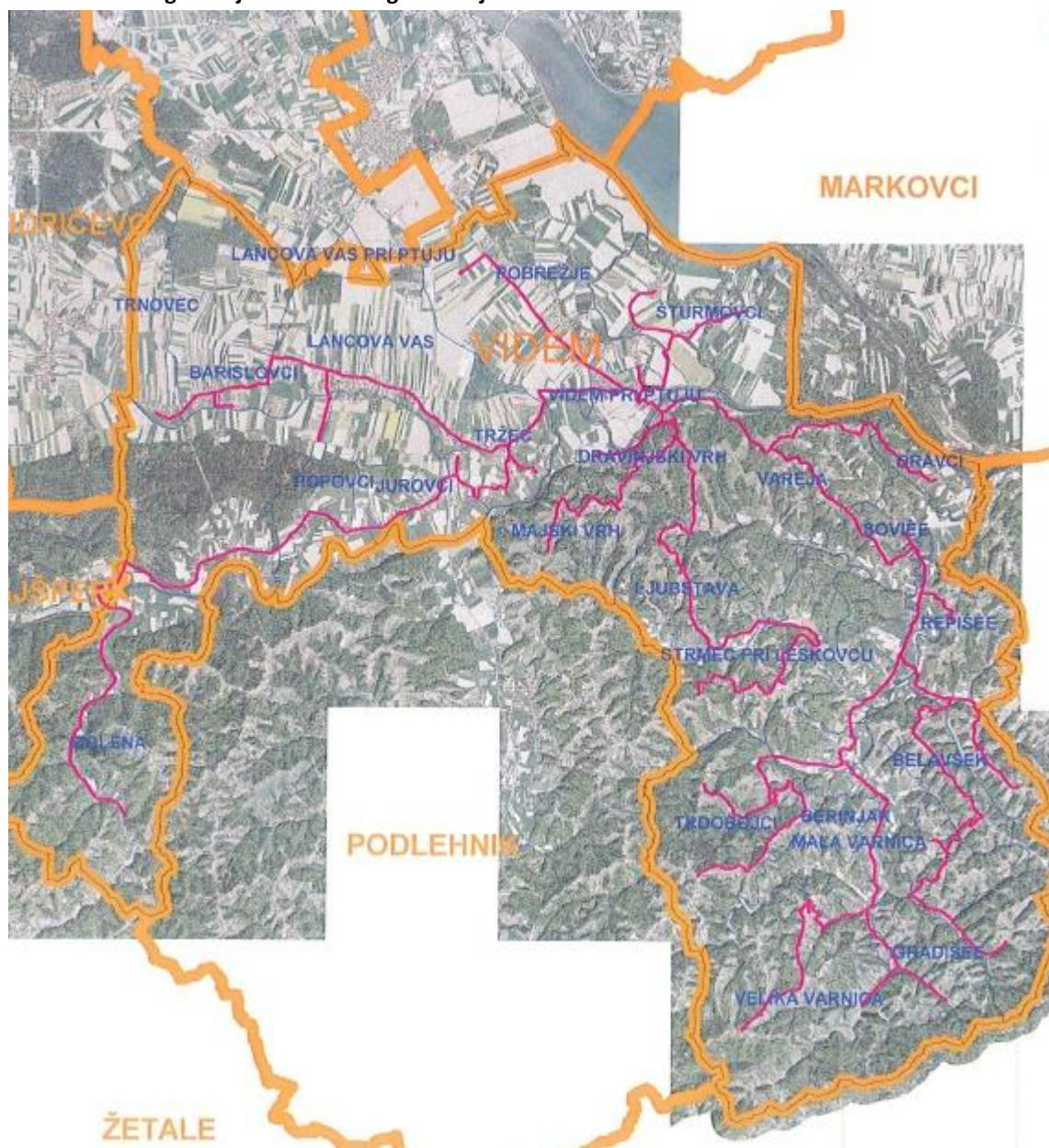
Slika 47: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Podlehnik

Vir: avtor.

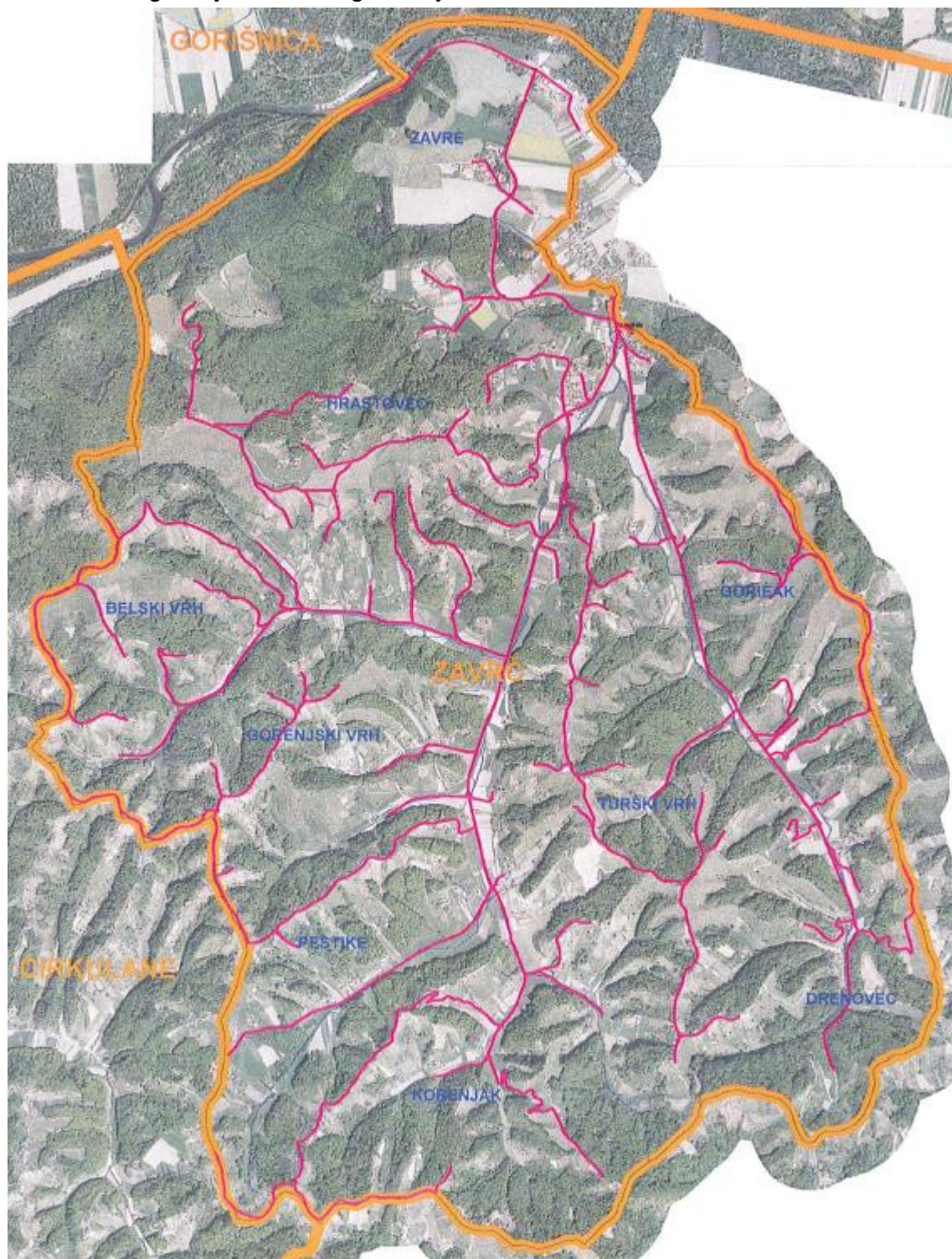
Slika 48: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Videm

Vir: avtor.

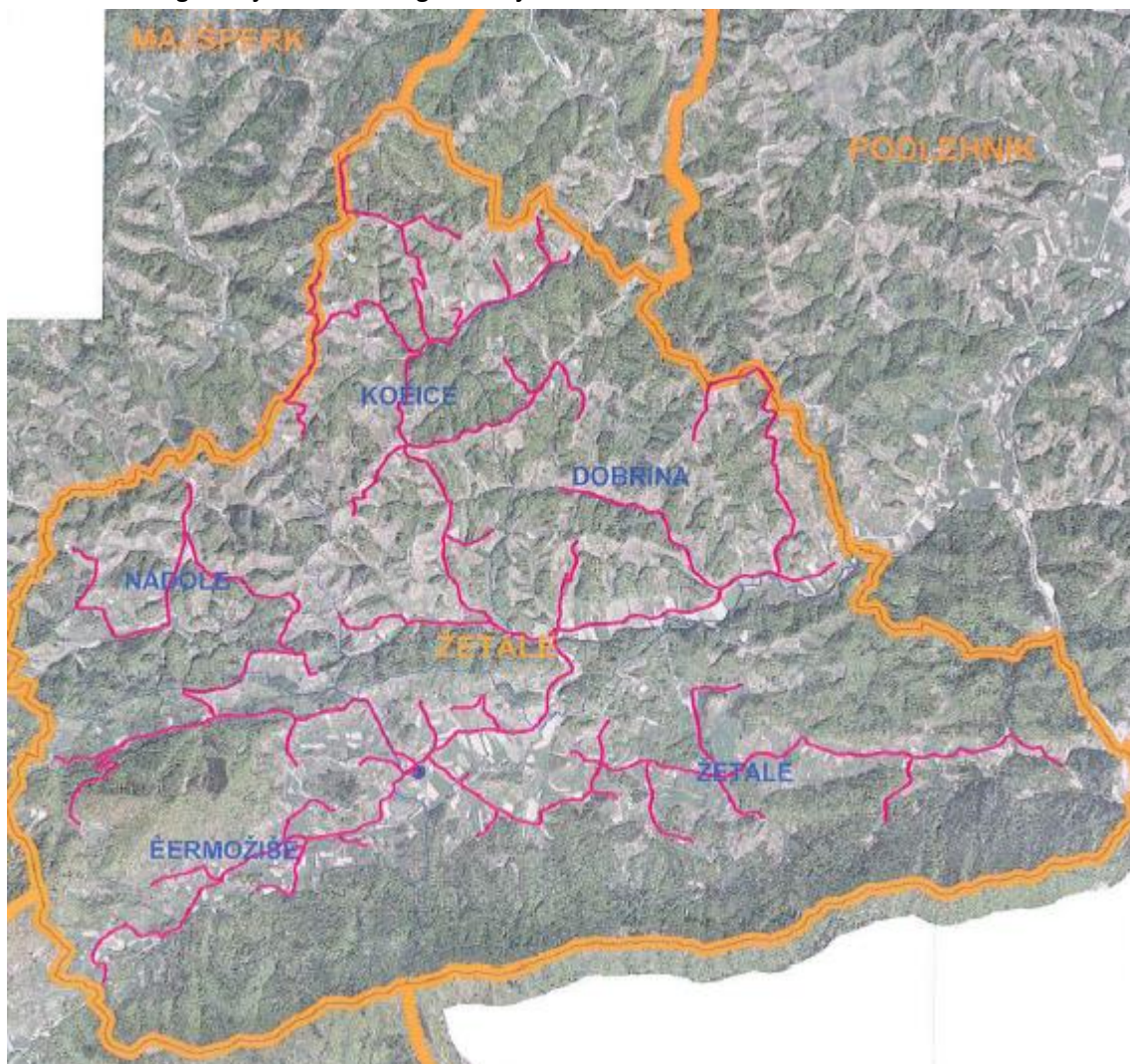
Slika 49: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Zavreč

Vir: avtor.

Slika 50: Predlog razvejanosti bodočega omrežja za občino Žetale

Vir: avtor.

4.4 Izhodišča za razvoj odprtega širokopasovnega omrežja v skupini občin

4.4.1 Zahtevana pokritost in zmogljivosti

Če bo projekt večinoma ali v celoti financiran iz javnih sredstev (Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja), občina zahteva, da projekt predvidi pokritost občine, ki je (vsaj) skladno z nacionalno strategijo. Glede na sprejeto Strategijo razvoja informacijske družbe do leta 2020¹⁵⁴, je zahtevana 96 % pokritost območij z infrastrukturo, ki omogoča zmogljivosti 100 Mb/s ali več na vsaki omrežni priključni točki, ostalim gospodinjstvom pa vsaj 30 Mb/s.

V primeru, da se bo projekt financiral večinoma iz zasebnih sredstev, posamezni ponudnik predvidi vzdržno stopnjo pokrivanja, ki je lahko nižja od navedene v prejšnjem odstavku, pod pogojem, da se obveže, da bo omrežje postopoma dogradil na zahtevano stopnjo pokrivanja z zmogljivostmi, ki so zahtevane za projekte, ki so pretežno financirani iz javnih sredstev.

V obeh primerih je treba preostalim uporabnikom (tistim, ki jim ne bo omogočen priključek 100 Mb/s) zagotoviti možnost priključitve na medmrežje z zmogljivostjo vsaj 30 Mb/s.

4.4.2 Poslovni modeli

Glede na vire in pogoje financiranja so za izvedbo projekta možni štiri modeli javno-zasebnega partnerstva:

- A. Model **skupnega vlaganja v javno-zasebnem partnerstvu**¹⁵⁵ je vsak dogovor, pri katerem se lastništvo nad omrežjem deli med javnim in zasebnim sektorjem. V slovenskem pravnem redu oblike delitve lastništva med javnim in zasebnim partnerjem niso predvidene, pač pa velja načelo pogodbene svobode, kar pomeni, da se partnerja o pravnih in tehničnih vidikih delitve dogovorita.

V okviru modela skupnega vlaganja v javno-zasebnem partnerstvu na področju širokopasovnih omrežij javni partner deluje kot upravni organ in aktivni deležnik v projektu ne glede na to, ali gre samo za skupno naložbo ali novo podjetje. V tem procesu je lahko javni partner udeležen pri dobičku in si zagotavlja širšo politično sprejemljivost za svoja prizadevanja. Zasebni partner prevzame naloge gradnje in obratovanja ter sprotne vodenja poslovanja.

- B. Pri **modelu skupnega vlaganja javnega in zasebnega sektorja na področju javne gradnje širokopasovne infrastrukture in zasebnega upravljanja in vzdrževanja** le te, imenovanem tudi **GOCO model**¹⁵⁶ (government-owned-contractor-operated), javni partner nastopa kot lastnik, pogodbenik - zasebni partner pa omrežje upravlja. Po tem modelu je naročilo oddano organizaciji zasebnega sektorja, ki zajema vse vidike - zasnovano ali izgradnjo omrežja. Glavna značilnost je, da gradi in upravlja omrežje zasebni partner, javni partner pa obdrži lastništvo in nadzor nad omrežjem.

¹⁵⁴ Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020 in Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, 2016 .

(http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/digitalna_slovenija_2020/).

¹⁵⁵ Model skupnega vlaganja javnega in zasebnega sektorja na področju financiranja, gradnje, upravljanja in vzdrževanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.

¹⁵⁶ Model skupne javne gradnje in zasebnega upravljanja in vzdrževanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.

- C. **Model zasebnega financiranja načrtovanja, izgradnje in upravljanja širokopasovne infrastrukture (zasebni DBO)**¹⁵⁷ vključuje zasebnega partnerja, ki prejme določeno raven javnega financiranja (pogosto koncesijo) za pomoč pri vzpostavitvi novega odprtega širokopasovnega omrežja. Kritično pri tem modelu je, da javni partner nima nobene posebne vloge v lastništvu ali v upravljanju omrežja, vendar pa lahko določi obveznosti v zameno za financiranje. Zasebni partner je izpostavljen večjim tveganjem, kot pri drugih modelih, pri katerih ima javni partner večji delež in si tvegaje delita oba partnerja. Glede na to, da v Sloveniji širokopasovna infrastruktura in njeno upravljanje ne pomeni javne službe, tudi podelitev koncesije, ki bi tretje izključevala iz opravljanja tovrstne dejavnosti, ni mogoča. Pri modelu »zasebni DBO« gre za obliko, ko zasebni subjekt prejme določeno stopnjo javnega financiranja v obliki subvencije oz. nepovratnih sredstev.
- D. O modelu javnega financiranja načrtovanja, izgradnje in upravljanja širokopasovne infrastrukture (javni DBO)¹⁵⁸ lahko govorimo, ko v projektu sodeluje samo javni partner. Ta deluje brez vključevanja zasebnega partnerja, razen na ravni nudenja storitev. Vse vidike uvajanja in delovanja omrežja upravlja javni partner.

Zaradi navedenega bi tak model težko opredelili kot razmerje javno-zasebnega partnerstva kot ga določa ZJZP, ki opredeljuje, da javno-zasebno partnerstvo predstavlja razmerje zasebnega vlaganja v javne projekte in/ali javnega sofinanciranja zasebnih projektov, ki so v javnem interesu, ter je sklenjeno med javnim in zasebnim partnerjem v zvezi z izgradnjo, vzdrževanjem in upravljanjem javne infrastrukture ali drugimi projekti, ki so v javnem interesu, in s tem povezanim izvajanjem gospodarskih in drugih javnih služb ali dejavnosti, ki se zagotavljajo na način in pod pogoji, ki veljajo za gospodarske javne službe, oziroma drugih dejavnosti, katerih izvajanje je v javnem interesu, oziroma drugo vlaganje zasebnih ali zasebnih in javnih sredstev v zgraditev objektov in naprav, ki so deloma ali v celoti v javnem interesu, oziroma v dejavnosti, katerih izvajanje je v javnem interesu.

Kljub temu velja poudariti, da je model »javni DBO« treba obravnavati z vidika nedovoljene državne pomoči kljub dejstvu, da ta pomoč pri gradnji in upravljanju ni neposredno vključena. Smernice Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij (2013/C 25/01) namreč v točki 3 priloge 1 opredeljujejo **Širokopasovno omrežje, ki ga upravlja država, ali njegov del**: velja, da je državna pomoč lahko prav tako vključena, če država namesto zagotovitve pomoči vlagateljem v širokopasovna omrežja postavi (dele) širokopasovnega omrežja, ki ga tudi neposredno upravlja prek podružnice javne uprave ali podjetja v njeni lasti. Ta model posredovanja običajno zajema izgradnjo pasivne omrežne infrastrukture v javni lasti z namenom, da bo z zagotovitvijo grosističnega dostopa do omrežja pod nediskriminatornimi pogoji dana na voljo operaterjem širokopasovnih omrežij. Upravljanje omrežja in zagotavljanje grosističnega dostopa proti plačilu sta gospodarski dejavnosti v smislu člena 107(1) PDEU. Izgradnja širokopasovnega omrežja za komercialno uporabo je skladno s sodno prakso gospodarska

¹⁵⁷ Model zasebnega financiranja načrtovanja, izgradnje in upravljanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.

¹⁵⁸ Model javnega financiranja načrtovanja, izgradnje in upravljanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.

dejavnost, torej je državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU ob postavitvi širokopasovnega omrežja lahko že prisotna. Upravičenci do pomoči so tudi ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev, ki želijo dobiti grosistični dostop do omrežja.

5 ZAHTEVE PROJEKTA GRADNJE

5.1 Tehnične karakteristike

Po priporočilih Evropske komisije lahko z javnimi sredstvi sofinanciramo projekte, ki zagotovijo znaten razvojni preskok in področjem belih lis zagotovijo čim boljše, po možnosti končno rešitev. Že sam cilj 100 Mb/s znatno zoži nabor primernih tehnologij. Gledano celovito, vmesne rešitve podražijo prehod do končne rešitve širokopasovnega dostopa, ki ga zagotavlja povezava v tehnologiji optičnih vlaken. V Smernicah Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s postavitvijo širokopasovnih omrežij (2013/C 25/01) se za namene angažiranja javnih sredstev in s tem povezane ocene državnih pomoči razlikuje med osnovnimi omrežji in dostopovnimi omrežji naslednje generacije.

Med osnovna širokopasovna omrežja lahko štejemo več različnih tehnoloških platform, vključno z ADSL (asimetričnim digitalnim naročniškim vodom, do omrežij ADSL2+), standardnimi kabli (npr. standard DOCSIS 2.0), mobilnimi omrežji tretje generacije (UMTS) ter satelitskimi sistemi.

Dostopovna omrežja naslednje generacije naj bi imela vsaj naslednje lastnosti: zanesljivo zagotavljanje zelo hitrih storitev na naročnika prek optičnih zalednih omrežij (ali omrežjih, ki temeljijo na enakovredni tehnologiji), dovolj blizu prostorov uporabnikov za dejansko zagotovitev zelo hitre povezave; podporo različnim naprednim digitalnim storitvam, vključno s konvergentnimi storitvami, ki temeljijo izključno na internetnem protokolu, ter znatno višje hitrosti nalaganja (v primerjavi z osnovnimi širokopasovnimi omrežji).

Na trenutni stopnji tržnega in tehnološkega razvoja so dostopovna omrežja naslednje generacije: optična dostopovna omrežja (FTTx - nanaša se na FTTC, FTTN, FTTP, FTTH in FTTB), napredna nadgrajena kabelska omrežja (z uporabo standarda za kabelske modeme „DOCSIS 3.0“ ali naprednejšega) in nekatera napredna brezžična dostopovna omrežja, ki naročniku omogočajo zanesljiv in zelo hiter dostop do interneta.

Pojem »ultra visoka hitrost« (ali »very high speed« ali »ultrafast«) opredeljujejo Smernice Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij (2013/C 25/01). Slednje kot ultra visoko hitrost določajo hitrost povezave nad 100 Mb/s.

Tabela 87: Tehnične rešitve, ki omogočajo ultra visoke hitrosti

Tehnologija (tržno ime)	Standard	Povprečne hitrosti (smer proti uporabniku, downstream)	Povprečne hitrosti (smer od uporabnika, upstream)	Osnovni	Hitri NGA	Ultra hitri NGA
ADSL (DSL)	ITU-T G.992	2-20 Mb/s	256-768 kb/s	*		
VDSL (FTTC)	ITU-T G.993	40-80 Mb/s ¹⁵⁹	16-40 Mb/s		*	
VDSL-2 (FTTC) z vectorin-gom ¹⁶⁰	ITU-T G.993.5	100 Mb/s	40 Mb/s			*
GPON (FTTH P2MP) ¹⁶¹	ITU-T G.984	2488 Mb/s deljeno (do 64 uporabnikov)	1244 Mb/s deljeno (do 64 uporabnikov)			*
10G-PON (XG-PON) ¹⁶¹	ITU-T G.987	9953 Mb/s deljeno (do 128 uporabnikov)	2488 Mb/s deljeno (do 128 uporabnikov)			*
FTTH P2P ¹⁶²	IEEE 802.3 ah	1000 Mb/s ¹⁵⁹	1000 Mb/s			*
Kabelski dostop (DOCSIS, HFC) ¹⁶³	DOCSIS 2.0 (ITU-T J.122)	56-445 Mb/s deljeno (100-200 uporabnikov)	31-123 Mb/s deljeno (100-200 uporabnikov)		*	
Kabelski dostop (DOCSIS, HFC) ¹⁶³	DOCSIS 3.0 (ITU-T J.222)	1.029 Mb/s deljeno (100-200 uporabnikov)	31-246 Mb/s deljeno (100-200 uporabnikov)			*
UMTS/HSPA (3G)	IMT-2000	14-21 Mb/s deljeno (po bazni postaji)	1,4-5,7 Mb/s deljeno (po bazni postaji)	*		
LTE (4G) ¹⁶⁴	IMT Advanced	300 Mb/s deljeno (po bazni postaji)	75 Mb/s deljeno (po bazni postaji)		*	
LTE Advanced (4G) ¹⁶⁴	3GPP LTE Advanced	3Gbit/s deljeno (po bazni postaji)	1,5 Gb/s deljeno (po bazni postaji)			*
WiMAX	IEEE 802.16	21 Mb/s deljeno (po bazni postaji)	7 Mb/s deljeno (po bazni postaji)	*		
Satelitski dostop ¹⁶⁵	S-DOCSIS, privatni standardi proizvajalca	1-40 Mb/s deljeno (100-4.000 uporabnikov)	1-6 Mb/s deljeno (100-4.000 uporabnikov)	*		

V tabeli so navedene bruto hitrosti (raw speed).

Opomba: Domet/doseg vseh tehnologij je omejen z razdaljo. Ta omejitev je še posebej pomembna pri tehnologijah prenosa po bakrenih paricah in pri brezžičnih tehnologijah (na manj kot 1 kilometer od oddajnega mesta). Pri brezžičnih tehnologijah je dejanska zmogljivost dodatno omejena še s širino razpoložljivega frekvenčnega spektra (v tabeli navedena teoretična hitrost je dosegljiva s sočasno uporabo petih 20MHz spektralnih pasov).

Vir: Eurocon d.o.o., 2016.

¹⁵⁹ Wikipedia, Gigabit Ethernet, 2016 (http://en.wikipedia.org/wiki/Gigabit_Ethernet).

¹⁶⁰ Wikipedia, VDSL2-Vectoring, 2016 (<http://de.wikipedia.org/wiki/VDSL2-Vectoring>).

¹⁶¹ Current and next-generation PONs: A technical overview of present and future PON technology, 2016 (http://www.ericsson.com/news/080527_er_current_next_generation_634817832_c).

¹⁶² Wikipedia, Gigabit Ethernet, 2016 (http://en.wikipedia.org/wiki/Gigabit_Ethernet).

¹⁶³ Wikipedia, DOCSIS, 2016 (<http://en.wikipedia.org/wiki/DOCSIS>).

¹⁶⁴ LTE-Advanced, Jeanette Wannstrom, for 3GPP, 2013 (<http://www.3gpp.org/technologies/keywords-acronyms/97-lte-advanced>).

¹⁶⁵ Astra Connect, 2016 (<http://www.ses-broadband.com/10338323/about-astra-connect>, <http://www.dish.com/entertainment/internet-phone/satellite-internet/>).

Ponudba zasebnega izvajalca, ki bo izkazal interes za gradnjo, mora upoštevati vse tehnične karakteristike, ki jih predpiše občina, najmanj pa naslednje:

- Ponudnik mora zagotoviti 96-odstotno pokritost vseh predvidenih končnih uporabnikov na določenem območju, skladno z Načrtom razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v skupini občin.
- Ponudnik mora zainteresiranim končnim uporabnikom (gospodinjstvom, podjetjem in institucijam) zagotoviti prenosne kapacitete skladno z Načrtom razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v skupini občin.
- Ponudnik mora transportne povezave med naselji in do hrbteničnega omrežja zagotoviti skladno z Načrtom razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v skupini občin.
- Ponudnik mora v operacijo vključiti pogoje za vključevanje operaterjev v tranzitno omrežje odprtega širokopasovnega omrežja.
- Ponudnik mora ponuditi možnost uporabe najmanj 4 VLAN po uporabniku.
- Ponudnik mora ponuditi možnost izvedbe VPN omrežij.
- Ponudnik mora omogočati sposobnost omrežja za prenos triple play storitev.
- Ponudnik mora implementirati najmanj 3 prenosne prioritete na uporabnika.
- Ponudnik mora zagotavljati odprtost omrežja (open access) več kot 4 operaterjem s poljubnim številom storitev (VLAN v VLAN).

Vrsta tehnologije, ki jo bo ponudnik predvidel v projektu, mora ustrezati tehnologiji iz Načrta razvoja širokopasovnega omrežja naslednje generacije. Občina lahko predpiše gradnjo komercialnega dela omrežja s kabelsko kanalizacijo in z optičnimi vlakni, na nekomercialnih delih omrežja pa mora biti omrežje tehnološko nevtrarno.

BREŽIČNO OMREŽJE:

V primeru načrtovanja in gradnje odprtih širokopasovnih omrežij z brezžično tehnologijo je treba zagotoviti:

- Pokrivanje skupnih potreb po pasovni širini vseh zainteresiranih končnih uporabnikov na tem območju in zmožnost povečanja potrebne pasovne širine na dostopovnem delu na petkratnik trenutne skupne agregirane potrebe po pasovni širini vseh zainteresiranih uporabnikov na tem območju.
- Trenutno zmogljivost ponujene rešitve računsko dokazati glede na trenutno razpoložljivo širino frekvenčnega spektra in na največjo predvideno oddaljenost končnega uporabnika od točke oddajnika (bazne postaje).
- Bodočo predvideno zmogljivost ponujene rešitve računsko dokazati glede na realno predvidljivo bodočo širino frekvenčnega spektra in na največjo predvideno oddaljenost končnega uporabnika od točke oddajnika (bazne postaje).
- V primeru radijske povezave centralne točke s širokopasovnim hrbteničnim omrežjem mora radijska povezava točka-točka zagotavljati vsaj pasovno širino, ki je produkt števila končnih uporabnikov, ki se jih prek te povezave pokriva, in zmogljivosti, ki se jih s projektom zagotavlja vsakemu od teh uporabnikov; in mora biti nadgradljiva.
- V primeru gradnje brezžičnih odprtih širokopasovnih omrežij je treba predvideti lokacije baznih postaj (infrastruktura, napajanje, umeščanje v okolje ipd.) ter način povezovanja le-

teh s hrbtencičnim omrežjem. Treba je zagotoviti terminalno, prenosno in podatkovno opremo.

- Tudi brezžično omrežje mora omogočati souporabo omrežja različnim operaterjem pod enakimi pogoji.

OMREŽJE Z BAKRENIMI VODI:

- Odprto širokopasovno omrežje je lahko izvedeno z vsemi vrstami bakrenih ali drugih kovinskih vodov, kar se praviloma uporablja pri uporabi že položenih bakrenih vodov.
- Trenutno zmogljivost ponujene rešitve računsko dokazati glede na največjo predvideno oddaljenost končnega uporabnika od točke oddajnika (funkcijske lokacije).
- Bodočo predvideno zmogljivost ponujene rešitve računsko dokazati glede na največjo predvideno oddaljenost končnega uporabnika od točke oddajnika (funkcijske lokacije).
- V primeru načrtovanja in gradnje odprtih širokopasovnih omrežij z bakrenimi vodi je treba na dostopovnem delu zagotoviti pokrivanje trenutnih skupnih potreb po pasovni širini vseh zainteresiranih končnih uporabnikov na tem območju in zmožnost povečanja potrebne pasovne širine na trikratnik skupne agregirane potrebe po pasovni širini vseh zainteresiranih uporabnikov na tem območju.

OPTIČNO OMREŽJE:

- V primeru optične povezave končnih uporabnikov s centralno točko morajo do objektov voditi kabli z naslednjim številom optičnih vlaken:
  - Do objektov samo z gospodinjstvi: vsaj 1 par optičnih vlaken na gospodinjstvo.
  - Do objektov s podjetji ali ustanovami: vsaj 2 para optičnih vlaken na podjetje ali ustanovo.
- V primeru optične povezave centralne točke s širokopasovnim hrbtencičnim omrežjem mora biti ta izvedena s kablom, ki vsebuje vsaj 48 vlaken (velja za primere, ko centralna točka ni hkrati tudi dostopovna točka za širokopasovno dostopovno omrežje).
- Pri izdelavi optične trase naj bodo uporabljeni kabli z naslednjimi lastnostmi:
  - Vlakna naj bodo montirana ohlapno v cevkah kabla.
  - Kabel mora biti električno neprevoden.
  - Konstrukcija kabla mora zagotoviti zadostno zaščito pred vdorom vode v kabel (glede na zahteve terena).
  - Konstrukcija kabla mora zagotoviti zadostno zaščito pred glodavci.
  - Konstrukcija in materiali kabla (plašč in nosilni deli) morajo zagotoviti stabilnost kabla pri vlečenju in/ali vpihavanju (glede na način izvedbe kabliranja) ter odpornost kabla proti pretrganju zaščite pri točkovni obremenitvi (oster rob cevi ali kanala). Kabel mora biti primerno odporen na udarce.
  - Po zaključku del mora biti v vseh ceveh vložena predvleka oz. vrvica, ki omogoča preprosto vložitev predvleke za uvlek dodatnih kablov, razen v primeru praznih cevi, ki so namenjene za vpihovanje optičnih kablov.
- Pri polaganju optičnih kablov je treba upoštevati naslednje zahteve:
  - Izvajalec mora upoštevati navodila proizvajalca kabla glede načina polaganja in maksimalnih dovoljenih obremenitev pri polaganju ter po končanju (zvijanje kabla, obremenitve).

- Enostavno lociranje in odprava poškodb ter popravilo brez vstavljanja dodatnih delov kabla mora biti zagotovljeno z uporabo zadostnega števila zank prostega kabla v jaških na vseh kabelskih trasah.
- Kabel mora biti v vsakem jašku označen z vodoodporno napisno ploščico z oznako trase, tipom kabla, najbližjo začetno in zaključno točko kabla ter lastnikom kabla.
- Na optičnih trasah bodo ponudniki izvedli povezave z enorodovnimi vlakni (single-mode fiber). Vlakna morajo ustrezati specifikacijam standarda ITU-T G.652D (no-water-peak), ITU-T G.657A in standardom IEC 60793 in EN 188000. Na optičnih trasah, kjer se polagajo novi kabli, mora biti uporabljen enak tip optičnih vlaken istega proizvajalca.
- Optična vlakna morajo zagotavljati naslednje lastnosti:
  - Največje specifično optično slabljenje (1310nm/1550nm) $<0.40/<0.25$ db/km.
  - Tipično specifično optično slabljenje (1310nm/1550nm): $<0.36/<0.22$ db/km.
  - Barvna disperzija (1310nm/1550nm): $<3.5/<18$ ps/nm.km.
  - Polarizacijska rodovna disperzija (PMD Link Design Value, po IEC 60794-3:2001) < 0.2 ps/km².
  - Uporabijo se lahko tudi optična vlakna višjih kakovosti, kar mora ponudnik obrazložiti z ustrežno dokumentacijo.
- Optična vlakna, ki se uporabijo za posamezne končne uporabnike, naj bodo na vsaki končni točki in v centralni točki zaključena v optičnem delilniku. Presežna vlakna naj bodo zaščitena v kasetah. Vlakna za končne uporabnike bodo na lokaciji končnega uporabnika zaključena v komunikacijskih omarah/napravah. Zahtevane so naslednje lastnosti zaključkov vlaken:
  - Kabli morajo biti zaključeni z varjenjem zaključnih kablov (pigtail) na optična vlakna.
  - Zaključni kabli naj bodo zaključeni z fc, sc ali lc konektorji z APC brušenjem, z optičnim povratnim slabljenjem vsaj 55db ali več.
  - Na konektorskem spoju (each-to-each) naj bo maksimalno slabljenje manjše od 0,5db.
  - Vlakna naj bodo v optični dozi pri končnih uporabnikih zaključena z zgoraj navedenimi konektorji.
  - Optični delilnik v koncentracijskih točkah naj ima prostor za zaključitev 12 oziroma 24 vlaken.
  - V centralnih točkah naj bodo vlakna zaključena v optičnih delilnikih z zgoraj navedenimi konektorji. Optični delilniki s spojniki naj imajo vsaj 48 spojnikov.
- Za zaključena vlakna je treba predložiti naslednje meritve:
  - Dvostranski OTDR na 1310nm in 1550nm.
  - Meritev optične izgube na 1310nm in 1550nm.
  - Meritve ostalih položenih vlaken glede na namen (za G.655 vlakna).
- Vlakna morajo biti ob zaključku na delilniku jasno in nedvoumno označena.
- V vsaki omari mora biti na vidnem mestu plastificirana shema, iz katere mora biti jasno razvidno, kje se vsako vlakno zaključi na drugi strani (lokacija, prostor, omara, delilnik, konektor).
- Ponudnik bo z izbiro materialov in opravljenimi deli zagotovil garancijo za vsa opravljena dela in vse vgrajene materiale za dobo 10-ih let.

KABELSKA KANALIZACIJA:

- Za vse optične povezave se gradi nova ali uporabi obstoječa kabelska kanalizacija (gradnja zračnih optičnih vodov je možna le v izjemnih primerih, ko ne obstaja nobena racionalna možnost realizacije gradnje kabelske kanalizacije), v kateri mora biti položena cev takega premera, ki omogoča vstavitve predvidenega optičnega kabla in še enega dodatnega kabla enakih dimenzij (možnost kasnejše vgradnje dodatnega kabla), ter dodatna cev (rezervna) enakih dimenzij. Pri polaganju novih cevi so le-te lahko iz polietilena visoke gostote (PE-HD oz. HDPE) ali polivinil klorida (PVC) oz. drugih materialov, ki zagotavljajo enake ali boljše pogoje za uvlek in obstojnost optičnih kablov.
- V novozgrajeni kabelski kanalizaciji na trasah med lokalnimi dostopnimi točkami in centralnimi točkami ter hrbteničnim omrežjem, je treba predvideti prazne cevi za nadaljnje razširitve omrežja z vsaj trikratno kapaciteto trenutnih zahtev.
- Na trasi kabelske kanalizacije naj bodo revizijska mesta in stičišča cevovodov izvedena v jaških.
  - Jaški naj bodo izvedeni z betonskimi cevmi, z betoniranjem na terenu ali iz drugih materialov, ki ustrezajo zahtevam. Izvedba jaška mora ustrezati vrsti in zahtevani nosilnosti terena.
  - Velikost jaška mora ustrezati zahtevam kabelske kanalizacije. Prehodni jaški (dva cevna uvoda) naj bodo premera vsaj 60 cm, jaški z večjimi cevnimi uvodi pa primerno večji.
  - Jaški, v katerih bo predviden spoj kablov (kabelska spojka z optičnimi zvari), morajo biti dimenzionirani tako, da bodo možni vzdrževalni posegi na spojki.
  - Jaški morajo biti pokriti z litoželeznimi (siva litina) povoznimi pokrovi brez rešetk. Nosilnost pokrova jaška mora ustrezati nosilnosti terena in v zadostni meri ščititi pred vdorom vode in umazanije, da ni moten dostop do kanalizacije ter da ni ogrožena trajnost optični kablov.
  - Pokrov jaška ima lahko le nevtralne oznake (oznaka proizvajalca, velikost in tip jaška). Dodatni napisi na jašku naj bodo usklajeni z naročnikom in ostalimi investitorji (ne sme biti oznak: telefon, elektrika, plin, voda, kanalizacija, Telekom).
  - Prazne cevi naj bodo začepjene, cevi s kablji pa morajo biti zaščitene pred vdorom glodavcev in vode.

CENTRALNE TOČKE:

- Pri načrtovanju gradnje odprtih širokopasovnih omrežij je treba predvideti lokacije centralnih točk (funkcijske lokacije). V primeru večjih oddaljenosti med naselji, v katerih se bo gradilo odprto širokopasovno omrežje, se lahko načrtuje tudi lokalne dostopovne točke v teh naseljih ter njihovo povezavo s centralno točko lokalne skupnosti, od koder bo tekla povezava s hrbteničnim omrežjem ali pa neposredno povezavo lokalnih dostopovnih točk s hrbteničnimi omrežji, če je to ekonomsko ugodneje.
- Ponudnik poskrbi za načrtovanje in vgradnjo prenosne ter podatkovne opreme v centralnih točkah določenega območja in za zaključevanje dostopnega omrežja pri končnem uporabniku (če je to glede na tehnologijo predvideno).
- Za terminalno opremo zainteresiranih končnih uporabnikov poskrbi ponudnik storitve ali končni uporabnik sam.
- Centralne točke (funkcijske lokacije) morajo zadostiti naslednjim pogojem:

- Prostori morajo biti dovolj veliki za postavitev omare za komunikacijsko opremo dimenzij vsaj 600x750x2000 mm (šxgxv).
- Do prostorov mora biti napeljana napajanje 220V prek ločene 16A varovalke in urejena ustrezna ozemljitev.
- 24 ur na dan, 365 dni na leto morajo biti zagotovljeni ustrezni pogoji za delovanje računalniške in komunikacijske opreme (po potrebi klimatska naprava).
- Dostop do prostorov mora biti omogočen za potrebe vzdrževanja 24 ur na dan, 365 dni na leto (v primeru nujne intervencije ali po najavi), in sicer osebu upravljavca in pooblaščenim osebam operaterjev omrežij ter ponudnikom storitev, če imajo ti svoje naprave na lokacijah centralnih točk.
- Prostori morajo biti tehnično varovani in ne smejo biti dostopni nepooblaščenim osebam.
- Lastniki lokacij, na katerih so centralne točke, morajo dopustiti izvajalcem gradnje odprtih širokopasovnih omrežij napeljati komunikacijske vode do centralnih točk, le ti pa morajo kriti vse potrebne stroške napeljave in ureditve.
- Lastniki lokacij ponudnikom in lastnikom odprtih širokopasovnih omrežij ne bodo zaračunavali najemnine.
- Lastniki lokacij bodo ponudnikom zaračunavali mesečne obratovalne stroške po stroškovnem principu.
- Lastniki odprtih širokopasovnih omrežij morajo urediti vsa pogodbeno razmerja z lastniki lokacij, na katerih se bodo nahajale centralne točke.

POVEZOVANJE V HRBTENIČNO OMREŽJE:

- Pri načrtovanju gradnje odprtih širokopasovnih omrežij je treba predvideti lokacije kolokacij za vstopne točke v hrbtenična omrežja. Ponudniki poskrbijo za dovoljenja lastnikov prostorov, kjer bodo nameščeni in izvedeni vstopi v hrbtenična omrežja.
- Hrbtenično širokopasovno omrežje, v katerega se bo odprto širokopasovno omrežje povezovalo, se izbere glede na enostavnost dostopa (oddaljenost, konfiguracija terena in tehnološka upravičenost), ekonomsko učinkovitost in razpoložljive kapacitete hrbteničnega omrežja, pri čemer nastopajo vsi ponudniki hrbteničnih omrežij na tem območju pod enakimi pogoji. Če je na območju več naselij, v katerih je treba zgraditi odprto širokopasovno omrežje in je učinkoviteje povezovanje v različna hrbtenična omrežja, se za povezovanje različnih omrežij s hrbteničnimi omrežji lahko izbere različne operaterje takih omrežij.
- Vstop v širokopasovno hrbtenično omrežje mora omogočati dostop do vseh uporabnikov na tem območju s strani vseh ponudnikov storitev in to pod enakimi tržnimi pogoji.

AKTIVNE NAPRAVE:

Ponudnik mora zagotoviti vse aktivne naprave, ki so potrebne za nemoteno delovanje omrežja z zahtevano zanesljivostjo in varnostjo, za dostop do končnih uporabnikov s strani različnih ponudnikov storitev.

5.2 Merila za izbor zasebnega izvajalca

5.2.1 Merila v primeru izvedbe projekta, sofinanciranega z javnimi sredstvi

V postopku izbire zasebnega partnerja bo občina uporabila naslednje kriterije, ki bodo v razpisni dokumentaciji ustrezno obteženi:

- Pokritost neustrezno pokritih omrežnih priključnih točk z novo infrastrukturo;
- Višina javnih sredstev na omogočeno priključno točko;
- Skupna višina vseh stroškov omrežja (stroški investicije, stroški upravljanja in vzdrževanja) v celotnem življenjskem obdobju infrastrukture (najmanj v 20-letnem obdobju).

Prednost pri izbiri bodo imeli projekti javno-zasebnih partnerstev, ki bodo:

- temeljili na procentualno čim višjih zasebnih vložkih (najmanj 50 % celotne vrednosti investicije);
- na enoto vloženih sredstev dosegali največji delež pokritosti gospodinjstev na upravičenih območjih, znotraj zaključene celote (občine ali konzorciji občin);
- uporabili obstoječo kanalsko in drugo infrastrukturo oz. izkoriščali učinke zakonskih ukrepov za spodbujanje naložb, zniževanje stroškov gradnje in iskanje sinergijskih učinkov v povezavi z investicijami v drugo javno komunalno infrastrukturo;
- povezali več občin v konzorcij in s tem učinkovito pokrili čim več gospodinjstev.

Pomembno pri izbiri je, da se za javno-zasebno partnerstvo izbere zasebni partner, ki bo na dolgi rok sposoben odprto širokopasovno omrežje ne le vzpostaviti, temveč tudi vzdrževati in nuditi vso potrebno podporo.

5.2.2 Merila v primeru izvedbe z zasebno investicijo

V primeru izvedbe z zasebno investicijo javni partner ne izbira zasebnega partnerja, vendar mora zasebni partner vseeno spoštovati določila tega dokumenta in za investicijo izbrati tehnološko in tehnično rešitev, ki zagotavlja najnižji skupni strošek gradnje in upravljanja in vzdrževanja najmanj v 20 letnem obdobju.

5.3 Pogoji upravljanja

5.3.1 Omrežje sofinancirano z javnimi sredstvi

V primeru gradnje odprtega širokopasovnega omrežja oziroma dela omrežja, ki bo neposredno sofinancirano z javnimi sredstvi, bo izbrani soinvestitor omrežje upravljal in vzdrževal tako, da bo omogočil dostop v omrežje vsem ponudnikom storitev in drugim operaterjem pod enakimi pogoji.

Upravlavec omrežja zaradi zagotavljanja ustreznih konkurenčnih razmerij ne bo smel biti povezana družba s ponudniki, ki bodo prek omrežja ponujali storitve končnim uporabnikom. Pri tem vsem operaterjem skupaj ne sme zaračunati višjega zneska, kot ga je predvidel v ponudbi na razpis za izbiro izvajalca, in sicer pod specifikacijo cene, pod katero bo ponudnik ponujal omrežje, ki ga je zgradil s svojimi sredstvi (komercialni del omrežja), ponudnikom storitev in drugim operaterjem. Specifikacija cene mora vsebovati stroške amortizacije, financiranja, upravljanja za ta del omrežja, vzdrževanja in pričakovan dobiček, ter specifikacijo cene, pod katero bo izbrani ponudnik ponujal del omrežja, ki bi

bil zgrajen z državnimi in evropskimi sredstvi (nekomercialnega dela omrežja), ki vsebuje stroške upravljanja in vzdrževanja. V obeh primerih se za potrebe izračunov predvidi, da bo v omrežje vključenih 20 priključkov na 100 prebivalcev.

Ob višjem doseženem številu končnih uporabnikov na nekomercialnem delu omrežja lahko upravljalec omrežja sorazmerno poveča stroške upravljanja in vzdrževanja, na komercialnem delu omrežja pa lahko sorazmerno poveča ceno, ki jo v tem omrežju zaračunava vsem ponudnikom storitev in drugim operaterjem. Za komercialni del omrežja se torej izoblikuje najvišja cena na končnega uporabnika, nad katero izbrani ponudnik ne sme ponujati svojega omrežja. Dokler bo število končnih uporabnikov manjše od predvidenega, lahko upravljavec omrežja operaterjem zaračunava stroške, ki jih je predvidel ob predpostavki, da bo v omrežje vključenih 20 priključkov na 100 prebivalcev.

Razen cene na končnega uporabnika, ki jo bo upravljalec omrežja mesečno zaračunaval ponudnikom storitev za dostop do vsakega končnega uporabnika na delu omrežja, zgrajenem z lastnimi sredstvi, ter stroškov upravljanja in vzdrževanja dela omrežja, zgrajenega z javnimi sredstvi, izbrani ponudnik (upravljalec in vzdrževalec) mesečno (obdobno) ne bo smel zaračunavati drugih stroškov operaterjem omrežij in ponudnikom storitev ter končnim uporabnikom.

Vrsta tehnologije, ki jo bo upravljalec omrežja predvidel v projektu, mora ustrezati zahtevam iz Načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. Izvedba načrtovanih omrežij je tehnološko nevtralna. Glede na obstoječe stanje infrastrukture, predstavljene potrebe in konfiguracijo terena območja gradnje, mora ponudnik izbrati optimalne tehnologije.

V kakršnemkoli primeru, ko upravljavec ne opravlja ali ni zmožen ustrezno opravljati dejavnosti upravljanja omrežja, bo lokalna skupnost prekinila pogodbo o upravljanju. V takem primeru bo v pogodbi določeno, da se ob prekinitvi iz prej navedenih razlogov lastništvo celotnega omrežja prenese v javno last takoj ob prekinitvi, če bo to skladno z izbranim modelom izvedbe.

Pogoji upravljanja so opredeljeni za najverjetnejši model izvedbe projekta (model skupnega vlaganja v javno-zasebnem partnerstvu). V primeru izbire drugega modela izvedbe projekta se bodo pogoji smiselno prilagodili.

5.3.2 Omrežje grajeno kot zasebna investicija

V primeru gradnje odprtega širokopasovnega omrežja z zasebnimi sredstvi bo izbrani soinvestitor omrežje upravljal in vzdrževal tako, da bo omogočil dostop v omrežje vsem ponudnikom storitev in drugim operaterjem pod enakimi pogoji.

Pri tem vsem operaterjem skupaj ne sme zaračunati višjega zneska, kot izhaja iz modela izračuna, ki ga regulatorni organ (AKOS) uporablja za določitev regulirane cene za enakovredno storitev.

Razen cene na končnega uporabnika, ki jo bo ponudnik mesečno zaračunaval ponudnikom storitev za dostop do vsakega končnega uporabnika na delu omrežja, zgrajenem z lastnimi sredstvi, ter stroškov upravljanja in vzdrževanja dela omrežja, zgrajenega z javnimi sredstvi, izbrani ponudnik (upravljavec

in vzdrževalec) mesečno (obdobno) ne bo smel zaračunavati drugih stroškov operaterjem omrežij in ponudnikom storitev ter končnim uporabnikom.

Vrsta tehnologije, ki jo bo ponudnik predvidel v projektu, mora ustrezati zahtevam iz Načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije. Izvedba načrtovanih omrežij je tehnološko nevtralna. Glede na obstoječe stanje infrastrukture, predstavljene potrebe in konfiguracijo terena območja gradnje, mora ponudnik izbrati optimalne tehnologije.

6 NAČRT IZVEDBE PROJEKTA

6.1 Nosilec projekta

Nosilec projekta *Gradnja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij* bo določen znotraj konzorcija. Pri določitvi nosilca projekta bo upoštevano tudi določilo organa, ki bo zagotavljal sredstva za izvedbo projekta.

6.2 Organizacijski načrt

V nadaljevanju je predstavljen osnovni organizacijski načrt izvedbe projekta, ki bo prilagojen izbiri modela javno-zasebnega partnerstva in zahtevanih pravil organa financiranja.

Tabela 88: Organizacijski načrt

Aktivnost	Opis
Faza načrtovanja	
Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije	Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja je dokument dolgoročnega razvojnega načrtovanja, s katerim občina oceni potrebo po širokopasovnem omrežju in vrednost potrebnih investicij, da lahko sprejme ustrezne odločitve o financiranju širokopasovne komunikacijske infrastrukture. Namen Načrta razvoja je ugotoviti dejansko stanje in potrebe po širokopasovni infrastrukturi za izvedbo projekta gradnje širokopasovnih omrežij.
Izdelava investicijske dokumentacije	Pred odločitvijo o investiciji je treba glede na ocenjeno vrednost projekta izdelati vso potrebno investicijsko dokumentacijo. Priprava ustrezne investicijske dokumentacije je tudi tehnični predpogoj za uvrstitev projekta v načrt razvojnih programov.
Izbor ustreznega modela javno-zasebnega partnerstva	Izbor modela je odvisen od zahtev in vira financiranja.
Izbor izvajalca gradnje odprtega širokopasovnega omrežja	Javni partner objavi javni razpis za izbiro izvajalca gradnje odprtega širokopasovnega omrežja. V primeru izvedbe z zasebno investicijo javni partner ne izbira zasebnega partnerja.
Zapiranje finančne konstrukcije projekta	Ovisno od zahtev in vira financiranja bo možna prijava projekta gradnje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij na ustrezen razpis za pridobitev javnih/zasebnih sredstev.
Faza gradnje omrežja	
Projektiranje	Priprava projekta za izvedbo.
Pridobivanje soglasij	Pridobivanje soglasij upravljavcev druge gospodarske javne infrastrukture, pridobivanje potrebnih služnosti in ostalih izkazov pravice graditi.
Izgradnja pasivnega in aktivnega dela omrežja	Pri pasivnem delu omrežja se izvedejo gradbena dela, pri izgradnji aktivnega dela (če je ta potrebna) pa se izvede montaža in konfiguracija aktivne opreme za prenos podatkov.
Strokovni nadzor	Skladno z ZGO-1 je treba izvajati strokovni nadzor izvajanja projekta.
Vpis izgrajene infrastrukture v javne evidence	Skladno z določili ZEKom-1 je treba vpisati infrastrukturo v kataster gospodarske javne infrastrukture.

Faza vzdrževanja in upravljanja omrežja	
Vzdrževanje in upravljanje omrežja	Vzdrževanje in upravljanje omrežja poteka skladno z dogovorjenimi pogoji.

Vir: Eurocon d.o.o., 2016.

6.3 Okvirni terminski načrt

Na podlagi izraženega tržnega interesa investitorjev in ponudnikov elektronskih komunikacij se bo gradnja širokopasovnega omrežja v posamezni občini izvajala skladno z načrti zasebnih investitorjev in skladno z možnostmi sofinanciranja naložbe z javnimi sredstvi.

Kot predvideva točka (4) 11. člena ZEKom-1 mora investitor takšno omrežje na območjih in v obsegu, kakršnega je izkazal, zgraditi v treh letih, odkar je pisno obvestil ministrstvo, pristojno za elektronske komunikacije (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), in agencijo, da je za to zainteresiran.

Podrobni datumi načrtovane gradnje širokopasovnih priključkov po posameznih naseljih bodo navedeni v izkazanem interesu. Stanje pokritosti in izkazanega tržnega interesa bo novelirano, ko bo pristojno ministrstvo objavilo natančnejše podatke.

6.4 Okvirni finančni načrt

Okvirni finančni načrt zajema okvirne ocene vrednosti projekta, podrobnejši izračuni z analizo stroškov in koristi projekta bodo narejeni v fazi priprave investicijske dokumentacije. Finančne ocene temeljijo na naslednjih predpostavkah¹⁶⁶:

- Pri opredeljevanju prihodkov za izvedbo investicijskega projekta je v primeru gradnje z javnimi sredstvi treba upoštevati omejitve, ki bodo v Sloveniji veljale pri črpanju nepovratnih sredstev iz strukturnih skladov. Glede na zadnjo verzijo *Načrta razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020* se v primeru uporabe javnih sredstev opredeljuje zgornja meja vrednosti investicijskih stroškov, in sicer 2.000 EUR na priključek, od tega je lahko največ 50 % stroškov financiranih iz javnih sredstev.
- Financiranje projekta se zagotavlja iz naslednjih virov:
  - Zasebna sredstva zasebnega partnerja, ki bo zgradil in upravljal zgrajeno omrežje. Njegov vložek bo v primeru gradnje po modelu JZP oziroma z javnim sofinanciranjem znašal najmanj 50 % investicijskih stroškov, v primeru gradnje z lastnimi sredstvi pa zasebni partner v celoti zagotovi vire financiranja investicije.
  - Javna sredstva iz strukturnih skladov (ESRR, EKSRP), ki bodo predstavljala največ 50-odstotni delež pri financiranju upravičenih investicijskih stroškov projekta.
- Prihodki v naravi, ki tipično predstavljajo nematerialne vloške v obliki služnostnih pravic, ki jih zagotovi občina, se bodo upoštevali v fazi izdelave analize stroškov in koristi projekta.

Tabele v nadaljevanju predstavljajo okvirni izračun zneska potrebne investicije za posamezno občino.

¹⁶⁶ Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, 2016.

Tabela 89: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Cirkulane

Postavka	Znesek (v EUR)
MATERIAL VEČJE VREDNOSTI	501.592,70
KABLI, VLAKNA	147.475,72
CEVI	288.527,57
OPTIČNE SPOJKE	15.956,54
OSTALI MATERIAL	49.632,87
GRADBENA DELA	708.969,66
MONTAŽNA DELA	325.445,90
MERITVE	81.348,84
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	169.993,89
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	140.114,14
FUNKCIJSKA LOKACIJA	28.120,00
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	13.004,64
SKUPAJ	1.968.589,77

Vir: izračun avtorja.

Tabela 90: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Kidričevo

Postavka	Znesek (v EUR)
MATERIAL VEČJE VREDNOSTI	373.494,78
KABLI, VLAKNA	312.127,25
CEVI	3.513,87
OPTIČNE SPOJKE	22.034,46
OSTALI MATERIAL	35.819,21
GRADBENA DELA	313.083,25
MONTAŽNA DELA	248.804,53
MERITVE	147.775,99
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	90.976,59
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	92.797,06
FUNKCIJSKA LOKACIJA	28.120,00
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	8.612,10
SKUPAJ	1.303.664,30

Vir: izračun avtorja.

Tabela 91: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Majšperk

Postavka	Znesek (v EUR)
KABLI	263.838,92
GRADBENA DELA	1.343.332,08
POLAGANJE DODATNE CEVI (REZERVA)	106.239,69
MONTAŽNA DELA - OPTIČNO KABELSKO OMREŽJE	371.566,30
MERITVE	72.578,33
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	142.397,06
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	138.085,10
OPREMA FUNKCIJSKIH LOKACIJ	92.000,00
POVEZAVA NOVIH FL GOŠO Z BLIŽNJO FL TS	29.622,57
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	17.021,74
SKUPAJ	2.576.681,80

Vir: izračun avtorja.

Tabela 92: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Makole

Postavka	Znesek (v EUR)
KABLI	91.580,63
GRADBENA DELA	674.033,32
POLAGANJE DODATNE CEVI (REZERVA)	44.874,05
MONTAŽNA DELA - OPTIČNO KABELSKO OMREŽJE	151.154,08
MERITVE	32.320,05
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	68.781,69
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	98.809,90
OPREMA FUNKCIJSKIH LOKACIJ	46.000,00
POVEZAVA NOVIH FL GOŠO Z BLIŽNJO FL TS	6.666,95
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	8.074,57
SKUPAJ	1.222.295,24

Vir: izračun avtorja.

Tabela 93: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Podlehnik

Postavka	Znesek (v EUR)
MATERIAL VEČJE VREDNOSTI	339.400,71
KABLI, VLAKNA	103.549,30
CEVI	195.457,70
OPTIČNE SPOJKE	9.913,40
OSTALI MATERIAL	30.480,31
GRADBENA DELA	503.653,37
MONTAŽNA DELA	216.509,29
MERITVE	52.672,90
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	120.190,49
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	97.299,54
FUNKCIJSKA LOKACIJA	28.120,00

PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	9.029,68
SKUPAJ	1.366.875,98

Vir: izračun avtorja.

Tabela 94: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Videm

Postavka	Znesek (v EUR)
MATERIAL VEČJE VREDNOSTI	864.516,13
KABLI, VLAKNA	378.300,82
CEVI	407.888,05
OPTIČNE SPOJKE	27.108,63
OSTALI MATERIAL	51.218,63
GRADBENA DELA	530.588,84
MONTAŽNA DELA	523.430,51
MERITVE	160.419,61
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	159.880,92
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	174.967,61
FUNKCIJSKA LOKACIJA	28.120,00
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	16.238,79
SKUPAJ	2.458.162,41

Vir: izračun avtorja.

Tabela 95: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Zavrch

Postavka	Znesek (v EUR)
MATERIAL VEČJE VREDNOSTI	297.251,81
KABLI, VLAKNA	93.265,97
CEVI	169.415,09
OPTIČNE SPOJKE	8.682,54
OSTALI MATERIAL	25.888,21
GRADBENA DELA	394.882,69
MONTAŽNA DELA	184.366,28
MERITVE	51.903,45
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	96.122,27
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	81.267,03
FUNKCIJSKA LOKACIJA	28.120,00
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	7.540,52
SKUPAJ	1.141.454,06

Vir: izračun avtorja.

Tabela 96: Izračun načrtovane investicije (v EUR) za občino Žetale

Postavka	Znesek (v EUR)
MATERIAL VEČJE VREDNOSTI	228.367,86
KABLI, VLAKNA	55.548,84
CEVI	146.115,51
OPTIČNE SPOJKE	4.953,69
OSTALI MATERIAL	21.749,82
GRADBENA DELA	381.638,97
MONTAŽNA DELA	141.855,06
MERITVE	34.949,87
TEHNIČNA DOKUMENTACIJA	89.373,81
PREVOZI, REŽIJSKE URE IN OSTALO	69.816,53
FUNKCIJSKA LOKACIJA	28.120,00
PRIDOBITEV POTREBNIH DOVOLJENJ IN SOGLASIJ	6.477,91
SKUPAJ	980.600,02

Vir: izračun avtorja.

7 ZAKLJUČEK

Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v skupini občin je osnovni razvojni in strateški dokument, s katerim želi skupina občin ugotoviti stanje in potrebe po širokopasovni infrastrukturi. V njem so zajeti in identificirani možni načini pridobivanja sredstev za izvedbo projekta gradnje širokopasovnega omrežja.

Pomen širokopasovnega omrežja lahko primerjamo s pomenom cestne infrastrukture, železniškega omrežja ali električnega omrežja, saj je le-to postalo nepogrešljiva komponenta vsakodnevnega življenja. Ustrezna širokopasovna infrastruktura omogoča uporabo novih storitev, ki niso samo tržno usmerjene, temveč so tudi v javnem interesu. Posamezniki, podjetja in javne institucije se iz uporabnikov storitev vse pogosteje preoblikujejo v oblikovalce storitev. Poleg ljudi, ki so neprestano priključeni na internet, je v porastu tudi število med seboj priključenih naprav (t. i. M2M – machine to machine).

Družbeno-geografske značilnosti občin ter njihov gospodarski razvoj kažejo, da vse Haloške občine in občino Kidričevo zaznamujejo predvsem slabe gospodarske razmere, ki so botrovale močni depopulaciji in z njo povezani deagrarnizaciji. Za mnoge so Haloze sinonim za revščino, najbolj pa je podoba kulturne pokrajine izoblikovalo vinogradništvo, ki je še danes najpomembnejša in najmočnejša dejavnost v regiji. Poleg vinogradništva so od kmetijskih dejavnosti močno zastopane tudi živinoreja in poljedelstvo (sadjarstvo in zelenjadarstvo), pa tudi gozdarstvo. Gospodarsko je regija šibko razvita, prevladujejo mikro podjetja, zanemarljivo je število malih in srednje velikih. V Makolah je industrijski obrat tovarna relejev (Iskra releji), medtem ko edini veliki podjetji z več kot 250 zaposlenimi izhajata iz avstrijskih koncernov v občini Kidričevo, in sicer podjetji Talum in Boxmark Leather, d.o.o. Kljub temu, da Haloze in občina Kidričevo sodijo med turistično manj razvite slovenske pokrajine (skromen turističen obisk in malo nastanitvenih kapacitet), imajo raznovrstne in bogate turistične potencialne. Poleg lepe in neokrnjene narave največ turistov privabita turistična ponudba, namenjena bolj aktivnim turistom (pohodništvo, kolesarjenje, ribolov ipd.) ter ponudba, vezana na vinski turizem (vinočiči, turistične kmetije, vinske kleti ipd.). Edino občina Videm izstopa po turistični dejavnosti, saj jo zaznamujejo tranzitni turisti, predvsem v poletnih mesecih na poti na Hrvaško.

Splošni prostorski razvojni procesi so v zadnjih letih močneje zajeli tudi Haloze. Prometna in druga infrastruktura je pokrajino približala bližnjim razvojnim središčem. Vprašanje kakovosti bivalnega okolja kot čedalje pomembnejšega razvojnega dejavnika zadnja leta vpliva tudi na živahno urbanizacijo obrobni predelov, širših dolin in sedmih občinskih središč.

Haloze so bile tako kot druga manj razvita območja v Sloveniji deležne modernizacije. Zgrajena je bila temeljna infrastruktura (vodovod, elektrika, telefon), spodbujal se je gospodarski razvoj v središčnih naseljih nižje stopnje na obrobju pokrajine (Majšperk). Skupaj z okolico Ptujja so se od sedemdesetih let 20. stoletja zlasti na področju gospodarske infrastrukture razvijale hitreje kot nekatere druge pokrajine v Sloveniji. Vendarle bo na področju javne infrastrukture potrebnih in izvedenih še precej izboljšav. Tako se na primer na občinskih cestnih mrežah kažejo potrebe po investicijskem vzdrževanju za obnovo občinskih cest in po novih investicijah za povečanje in izboljšanje kapacitete občinske cestne mreže. Vodovodno in energetska omrežja je v večini občin dobro razvejano, napredek pa je nujen na področju telekomunikacijskega omrežja.

Eden od načinov, kako pozitivno prispevati k razvoju občin, je brez dvoma tudi izgradnja širokopasovne infrastrukture, s čimer bi omogočili odpiranje novih delovnih mest z vzpostavitvijo novih storitev, ki jih omogoča dostopnost do širokopasovnega interneta (e-zdravje, e-izobraževanje, e-uprava, delo od doma itd.) ter posledično spodbudili izobražene ljudi, da ostanejo v občini.

Podatki o pokritosti širokopasovne infrastrukture v skupini občin kažejo, da obstajajo v vseh naseljih uporabniki, ki danes nimajo možnosti pridobitve širokopasovnega priključka niti z zmogljivostjo 30 Mb/s. Če se bodo potrebe uporabnikov upoštevale in bodo le-ti imeli možnost priključka na širokopasovno omrežje, se bo povečala penetracija in s tem tudi optimalna izkoriščenost širokopasovnega omrežja.

Pomembno pa je za javno-zasebno partnerstvo izbrati zasebnega partnerja, ki bo na dolgi rok sposoben odprto širokopasovno omrežje ne le vzpostaviti, temveč tudi vzdrževati in nuditi vso potrebno podporo.

Vzpostavitev ustrezne širokopasovne infrastrukture na celotnem območju skupine občin bo ključno prispevala h konkurenčnosti obstoječih in k razvoju novih inovativnih gospodarskih subjektov in z omogočanjem dostopa do elektronskih storitev povečala kakovost življenja vseh občanov.

8 KRATICE

ADSL	Nesimetrični digitalni naročniški vod (angl. Asymmetric Digital Subscriber Line)
AJPES	Agencija RS za javnopravne evidence in storitve
AKOS	Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije
BDP	Bruto družbeni proizvod
CAPEX	Stroški naložbe v osnovna sredstva (angl. Capital Expenditure)
DBO	Načrtovanje, izgradnja in upravljanje (angl. design, build and operate)
DOCSIS	Standard prenosa podatkov v kabelskih dostopovnih omrežjih (angl. Data Over Cable Service Interface Specification)
DSL	Digitalni naročniški priključek (angl. Digital Subscriber Line)
EKSR	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EPEC	Evropski center za javno-zasebno partnerstvo (angl. European PPP expertise Centre)
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj (angl. European Regional Development Fund – ERDF)
EU	Evropska Unija
FTTB	Optično vlakno do stavbe (angl. Fiber-to-the-Building)
FTTC	Optično vlakno do omarice (angl. Fiber-to-the-Curb)
FTTH	Optično vlakno do doma (angl. Fiber-to-the-Home)
FTTN	Optično vlakno do vozlišča (angl. Fiber-to-the-network)
FTTX	Optično vlakno od poljubne točke (angl. FTT-fiber to the x)
FWA	Fiksni brezžični dostop (angl. Fixed Wireless Access)
GOCO	Skupno vlaganje javnega in zasebnega sektorja ter zasebno upravljanje in vzdrževanje (angl. Government owned, contractor operated)
GPON	Pasivno optično omrežje (angl. Gigabit Passive Optical Network)
GSM	Globalni sistem mobilnih komunikacij (angl. Global System for Mobile Communications)
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
HFC	Hibridno omrežje iz optičnih vlaken in koaksialnih kablov (angl. Hybrid Fiber-Coaxial)
HSPA	Je protokol 3G, ki pomeni nadgradnjo omrežja UMTS in omogoča večje prenosne hitrosti in kapacitete podatkov od omrežja proti uporabniku (angl. High Speed Packet Access)
IKT	Informacijsko komunikacijske tehnologije
JZP	Javno-zasebno partnerstvo (angl. <i>Public-Private Partnership – PPP</i>)
LTE	Mobilno omrežje 4. generacije (angl. Long Term Evolution)
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MSP	Mikro, mala in srednje velika podjetja
NGA	Dostopovno omrežje nove generacije (angl. Next Generation Access Network)
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. Organization for Economic Cooperation and Development)
OP	Operativni program
OPEX	Operativni stroški (angl. Operational Expenditure)
OPT	Omrežna priključna točka
P2MP	Povezava Točka-več točk (angl. Point To Multi- point)
P2P	Povezava Točka-točka (angl. Point To Point)
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UMTS	Univerzalni mobilni telekomunikacijski sistem (3G) tretje generacije (angl. Universal Mobile Telecommunications System)
VDSL	DSL standard velikih hitrosti (angl. Very high bit rate DSL)
VPN	Virtualno zasebno omrežje je elektronska komunikacijska storitev, ki nudi naročnikom na videz zasebno omrežje, realizirano z viri javnega omrežja. (angl. Virtual Private Network)

WiMAX	Svetovna medsebojna obratovalnost mikrovalovnega dostopa, brezžično mestno omrežje po standardu IEEE 802.16 (angl. Worldwide Interoperability for Microwave Access)
XDSL	Digitalna naročniška linija
ZEKom	Zakon o elektronskih komunikacijah
ZGO	Zakon o graditvi objektov
ZJN	Zakon o javnem naročanju
ZJZP	Zakon o javno-zasebnem partnerstvu

9 VIRI IN LITERATURA

1. Agencija RS za okolje, 2015.
2. Astra Connect, 2016 (<http://www.ses-broadband.com/10338323/about-astra-connect>, <http://www.dish.com/entertainment/internet-phone/satellite-internet/>).
3. Čisto mesto Ptuj d.o.o., 2016.
4. Current and next-generation PONs: A technical overview of present and future PON technology, 2016 (http://www.ericsson.com/news/080527_er_current_next_generation_634817832_c).
5. Digitalna Slovenija 2020 – Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020, 2016.
6. Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti, 2014.
7. Dolgoročni načrt razvoja občine Makole 2010–2017 z elementi do leta 2015, Občina Makole in Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2010 (http://www.lex-localis.info/files/6e7f9f6d-8294-452c-b8bc-1efc79e10fcf/634430553375312500_Nacrt_razvoja_obcine_MAKOLE.pdf).
8. Dravinjska dolina – geografske značilnosti, 2016 (<http://www.dravinjskadolina.com/si/turizem/o-dravinjski-dolini/pokrajina/geografske-znacilnosti>).
9. EPEC – European PPP Expertise Centre oz. Evropski center za javno-zasebno partnerstvo.
10. Eurocon d.o.o., 2016.
11. Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast – COM(2010)2020.
12. Evropska digitalna agenda, 2010.
13. Geodetska uprava Republike Slovenije, 2016.
14. Gospodarski razvoj in konkurenčnost gospodarstva občine Kidričevo, Diplomsko delo, Simona Gaiser, 2014 (<http://fds.si/attachments/article/290/Simona%20Gaiser.pdf>).
15. Gospodarstvo v Občini Videm, 2016 (<http://www.videm.si/gospodarstvo>).
16. Guide to High-Speed Broadband Investment, Evropska Komisija, 2014;
17. Haloze Turistični vodnik (<http://en.calameo.com/read/0044889479587b6ed9609>).
18. Haloze, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/majsperk.html>).
19. Haloze, Majšperk, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/majsperk.html>).
20. Haloze, Podlehnik, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/podlehnik.html>).
21. Haloze, Videm pri Ptuj, 2016 (<http://www.turizem.haloze.org/p/videm-pri-ptuju.html>).
22. Katalog Kulturna in naravna dediščina Dravinjske doline, Oživitve kulturnih in naravnih potencialov Dravinjske doline, Občina Makole, 2014 (http://www.dravinjskadolina.si/knjiznica/strokovne-podlage/sklop-c/3_2-brosura-naravna-dediscina.pdf).
23. Kmetijstvo v občini Videm, 2016 (<http://www.videm.si/kmetijstvo-in-gozdarstvo>).
24. Komunala Slovenska Bistrica d.o.o., 2016.
25. Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2016 (<http://www.komunala-ptuj.si/>).
26. Kulturno zgodovinski oris kraja Zavrch s poudarkom na nekdanjem rečnem prometu po Dravi, raziskovalna naloga, Žiga Domjan (http://www2.arnes.si/~jzupan4/Raziskovalna_Drava2.htm).
27. Letno poročilo Skupine Talum za leto 2014, Skupina Talum, Kidričevo, 2015 (http://www.talum.si/images/pdf/letna-porocila/LETNO_POROCILO_skupine_TALUM_2014.pdf).

28. Lokalna razvojna strategija lokalne akcijske skupine Zadruga LAS Dobro za nas, z.b.o., 2007–2013, Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, 2008 (http://www.zadruгалas.si/wp-content/uploads/2014/06/LRS_LAS_2007-2013.pdf).
29. Lokalni energetski koncept Občine Žetale, Končno poročilo, Ptuj, april 2009.
30. LTE-Advanced, Jeanette Wannstrom, for 3GPP, 2013 (<http://www.3gpp.org/technologies/keywords-acronyms/97-lte-advanced>).
31. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Tabela agregiranih podatkov vseh omrežnih priključnih točk, 2015 (http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/infrastruktura_elektronskih_komunikacij/).
32. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020 in Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, 2016 . (http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/digitalna_slovenija_2020/).
33. Model javnega financiranja načrtovanja, izgradnje in upravljanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.
34. Model skupne javne gradnje in zasebnega upravljanja in vzdrževanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.
35. Model skupnega vlaganja javnega in zasebnega sektorja na področju financiranja, gradnje, upravljanja in vzdrževanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.
36. Model zasebnega financiranja načrtovanja, izgradnje in upravljanja širokopasovne infrastrukture, ekspertna skupina PPP4Broadband in Eudace d.o.o., 2014.
37. Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, 2016 (in delno osnutek avgust 2014);
38. Naslovna slika: discoverptuj.eu
39. O Občini Cirkulane, 2005 (<http://www.cirkulane.si/Standardno/Zgodovina.html>).
40. Občina Cirkulane - Prostorski informacijski sistem, 2016.
41. Občina Cirkulane, 2016.
42. Občina Kidričevo - Prostorski informacijski sistem, 2016.
43. Občina Kidričevo, 2016.
44. Občina Majšperk - Prostorski informacijski sistem, 2016.
45. Občina Majšperk, 2016.
46. Občina Makole - Prostorski informacijski sistem, 2016.
47. Občina Makole, 2016
48. Občina Podlehnik - Prostorski informacijski sistem, 2016.
49. Občina Podlehnik, 2016 (<http://www.podlehnik.si/obcinskevsebine/144>).
50. Občina Videm - Prostorski informacijski sistem, 2016.
51. Občina Videm, 2016.
52. Občina Zavrč - Prostorski informacijski sistem, 2016.
53. Občina Zavrč, 2016 (<http://www.zavrc.com/>).
54. Občina Zavrč, 2016 (<http://zavrc.si/naslovnica/o-obcini/>).
55. Občina Zavrč, 2016.
56. Občina Žetale - Prostorski informacijski sistem, 2016.
57. Občina Žetale, 2016.

58. Občinski prostorski načrt Občine Cirkulane, 2015.
59. Občinski prostorski načrt Občine Kidričevo, 2015.
60. Občinski prostorski načrt občine Majšperk (obrazložitev) (http://www.majšperk.si/dokumenti/2012/OPN/opn/3_priloge/35_obr/Obrazlozitev-OPN.pdf).
61. Občinski prostorski načrt Občine Majšperk, 2015.
62. Občinski prostorski načrt Občine Podlehnik, 2014.
63. Občinski prostorski načrt Občine Videm, 2015.
64. Občinski prostorski načrt Občine Zavrč, 2015.
65. Občinski prostorski načrt Občine Žetale, 2015.
66. Obisk ministrice za kulturo na gradu Borl, Grad Borl, 2016 (<http://www.borl.si/2016/03/obisk-ministrice-za-kulturo-na-gradu.html>).
67. Območni razvojni program Spodnje Podravje za obdobje 2014-2020, ZRS Bistra, 2014 (<http://www.bistra.si/wp-content/uploads/2012/03/ORP-Spodnje-Podravje-2014-2020-potrjen-23.09.2014.pdf>).
68. Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Podlehnik, 2014.
69. Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 2014.
70. Oskrba s pitno vodo v porečju Dravinje, 2016 (<http://www.voda-dravinja.si/>).
71. Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, 2014.
72. Podpora projektu KTP Spodnje Podravje, 2016, (<http://www.zemlja.si/index.php/kmetijsko-tehnoloski-park-spodnje-podravje/podpora-projektu-ktp-spodnje-podravje>).
73. Poročilo o izvajanju gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Žetale za leto 2015.
74. Poročilo o Pitni vodi na vodooskrbnem sistemu Ptuj za leto 2015, Komunalno podjetje Ptuj, d.d., 2016.
75. Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za četrto četrtletje 2015, februar 2016.
76. Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2015 (http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31122015.pdf).
77. Pozdravljeni v občini Kidričevo, 2016 (<http://www.kidricevo.si/obcina-kidricevo/obcina.html>).
78. Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020; 2015.
79. Razvojni program za razvoj Haloz 2014-2020, 2015.
80. Smernice Evropske Unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro vzpostavitvijo širokopasovnih omrežij (2013/C 25/01).
81. Socio-economic benefits of high-speed broadband, Evropska komisija, 2015.
82. Spletna stran Ministrstva za infrastrukturo, Državne ceste, 2016 (http://www.mzi.gov.si/si/delovna_podrocja/ceste/drzavne_ceste/).
83. STAkrog, Boxmark letos delo ponudil prek 400 delavcem, 2015 (<http://novice.najdi.si/predogled/novica/4b3f3b0cdd124e670b45506421474723/STAkrog/Gospodarstvo/Boxmark-letos-delo-ponudil-prek-400-delavcem>).
84. Statistični urad Republike Slovenije, 2016.
85. Statistični urad RS, Občina Cirkulane, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/si/2015/Municip/Index/21>).
86. Statistični urad RS, Občina Kidričevo, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/si/2015/Municip/Index/62>).

87. Statistični urad RS, Občina Majšperk, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/92>).
88. Statistični urad RS, Občina Makole, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/93>).
89. Statistični urad RS, Občina Podlehnik, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/122>).
90. Statistični urad RS, Občina Videm 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/194>).
91. Statistični urad RS, Občina Zavrč, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/203>).
92. Statistični urad RS, Občina Žetale, 2016 (<http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Municip/Index/207>).
93. Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020, marec 2016 (in delno osnutek avgust 2014).
94. The broadband State aid rules explained – An eGuide for Decision Makers, 2013;
95. Turizem v Halozah, Dejan Cigale, 2012 (<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-DBWT6YYO/>).
96. Turizem v Halozah, Jan Janžekovič, diplomsko delo, 2013 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201303_jan_janzekovic.pdf).
97. Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe, 2014;
98. Vzdrževanje in gradnje Kidričevo d.o.o., 2016.
99. Wikipedia, DOCSIS, 2016 (<http://en.wikipedia.org/wiki/DOCSIS>).
100. Wikipedia, Gigabit Ethernet, 2016 (http://en.wikipedia.org/wiki/Gigabit_Ethernet).
101. Wikipedia, Občina Cirkulane, 2016 (https://sl.wikipedia.org/wiki/Občina_Cirkulane).
102. Wikipedia, Občina Makole, 2016 (https://sl.wikipedia.org/wiki/Občina_Makole).
103. Wikipedia, Občina Žetale, 2016 (https://sl.wikipedia.org/wiki/Občina_Žetale).
104. Wikipedia, VDSL2-Vectoring, 2016 (<http://de.wikipedia.org/wiki/VDSL2-Vectoring>).
105. Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1), Uradni list RS, št. 109/2012;
106. Zakon o javnem naročanju – ZJN-2, Uradni list RS, št. 128/06 z vsemi spremembami in dopolnitvami;
107. Zakon o javno-zasebnem partnerstvu, Uradni list RS, št. 127/2006;
108. Zloženka Turističnega društva občine Kidričevo, 2007 (http://turizem-kidricevo.eu/wp-content/plugins/page-flip-image-gallery/popup.php?book_id=2).